

BURSA VALİLİĞİ HİMAYELERİNDE

3. BURSA TURİZM ZİRVESİ

18 - 21 Ekim 2018

Atatürk Kongre Kültür Merkezi, Merinos / BURSA

“2023 TÜRKİYE TURİZM HEDEFLERİ”

SONUÇ RAPORU

www.turizmzirvesi.com.tr

**3. BURSA
TURİZM ZİRVESİ
18 - 21 EKİM 2018**

Editör
Hasan EKER

SONUÇ RAPORU

BURSA

Turizm Platformu

KAMU KURUMLARI

Yenişehir
Havalimanı
Müdürlüğü

SİVİL TOLUM KURUŞLARI *

* ALFABETİK SIRAYLA

ULUSAL PAYDAŞLARIMIZ

ANA SPONSORLARIMIZ

BU KİTAP BURSA KÜLTÜR TURİZM TANITMA BİRLİĞİ TARAFINDAN BASTIRILMIŞTIR

EDİTÖR
HASAN EKER
YARDIMCI EDİTÖR
ELİF ÖZTÜRK
PROJE KOORDİNATÖRÜ
GÜRKAN İÇLİ

SAYFA TASARIMI
ERCÜMENT KARTAL
TASHİH
NAGİHAN GÖRKEN

BASKIYA HAZIRLIK

burken[®]
TURİZM & KONGRE

Çekirge Cad. No:51/C Osmangazi-BURSA

Tel : 444 9 443

www.burken.com burken@burken.com

BÖLÜMLER

ZİRVE PROGRAMI	11
ÇALIŞTAY GRUBU PROGRAMI	15
3. BURSA TURİZM ZİRVESİ SONUÇ RAPORU	17
YAPILMASI GEREKENLER VE ÖNERİLERİN KURUMLARA GÖRE PAYLAŞIMI	19
AÇILIŞ KONUŞMALARI	25
BAŞKANLAR PANELİ	39
TÜRSAB OTURUMU - 1	51
GÜMTOB OTURUMU	61
TÜRSAB OTURUMU - 2	67
BURO OTURUMU	75
B.T.Ç.H. OTURUMU	79
DİJİTAL OTURUMU	85
BUSAT OTURUMU	91
GASTRONOMİ OTURUMU	101
TÜRSAB OTURUMU - 3	107
ÇALIŞMA GURUBU ÇALIŞTAYLARI	115
YEMEK ÇALIŞTAYI	191
TURİZM ZİRVESİ BASINA YANSIYANLAR	201
TURİZM ZİRVESİNDEN KARELER	223
ARAMIZDAN AYRILANLAR	263

KONUŞMACILAR*

Ahmet GEDİK	7
Ahmet SAVAŞAN	98
Alinur AKTAŞ	35
Ali ÖZKAN	71
Arzu KUTUCU ÖZENEN	80
Bahadır MISIR	90
Bertan ANER	65
Bilal Çağatay ERENTÖRK	81
Cem Kürşat HASANOğLU	109
Çiğdem ATALMIŞ	96
Deniz ve Batuhan DİKKAYA	105
Dr. Mustafa ESGİN	58
Emrullah AKÇAKAYA	31 / 48
Erol BODUR	111 / 113
Ertuğrul GÖNDÖZ	108
Firuz BAğLIKAYA	33 / 40
Hakan EğİNLIOğLU	76
Handan BOYCE	52
Hasan EKER	9 / 26 / 102
Hasan ERDEM	62
İrfan TATLIOğLU	73
İzzettin KÜÖK	38
Mehmet KANTARCI	82
Mehmet YALÇINKAYA	103
Metin YURDAKOŞ	92
Mustafa SÖNMEZAY	88
Müslüm ÇOBAN	78
Nadir ALPASLAN	36 / 50
Osman AYIK	32 / 42
Osman SARGIN	68
Ömer KARTIN	104
Ömürden SEZGİN	86
Prof. Dr. ağatan TAŞKIN	55
Ramazan BAŞAN	106
Zeki AÇIKÖZ	29 / 44
Zeki APALI	30 / 46

*Konuşmacılar ünvan ve isim alfabetiğine göre düzenlenmiştir.

BURSA TÜM ZAMANLARIN GÜZEL ŞEHİRİ

8.500 yıllık geçmişi ile tarih; kültür ve medeniyet şehri; 634 yıl dünyaya yön veren Büyük Cihan Devleti Osmanlı'nın İlk Başkenti Bursa...

Gölleri, dağları, şifalı termal suları büyük ve verimli ovaları ve özellikle zengin bitki örtüsü ile doğa harikası Turizm cenneti yeşil Bursa...

Doğal güzelliklerle yetinmeyip sanayi ve teknolojisini dünyanın ileri ülkeleri ile eşit düzeye yükselten sanayi ve ticaret merkezi, 3 milyon civarında nüfusuyla Türkiye'nin 4. büyük şehri kültür kentidir Bursa... Ünlü ipeği, tekstili ile Bursa...

İznik Çinisi ile zaman tüneline 15. - 16. Yüzyılı bulursunuz Bursa'da, Roma-Bizans ve Osmanlı Döneminin eşsiz eserlerinin zenginliği ile göz kamaştırır Bursa, "Kültür Turizm Potansiyeli" tarih, kültür ve inanç turizm yanında termal- sağlık kış-kayak turizm açısından ilk sıralarda yer alan Türkiye'nin en önemli turizm kentlerinden biridir Bursa...

Marmara'nın göz bebeği; Deniz, Hava, Karayolu Ulaşım ağında Ankara-İzmir'in ortasında, deniz yoluyla İstanbul'a 75 dk. ulaşılan güvenli şehirdir Bursa...

Hemen yanı başındaki Uludağ ile Türkiye'nin en büyük kış ve doğa sporları merkezidir Bursa ...

Bursa; Bthinydan, Roma - Bizans; Selçuklu'dan Osmanlı'ya geçiş ve Erken Osmanlı ile Cumhuriyet dönemlerinin mekansal ve mimari, sanat tarihi harikalarıyla günümüze taşıyan bir kültür - tarih ve medeniyet kenti, aynı zamanda ilklerin şehridir Bursa...

Festivalleri ile otantik ve kırsal kesimdeki etkinlikleriyle Halk Oyunları Hacivat-Karagözü, Mehteri ve Kılıç-Kalkanı, gezekleriyle kültür sanat şehridir Bursa...

"Bursa ve Cumalıkızık, Hanlar Bölgesi, Kapalı Çarşı, Ulucami, Sultan Külliyesi ve Osmanlı İmparatorluğunun Doğuşu" ile UNESCO Dünya Mirası Bursa.

Tarihi eserleri; Kültür Varlıkları ve bunların korunmasıyla yaşatılmasıyla Avrupa Kenti ödüllü bir marka kenttir Bursa...

Dünya kenti yolunda ilerleyen Osmanlı şehridir Bursa...

Dünya coğrafyasında açık hava müzesi Türkiye'nin kültür kalbidir Bursa...

İznik, Yenişehir, Mudanya, Tirilye, Cumalıkızık, Misi, Gölyazı... ilçe, belde ve mahalleleriyle can içinde canandır Bursa... Turizm, konaklama modern tesisleriyle zengin turizm destinasyonudur Bursa.

Şeftalisi, Çileği, Kirazı, Ahududu, Armudu, İnciri, Zeytini, Kestanesi, Kebabı, Köftesi, Hünkarbeğendisi, Kemalpaşa Tatlısı, Cennet Künkü ile Ülkenin ağız tadı, sebze ve meyve cenneti Bursa...

Doğal zenginlikler yeşil doku, yaşları 300 ile 1250 arasında değişen bine yakın anıt ağaç ve şifalı

kaplıcalara sahip "Yeşil Bursa" olarak ün salan bu tarihi kent günümüzde olduğu gibi geçmişte de bir çok gezginin ve tarihçinin ilgisini çekmiştir. Hz. Süleyman'ın : "İşte Cennet Burası" dediği Bursa...

Evliya ÇELEBİ'nin beş kez ziyaret ettiği ve kendi ifadesiyle "Velhasıl Sudan İbarettir Bursa" Bursa'nın Emirsultanı, Emirsultan'ın Erguvanı, Süleyman Çelebi'nin Mevlidi, Çelebi Mehmet'in Yeşil Türbesi... Cezayirli Emir Abdülkadir'in özlemle andığı, Mehmet Akif'in "Bülbül"ü, büyük alim, bilge din adamlarının, sanatçıları yetiştirdiği "Ruhanîyetli Şehirdir" Bursa...

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Bursa'da zaman şiirinde ;

Başındayım bir mucizenin

Su sesi ve kanat şıkırtısından

Billur bir avize Bursa'da zaman...

Ahmet GEDİK
Bursa İl Kültür ve Turizm Müdürü

TURİZM HEDEFLERİMİZE ORTAK AKIL İLE ULAŞACAĞIZ

Değerli Kamu, Birlik, STK Yöneticilerimiz ve Turizmci Meslektaşlarım,

Açılış konuşmalarında Sayın Valimizin belirttiği gibi, Ortak akıl gerçeğe en yakın akıldır.

Turizm Zirvemizde ortak akıl ile düzenlenmiş bir etkinliktir. Yani buradan çıkan sonuçlar gerçeğe en yakın sonuçlardır. Bursa Turizm Platformu tüm paydaşları ile el ele vermiş ve birimizin değil, hepimizin etkinliği olmuştur.

Konuşmacılarımızın ifadelerinin tamamı okunmuş, ifadeleri sonuç bildirgesi ve kurumların yol haritası olarak çıkartılmıştır. Sayfa 19 - 24 aralığında kırmızı olan bölümde kitabın özeti bulabilirsiniz.

Zirvemizin güzel yönlerini aşağıdaki şekilde ifade etmek isterim;

1. Zirve ile eş zamanlı 1. Bursa Turizm Fuarı gerçekleşmiş ve bir sonraki yıl tekrar yapılması talep edilmiştir. Oteller, acenteler ile kontrat imzalama imkanı bulmuşlardır.
2. THY destekleri ile 18 ülkeden 110 yurt dışı seyahat acentesi Bursa'ya getirilmiş, Bursa otelleri, Bursa şehri tanıtılmış, aynı zamanda da sektör temsilcileri ile ikili iş görüşmesi yapmaları sağlanmıştır.
3. TC Kültür Turizm Bakan Yardımcımız Sayın Nadir Alpaslan Bey'in tam gün katılımları olmuş, istek ve sorunlarımızın ayrıntılı anlatma fırsatı bulunmuştur.
4. Zirvemizin masraflarının büyük bir bölümü özel sektör tarafından karşılanmıştır. Kamuya en az seviyede yük olunmuştur.

Hasan EKER
Zirve ve Fuar Koordinatörü
Bursa Turizm Platformu Koordinatörü

5. Türkiye'nin önde gelen turizm otoriteleri Bursa'ya davet edilmiş ve görüşleri alınmıştır. Türkiye'nin Turizm Birlik ve Federasyon yöneticileri en üst düzeyde davet edilmiş ve ağırlanmıştır.
6. Bursa Yemekleri Çalıştayı'nın sunumu gerçekleştirilmiş, zirve boyunca yerli ve yabancı misafirlere Bursa yemekleri ikram edilmiştir.
7. Türkiye'nin dört bir yanından çok önemli seyahat acentecileri, yani Bursa'ya turist gönderme potansiyeli olan şirket yöneticileri ağırlanmıştır.
8. Bursa milletvekillerimiz fuara ilgi göstermişler ve turizm ile ilgili yapılacakların takipçisi olacaklarının sözünü vermişlerdir.
9. Zirve ve fuarımız yerel ve ulusal medyada yoğun bir şekilde yer almış, bu bağlamda turizm kenti olmamız yönünde ek bir kazanımı olmuştur.

Çalışmamızı destekleyen, açılışımızı telgraf mesajı ile onurlandıran, başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Sayın T.C. Kültür ve Turizm Bakanı-mıza, Bakan yardımcımıza, Valimize, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanımıza, Milletvekillerimize,

Vali Yardımcılarımıza, TURSAB, TUROFED, TAFED, TUREB, TYD YK Başkanlarımıza , Bursa Kültür Turizm İl Müdürlüğü ve çalışanlarına, Bursa Tanıtma Birliği'ne, TURSAB YTK, GUMTOB, BURASDER, SKAL, BURO, BTÇH, BUSAT YK Başkanı ve üyelerine, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü ve Öğretim Üyelerine, UNESCO Bursa Alan Başkanlığı ,BEBKA, Yenişehir Havalimanı yöneticilerine, İlçe Belediye Başkanlarımıza, Turizm Platformumuzun değerli üyelerine, THY Yönetim Kurulu, Genel Müdürlüğü, Satış Başkanlığı, Sabiha Gökçen Satış Müdürlüğü

ve ekibine, Çalıştayların Başkanları ve yardımcıları ve üyelerine, Merinos AKKM çalışanlarına, Stand açan tüm firmalara, ana sponsorlarımıza, Burkon ve Network çalışanlarımıza, BPR PR ajansımıza, tüm yerel ve ulusal medyamıza, şehir içi, şehir ve ülke dışı ziyaretçilerimize, çok teşekkür ederim.

Hasan EKER
Zirve ve Fuar Koordinatörü
Bursa Turizm Platformu Koordinatörü

**ZİRVE
PROGRAMI**

18 Ekim 2018, Perşembe

ORHANGAZI SALONU

10:00

KAYIT İŞLEMLERİ

11:00

AÇILIŞ TÖRENİ VE PROTOKOL KONUŞMALARI

Hasan Eker - Turizm Zirvesi ve Fuarı Koordinatörü

Zeki Açıköz - TAFED Genel Başkanı

Zeki Apalı - TUREB Genel Başkanı

Emrullah Akçakaya - TYD Yönetim Kurulu Üyesi

Osman Ayık - TUROFED Genel Başkanı

Firuz Bağlıkaya - TÜRSAB Genel Başkanı

Alinur Aktaş - Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

İzzettin Küçük - Bursa Valisi

Nadir Alpaslan - T.C. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcımız

12:00

FUAR ALANI GEZİŞİ

12:30

YÖRESEL İKRAMLAR - BURASDER

14:00

BAŞKANLAR PANELİ

"Türkiye Turizm Hedefleri"ne Ulaşmak için Öneriler"

Moderatör: Hasan EKER - Zirve ve Fuar Koordinatörü

Sn. Firuz BAĞLIKAYA - TÜRSAB Genel Başkanı

Sn. Osman AYIK - TUROFED Genel Başkanı

Sn. Zeki AÇIKÖZ - TAFED Genel Başkanı

Sn. Zeki APALI - TUREB Genel Başkanı

Sn. Emrullah AKÇAKAYA - TYD YK Üyesi

12

15:30

FUAR ALANI

YÖRESEL İKRAMLAR - BURASDER

19 Ekim 2018, Cuma

ORHANGAZI SALONU

10:00

MARKA KENT OLMA YOLUNDA BURSA (TÜRSAB)

Moderatör: Ahmet Emin YILMAZ - Olay Medya

Dr. Mustafa ESGİN - Bursa Milletvekili

Handan BOYCE - İstanbul Lütfi Kırdar Kongre ve

Sergi Sarayı Genel Müdürü

Prof. Dr. Çağatan TAŞKIN - Uludağ Üniversitesi Sosyal

Bilimler Enstitüsü İşletme A.B.D Müdür Yardımcısı

11:00

ARA

11:30

BURSA KONAKLAMA POTANSİYELİNİN

DEĞERLENDİRİLMESİ (GÜMTOB)

Moderatör: Ferda KUTSAL

Hasan ERDEM - TÜRSAB Genel Başkan Yardımcısı

Bora GENÇ - ETS Tur - Yurt içi Operasyon Yöneticisi

Bertan ANER - OTELZ Ceo

12:00
14:00

Öğle Arası
YEREL YÖNETİMLER VE TURİZM (TÜRSAB)

Moderatör: Murat SARAÇOĞLU - TÜRSAB Güney Marmara Başkanı

Hayri TÜRKYILMAZ - Mudanya Belediye Başkanı

İrfan TATLIOĞLU - Orhanlı Belediye Başkanı

Osman SARGIN - İznik Belediye Başkanı

Ali ÖZKAN - Karacabey Belediye Başkanı

15:30

TURİZM REHBERLİĞİNİN TÜRKİYE'DEKİ YERİ VE GELECEĞE DÖNÜK ÖNERİLER (BURO)

Hakan EĞİNLİOĞLU - İstanbul Rehberler Odası Başkanı

Turist Rehberliğinin Turizme Katkısı, Bölgeler Arası Diyalog ve Gönül Köprüleri

Müslüm ÇOBAN - Şanlıurfa Rehberler Odası Başkanı

16:00

TARİHİ ÇARŞILARIN TURİZMDEKİ ÖNEMİ (BTÇH)

Muhsin ÖZYILDIRIM

Arzu Kutucu ÖZENEN

Bilal Çağatay ERENTÜRK

Mehmet KANTARCI

20 Ekim 2018, Cumartesi

ORHANGAZİ SALONU

10:00

TURİZMDE DİJİTAL PAZARLAMA

Moderatör: Serdar ÖMEROĞULLARI

Bahadır MISIR - Dijital Pazarlama Uzmanı

Mustafa SÖNMEZAY - Halkla İlişkiler Dernek Başkanı

Ömürden SEZGİN - Marka Mühendisi, Goodjob Marka Danışmanlığı - Ortağı

11:30

SAĞLIK TURİZMİ (BUSAT)

Moderatör: Dr. Serbülen ORHANER - BUSAT Başkanı

Sağlık Turizminde Nereden Nereye

Dr. Mustafa ESGİN - Bursa Milletvekili

Dünyada Sağlık Turizmi Trendleri ve Bursa

Dr. Metin YURDAKOŞ - Busat Başkan Vekili

Sağlık Turizminde Pazarlama

Çiğdem ATALMIŞ - Busat Genel Sekreteri

Kuzey Kıbrıs'ın Sağlık Turizmi Olanakları

Ahmet SAVAŞAN - Kıbrıs Sağlık Turizmi Konseyi Başkanı

14:00

GASTRONOMİ TURİZMİ (GTD)

Moderatör: Gürkan BOZTEPE - GTD Başkanı

*Gastronomi ve Sosyal Medya
Deniz DİKKAYA*

*Gastronominin Popüleriği ve Şefler Neden Bu Kadar Popüler Oldu ?
Mehmet YALÇINKAYA*

*Gastronomi Artık Bir Turizm Çeşidi mi ?
Ömer KARTIN - TÜRSAB Gastronomi Turizmi Komite Başkanı*

*Bursa'nın Gastronomi Potansiyeli
Ramazan BAŞAN - GTD Bursa Temsilcisi*

15:30

TURİZMDE YENİ ROTALAR (TÜRSAB)

Moderatör: Dr. Öğr. Üyesi Doğan YAVAŞ

Sanat Tarihçisi, U.Ü. Fen Edebiyat Fak. Öğretim Üyesi

*Diriliş Yurdu: Söğüt Bilecik
Ertuğrul GÜNDÜZ - Bilecik Belediye Kültür ve Turizm Danışmanı*

*Bursanın Yeni Turizm Durağı : Panorama 1326
Cem Kürşat HASANOĞLU - Osmangazi Belediyesi Başkan Vekili*

*Bursa'nın Yeni Turizm Rotaları ve Bursa Gezginlerine Sosyal Etkinlikler
Erol BODUR - TÜRSAB YTK Üyesi*

**ÇALIŞTAY GRUBU
PROGRAMI**

19 Ekim 2018, Cuma

SEMİNER 3 SALONU

- 10:00 - 12:00 İZNİK ÇALIŞMA GRUBU
- 14:00 - 15:30 ESNAF VE TURİZM ÇALIŞMA GRUBU
- 16:00 - 18:00 GÖLYAZI ÇALIŞMA GRUBU

SEMİNER 5 SALONU

- 11:00 - 12:00 TANITMA ÇALIŞMA GRUBU
- 14:00 - 15:30 EĞİTİM ÇALIŞMA GRUBU
- 16:00 - 18:00 KONAKLAMA ÇALIŞMA GRUBU

20 Ekim 2018, Cumartesi

SEMİNER 3 SALONU

- 10:00 - 12:00 ULUDAĞ ÇALIŞMA GRUBU
- 14:00 - 15:30 İSTİHDAM ÇALIŞMA GRUBU
- 16:00 - 18:00 TİRİLYE ÇALIŞMA GRUBU

SEMİNER 5 SALONU

- 14:00 - 15:30 SAĞLIK ÇALIŞMA GRUBU

3. BURSA TURİZM ZİRVESİ SONUÇ RAPORU

3. BURSA TURİZM ZİRVE SONUÇ RAPORU

Bursa'nın turizm potansiyelinin çok yüksek olduğu konusunda tüm ilgililer tam fikir birliğindedir. Turizm gelirlerinden hak ettiği payı alamamasındaki en büyük etken, kamu tarafından yapılması gereken alt yapı yatırımlarının bir an önce bitirilmesi gerekliliğidir. Alt yapı yatırımlarında başlıca ulaşım, yenileme ve kazıların bitirilmesi, İznik müzesinin açılması, yönlendirme levhalarının yapılması gelmektedir. Uludağ'daki tek yetkililik sorununun çözülmesi, esnaf ve turizmciilerin denetiminin sağlanması kamudan diğer beklenenlerdir. Bursa Valiliğimiz ve Büyükşehir Belediye Başkanımızdan beklenen ise, yapılması gerekenlerin takibini yapacak, tanıtımın tek elden yapılmasını sağlayacak Turizm Platformunun tüzel kişiliğinin, bütçesinin ve profesyonel ekibinin olmasıdır.

Tophane sırtlarındaki Osmanlı ve Bizans saraylarının turizme kazandırılması, Bursa şehir merkezi Kültürpark çevresinde büyük bir şehir müzesi kurulması, şehir merkezinde bir turist yürüyüş rotası belirlenmesi çok önem taşımaktadır. Osmanlı kent kimliğinin ana turizm stratejisi olması, Arap pazarına ise Yeşil Bursa kent kimliğinin pazarlanması ve bu kimliğimizin korunması ve geliştirilmesi ana beklentiler arasındadır.

Otelcilerimiz termal turizm ve eğitime, seyahat acentecilerimiz, ilçeler başta olmak üzere yeni tur paketi hazırlamaya, rehberler turisti alışverişte korumaya ve iyi hizmet vermeye, aşçılar Bursa yemeklerine, esnafımız turiste güven vermeye, Sağlık turizmcilerimiz ise kür merkezleri açmaya önem göstermelidirler.

YAPILMASI GEREKENLER VE ÖNERİLERİN KURUMLARA GÖRE PAYLAŞIMI

Zirvedeki konuşmacıların anlatımları okunmuş ve çözüm önerileri kurumlara göre aşağıda çıkarılmıştır.

TC KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

1. İznik'te ki fırınların ve tarihi tiyatronun gezilebilir hale getirilmesi ve üzerinin kapanması. Kazıların hızlandırılması.
2. İznik'teki Müze'nin açılması.
3. Turizm sektörü için yeni bir çatı anayasa oluşturulması.
4. Marmara bölgesi turizmde bütüncül olarak planlanmalı. (Viyana-Budapeşte-Prag paketleri gibi, İstanbul-Bursa Destinasyonu)
5. Bursa Turizm Platformu ile, bakanlığa bağlı yetkililerin 6 ay gibi aralıklar ile bir araya gelinip, bilgi alış verişi yapılması ve iş birliklerinin geliştirilmesi.
6. Otellerdeki standardizasyon çalışması tekrar yapılmalı. Örnek olarak, 5 yıldızlı otellerin kendi arasında çok önemli kalite farklılıkları olması yanlış giderilmeli.
7. Kaçak tur sorununun çözülmesi.
8. Türkiye'nin yeni bir turizm stratejisine ihtiyacı var. Sadece Paket turlar ile turizmde istediğimiz hedeflere ulaşamayız. Bireysel turların da düzenlenebilmesi için olanaklar sağlanmalı. Bunu yaparken müşteri eğilimleri göz önünde bulundurulmalı. Örnek olarak Avrupadaki yeni nesilin tatil eğilimi nasıl olacak? Araştırılıp ülke turizmi buna göre planlanmalı.
9. Türkiye'deki otel envanteri ilçe, şehir, bölge ve ülke bazında çıkarılmalı. Yatak sayıları, restoran kapasiteleri, gezilecek görülecek yer sayıları gibi kaynak değer haritaları ve sayısal ifadeler oluşturulmalı. Sonucunda da kaynaklarımıza eksiklerimize göre planlama yapılmalı.
10. Dijital pazarlamaya ağırlık verilmeli.
11. Gastronomi turizmine ve yöresel yemeklere daha fazla yer verilmeli. Yiyecek-İçecek turizmin 5 ana faktöründen bir tanesi olduğu unutulmamalı.
12. Alternatif turizm alanlarının açılması.
13. Donanımlı rehber yetiştirilmesi için YÖK ve üniversiteler ile işbirliği yapılmalı.

14. Kişi başı turist harcamasını arttıracak önlemler alınmalı.
15. Kasım 2017'de Ankara'da gerçekleştirilen 3. Turizm Şurasının sonuçları takip edilmeli.
16. 2 yıllık ve 4 yıllık Turizm MYO ve Fakültelerden mezun olanlara rehberlik hakkı verilmeli.
17. Uludağ'ın 12 ay turizme açılması için, Spor sahaları yapılmalı ve Ocak 2018 de yapılan 4 mevsim Turizm çalıştayının sonuçları takip edilmeli.
18. İznik'te Surların olduğu alanlar da tapulu arazilerde olduğu için yıkılmalar ve bakımda zorluklar oluyor. Surların olduğu alanlar kamulaştırılmalı.
19. Bursa Osmanlı kültürünü hala yaşıyor. Osmanlı kültürünün satışı için Bursa'ya ağırlık verilmeli. Osmanlı'nın ilk dönem eserleri kurucu padişahlarının Bursa'da olduğu vurgulanmalı.
20. Turizm eğitiminde yabancı dile ağırlık verilmeli.
21. Kamu, turizm işlerinde TURSAB üyesi acenteleri tercih etmeli. TURSAB üyesi olmayan acenteler ile turlar yapıldığına tanık olunuyor.
22. Sağlık turizmi sigorta poliçesi Türkiye'de yapılamıyor. Bu nedenle turist kaçırıyoruz. Bu konuda çalışma ilgili diğer bakanlıklarla görüşülmeli.
23. Devletler arası ikili ve çok taraflı anlaşmalarda sağlık turizmi hizmeti yer almalı.
24. Bursa Sağlık turizmi açısından önemli ve güçlü bir altyapıya sahip, Bursa bu konuda desteklenmeli.
25. Sağlık turizmi, termal turizm konularında sektörün talep ettiği eğitim programları açılmalı. Ameliyatlı bir hastanın ulaşımı, şehri gezmesi, konaklaması, seyahat esnası refakat gibi.
26. Uludağ'da termal suyu olan bir otel yapılması 12 ay açık kalması için ek bir güçlü yön olacaktır.
27. İstanbul - İznik - Bursa raylı sistem projesinin Ulaştırma Bakanlığı tarafından yapımı konusunda destek verilmesi.
28. İznik kazı başkanlıkları, müze ve ilgili kurumlarla koordinasyon görevine devam etmesi.
29. Uludağ'da ki yetki karmaşasının sonuçlandırılması

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

1. Süleyman Çelebi Türbesi önüne otopark yapılmalı
2. Turizm Zabıtası olmalı
3. İznik Turizme yönelik olarak planlanmalı.
4. Taksicilere turist karşılama ve uğurlama eğitimi verilmeli.
5. Bursa'nın yeşili korunmalı ve artırılmalı
6. Osmanlı ve Arkeolojik değerleri korunmalı ve gün yüzüne çıkarılmalı.
7. Çocuklara yönelik eğlence ve aktivite yerleri planlanmalı
8. Film ve dizi sektörü Bursa'ya çekilmeli.
9. Taksi kalitesi artırılmalı. Taksi kalitelerinde asgari şartlar belirlenmeli. Model, yenilik, araç tipi gibi.
10. Kongre turizmi desteklenmeli.
11. Tarihi çarşıların özgünlüğü ve doğallığı bozulmadan yatırımlar yapılmalıdır.
12. Çarşı esnafı denetlenmelidir.
13. Şehir içinde, turistik yerlerde ve çarşılarda turist gezi rotaları planlanmalıdır.
14. Çarşıların ayakta kalmasını engelleyecek, niteliksiz AVM ler açılmamalı, satış günleri, fest gibi organizasyonlar yapılmamalıdır.
15. Hanlarda ihtisaslaşma olmalıdır.
16. Çarşı müzesi kurulmalıdır. Zaten gezi güzergahında olduğu için ziyareti kolay olur ayrıca çarşı belleği oluşur.
17. Çarşılarda çay-kahve-oturma alanları artırılmalıdır.
18. Çarşılarda turistlere yönelik yönlendirmeler olmalıdır.
19. Kent marka müdürü olmalı.
20. Bursa'da termal içmece merkezleri olmalı. Bu suların içilmesi için özel dizayn İznik çinisi kupalar kullanılmalı.
21. Şişelenmiş termal sular üretilip, Bursa'ya özel

şişelerde sağlıklı termal içmece suyu olarak tüm Dünyaya satılabilir.

22. Havası ve suyuyla Talassoterapi için çok uygun olan Mudanya'da Denzi suyunu kaplıca suyu gibi kullanacak merkezler kurulmalı.
23. Gastronomi turizmi Bursa yemekleri festivali veya etkinliği yapılması. (Ramazan ayında olabilir.)
24. Bursa'da yoğurt ve Maden suyu kongreleri yapılabilir. Bu iki ürününde en çok ürettiği yer Bursa. Göç yemekleri festivali Bursa'da yapılabilir.
25. Hisar ve Tophane bölgesi açık hava müzesi gibi, sosyal yaşantısı, tarihi, yiyecek-içeceği ve Osmanlı kent kimliği ile turizme özel planlanmalı. Tarihi at arabalarıyla dolaşılmalı. Kafe, butik otel, hediyeelik eşya , restoran gibi dükkanlar sınırlama getirilmeli, kalite ve doğal yaşam korunmalı.
26. Bursa'da turistlerin bir tam gününü geçireceği çok büyük bir müze olmalı. Bu müze yeri için kültürparkın yanındaki kapalı spor salonunun olduğu bölge idealdir. Büyük bir Otoparkı olan, Zemin katı Bursa Arkeolojisi, 1. Katı Osmanlı eserleri, 2. Katı ise Cumhuriyet dönemi Bursa'sını yansıtmalı.
27. Bursa merkezi turistlerin yürüyebileceği mesafede turizm değerleri ile donatılmalı. Tabakhaneler bölgesi, Meirnos Parkı, Kültürpark, Kültürpark yanı büyük Bursa Müzesi, Muradiye, Çekirge, Tophane, Kapalıçarşı, Yeşil, Emirsultan bölgesi yürüyüş yolları ile, yürüyen merdiven ile, mini teleferik ile, tramvay ile yürüyerek rahat gezilebilir hale getirilmeli. Bu şekilde bir turizm bölgesi oluşturulmalı.
28. Tophane sırtlarındaki Osmanlı sarayı ve Bizans sarayı turizme kazandırılmalı, Devlet hastanesi yıkılıp boş bir Osmanlı meydanı veya turist otobüsü park yeri olmalı.
29. Sabiha Gökçen - İznik ulaşım planlaması.
30. Bursa-İznik - Gemlik - Yenişehir - Karacabey - Mustafa Kemalpaşa - İnegöl - raylı sistem projesi
31. İznik sahil düzenleme uygulamasının tamamlanması.
32. Gölyazı'da kaçak yapılaşmanın önlenmesi. Gölyazı altyapılarının tamamlanması. Gölyazının içinin parke taş olması, asfalt olmaması.

33. Gölyazı'da köylüye Uludağ Üniversitesi ile birlikte eğitim verilmeli.

34. Gölyazıda kazı alanının aynı zamanda mera olduğu, köylünün hayvan otlatmak için girdiği, buda kazıları engellediği, bu nedenle farklı bir mera alanı köylüye gösterilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

35. Kıyı kenar muafiyet planı yapılıp, kıyı kenar şeridi ortaya çıkarılmalı, devamında ek dolgu alanları oluşturulmalı.

36. Turizm Platformu ile birlikte, turizm master planı yapılması.

37. Karavan park alanı oluşturulması

BURSA TURİZM PLATFORMU

1. Bursa Avrupa pazarına yönelik olarak tanıtım ve alt yapı faaliyetlerine ağırlık vermeli.

2. Dijital pazarlamaya daha fazla ağırlık verilmeli.

3. Bursa'nın tanıtılması

4. Turizm Bakanlığı ile ilişkilerin geliştirilmesi. Karşılıklı bilgi alış veriş ve iş birlikteliklerinin geliştirilmesi.

5. Bursa'nın marka kent olma kriterleri belirlenmeli ve ölçülebilir olmalı.

6. Bursa Turizm Platformunun bir bütçesi olmalı ve profesyonel bir ekibi olmalı.

7. Turistler deneyim yaşamak istiyorlar. Tur programlarına etkinlikler eklenmeli. Gastronomi, doğa turizmi gibi sportif ve kültürel etkinlikler turistlere yaşatılmalı.

8. ICCA'nın kongreleri takip edilerek bunlardan bazıları Bursa'ya alınabilir.

9. Yurt dışı tanıtım gezileri düzenlenmeli. Bu gezi- lere dizi oyuncuları götürülmeli.

10. Bursa'nın turizm ürününün, uzun vadeli ve ana bir stratejiye dayışı pazarlaması olmalıdır. Bu pazar- lama faaliyeti de kalıcı ve satışı, pazarlamayı, sektörü iyi bilen profesyonel bir ekip tarafından yapılmalıdır.

11. Şehrin marka stratejisinde ilk olmak, en olmak önemlidir. Hafıza ilkleri ve enleri akılda tutar. Marka olurken şehrin kimliği ve kişiliği önemlidir. Marka

ziyaretçi değil, taraftar sağlamalı. Marka algısında Bursa 5 duyuya hitap etmeli.

12. Bursa'nın tanıtımı tek elden yapılmalı. Her kurum ayrı ayrı tanıtım yapmamalı.

13. Bursa Dijital pazarlamaya ağırlık vermeli.

14. Bursa'nın kalıcı ve birbirleriyle aynı adı taşıyan sosyal hesapları olmalı. Bursa markası mobil apli- kasyonlarla tanıtılmalı.

15. Bursa tanıtımlarında yüksek sayıda takipçileri olan sosyal medya fenomenleri ile iş birliği yapılma- sı. Kısa hikayeleri olan video çekimleri ve kurgular ile sosyal medya tanıtımları ve yönlendirmeleri yapılmalı.

16. 7/24 hizmet verebilecek, Arapça ve İngilizce bilen turizm çağrı merkezi oluşturulmalı.

17. İznik tanıtımının tek elden yapılması.

18. Misafir beklentilerinin belirlenmesi

BURSA AŞÇILAR DERNEĞİ

1. Yöresel yemeklerin daha fazla turistlere sunulma- sı, markalaştırılması ve geliştirilmesi.

2. "Bursa yemeklerinin yapımı programı" televizyon kanalları ile işbirliği içerisinde yapılabilir.

3. Gastronomi turizmi dernekleri ile işbirliği içeri- sinde yemek festivalleri yapılması.

BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI

1. Fuar alanı projesinin hayata geçirilmesi.

GÜMTOB

1. Termal turizm algısının tekrar hayata geçirilmesi.

2. Otellerde Bursa yemeklerinin ikram edilmesi. Bursa yemekleri menülerine yer verilmesi.

3. Otel mutfakları nicelik olarak değil, nitelik olarak zengin olmalı.

4. İznik otel yatırımı.

5. Bursa'da ki turizm meslek liseleri ile bir araya gelinip, eğitimin sektörün ihtiyacı şeklinde gerçek- leştirmek için çalışmalar yapılması.

6. Staj yapan öğrencilerin daha etkin öğrenmesi için çalışmalar yapılması. Ekibe dahil edilmesi.
7. Sektörün öne gelen yöneticilerinin, liselerde konferans vermesi, sektörün öğrencileri bilinçlendirmesi ve rol model olması.
8. Turizm Meslek lisesi öğrencilerine otellerin gezdirilmesi.

BURASDER

1. Bursa yemeklerinin geliştirilmesi ve sunumu
2. Gençlere Bursa yemekleri tanıtılması.
3. Genç aşçılara Bursa Yemeklerinin yapılması öğretilmeli.

BURSA VALİLİĞİ

1. Bursa'da 1 yıl hazırlık olmak üzere, 1+4 yıllık turizm fakültesi kurulması.
2. Başta Gençler olmak üzere halka, Bursa'nın turizm potansiyeli anlatılmalı ve daha fazla turizmin içine sokulmalı.
3. Turizm'de kamu ve özel sektör birlikte hareket etmeli.
4. Gölyazıdaki arkeolojik kazı alanında kaçak kazılar yapıldığı yeterli denetim olmadığı ifade edilmiştir.
5. Uludağ'da günübirlikçilere alan tahsisi
6. Uludağ'da kızak alanlarının pistlerden çıkarılması.
7. Uludağ'da kayak, spor ve otel alanlarının sit alanından çıkartılması
8. Milli park tarafından projelendirilen, suni karlama projesinin hayata geçirilmesi.
9. Trilye'ye doğal gaz getirilmesi, elektrik tellerinin yer altına alınması, tarihi dokunun korunması ve restorasyonu, Tirilye - Mudanya arası yolun iyileştirilmesi.

BURSA TURİZM TANITMA BİRLİĞİ

1. Fuar katılımlarının erken belirlenmesi ve etkin katılım sağlanması.
2. Fuar tanıtım materyallerinin hazırlanması

3. Bursa turizm platformu ile birlikte tanıtım harcamalarının bütçesinin belirlenmesi ve Birlik Yönetimine sunulması.
4. Bursa'nın dijital medyada tanıtımı.
5. Çalışmalarının Bursa turizm platformu ile işbirliği içinde yapılması.

BUSAT

1. İskandinav pazarına önem vermeli.
2. Tümbüldek 3.Yaş turizm merkezi olmalı.
3. Keramet Kaplıcaları, Tümbüldek, Oylat, Şehir merkezindeki kaplıca otelleri ile Bursa Sağlık turizminin merkezi olması için çalışmalar yapılmalı.
4. Modern kür merkezleri kurulmalı.
5. Pazara göre ayrı Sağlık Turizm ürünleri oluşturulmalı.
6. Sağlık turizmi istatistiği tutulması.

TÜRSAB

1. Yerli turiste ve yabancı turiste göre tur paketleri hazırlanmalı. Bu tur paketleri her dilde olmalı ve pazarlanmalı.
2. Deniz otobüsü iskeleleri, terminal ve havalimanlarından alınıp tekrar geri bırakılacak şekilde 2-4-7 günlük tur paketleri hazırlanmalı.
3. Yurt dışı tanıtım ve pazarlama gezileri yapılmalı.
4. Pazar çeşitlendirilmeli, sadece Arap pazarına ağırlık verilmemeli. Avrupa ve Uzakdoğu pazarlarına da ağırlık verilmeli.
5. Kongre Turizmüne ağırlık verilmeli.
6. Bursa'ya gelen turistlerin ilçelerde de konaklatılması sağlanmalı. Dağ köyleri başta olmak üzere, ilçelerde gezdirilmeli.
7. Rehberlerinin denetlemelidir. Turistler alışverişte özgür olmalı ve çarşıda serbest bırakılmalıdır.
8. Bursa'nın Gastronomi rotası çıkartılmalı. Bursa'ya gelen turist Kestaneyi, şeftalilye, inciri, kirazı, armutu yerinde görebilmeli, tadabilmeli.

9. Bursa-Mustafakemalpaşa – Karacabey-Keles – Orhaneli – Kütahya – Bilecik – Yenişehir – İznik - İstanbul gibi bölgesel ve ilçeleri kapsayan 10 günlük bölge tur paketleri hazırlanmalı.

10. Acentelerimiz Kültür tur programları hazırlamalı. Kurtuluşu yolculuk Bursa Turu : İznik-Cumalıkız, Dirilişten Kuruluşu Bursa Turu : Bilecik- Eskişehir, Kuruluştan Kurutuluşu Bursa Turu : Bursa-Bilecik-Çanakkale, Marmara Rüyası Turu : Yalova-Bursa-Balıkesir, Bursa'nın saklı köyleri turu : Cumalıkızık-Tirlye-Gököz

B.T.Ç.H.

1. Bursa'yı temsil eden ürünler korunmalı, geliştirilmeli. Bursa havlusu, Bursa bıçağı, Bursa ipeği gibi eşyalarımızın üretimi ve satışı sürdürülebilir olmalı.
2. Çarşılarda sadece alış verişe yönelik dükkanlar değil, sosyal yaşama yönelik yerler olmalıdır. Çarşıya insanlar sadece alış veriş için değil, gezilecek yer olarak ta girmelidir.
3. Çarşıların temizliğine dikkat edilmelidir.

4. Esnafın, müşteriye davranışı, kalite politikası ve fiyat politikası uzun vadeli olmalıdır.

5. Tarihi çarşılarda plastik sandalye kullanılmaması

BURO

1. Rehberli turlarda mutlaka turist çarşıda serbest bırakılmalıdır. Alış verişte belli bir dükkana yönlendirilmemelidir.

İZNİK BELEDİYESİ

1. Turist otobüsleri park yeri
2. Şehir içi ulaşımının geliştirilmesi
3. Şehir içi turist yaya gezi rotası planlanması
4. İznik'i keşfet projesinin BEBKA ile birlikte yapılması
5. Tuvaletlerin iyileştirilmesi ve yeniden yapımı
6. Kazı yapılan Fırınların yanındaki ve Ayasofya'nın önündeki yolun yaya yolu olup, trafiğe kapatılması.

AÇILIŞ KONUŞMALARI

KONGRELER VE ZİRVELERDEN SONUÇ ALIYORUZ

Merinos Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi'nin daha aktif kullanılması için geçen yıl fuar yapma kararı aldıklarını belirten Hasan Eker, "Bu bağlamda 1 tane fuarımızdan bu yıl 9 tanesini gerçekleştirecek olmaktan mutluluk duyuyoruz. Turizm Fuarı da bu anlamda gerçekleştirdiğimiz 6. fuarımız. Daha önce iki tane Turizm Zirvesi yapmıştık, bunların da çok faydası olmuştu. Bu organizasyonları Bursa'nın tüm paydaşları ile birlikte yapalım istedik.

Şimdi deniyor ki kongreler, zirveler yapılıyor, konuşmalar oluyor peki bunlar bir sonuca varıyor mu? Biz toplantılarımızın içeriğinin dolu olmasına önem veriyoruz ve bunlar arkasını takip ettiğimiz işler. Şöyle aldığımız kararlara baktık; örneğin 2008'de zincir oteller olsun demişiz, 2011 yılında zincir oteller gelmiş. 2007 yılında yaptığımız sempozyumda kongre merkezi yapalım demişiz, 2010 yılında yapılmış. Tanıtım AŞ, Turizm Platformu kurulsun demişiz, bunların hepsi gerçekleşmiş. Uludağ'a daha güzel yol ve otoparklar yapılsın demişiz, yapılmış. Yöneticilerimiz ve kamu sektörü bizi dikkate almış ve söylediklerimiz yapılmış" dedi.

BÜTÜN KURUMLARLA EL ELE

Bursa'ya Almanya'dan, Malezya'dan ve daha birçok destinasyondan turist gelmeye başladığını ifade eden Eker, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Geceleme oranlarına baktığımızda Bursa'ya gelen turist sayısında her yıl yükselme görülüyor; bunu da Turizm İl Müdürlüğü'nden aldığımız istatistiklere göre söylüyoruz.

Hasan EKER
Zirve ve Fuar Koordinatörü

Ben, bu etkinliğin sadece koordinasyonunu yaptım. Bütün kurumlar ile birlikte gerçekleştiriyoruz bu etkinliği. Ben platform adına konuşuyorum. Platformumuza üye olan tüm dernek başkanları çok ciddi emek verdiler. Bursa Valiliği maddi ve manevi yanımızda olduğunu söyledi. Büyükşehir Belediye Başkanımız bu fuarları yapmamıza öncülük etti ve bu fuarda da yanımızda yer aldı. Zirve için kongre merkezini verdiler ve tanıtım konusunda da yardımcı oldular. Turizm İl Müdürlüğü sürekli yanımızda. Üniversiteden hocalarımız sürekli bizimle. Tanıtma Birliği, yurtdışından gelen konuşmacılarımız ve kongre kitabı desteği verdiler. UNESCO sürekli bizimle. Yenişehir Havalimanı, BEBKA ve Merinos AKKM; bunlar bizim turizm platformunun kamu kurumları. Bir de STK'lar var. Bursa Aşçılar Derneği, Bursa Turist Rehberleri Odası, Bursa Sağlık Turizmi Derneği (BUSAT), Bursa Tarihi Çarşı ve Hanlar Birliği (BTÇH), Güney Marmara Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği Derneği (GÜMTOB), SKAL turizm profesyonelleri ve TÜRSAB Güney Marmara Başkanlığı biz bunlarla her ay toplantı yaptık. Bu toplantılarda hem Bursa hem diğer konuları konuştuk hem de Turizm Zirvesi ve Fuarı'nı hazırladık."

DESTEK VERENLERE TEŞEKKÜR

Eker, zirvenin masraflarının yüzde sekseninin özel sektör tarafından karşılandığına dikkat çekerek, "Otellerimiz konaklama desteği verdi. Acentelerimiz araçlarını bize tahsis ettiler. Dolayısıyla hep beraber yaptığımız bir etkinlik oldu. Bursa Valisi İzzettin Küçük'e desteklerinden dolayı teşekkür ediyoruz. Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş'ın bu fuarların yapılmasında çok büyük destekleri var. Büyükşehir Belediyesi işbirliği içerisinde yapıyoruz bütün fuarlarımızı. Başkan Aktaş, turizm konusunda çok destek veriyor bizlere. Yine milletvekillerimiz bizden Bakanlığa sunulmak üzere turizm raporu istediler. AK Parti Bursa Milletvekili Mustafa Esgin'e ve Bakanımıza bize bu raporu sunma fırsat verdiği için çok teşekkür ediyorum. Yine önceki dönem Başbakan Yardımcısı Hakan Çavuşoğlu ve ekibi de her zaman yanımızda. Kültür ve Turizm Bakanlığı Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan bizimle. Bundan sonraki süreçte de Bakan Yardımcımızla daha sık görüşeceğiz inşallah. Platform üyelerine Uludağ Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yusuf Ulcay'a, İl Turizm Müdürü Ahmet Gedik'e, UNESCO Bursa Alan Başkanımız Neslihan Dostoğlu'na, BEBKA Genel Sekreteri İsmail Gerim'e, Yenişehir Havalimanı Müdürü Recep Pak'a, TÜRSAB Güney Marmara Bölge Başkanı Murat Saraçoğlu'na, GÜMTOB Başkanı Haluk Beceren'e, SKAL Bursa Başkanı Işık Uğurtoğlu'na, BURASDER Başkanı Reşat Kahraman'a, Bursa Tarihi Çarşı ve Hanlar Birliği (BTÇH) Başkanı Muhsin Özyıldırım'a ve Bursa Turist Rehberleri Odası Başkanı Denizhan Sezgin'e çok teşekkür ediyorum" dedi.

AMAÇLARIMIZ

Eker, amaçlarının Bursa'ya gelen turist sayısını ve geceleme oranlarını artırmak olduğunu altını çizerek, diğer amaçlarını da şöyle sıraladı:

"Bursa, 8500 yıllık bir yaşamın sürdüğü bir kent. Bursa'nın turizm potansiyeli ortada. Biz de bu potansiyeli artırmak için bu zirveyi ve fuarı gerçekleştiriyoruz. Fuarımıza yurtiçinden ve yurtdışından acentelerimizi davet ettik. Türk Hava Yolları, 18 ülkeden 109 seyahat acentesini yurtdışından buraya getirdi. Burada ikili iş görüşmeleri yapı-

cağız. Yine TÜRSAB Marmara Bölge Başkanlığı 50 kadar acenteyi yurtiçinden davet etti. Onlara, Bursa'ya gezdireceğiz ve onlardan Bursa için paket turlar yapmalarını isteyeceğiz. Bir diğer amacımız da öğrencileri meslek sahibi yapmak ve onlara mesleğini sevdirmek. Yine bir sonuç raporu hazırlamak istiyoruz. Biz herşeyi ortak akıl ve geniş katılımı yapıyoruz. Çalıştaylar yapılacak. Zirvede rapor tutulacak ve bunlar toparlanarak, sonuçlar kitaplaştırılacak ve ilgili kamu kurumlarına iletilecek. Bir diğer amacımız tanıtım. Medyaya bu anlamda çok teşekkür ediyorum, bizim koşulsuz yanımızda oldular."

Öte yandan fuarda bir diğer önemli etkinliği yöresel yemekler olduğunu belirten Eker, "Bursa Aşçıları Derneği (BURASDER), Bursa'nın yöresel yemeklerini katılımcılara ikram edecekler. Aynı zamanda Türkiye Gastronomi Derneği de bir panel gerçekleştirecek. Geçen haftalarda Bursa Lezzetleri Çalıştayı yapmıştık. Osman Gazi, Orhan Gazi, Yıldırım Bayezid gibi mönüler belirlemiştik, bunun devamını da burada getireceğiz. TÜRSAB, TUROFED, TAFED, TUREB ve TYD gibi ulusal paydaşlarımıza da çok teşekkür ediyoruz. THY, Bursa için eşsiz bir sponsorluğa ve desteğe imza attı. Bursa'ya pozitif ayrımcılık yaptı. Bölge Genel Satış Başkanı tüm Avrupa'daki ve Ortadoğu'daki müdürleri arayarak, Bursa'ya turist gönderebilecek acenteleri seçmelerini istedi. 109 acenteyi 3 gün boyunca Bursa'da ağırlayacağız" diye konuştu.

BEKLENTİLER

Hasan Eker, Bursa turizmi için herkesin istekli olduğunu ve çok çaba sarf ettiğini kaydederek,

Bursa'nın turizme göre planlanmasının halkın daha rahat yaşaması ve gelecek kuşakların arzu edeceği bir Bursa demek olduğunu altını çizdi.

Bununla ilgili kamu yöneticilerinden beklentileri olduğunu ifade eden Eker, şöyle devam etti:

"Çok ufak dokunuşlarla Bursa turizmine çok büyük katkılar yapılabilir. Bursa Büyükşehir Belediyesi'nden turizm zabıtası, turizm web sayfası ve Süleyman Çelebi Türbesi'nin oraya turizm otobüs park yeri ve Gölyazı'nın altyapısının tamamlanması gibi beklentilerimiz var.

Bunları da kendilerine zaten ifade ettik ve çalışmalar da yapılıyor. Yine Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan beklentilerimiz var. Bunlar; Uludağ 1. Bölge eski bir alan olduğu için Milli Parklar ve Orman Bakanlığı'na bağlı ama turizm bölgesi değil. 2. Bölge, turizm bölgesi. 1. Bölgenin de turizm bölgesi olmasını istiyoruz. 2. Bölge'nin önünde kurak bir arazi var. Ortada iki üç tane ağaç var o ağaçların da kesilmemesini istiyoruz. Ayrıca buraya futbol sahası istiyor oteller. Bu konuda oteller o kurak araziye çimlendirmeye hazırlar. İznik'te kazı alanında kazılar 30 yıldır devam ediyor. Devam da edecek zaten çünkü kazılar bilimsel bir konu. Biz buraya demir konstrüksiyonlar yapılmasını istiyoruz. Çünkü sadece 2 ay kazı yapılabiliyor diğer aylar kazı yapılamıyor. Örneğin Göbeklitepe'nin üstü kapatılmış ve gezi yolları yapılmış. İznik'te de böyle bir yapı yapılırsa, biz acenteler olarak değerlerimizi misafirlerimize gösterebiliriz. İznik Müzesi'nin açılmasını istiyoruz. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın sosyal medya hesaplarından, web sitelerinden Bursa'ya pozitif ayrımcılık yapmalarını istiyoruz. Kaçak turlar ve kaçak konaklamalar TÜRSAB'ın ve TUROFED'in genel bir sorunu ama bizim Bursa'yı da etkiliyor.

Bunun da çözülmesini arzu ediyoruz. Yine Ankara bizim için önemli. O yüzden yılda en az iki kez sizleri ağırlamak isteriz. Bursa 81 vilayetten biri değil turizm potansiyeli bakımından bizce Türkiye'de ilk üçte. Bunun da hep beraber değerlendirilmesini bekliyoruz. Yurtdışından Bursa'nın aldığı turizm payı yüzde 1. Öte yandan turizm konusunda sivil toplum kuruluşlarının da yapması gerekenler var. TÜRSAB Güney Marmara, tur paketlerinin hazırlanmasında daha aktif hale gelmeli ve bu paketlerin pazarlanmasında daha aktif olarak yer almalı. GÜMTOB otellerimizi iyileştirmeye devam etmeli. Restoranlar ve oteller yöresel lezzetlere ağırlık vermeli. Gastronomi konusunu daha da geliştirmeliyiz. Esnaf uzun vadeli düşünmeli. Esnafımızın turisti bir kere görmemesi çok önemli. Rehberlerimiz turisti etkilemeli. Yine turistleri uygun fiyatlarla göndermeliyiz. Turiste her zaman kendimizi pozitif anlatmalıyız. Olumsuzlukları rehberlerimiz bize iletinler. Ayrıca ilçe belediyelerimizin değerlerinin de korunmasını istiyoruz. Medyadan memnunuz. Her zaman bize yer veriyorlar ama daha çok yer verirlerse seviniriz.”

YÖRESEL YEMEKLERLE İLGİLİ KAMPANYA BAŞLATACAĞIZ

➔ Türkiye Aşçılar Federasyonu (TAFED) Genel Başkanı Zeki Açıköz, Bursa'nın lezzet tarihi ile ne kadar övünse az olacağını belirterek, Bursa'nın, Osmanlı'nın varoluş sebebi olduğunu söyledi.

Yöresel lezzetlerin Türkiye'nin önemli bir sorununa olduğuna dikkat çeken Açıköz, Türkiye'nin lezzet açısından utanılacak bir geçmişi olmadığını diğer dünya mutfaklarıyla rekabet edebilecek güçte olduğunu kaydetti.

Açıköz, "Maalesef biz çoğu zaman bu konuda ülkemize 2. sınıf muamele yapıyoruz. Ancak biz aşçılar olarak yakamıza Türk bayrağını aksesuar olarak takmıyoruz. Yüreğimizde taşıyoruz biz bayrağımızı. Yöresel lezzet çalıştayının Bursa'da

Zeki AÇIKÖZ
Türkiye Aşçılar Federasyonu
(TAFED) Genel Başkanı

başlatılmasını önemsiyoruz. TAFED olarak ayrıca Türkiye'de yöresel yemeklerle ilgili bir kampanya başlatacağız. Umarız tüm iller ve ilçeler kendi yöresel lezzetlerine sahip çıkarlar" dedi.

ÖNEMLİ MESAFELER KAT ETTİK

➔ Turist Rehberliği Birliği olarak böyle bir zirvede yer almaktan mutluluk duyduklarını ifade eden Zeki Apalı, üçüncüsü düzenlenen zirvenin birincisi ile arasındaki farkın ortada olduğunu söyledi. Apalı, "Bu açıdan bu etkinliğe emeği olanları kutlamak istiyorum. Bu zirveler arasında karşılaştırma yaptığımız zaman 3.'sü ile 1.'si arasındaki fark büyük. Önemli mesafeler kat edilmiş. Genel olarak Bursa'daki bu faaliyetin konuşuluyor olması büyük bir başarıdır" diye konuştu.

Zeki APALI
Turist Rehberliği Birliği
(TUREB) Genel Başkanı

KİŞİSEL HARCAMALAR 900 \$ ÜZERİNE ÇIKMALI

➔ Turizm Yatırımcıları Derneği (TYD) Yönetim Kurulu Üyesi Emrullah Akçakaya, Türkiye'nin son 2-3 yıldır büyük sıkıntılar atlattığını ve tüm bu sıkıntıları millet ve ülke olarak göğüslemeye çalıştıklarını belirterek, şunları söyledi:

"Malum bu tür sıkıntılardan en çok etkilenen sektörlerin başında da turizm geliyor. Ama öte yandan güzel haberler de alıyoruz. Özellikle 2018 yılında sektör adına güzel gelişmeler oldu. Tahmin ediyorum ki rakamlar açıklandığında hepimiz bunu görmüş olacağız. Ülkemize gelen turist sayısında geçen yıllara göre rekor bir artış açıklanacak. Ama bunun yanı sıra turist başına kişisel harcamalarda istenen düzeyde değiliz. 600 dolar civarı oldukça düşük bir harcama. Ülke olarak tüm sektör paydaşları

Emrullah AKÇAKAYA
Turizm Yatırımcıları Derneği
(TYD) Yönetim Kurulu Üyesi

ile birlikte bu süreçte katkı vererek önümüzdeki yıllarda kişisel harcamaları 900 doların üzerine çıkarmak hedefimiz olmalı diye düşünüyorum."

BELGELENDİRME MUTLAKA TEK ELDEN YAPILMALI

➔ Türkiye Otelciler Federasyonu (TUOFED) Başkanı Osman Ayık, 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Turizm Fuarı'nın Türkiye adına önemli bir örnek olduğunu söyledi. Etkinliğe katkı koyan tüm Bursa paydaşlarına teşekkür eden Ayık, "Böylesine birlik ve beraberlik aslında bizim özlediğimiz bir şey. Ben bazı noktaların altını çizmek istiyorum. Türkiye'de bazı çifte standartlar var. Sektörün yeni bir düzenleyici yasaya ihtiyacı var. Bu bizim mutlaka gündemimizde olmalı. Belgelendirmeler mutlaka tek elden yapılmalı. Çünkü Türkiye hedefleri büyük olan bir ülke. Bizim hedeflerimiz son derece yüksek. Türkiye en kısa süre içerisinde dünya sıralamasında ilk beşte yer almayı isteyen bir ülke. 2017 yılında dünya turizmi yüzde 7 oranında büyüdü. Dünya Turizm Örgütü'nün ilk 6 aylık verilerine göre yüzde 6'lık bir büyüme var. Ama en önemlisi bizim bulunduğumuz coğrafyadaki büyümeler. 2017'de yüzde 13 civarındaydı. Akdeniz çanağının kuzey bölgesindeki büyüme yüzde 13 civarındaydı ki bu büyüme büyük bir rakam. Bunun rakamsal olarak büyüklüğü de 35 milyon civarı. Muhtemelen bu sene de buna benzer bir büyüme gerçekleşecek. Buradaki ülkeler içinde en çok pay alabilecek destinasyonlardan biri de bizim ülkemiz. Bu nedenle tüm hazırlıklarımızı sadece bu yıl için değil önümüzdeki yıllar için de yapmalıyız. Türkiye doğru hazırlandığı, adımlarını doğru attığı takdirde, içerideki bazı düzenlemeleri doğru yaptığı takdirde bu büyümelerden ve

Osman AYIK
Türkiye Otelciler Federasyonu
(TUOFED) Başkanı

gelişmelerden en çok payı alabilecek ülkelerden birisi. Bursa ve Marmara özeline bakarsak Bakan Yardımcımız da burada şunu söyleyebilirim ki Marmara Bölgesi'ni bütüncül olarak planlamamız lazım. Bursa, İstanbul'dan sonraki en önemli merkez. Kişi başına yapılan harcamalar 650 dolar, bu bize gerçekten yetmiyor. Ülkemizi ziyaret edenleri aynı anda birkaç noktaya götürebilmek ve çapraz ziyaretleri gerçekleştirecek altyapıyı sağlayabilmemiz gerekiyor. Bununla ilgili planları geliştirmek önemli. İspanya 80 milyon turist alıyor. Türkiye 40 milyon civarında turist alıyor. İspanya, bir gastronomi vadisi yarattı, bütün dünyada ses getirdi. Türkiye'de bu anlamda Gaziantep, Hatay, Adana gibi şehirlerimizde bu yöndeki çalışmalara devam edilmeli. Bursa da bu anlamda önemli bir yer. Bursa'da bu ekip çalışması sonucunda iyi ürünler ortaya çıkarılırsa turizm anlamında önemli pay alacağını düşünüyorum" diye konuştu.

SPOR VE ETKİNLİK TURİZMİNE BİRAZ DAHA AĞIRLIK VERMELİYİZ

➔ Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) Genel Başkanı Firuz Bağlıkaya, Türkiye'nin turizm açısından çok başarılı bir dönemden geçtiğini belirterek, 2017 yılında toparlanma süreci yaşadıklarını ve 2018 yılında hem toplam gelirden hem de ziyaretçi sayısında rekor beklediklerini dile getirdi.

Geleceğe yönelik tüm projeksiyonların Türkiye turizminde hem ziyaretçi sayısında hem de kişi başına gelirden büyümenin önümüzdeki dönemde de artacağı yönünde olduğunu ifade eden Bağlıkaya şöyle devam etti:

"Gelirleri arttırmamızın yolu çağın gerek ve koşullarını dikkate almak ve bu doğrultuda stratejiler geliştirmekten geçiyor. Ayrıca turizmin çeşitlendirilmesi, 12 aya ve Türkiye geneline yayılması gerekiyor. Ülkemiz gastronomi, sağlık, kültür, spor, doğa, macera ve kış turizmi gibi birçok farklı turizm zenginliğini sunabilecek potansiyele sahip. Türkiye'nin kitle turizminde sergilediği başarıyı diğer tüm turizm çeşitlerinde de aynen sergilemesi gerekiyor. Bu toplantıya ev sahipliği yapan Bursa, turizm çeşitliliği bakımından birçok avantaja sahip. Bursa sahip olduğu tüm bu zenginliklerle Ortadoğu coğrafyasında çok tanınsa da Avrupa pazarında yeteri kadar tanınmıyor. Dünya turizminde büyümeyi sürükleyen en önemli pazar bildiğimiz gibi Avrupa pazarı. Avrupa ülkelerinden çıkışlarda yakın destinasyonların tercih edildiği gerçeği dikkate alınırsa Bursa'nın bu pazardan pay alabilmesi mümkün. Ortadoğu'dan gelen turist sayısının farklı ülkeden gelenlerle çeşitlendirilmesinin sağlıklı bir pazar yapısı oluşması açısından önemli olduğunu hepimiz biliyoruz. Benzer bir durum Türkiye'nin geneli için de ge-

Firuz BAĞLIKAYA
Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
(TÜRSAB) Genel Başkanı

çerli. Ortadoğu'nun ve Avrupa'nın yanı sıra Çin, Hindistan, Güney Kore ve Japonya başta olmak üzere Asya ülkeleri ve Latin Amerika ülkeleri gibi harcama potansiyeli yüksek pazarlarda da tanıtım faaliyetlerini hızla sürdürmemiz gerekiyor. Klasik fuar ve tanıtım yöntemleri yavaş yavaş geride kalırken internet üzerinden özellikle sosyal medya kanalları üzerinden gerçekleştirilen tanıtımlar çok daha etkili sonuçlar veriyor. Ülke tanıtımımız için önemli bir husus, Türkiye'nin uluslararası medyada daha fazla bahsedilen bir ülke haline gelmesi ve bununla ilgili de spor ve etkinlik turizmine biraz daha ağırlık vermemiz gerekiyor."

TURİZM SEKTÖRÜ ÖNEMLİ BİR ATILIM YAPACAKTIR

Bağlıkaya, turizmin Türkiye'nin yükselen değeri olduğunu kaydederek, "Turizm, Türkiye'nin çıkış yolu hem de extra çıkış yolu. Turizm, Türkiye için stratejik bir sektör. Turizm, Türkiye'nin dünya ile rekabet edebilecek en hazır sektörü. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bu sektörün içinden gelen bir ismin Sayın Mehmet Ersoy'un getirilmesi ve ekibinde yer alan Sayın Bakan Yardımcısı Nadir

Alpaslan beyin çok eskiden beri turizmin içinde olması Türk turizmi için, bizler için, STK'lar için gerçekten çok büyük bir şans. İnanıyorum ki önümüzdeki süreçte kamu, özel sektör ve STK işbirliği neticesinde turizm sektörü önemli bir atılım yapacaktır. Turizmdeki hedeflere emin adımlarla yürüyeceğiz . Bu vesileyle turizme verdiği önem ve destek için Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'a, gönüllü turizm elçimiz Dışişleri Bakanı

Mevlüt Çavuşoğlu'na, önceki dönemlerde görev yapmış tüm Kültür ve Turizm Bakanlarına ve şu andaki Bakanımız Mehmet Ersoy'a şahsım ve TÜRSAB adına şükranlarımı sunmak istiyorum. Son olarak TÜRSAB olarak Bursa'nın tanıtımı için TÜRSAB Güney Marmara Bölge Başkanı Murat Saraçoğlu ve ekibi ile el ele ve en üst düzeyde çalışacağımızı ifade etmek istiyorum. Bu zirvenin gerçekleşmesinde başta Hasan Eker olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyorum" dedi.

40 MİLYON TURİST İLE DÜNYADA 6. SIRADA YER ALDIK

➔ Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, turizmin Türkiye'nin en iyi olduğu alanlardan biri olduğuna işaret ederek, "2017 yılında yaklaşık 40 milyon turist ile dünyada 6. sırada yer aldık. Türkiye üzerinde oynanan oyunlar, Türkiye'nin imajını zedeleme çabaları, terör örgütlerinin turizmi baltalamaya çalışması çok şükür ki sonuç vermiyor. Belki olumsuz etkiliyor ama biz bu anlamda yolumuza dimdik devam ediyoruz. Türkiye turizmde her yıl yükselmeye devam ediyor. Şüphesiz Bursa da Türkiye'de turizm potansiyeli en yüksek şehirlerden bir tanesi. Ancak eldeki veriler çok daha fazla çalışmamız gerektiğini ortaya koyuyor. Artık çok konuşmaktan ziyade icraat yapmanın zamanıdır. Bursa'da turizm adına Allah vergisi her şey var. Ciddi bir tecrübe de var. Bununla ilgili nicelik ve nitelik olarak doğru değerlendirmeler yapmamız gerekiyor. Bursa, bir sanayi şehri ama bundan sonra katma değeri yüksek teknoloji sanayilerini bünyesinde barındırmalı ve bu manada adımlar atılmalı. Buna dair

Alınur AKTAŞ
Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

çalışmalar da yapıyoruz. Ayrıca Bursa'nın bundan sonra gelişen yüzünün turizm olması gerektiğini de üstüne basa basa söylemek istiyorum. Bursa için turizm, önümüzdeki dönemde önemli bir zenginlik haline gelecektir. Bu konuda ciddi bir altyapımız var. Yeter ki birlik ve beraberlik içerisinde hedefe yürüelim. Bu manada tüm olanakları seferber edildi ve seferber de edilecek. Bursa'nın turizm potansiyelini daha iyi tanıtmak için de adımlar atmamız gerekiyor" dedi.

BURSA TURİZMİNİN GELİŞMESİ İÇİN BAKANLIKTAN TAM DESTEK

➔ T.C. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan Bursa'nın tarih, kültür, turizm aynı zamanda sanayi ve ticaret açısından Türkiye'nin en önemli şehirlerinden bir tanesi olduğunu belirtti.

Alpaslan, Bakanlık açısından da Bursa'nın öncelikli illerden bir tanesi olduğunu ifade ederek, "Bakanlık olarak ülkemizin turizmden aldığı payı ve gelirleri daha üst düzeylere çıkartmak istiyoruz. Bu çerçevede Bursa, bizim çok önemli çalışma alanlarından biri olacak. Bu başarıyı elde etmek için Bursa gibi değerlere ihtiyacımız var. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçtikten sonra devlet ve millet kaynaşmasını daha da güçlendirerek, ülkemizin potansiyelini çok daha değerli noktalara taşımamız gerektiğini Cumhurbaşkanımız her platformda ifade ediyor. Biz de bunun başarılı bir sınavını önümüzdeki günlerde vermek için tüm gücümüzle çalışacağımızı belirtmek istiyorum. Ülkemizin turizm gelirlerinin Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) içindeki payı yüzde 4 civarında. Mevcut yönetim sisteminin avantajlarından yararlanarak bunu yüzde 8'lere çıkaracağımızı belirtmek istiyorum. Turizm Zirvesi'nin üçüncüsünün açılışını yapmaktayız. Bursa'nın heyecanını, başkanımızın heyecanını, Bursa'nın dinamizmini burada gördüm ve bundan büyük bir memnuniyet duydum. Her şeyden önce ortak akılla olayın tüm taraflarının bir araya gelerek tartışarak her türlü detay incelenerek buradan çıkan sonuçların takip edilerek, kim ne yapacak, sonuçları ne olacak gibi konularda önümüzde örnek bir çalışma var. Osman Ayık başkanımızın da belirttiği gibi Türkiye'de bir çalışma nasıl yapılır, bunun sonuçları nasıl alınır, başarılı bir sonuç nasıl çıkarılır, Bursa'da bunun güzel bir örneğini görmekteyiz. Bakanlık olarak bu çalışmanın ve

Nadir ALPASLAN
T.C. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı

Bursa'nın turizminin geliştirilmesi için atılacak adımlarda her türlü desteği vereceğimizi ve sizlerin yanında olacağımızı açık açık belirtmek istiyorum" diye konuştu.

GEREKEN ADIMLARI ÖNÜMÜZDEKİ SÜREÇTE ATACAĞIZ

Bursa'da turizm açısından çok önemli değerler ve Bakanlık'tan bir takım beklentiler olduğunun ifade edildiğine dikkat çeken Alpaslan, "Biz Bakanlık olarak bu dinamizmi, bu heyecanı gördükten sonra yapılacak olan neyse bu konuda birlikte çalışmaya hazırız. Uludağ ile ilgili olarak geçmişten gelen çok önemli sorunlar var. Bunların aşılması için atılması gereken adımlar var. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi gerek mevzuat çalışmaları gerekse icraatlar açısından belli avantajlar getiriyor. Birden fazla kurumun Uludağ'da hak sahibi olmasından dolayı bir takım yatırımlar yapılamıyor. Uludağ'da kış turizminin olduğu alanda tüm planlama ve otoritenin Bakanlığımızda olmasına yönelik çabalarımızı yürütüyoruz. Gerek Orman Bakanlığı gerekse Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile çalışmalarımız yürüyor. Uludağ konusunda ortak anlayış içerisinde Cumhurbaşkanımızın

iznini alarak bu birikmiş sorunların çözülerek, kış turizm merkezinin çok daha verimli ve başarılı bir şekilde çalışmasının ve yapılanmasının önünü birlikte açacağız. Anadolu'daki tüm değerlerimiz turizm gelirlerinin artması için son derece önemli. Anadolu adeta bir açık hava müzesi gibi. Bu değerlerin ülkemize yurtiçinden ve yurtdışından gelen ziyaretçilerimize açılması için atılması

gereken tüm adımları atacağız. İznik Müzemizin açılması için ne gerekiyorsa yapacağız. TÜRSAB ve sektörümüzün diğer örgütleri ile birlikte yasal boşluklardan faydalanarak kaçak hususların önüne geçmek adına gerekli yasal çalışmalarını hep birlikte en kısa zamanda yapacağız. Bursa'mızın tanıtımı için atılması gereken adımları önümüzdeki süreçte atacağız" dedi.

BURSA MUTLU OLAN BİR ŞEHİRDİR

➔ Bursa Valisi İzzettin Küçük, yoğun bir tempo ile zirveye hazırlanıklarını belirterek, 'ortak aklın' gerçeğe en yakın akıl olduğunu vurguladı.

Tek aklın gerçeğin sadece bir parçası olduğunu ifade eden Vali Küçük, "Birçok akıl, gerçeğe yakın olur. Bizim de ihtiyacımız olan budur. Bir işi yönetsiz yapmaktansa hiç yapmamak daha iyidir. Çünkü olanı da bozar. Bu nedenle bu etkinlik aslında birkaç gün sürecek bir fuar ya da zirve değildir. Turizm açısından iyi bir sene geçirdik. Otellerimiz yüzde 90-95 oranında doluluğa ulaştı. Bu aylarda da yüzde 60-65 civarında bir doluluk söz konusu. Bursa'ya 2 milyon 800 bin civarında turist geldi ama gecelik konaklama oranı 1.7. Bu oran çok az. Bursa eskiden bir kaplıcalar şehriydi. Maalesef bu özelliğimiz azaldı ya da bu algısı başka şehirlere kaydı. Bursa'da turizm sınıfı kategorisini daha üst seviyeye çıkarmak ve Bursa'da kalma sürelerini artırmak istiyoruz. Bu anlamda kaplıca turizmi, konaklamayı artırmak için önemli ayaklardan biridir. Kaplıcaya kimse bir günlüğüne gelmez; 3, 5 ya da 7 günlüğüne gelir. Buna bağlı olarak sağlık turizmi de önemli. Daha üst bir kategori. Bir de kongre ve fuar turizmi var. Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursa Ticaret ve Sanayi

İzzettin KÜÇÜK
Bursa Valisi

Odası (BTSO) ve Valilik olarak uluslararası nitelikte büyük bir fuar merkezi yapmayı planlıyoruz. Bu turizme hem rakamsal farklılık getirecek hem de turizmin niteliğini artıracaktır. Bu konuda mesafe almamızda nitelik çok önemli. Kişi başına harcamalarda 600-700 dolar çok düşük. Fransa'da bu 2000-2500 dolar seviyesinde. Turizm alanında Bursa'nın alacağı çok önemli mesafeler ve potansiyeli var. Özellikle kaplıca turisti değerli bir turist. Bursa, geçen yıllarda dünyada yaşanabilir şehirler arasında en iyi 21. şehir seçildi. Yani turist keyif alacağı ve mutlu olacağı yere gider. Bursa bu anlamda sadece bir parçasında değil bütününde mutlu olan bir şehirdir" diye konuştu.

BAŞKANLAR PANELİ

3. Bursa Turizm Zirvesi'nin Başkanlar Paneli oturumunda "Türkiye'nin Turizm Hedeflerine Ulaşmak için Öneriler" konusu ele alındı.

Zirve ve Fuar Koordinatörü Hasan Eker moderatörlüğünde gerçekleşen oturumda konuşmacı olarak TÜRSAB Genel Başkanı Firuz Bağlıkaya, TUROFED Genel Başkanı Osman Ayık, TAFED

Genel Başkanı Zeki Açıkoz, TUREB Genel Başkanı Zeki Apalı ve TYD Yönetim Kurulu Üyesi Emrullah Akçakaya yer aldı.

Oturumda Türkiye'nin ve Bursa'nın turizm potansiyeli ve 2023 hedefleri ele alındı. T.C. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan da oturumda ortaya konan düşünceleri değerlendirdi.

BİRLİK YASAMIZ GÜNCELLENMELİ

TÜRSAB Genel Başkanı Firuz Bağlıkaya, 1972 yılında çıkmış olan Seyahat Acentaları Birliği Yasası'nın o günün şartlarına göre hazırlanmış, çağın gereklerinden uzak olduğunu belirterek, bu yasanın bir an önce güncellenmesi gerektiğini, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile bu konu üzerinde çalıştıklarını ifade etti.

Firuz BAĞLIKAYA
TÜRSAB Genel Başkanı

40

➔ TÜRSAB Genel Başkanı Firuz Bağlıkaya, Türkiye'nin bugün turizmde hayal edemeyeceği yerlere geldiğini söyledi. Rahmetli Cumhurbaşkanı Turgut Özal dönemi ile Türkiye'de turizm yatırımlarının başladığını ve örnek gösterilecek düzeye geldiğini ifade eden Bağlıkaya, turizm ile ilgili konuşma, eleştirileri veya analiz yaparken ülkenin dönem dönem yaşadığı sıkıntıların göz ardı edilmemesi gerektiğini vurguladı.

Bağlıkaya, turizm patladı mı patlamadı mı noktasında aslında turizmin her sene patladığına işaret ederek, "Bir aksilik yaşanmadığı müddetçe, dışarıda herhangi bir sıkıntılı süreç yaşanmadığı müddetçe turizmimiz geliyor hatta her yıl üzerine rekorlar koyarak yolunda ilerliyor. 2016 yılında yaşananların üstünden çok kısa bir süre geçti. Ayrıca son dönemde yapılmaya çalışılanlar var. Allah'tan iletişim kanalları açık da insanlar kimin ne yapmak istediğini görebiliyor dolayısıyla daha da hızlı toparlanıyoruz bu süreçlerde. 2018'de hem ülkemize gelen turist sayısı hem de gelir olarak tarihi bir rekor bekliyoruz. Öncelikle kendimize haksızlık etmeyelim. Eksiklerimiz tabii ki var ama iyi niyetle de bu eksikliklerimizi tamamlayacağız. Ülkemiz Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile yepyeni bir döneme girdi. Sektörümüzden gelen

Turizm Bakanımız var ve ekibinin hepsi de sektörde deneyimli olan kişilerden meydana geliyor. Bunun yanı sıra STK'larda çok ciddi değişimler var. Sektörümüz son derece dinç ve dinamik bu nedenle daha çok rekorlar kıracağımızı düşünüyorum" dedi.

YASAMIZ GÜNCELLENMELİ

Bağlıkaya, Türkiye'de 5 yıldızlı otel ve yatak sayısının çok yüksek olduğunu ama Türkiye'de yepyeni bir segment bulunduğunu bunun da beş yıldızlı otel olup ama dört yıldızlı hizmet üreten oteller olduğunu söyledi. Yani pazarlama açısından bakıldığında 5 yıldızlı otellerin hepsinin aynı nitelikte olmadığını ifade eden Bağlıkaya, rahmetli Cumhurbaşkanı Turgut Özal döneminde müteahhitlere rica minnetle yaptırılan turizm yatırımlarının ve bu yolda atılan adımların ne kadar değerli olduğunu zaman içinde ortaya çıktığını bildirdi.

Bağlıkaya, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan beklentilerini ise şu şekilde açıkladı:

"Biz şu anda Turizm Bakanlığı ile son derece uyumlu bir çalışma içerisindeyiz. Seyahat Acent-

taları Birliği Yasamız var ve bu yasa 1972 yılında çıkmış. O günün şartlarında hazırlanmış, çağın gereksinimlerinden son derece uzak bir yasa. Seyahat acentaları yaşamak ve rekabet etmek zorunda. Dolayısıyla biz bu yasanın güncellenmesini istiyoruz. Aslında turizmin pazarlanması açısından bakıldığında da özellikle önem arz ediyor bu

yasanın güncellenmesi. Bu yasanın değişmesi gerektiği hem de çok acilen değişmesi gerektiği konusunda Bakanlıkla mutabıkız ve bununla ilgili de çalışmalar yapıyoruz. Zaten TÜRSAB'a aday olurken de ana hedeflerimiz içinde en temel unsur bu yasanın güncellenmesi idi. Bu çalışmanın içerisinde tabii ki kaçak turlar da yer alacak.

CİDDİ BİR STRATEJİ VE PLANLAMA ŞART!

Türkiye Otelciler Federasyonu (TUOFED) Başkanı Osman Ayık, Türkiye'nin 2023 turizm hedeflerine ulaşması için sürdürülebilir bir şekilde yoluna devam etmesi, bu konuda da ciddi bir strateji ve planlama yapması gerektiğinin altını çizdi.

➔ TUOFED Genel Başkanı Osman Ayık, Türkiye'nin turizmle ilgili 2023 hedeflerine istikrarlı bir şekilde gitmesi gerektiğini belirterek, herşey normal seyrinde gittiğinde Türkiye'nin dünya turizminde son derece hızlı büyüdüğünü söyledi.

2018 yılında turizm gelirlerinin ilk altı ayda yüzde 7 büyümeye gerçekleştirdiğini ifade eden Ayık, "Kuzey Akdeniz çanağında her yıl neredeyse 30-35 milyonlar mertebesinde yeni katılımlar oluyor. Biz hiçbir şey yapmasak bile herşey istikrarlı gitse Türkiye'nin payına düşen yıllık 3,5-4 milyon yeni turist. Biz biraz özel çaba göstersek bu rakamları 5-6 milyon mertebesine çıkartabiliriz. Buradaki amaç şu olmalı; Türkiye sürdürülebilir bir şekilde yoluna devam etmeli. Eğer 2015-2016'da yaşadığımız sıkıntılar olmasaydı bugün Türkiye, gelen turist açısından 50 milyon bandında olabilirdi. Yani herşey seyrinde devam etseydi 2023 hedeflerini daha bu yıllarda yakalamış olacaktık. Türkiye her yıl 3 ya da 4 milyon yeni turist ağırladı. Ülkemiz, turist sayısına yeni sayılar eklediği takdirde çok rahat bir şekilde önümüzdeki yıllarda 60-70 milyon turist sayısını görebilir. Bugün için neye ihtiyacımız var diye sorarsanız; Türkiye'nin yeni bir stratejiye ve hedeflere ihtiyacı var. Bunları da sadece paket turlarla yapmamız mümkün değil. Paket turlarda öne çıkan ülkeler İspanya ve Türkiye. Biz paket

Osman AYIK
TUOFED Genel Başkanı

turlarla 20-25 milyon civarında turist ağırlıyoruz. Bu sene Türkiye olarak 40 milyonun üzerinde bir rakam göreceğiz. Bu ne demek? Türkiye, paket tur bağımlısı bir ülke demek. İspanya da bizim gibi paket turlar düzenliyor fakat İspanya'ya 80 milyon turist gidiyor. Bu nedenle bizim bu aradaki makası nasıl kapatacağımıza dair ciddi bir strateji ve planlama olmalı ki biz 2023'te hem hedeflediğimiz rakamları hatta üzerini bulalım aynı zamanda da ayağımıza taş değmeden hedeflerimize emin adımlarla yürüyelim."

ARTIK DENEYİMLEME ÖNEMLİ

Ayık, arz olmadan talep olmadığını ve Türkiye'nin bugün kadar büyümesini bu şekilde gerçekleştirdiğini belirterek, şöyle devam etti:

"Geldiğimiz noktada dünya değişti. Dolayısıyla tüketici ve tüketicinin davranışları da değişti. Bundan sonra yaratacağımız arzda dikkate almamız gereken çok önemli hususlar var. Bunların altını çizmeliyiz. Ulaşım imkanları artmaya başlayınca dünya küçüldü ve insanların seyahat özgürlükleri son derece arttı. Bu gelişmeler de başka fırsatlar yarattı insanlara. Sektör olarak bu değişimleri

izlememiz gerekiyor. İnsanlar çok daha sıklıkla ve daha kısa seyahatler yapar hale geldi. Tüm bunlar sonucunda "deneyimleme" denen bir kavram ortaya çıktı. İnsanlar artık alışkanlıklarının ötesine geçip, çok farklı bir şeyleri yaşamak istiyorlar. Yerel lezzetlerden tutun da bir takım kültürel yüzleşmelere kadar... Aslında bizim bundan sonra geliştireceğimiz ürün yapısında son derece dikkatli olmalıyız. Yani bütün müşteri eğilimlerini ciddi bir şekilde inceleyip ele almalıyız. Şu anda Türkiye'nin bazı avantajları var. Biz niye bu kadar hızlı bir gelişim yaptık çünkü dünyanın en güçlü turizm ülkelerinden bir tanesiyiz. Öte yandan bizim bulunduğumuz coğrafyada birkaç ülke ile beraber en çok tekrarlayan müşterilerin olduğu ülkemiz. Zira misafirin yüzde 60'dan fazlası tekrarlayan müşteri. Ama biz bu müşterilerin ardından gelen yeni kuşağı henüz tanımıyoruz. Bu bizim önümüzdeki süreçte belki de yaşayacağımız en büyük tehlikelerden bir tanesi. Onlara Y, Z vs. Kuşağı diyorlar. Bu kuşakların dijital hayatla birlikte çok farklı ilişkileri var. Dolayısıyla bizim geçen bu süreçte çok dikkatli olmamız lazım. Tüm stratejilerimizi, kurumlarımızı, yatırım planlamalarımızı, ürün çeşitlerimizi tamamen bu yeni kuşaklara göre ele alıp, yapılandırmaya ihtiyacımız var. Bu anlamda İspanya'dan örnek alacağımız birçok şey var. Biz yıllarca İspanya betonlaştı dedik. İspanya betonların bir kısmını yok etti. Yeniden bir restorasyon çalışmasına girdi. İnanılmaz işler yapıyorlar. Bir 'Gastronomi Vadisi' yarattılar. Barcelona'yı yeni baştan yarattılar. Bunun yanı sıra İspanya şunu da yapıyor; İspanya'da 1,5 milyon yatak var, Türkiye'de de 1,5 milyon yatak. Ama İspanya'daki bu yatağın sadece 90 bini beş yıldızlı, Türkiye'deki yatağı ise yaklaşık 500 bine yakını 5 yıldızlı. Yani arada böyle bir fark var. Biz kaynaklarını sınırlı kullanan bir ülkeyiz. Bu nedenle mutlaka yatırım maliyeti düşük ama geri dönüşü hızlı tesislere yönelmemiz lazım. Böylece oluşturacağımız bu özgün yapı, bizi hem bulunduğumuz coğrafyada hem de rekabet ettiğimiz birçok turizm destinasyonları arasında bir adım öne taşıyacak. Bütün enerjimizi, konsantrasyonumuzu bundan sonraki süreçte bu doğrultuda götürme ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum."

ENVANTER ÇALIŞMASINA İHTİYAÇ VAR

Ayık, Türkiye Otelciler Federasyonu olarak Bakanlıktan birkaç talepleri olduğunu söyledi.

Türkiye'nin ciddi anlamda bir envanter çalışmasına ihtiyacı olduğunu altını çizen Ayık, "Elimizde ne var bunları görmemiz, bilmemiz lazım. Yani turizm ile ilgili aklımıza gelecek olan ne varsa bunlarla ilgili envanter çalışmasının yapılması lazım. Bunun da nedeni şu; şu anda Türkiye'de hiç kimse gerçek yatak sayısını bilmiyor. Tabii bu envanter çalışması olmayınca da çok ciddi sorunlar ortaya çıkıyor ki bunlardan bir tanesi de güvenlik ve asayiş sorunu. Ülkemize gelen yabancı misafirlerin sınırı geçtikten sonra nerede konakladığını bilmiyoruz. Turist raporlarının mutlaka Bakanlıkla paylaşılması gerekiyor. Böylece ülkemize gelen misafir profili net bir şekilde anlaşılabilir. Dünya artık farklı bir noktaya gidiyor. Dijitalleşme her alanda almış başını gidiyor. Dolayısıyla bizim bu alana çok etkili bir şekilde girmemiz yani dijital pazarlamayı etkili bir şekilde kullanmamız gerekiyor. Kişisel verilerin korunması ile ilgili yeni bir yasal düzenleme var. Bizim bu alanı iyi kullanmamız hem gelecekteki müşteri profilimizi değiştirmede hem de geliştirmede ciddi faydalar sağlayacaktır. Bu nedenle iyi bir envanter çalışması istiyoruz. Bu çalışmanın üzerine de bizlerin neye ihtiyacı olduğunu istatistiklerle ortaya koymamız gerekiyor. Bundan yola çıkarak da iyi bir planlama yapmamız gerekiyor. Eksiklerimiz neredeyse oraya yönelmemiz gerekiyor. Bunu da ancak bu envanter çalışmasının sonrasında yapabiliriz. Bunların tümünü de yasal bir düzenlemeye oturtmalıyız. Bütüncül bir yasanın hazırlanması gerekiyor. Bu, düzenleyici bir yasa olmalı ve sektördeki tüm bileşenlerin ilişkilerini de düzenlemeli. Eğer böyle bir yasa olursa tüm bu söylediğimiz işler sağlıklı bir şekilde yürür. Örneğin kaçak turlarla ilgili bir olumsuzluk olduğunda biz bu kaçak turları hangi yasaya göre düzenleyeceğiz ya da hangi koşullar altında suçluları yargılayacağız. Bu nedenle bütüncül bir yasa yapılmalı. Yani Bakanlığımızdan çatı bir yasa bekliyoruz" diye konuştu.

YEREL LEZZETLER GELİŞTİRİLMELİ

Türkiye Aşçılar Federasyonu (TAFED) Genel Başkanı Zeki Açıköz, Türkiye’de turizmi 12 aya yaymanın ve turist başına harcanan geliri artırmanın yolunun gastronomi turizmini geliştirmekten geçtiğini ve bu konuda göreve hazır olduklarını söyledi.

➔ Türkiye Aşçılar Federasyonu (TAFED) Genel Başkanı Zeki Açıköz, kendilerini turizmin bekçileri olarak nitelendirdiklerini ve kendilerine 'beyaz kelebekler' dediklerini anlatarak, aşçılar olarak böyle bir organizasyonda yer almaktan mutluluk duyduklarını söyledi.

Yatırımcıların Türkiye'nin turizmden hak ettiği yeri almadığı görüşüne kendilerinin de katıldığını ifade eden Açıköz, "İspanya'dan örnek verdik. İspanya modelini alırken tüm modellerini benimsemek lazım. Biz de özellikle mesleğimiz gereği gastronomi alanındaki gelişmeleri önemsiyoruz. İyi ürünlerin hak ettiği değeri alabilmesi için kaliteli bir iş ortaya koyarak olur. Kaliteli hizmet ve ürün de kendi alanındaki becerikli, bilgili insanların çalışması ile olur. Bugün bizim ülkemizde şehir otelciği ile turizm otelciliği arasında fark var. İspanya örneği verdik. İspanya'da yerel ürünler inanılmaz derecede ön plana çıkıyor. Yine yakın bir zamanda Bursa'da Yerel Lezzetler Çalıştayı yapılmış ve 6 tane münü oluşturulmuş. Bu çok güzel ancak bu çalışmaları yapmak yetmiyor, paylaşımlarda da bulunmak gerekiyor. Biz aşçılar olarak yöresel lezzetlerle ilgili olarak deneyimlerimizi ve bilgilerimizi paylaşmaya hazırız. Yapılan bu yöresel lezzetlerle ilgili çalışmalardan işletmeler de haberdar edilmeli. Ülkemizde unutulmuş birçok lezzet var, bunlar yeniden gün yüzüne çıkarılmalı.

Zeki AÇIKÖZ
Türkiye Aşçılar Federasyonu (TAFED)
Genel Başkanı

Yemek kültürü, Türkiye'nin en önemli hazinelerinden biri. Bu anlamda bizim bir sloganımız var; "En iyi Türk yemekleri bizim topraklarımızda yetişir" diye... Dolayısıyla kendi yerel lezzetlerimizi öne çıkaracak bir sistem kurarsak hem turizmi hem de ürün yetiştiricisi kazanır öte yandan ülke mutfuğumuz da tanıtılmış olur. Turistin kişi başına harcama gelirlerini artırmak istiyorsak gastronomi alanı önemli bir alan. Şimdi güney bölgelerimize baktığımızda otellerimizin en fazla 6-7 ay çalışıyor, diğer zamanlarda kapalı kalıyor. Dolayısıyla gastronomi turizmi hem ülkemizin 12 ay için pazarlanmasında hem de sektörde istihdam yaratmasında önemli olacaktır. O yüzden bizim otellerimizde bugün bir gün Karadeniz yemekleri, bir gün Bursa yemekleri başka bir gün başka bölgenin yemeklerini yapıp, misafirlerimize sunmamız gerekir" diye konuştu.

Türkiye'nin 2023 turizm hedefleri için ne yapılması gerekiyorsa aşçılar olarak buna hazır olduklarını kaydeden Açıköz, şöyle devam etti:

"Her kentin öne çıkan yemekleri oluyor ve sadece o yemekler biliniyor. Oysa ki o kentler sadece o lezzetlerden ibaret değil. O kente özgü diğer lezzetlerin de ortaya çıkarılması lazım. Bu konuda

ne yapılması gerekiyorsa biz aşçılar olarak buna gönüllüüz. 2019 Ocak ayında Antalya'da Gıda ve Ekipmanları Fuarı yapacağız. Fuarda Türk yemeklerinden tutun da Türkiye'de üretilen tohumlara kadar herşey olacak. Hasan Bey'in de belirttiği gibi bugün ihracatımızın yarısı ithalata bağlı. Mutfaklarımızdaki yabancı mutfak hegemonyasını kırmak lazım. Öte yandan bugün üniversitelerin gastronomi bölümünde okuyan çocuklara sanki

mezun olduklarında hemen bir işletmede aşçıbaşı olacakmış gibi bir intiba yaratıyorlar. Ben 21 yıllık çalışmamın sonunda aşçıbaşı oldum. Biz mutfaklarda usta-çırak ilişkisi ile yetiştik. Bir atasözü vardır; 'Yapmadığın işin sahibi olamazsın' diye... Ben de bu sözden yola çıkarak diyorum ki; 'Yapmadığın bir işin ustası olamazsın.' Türkiye turizmi için aşçılar olarak üzerimize ne görev düşüyorsa onu yapmaya hazırız."

REHBERLİK EĞİTİMİNDE İŞBİRLİĞİ YAPMALIYIZ

Turist Rehberliği Birliği (TUREB) Genel Başkanı Zeki Apalı, turizmde yerel yönetimlerin sahip olduğumuz değerlere sahip çıkması gerektiğinin altını çizerek, turist rehberliği eğitiminde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kendileriyle işbirliği yapması çağrısında bulundu.

➔ Turist Rehberliği Birliği (TUREB) Genel Başkanı Zeki Apalı, 2014 ile 2016 arasında talihsiz bir süreç yaşandığını ifade ederek, şu anda Türkiye'nin iyi bir noktada olduğunu ama bunun yeterli olup olmadığı noktasında düşünmek gerektiğine işaret etti.

Türkiye'nin gelen turist bakımından 40 milyon bandında ulunduğunu ve elde edilen gelirin de 32 milyar doları aşacağını belirten Apalı, "Dünya Turizm Örgütü'nün verilerine göre geçen yıl 1.350 milyon kişi seyahat etmiş. Harcanan gelir ise 1.6 trilyon dolar. Kişi başına harcamaları 1000 dolar civarında düşünebiliriz. Bizde turist başına harcanan gelir, bu rakamın çok çok altında. Peki turistlerin kişi başına harcama gelirlerini nasıl yukarıya çekebiliriz? 2023 turizm hedefimizi alternatif turizm çeşitlerini artırarak 50 milyon turist ve 50 milyar dolar gelir olarak ortaya koymuşuz. Bunlar da aslında çok uzak hedefler değil. Şöyle ki ülkemizin sahip olduğu yeraltı ve yerüstü zenginlikleri dünyanın hiçbir yerinde yok. Ama biz uzun bir süre dönemsel bir şekilde kıyı turizmini ağırlıklı olarak geliştirmişiz. Eğer biz turizmi ülkemizde 12 aya yayarsak ülkemize gelen turist sayısını çok daha yukarıya çekebiliriz. Asıl hedef alternatif turizm alanlarının açılması ve buralara yatırım yapılmasıyla kişi başı harcamalardaki hedeflere

Zeki APALI
Turist Rehberliği Birliği (TUREB)
Genel Başkanı

ulaşmak olmalıdır. 2023 Turizm Stratejik Planı'nda bu tür şeyler de vardı. Fakat gördüğüm kadarıyla gidişat o yönde olmadı. Ama yine de yapılması gereken birçok şey var. Benim bu süreçte gördüğüm en önemli kazanım ise sektördeki tüm paydaşların birlik içinde hareket edebiliyor olması. Geçmişte en büyük sıkıntı bu konuydu. Eğer ortak bir şekilde ilerlersek, turizmde 2023 hedeflerine ulaşmamız mümkün olacaktır" dedi.

YEREL YÖNETİMLERDE BAKIŞ AÇISI DEĞİŞMELİ

Apalı, Bakanlık'tan beklentilerinin sektörün tüm paydaşlarını kucaklayacak bir üst yasa çıkarılması olduğunu yineleyerek, 2012 yılında Turist Rehberliği Meslek Kanunu'nun çıktığını, yasanın yeni olmasına rağmen yine de aksayan yönleri bulunduğunu söyledi.

Sektördeki tüm kurumların çalışma alanlarını düzenleyecek yeni bir yasaya ihtiyaç olduğunu dile getiren Apalı, şöyle devam etti:

"Bakanlığımızın taşra teşkilatının çok gelişmiş bir yapısı var. Yerel yönetimlerdeki bakış açısının değişmesi gerektiğini düşünüyorum. Şöyle ki bizim sahip olduğumuz değerler herhangi bir

Avrupa ya da dünya ülkesinin sahip olduğu değerlerden daha az değil.

Şöyle bir örnek vereceğim: Biz bir süre önce İzmir’de bir toplantı yapmıştık. O dönemde de Trakya’dan giriş yapan tur otobüslerinin ve araçlarının ne olacağı konuşuluyordu. Bu araçlar Fethiye’ye kadar gidiyorlar ve hiçbir müdahale olmuyordu. Yani Trakya’dan giriş yaptıkları zaman onları karşılayan bir acente yetkilisi yoktu. Öte yandan İtalya’da herhangi bir tur organizasyonu olduğunda başında rehber olmadan anlatım bile yaptırmazlar. Örneğin Pompei ile ilgili bir yasa çıktı. Hangi ülkeden geldiyseniz o ülkeden gelenlerin başında o ülkeden alınmış yetkili belgesi olan yerel bir rehber olmalı. Mısır’a gidiyorsunuz havaalanından rehberiniz gelmeden hareket edemiyorsunuz. Bu ülkelerde insanlar kendi değerlerinin kendi ürünlerinin değerini biliyorlar ve koruyorlar. Bursa’da 6 Osmanlı Sultanı yatıyor. Ama bizde başıboş şekilde yapılıyor turizm faaliyetleri. Ülkemize Ortadoğu’dan ciddi bir talep var. Bizim her turiste kendi dilinde hizmet verme gibi bir şansımız olamıyor. Ama en azından bir rehber olursa aradaki iletişim sağlayabilir. Yerel halkın ve yerel yöneticilerin bu işe sahiplenmesi gerekiyor.”

BAKANLIK, REHBERLİK EĞİTİMİNE AĞIRLIK VERMELİ

Apalı, rehberlik eğitim ve öğretiminde de ciddi sıkıntılar bulunduğunu işaret ederek, “Şu an 51 tane rehberlik bölümü var. Her yıl 3 binin üzerinde öğrenci, rehber adayı olarak mezun oluyor. Biz meslek yasamızda rehberlik ile ilgili kriterleri belirledik. Ama bakıyorsunuz 16 başlık olması gerekirken üniversitelerde bunların sadece 4 tanesi var. Ve bu 4 başlık da konunun uzmanları tarafından anlatılmıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı bu alanda daha donanımlı bireylerin yetişmesi için konuya ağırlık vermeli. Bizler eğitim konusunda Bakanlıkla işbirliği yaparak, bu konuyu geliştirebiliriz. Son olarak da şu örneği vereyim; rehberlik eğitimi veren hocalarımız zaman zaman bizim yaptığımız gezilere katılıyor. Hocalarımıza soruyoruz daha önce rehberli bir tura çıktınız mı? diye... Hocalarımız diyorlar ki çıkmadık ve biz bu hocalarımızdan rehber yetiştirmesini istiyoruz. Dolayısıyla burada Kültür ve Turizm Bakanlığımızın inisiyatif alması gerekiyor” dedi.

TÜRKİYE NİTELİKLİ 5 YILDIZLI OTEL ARZINA DOYDU

Turizm Yatırımcıları Derneği (TYD) Yönetim Kurulu Üyesi Emrullah Akçakaya, istisnai lokasyonlar hariç Türkiye'nin nitelikli 5 yıldızlı otel arzına doydüğünü ifade ederek, "Ülkemizin yatırım maliyeti daha düşük, nitelikli ve marka olan üç ya da dört yıldızlı tesislere daha fazla ihtiyacı var" dedi.

➔ Turizm Yatırımcıları Derneği (TYD) Yönetim Kurulu Üyesi Emrullah Akçakaya, derneklerinin 200 üyesi olduğunu, bu 200 üyenin de yaklaşık 400 civarında tesisi bulunduğunu söyledi. Üyelerinin yatırımlarının toplamının 50 milyar dolar civarında olduğunu ifade eden Akçakaya, bunun da ülke ekonomisi için olağanüstü büyük bir değer olduğunu kaydetti.

Akçakaya, sektörlerinin milli gelire yüzde 3 ile 5 arasında bir katma değer yarattığını belirterek, "Sektörümüzle bağlantılı sektörler açısından baktığımızda ise milli gelire oran yüzde 7 ile 10 arasında ve bu da çok ciddi bir rakam. Turizm yatırımları ekonomide ısınma yaratmadan büyümeyi sağlıyor. Zira yaratılan katma değer sürekli dış kaynak sağlıyor. Üretim ve istihdam yaratan bir sektör olarak öne çıkıyoruz. Turizm ekonomisi 1980'li yıllardan itibaren gelişmeye başladı. Aslında o günden bugüne baktığınız zaman geldiğimiz yer küçümsenemeyecek noktada. Turizm endüstrisinden pay alan Akdeniz çanağındaki ülkelere baktığınız zaman sahip olduğumuz kültürel, doğal ve alternatif turizm açısından daha alacağımız çok yol var. Türkiye haritasını Avrupa ülkeleri, Rusya ve Doğu'daki komşularıyla gözünüzün önüne getirmenizi istiyorum. Yaklaşık 2 ile 4 saat mesafeden ülkemize, 650-700 milyon civarında insan gelebi-

Emrullah AKÇAKAYA
Turizm Yatırımcıları Derneği (TYD)
Yönetim Kurulu Üyesi

li. Ve bu coğrafyada yaşayan insanların büyük bir çoğunluğunun ortalama geliri yüksek. Dolayısıyla bu kısa mesafeden ülkemize gelen insanların önümüzdeki yıllarda artarak ülkemizi ziyaret edeceklerine inanıyorum. Herkes 40 milyon turist sayısını ifade ediyor, bu rakam küçümsenecek bir rakam değil. Ancak kişi başına harcama gelirleri hala çok düşük, bunu artırmamız gerekiyor" dedi.

3-4 YILDIZLI NİTELİKLİ TESİSLER YAPMALIYIZ

Öte yandan bir sektör profesyoneli olarak istisnai lokasyonlar hariç Türkiye'nin nitelikli 5 yıldızlı otel arzına doydüğünü düşündüğünü ifade eden Akçakaya, şunları söyledi:

"Ülkemizin yatırım maliyeti daha düşük, nitelikli ve marka olan üç ya da dört yıldızlı tesislere daha fazla ihtiyacı var. Biliyorsunuz 5 yıldızlı otellerin yatırım maliyetleri oldukça yüksek ve bu yatırımların geri dönüş süreleri de uzun. Bundan sonraki süreçte yatırımcılarımıza, nitelikli 3 veya 4 yıldızlı tesisler yapmalarını tavsiye ederim. Çünkü bizim gibi ülkelerde sermaye sınırlı. Bu sermayenin verimli şekilde kullanılması gerekiyor. Dolayısıyla çok iyi fizibilite çalışması yapılmalı. Hangi

lokasyonda hangi segmentte otelin yapılacağıın önceden tespit edilmesi gerekiyor. Gerçek ihtiyaca göre tesisler yapılmalı. Bu ülkenin cari açığının 50-60 milyar dolar olarak telaffuz ediyoruz. Demek ki biz bu tür açıklarımızı turizm endüstrisindeki kazanımlarımızla hızlıca telafi edebiliriz. Turizm endüstrisinin dün olduğu gibi bugün de ülke kalkınmasında önemli bir payı olduğunu düşünüyorum.”

BAKANLIK TAKİP EDİP, UYGULAMAYA GEÇMELİ

Akçakaya, geçen yıl yapılan 3. Turizm Şurası'nda yüzlerce insanın Ankara'da toplandığını anımsatarak, “Çok güzel bir çalışmaydı. Sektördeki birikimli,

yetenekli uzman insanların istişaresi ile sorunlar tespit edildi ve sorunlara yönelik çözüm önerileri sunuldu. Bu sonuçlar Bakanlık tarafından takip edilip uygulamaya geçirilmeli. Bu çalışmaların karşılığını almamız gerekiyor. Son dönemlerde devlet ve hükümet, kamu sektörüne birçok konuda omuz verdi. Biz, turizm faaliyetlerinin hizmet ihracatçısı sayılmasını ve ihracat teşviklerinden sektörün desteklenmesini bekliyoruz. Öte yandan son yıllarda ülkemizde çok ciddi turizm yatırımları yapıldı. Bu yatırımların büyük bir kısmı yabancı finansman imkanları ile gerçekleştirildi. Dolayısıyla ile krize bağlı finansal sorunların çözümüne yönelik kanun yapıcılardan destek bekliyoruz” diye konuştu.

ORTAK AKILLA HAREKET EDECEĞİZ

T.C. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan, Türkiye'nin turizm potansiyeline değinerek nokta planlamalar ile değil havza bölge planları yaparak ve ortak akılı ortaya koyarak işlere devam etmek gerektiğini söyledi.

50 T.C. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan, oturumda dile getirilen konularla ilgili çalışmalarını devam ettireceklerini belirterek, "Rahmetli Cumhurbaşkanımız Turgut Özal, turizm sektörünün gelişmesi için çalışmalar başlatmıştı. Mekanı cennet olsun inşallah. O zamanki koşullarda mucizevi yöntemlerle bugün devasa bir sektör yaratılmıştır. Bugün turizm elimizdeki en büyük değerdir. Dünya ile rekabet edebileceğimiz dinamik bir turizm yapısına sahibiz. Öte yandan turizm içinde bulunduğu durumdan olağanüstü etkilenen bir sektör. Bu yönüyle de hassas bir sektör. Turizmde yapacak çok işimiz, atacağımız çok adım var. Bunları hep beraber konuşarak, sorunları çözerek turizm sektörünü geliştireceğiz. Öte yandan Mass Turizm ülkemizin önemli turizm alanlarından. Bunu geliştireceğiz. Kıyı turizmde zaten dünyaca ünlü bir pazarımız var, bu da gelişerek yoluna devam edecek.

İspanya örneğinde olduğu gibi şehirlerin estetiğine önem vereceğiz. Ne kadar güzel tesis yaparsak yapalım eğer çevre güzelliği yoksa istediğimiz sonuca ulaşamayacağız. Dolayısıyla

Nadir ALPASLAN
T.C. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı

nokta planlamalar ile değil havza bölge planlarıyla yani herşeyi dikkate alarak planlamalar yapmak zorundayız. Dünya, iletişim ve yönetim teknolojileri olağanüstü gelişti. Tüm bunları göz önünü alarak yönetimde 'yönetişim' denen olguyu çok iyi işletmemiz lazım. Ortak akılı ortaya koyarak işlerimize devam etmeliyiz. Çünkü müşteri memnuniyetini sağlamadığımız müddetçe bir yerlere ulaşmamız mümkün değil. Ülkemizin turizmde önemli avantajları var. Dünyada 10. sıradayız ve bu sıralamayı daha yukarılara çekmek zorundayız. Yine döviz getirilerini de yukarılara çıkarmalıyız. Sektör temsilcilerimiz Bakanlıktan beklentilerini belirttiler. Bizler de kendileri ile diyalog halindeyiz. Rahmetli Özal zamanında çıkarılmış Turizm Teşvik Kanunu var. Ama artık günümüz koşullarını ve teknolojilerini göz önüne alarak bu yasamızı sektörün tüm unsurlarını da düzenleyecek şekilde yeniden ele almamız gerekiyor. Biz değerlerimizi çok iyi planlayarak, yatırımlara dönüştürerek turizm pastasından aldığımız payı artırabiliriz" dedi.

TÜRSAB OTURUMU - 1

3. Bursa Turizm Zirvesi'nin TÜRSAB oturumu "Marka Kent Olma Yolunda Bursa" başlığıyla yapıldı.

Olay Gazetesi Köşe Yazarı Ahmet Emin Yılmaz moderatörlüğünde gerçekleşen oturumda İstanbul Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı Genel

Müdürü Handan Boyce, AK Parti Bursa Milletvekili Dr. Mustafa Esgin ve Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme A.B.D. Müdür Yardımcısı Prof. Dr. Çağatan Taşkın konuşmacı olarak yer aldı.

Oturumda Marka Kent Olma Yolunda Bursa konusu masaya yatırıldı.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇALIŞMALAR YAPILMALI

İstanbul Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı Genel Müdürü Handan Boyce, dünyada artık kentlerin kendilerine kimlik edindiğini belirterek, kentlerin pazarlanmasında profesyonel bir ekibin süreçleri yönetmesinin ve yapılan çalışmaların sürdürülebilir olmasının önemine değindi.

İstanbul Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı Genel Müdürü Handan Boyce, bir destinasyonun, bir şehrin marka olabilmesi için önce marka kimliğinin oluşturulması gerektiğine işaret ederek, "Bizim markalaşma yolunda yapılan ana hatalardan birisi de budur. Nasıl algılandığınızı değil kim olduğunuzu tespit etmeniz gerekir. Bu tespit de marka olmak için birden fazla ürünü olan şehirlerde kolay bir süreç değil. Üniversitelerin, kamunun ve özel sektörün birlikte oturup karar verilmesi ve stratejiler oluşturulması gereken uzun bir süreç. Kolay bir süreç değildir. Birçok şehir 'biz marka olduk' der. Bu markalaşma kime, hangi segmente, hangi kitlelere dokunmaktadır ve nasıl dokunmalıdır, burada hedeflenen nedir ve nasıl ölçümlenmelidir yani markalaşmanın çok metodolojik bir çalışmanın sonucu olması gerekiyor" dedi.

STRATEJİLER BELİRLENMELİ VE UYGULANMALI

Bursa'nın şüphesiz ulusal bir marka olduğunu ama uluslararası marka olmak için daha gidilecek yolu olduğunu ifade eden Boyce, şöyle konuştu:

"Tabi bunun nasıl olacağına dair bende de ilaç yok ama öte yandan İstanbul örneği var. Başkent olmayıp da marka olan şehirlerin izledikleri yollar

Handan BOYCE
İstanbul Lütfi Kırdar Kongre ve
Sergi Sarayı Genel Müdürü

var. Bunların hepsini konuşabiliriz. Marka olma yolunda stratejiler oluşturulduktan sonra bu şehirlerin tanıtımı ve pazarlamasını yapan örgütlere ve bu stratejilerin de uygulamaya ihtiyacı vardır. Bunlar da yerel yönetimlerin, kamunun içinde ve paydaşı olduğu çalışmalardır. Bugün dünyada başkent olmadıkları için ülkenin diğer farklı konularında uzlaşmış şehirlerinde örgütlenmeler gittikçe çoğalmakta. Bunlara destinasyon pazarlama örgütleri, tanıtım ofisleri denebiliyor. O şehrin, o ülkenin dinamiklerine ve yerel yönetim dinamiklerine göre oluşturulmuş yapılar bunlar. Şehirler bu paydaşları kendisi buluyor zaten. Bu örgütlerin oluşturulması ve stratejilerin birlikte yürütülmesi çok önemli."

PROFESYONEL BİR EKİP KURULMALI

Meeting Professionals International (MPI)'in dünyanın en önemli kongre ve toplantı sektörü profesyonelleri çatı kuruluşlarından birisi olduğunu vurgulayan Boyce, "Dünyada 20 bin üyesi var. Hem ülkelerinde toplantı sektörünü hem de kendi ülkelerini tanıtan kişilerden oluşan büyük bir çatı örgüt. MPI Türkiye'nin başkanlığını yürütüyorum, bu başkanlıkta 3. dönemim. Bursa'dan

da çok kıymetli sektör paydaşlarımız var hem ulusal anlamda iş yapan hem de uluslararası kongreleri İstanbul'a, Bursa'ya ve Türkiye'nin farklı şehirlerinde getiren. Aslında konusunda uzman özel sektör paydaşları var. Onlara da çok teşekkür etmek istiyorum. Peki bütün bu değerler nasıl bir araya gelmeli? Bursa'da bir Turizm Platformu ve Turizm A.Ş. olduğunu biliyorum. Bunlar nasıl canlandırılabilir? Ben bu konuda kendi tecrübelerimi paylaşmak durumundayım. İstanbul neler yaptı, bunları anlatabilirim. Ben, İstanbul Kongre Bürosu'nun 7 yıl genel müdürlüğünü yaptım. Bu süreçte uluslararası kongreler kim için yapılır, niçin pazarlanır konuları üzerinde durduk. Kongre Merkezi ile Kongre Bürosu ve diğer sektör paydaşları bir araya geldik. Büyükşehir Belediyesi, Ticaret ve Sanayi Odası nasıl o şehre iş kazandırır, o şehirde güç oluşturur bunları masaya yatırdık. Yurtdışında sunumlar ve kongre tanıtımları yaptık. Birçok uluslararası sektör kuruluşunun üyesi olduk. Bunlar aktif şehir pazarlaması için yapılması gereken şeyler. Bunu yapmak için de adım adım stratejiler oluşturulmalı ve herkesin bu stratejilerde rolü belirlenmeli. Ve kesinlikle ve kesinlikle bu işe kendisini adanmış profesyonel bir ekibin olması gerekiyor" dedi.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÖNEMLİ

Boyce, Bursa'da aslında çok şey olduğunu ancak marka potansiyeli olan şehirler için önemli sıkıntılardan birinin örgütlü markalaşma ve örgütlü bir destinasyon pazarlama faaliyetinin bulunmadığını söyledi.

Bu konuda kafaların karışık olduğunu ifade eden Boyce, şöyle devam etti:

"Bunu da örgütlenme biçimi anlamında söylüyorum. Bursa'ya şu anlamda çok şanslı buluyorum. Bursa'nın Mustafa Esgin gibi çok değerli bir milletvekili var yani kentin siyasi yani kamu ayağında destek verebilecek biri var ve bu çok önemli. İstanbul, bu noktada çok yol almış bir şehir. Kongre ve ziyaretçi büroları şehirlerin pazarlanmasında önemli tanıtım örgütleri. İstanbul, 1997'li yıllarda bu yapıyı kurmuş. O günkü profesyonel ekip ile başlattığı çalışmaların sonucunu ise 2000'li yıllarda ancak almaya başladı. İşe kongre tarafından bakacağım. Bu işin içerisinde kültür var, tarih var. Peki bunu nasıl anlatacağız? Burada

hedef kitleler kim ve bu kitlelere adım adım nasıl ulaşacağız? Bu da tek başına geçmişteki gibi broşürlerle fuarlara gitmelerle, video hazırlamalarla değil sürdürülebilir bir çalışmayla olması lazım. Kongre ve toplantı sektörü çok değerli bir sektör. Şehirlerin markalaşmasına çok ciddi destek veren aslında onları örgütlendiren de bir sektör. Çünkü bu sektörün getirdiği kazanımlar salt ekonomik olarak değil sosyal, akademik gelişmeleri aynı zamanda da şehre yatırımları taşıyan bir sektör. Şehir ekonomisine gerçekten çok ciddi desteği olan bir sektör."

İNSANLAR DENEYİM YAŞAMAK İSTİYOR

Turist sözcüğünü kullanmayı sevmeyi belirten Boyce, "İnsanlar artık bir destinasyona deneyim yaşamak için gidiyorlar. Bu kişilerin size gelmesini ve bu deneyimde ne kazanacaklarını onlara çok iyi anlatmamız lazım. İşte kongre ve toplantı sektörü bu noktada daha çok karar verici kitleleri hareket ettiren kişileri ağırlayan bir sektör. Şunu da söylemeliyim ki Bursa ikinci bir şehir değil aslında Türkiye'nin hiçbir şehri ikinci şehir değil. Evet İstanbul çok yol almış, farklı bir şehir. Kentin marka kimliği çok güçlü, doğru. Belki Türkiye'nin birçok şehrinin üstünü örtüyor. Ama bugün şu da bir gerçek ki; gelecekte ana şehirler çok önemli bir çekim merkezi olacak buna Bursa da dahil. Gerek çekim merkezi gerekse kongre sektörü için çok önemli olan bir diğer unsur ise bu şehirlerin yaşanabilir, yeşil, ekosistemiyle, üniversitesiyle, öğrenci hayatıyla cazip şehirler olması gerekiyor. Kentte yaşayanlar da bunu benimsemeli, özümsemeli ve onlar da birer turizm elçisi olmalı. Bursa başlı başına toplantı ve kongre sektörü için destinasyon haline gelebilir mi? Otelleriniz, kongre merkeziniz var herşeyiniz var ama bunların var olması yeterli mi? Her zaman yeterli değil. Bunların çok iyi işletilmesi ve ortak hareket edilerek bir sinerji oluşturulması ve şehir adına bütünleşik entegre pazarlama mantığıyla Türkiye'den ve dünyadan kongreler Bursa'ya gelebilir mi ya da Bursa'ya nasıl gelir diye düşünmek lazım. Böyle baktığımızda da Bursa uluslararası kongreleri alabilir. Peki bunu nasıl yapar? Biz İstanbul'da kongre ve ziyaretçi bürosunda ICCA (International Congress and Convention Association) üyesiydik. 4 yıl yönetim kurulu üyeliği yaptığımız ve Türkiye'yi

temsil etmek gibi gururla yürüttüğüm bir çalışmaydı. ICCA, dünyanın her yerindeki kongre ve toplantıların ne zaman, nereye gideceğini, kaç kişi olacağını, hangi disiplinde yapılacağını, kimin ev sahibi olacağını söyleyen devasa bir dataya sahip. Ayrıca tüm kendin özel ve kamu sektörüyle yapılacak organizasyonlara sahip çıkması gerekiyor” diye konuştu.

Boyce, destinasyonların pazarlamasını yapacak, ürünleri dışarıya sunacak çalışmaları yapacak ve yerel yönetimlerin desteği ile bu organizasyonları kente kazandıracak bir ekibin kurulmasının şart olduğunu belirterek, “Yine şehrin markalaşması yolunda kenti ve ülkemizi mutlaka dijital platformlarda dünyaya açmamız lazım. Öte yandan gençlere gerçekten şehirlerimizi potansiyelini anlatmalıyız ve onları işin içine sokmalıyız. Gençlerin şehirlere sahip çıkması lazım çünkü bu kentin gelecekteki yöneticileri gençler olacak. Ama gençlere kentimizi anlatımda eksikler var. Yani şehirlerimizi sunma biçimlerimizi, yöntemlerimizi, kimler tarafından yapılacağını, nasıl bir

örgütlenme ile yapılacağını biraz el yordamı ile arayıp buluyoruz. Ama dünyada bunu bulmuş şehirler var. Copenhagen kendine ‘Hopenhagen’ diyor artık. Böyle demesinin sebebi de ‘Umut.’ Çünkü dünyadaki iklim değişikliğinin çok önemli bir konu olduğunu bildiği için bu şehir markalaşmasını bu konu üzerinde yoğunlaştırmış. Yani bu üzerinde düşünülmüş bir şey. Yani ben çatımda meyve yetiştiriyorum, arıcılık yapıyorum diyor. Baktığınızda Kopenhag, Bursa’nın bir mahallesi kadar bile etmeyecek bir nüfusa sahip. Yani her şehir kendine bir kimlik ediniyor. Yeşil Bursa dediğinizde Bursa gerçekten yeşil mi? Dünya konjektüründe yeşil mi? Şehir içinde yürünebiliyor mu? Şehir içinde nefes alınabiliyor mu? Sağlıklı bir yapılaşma var mı? Herkesi davet ediyor ve cazip mi? Hatta bu sağlıklı şehir özelliğini sürdürülebilir kılmış mı? Dünya artık buna bakıyor. İstanbul’un birçok bölgesinde yürünemiyor veya kentin bir noktasından diğer noktasına gidilemiyor. Herşeye sahip olabilirsiniz ama sunuşunuz ve aslında sahip olduklarınızı korumanız ve üstüne artı değer katarak sunmanız önemli” dedi.

HEDEF KİTLELER ÇEŞİTLENDİRİLMELİ

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme A.D. Müdür Yardımcısı Prof. Dr. Çağatan Taşkın, bir kentin pazarlanmasında herkese görevler düştüğünü belirterek, hedeflenen pazarların çeşitlendirilmesi gerektiğine işaret etti.

➔ Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme A.D. Müdür Yardımcısı Prof. Dr. Çağatan Taşkın, işin ekonomik tarafından yola çıkarak bir fotoğraf çekmek istediğini belirtti.

Taşkın, şöyle devam etti:

"Dünya Turizm Örgütü'nün raporuna göre 2017 yılında uluslararası turist sayısı bakımından dünyanın bir numarası Fransa olmuş. 2. sırada İspanya ve 3. sırada da Amerika Birleşik Devletleri geliyor. Türkiye olarak biz 8. sıradayız ve ülkemize 37.6 milyon turist gelmiş.

Turistlerin harcadığı gelir açısından ülkelerin sıralamasına baktığımızda bu kez Fransa 3. sırada yer alıyor. Amerika, 1. sıraya geçiyor. 2. sırada da İspanya var. Peki Türkiye bu açıdan nerede? Bu rapora göre Türkiye 14. sırada ve 22,5 milyar dolar bir gelir elde etmiş. Bu geliri de deniz-kum-güneş turizmine dayalı olmuş. Halbuki Türkiye olarak turizm potansiyelimiz çok daha fazla. Türkiye, gelen turist açısından 8. sırada; gelir açısından baktığımızda da 14. sırada. Bu noktada bir soru işareti koymak lazım. Bursa özelinde baktığımızda Bursa il Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün rakamlarına göre Bursa'ya 2017 yılında 314 bin turist gelmiş. Paylara bakıldığında Türkiye'nin yüzde 1'i bile değiliz. Bursa'da ortalama konaklama 2 gün bile olamamış. Dolayısıyla bu konuda

Prof. Dr. Çağatan TAŞKIN
Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü İşletme A.D. Müdür Yrd.

da yapmamız gereken epey bir iş var. Peki ne yapabiliriz? Bursa, Türkiye için bir markadır bunu kimse yadsıyamaz. Fakat gerçek anlamda marka olmakla kastımız uzun vadede turist gelsin ve gelir elde edelim ise bu konuda ciddi adımların atılması gerektiğini düşünüyorum. Hiçbir zaman unutmamak gerekir ki sektörde birçok temsilcimiz var. Örneğin otel çalışanı sanmasın ki sadece otel odası satıyor ya da bir seyahat acentesi sadece bir tur satıyor; asıl satılan şey deneyim. Eğer turist buraya geldiğinde ulaşımından konaklamasına, taksicisinden esnafına kadar olumlu bir deneyim yaşarsa biz ancak o zaman uzun vadede bir şeyler elde edebiliriz. Kentte turizm ve turist bilincinin oluşturulması gerekiyor. Yani o yörenin insanları gelen yabancı turist ne anlama geldiğini çok iyi bilmesi gerekiyor. Bu noktada atılacak çok önemli adımlar var. Biliyorsunuz 2012 Olimpiyatı Londra'da yapıldı. Yaptıkları ilk iş taksicilere turist karşılama ve uğurlama eğitimi vermektir. Çünkü gelen turist açısından ilk izlenim orada oluşacaktır. Belki basit görünüyor ama önemli bir şey."

HERKESE GÖREV DÜŞÜYOR

Bursa'nın turizm anlamında herşeyi olduğunu ama istenilen veremini alamadığını ifade eden

Prof. Dr. Taşkın, "Bir yerin tarihi ve kültürel değeri varsa bunun üzerinden gidilebilir. Doğal güzelliği, coğrafi ürünü varsa bunun üzerinden yürünebilir. O yüzden ben Bursa'da ne var demiyorum ne yok diyorum. O halde bizim öncelikli olarak hedef kitleleri çeşitlendirmemiz gerekiyor. Bu açıdan bakıldığında yapılması gerekenleri uygulamak hepimize düşüyor. İlk iş olarak kentimizde turizm bilincine oluşturmamız gerekiyor. Kentte belirli noktalarda özellikle paydaşların ya da kent yöneticilerinin yapabileceği şeyler var. Örneğin kültürel bir mirasın ortaya çıkarılıp, onun pazarlanması gibi... Roma kenti bu anlamda örnek alınabilir. Tarihi yerlerden faydalanmasını çok iyi bilen bir kent. Bizim tarihimize çok daha köklü. Öte yandan kentteki ulaşımın kolaylığı önemli çünkü turist geldiğinde kültürel yerleri kolayca bulabilmeli ve oraya rahatça gidebilmeli. Bir diğer önemli husus da rehberlik hizmeti. Kente gelen yabancı turistlerin sadece onu kente getirenler tarafından değil bir de onlara kentte de hizmet edecek rehberlerin mevcut olması gerekiyor. Üniversitelerde turizm eğitimi veren fakültelerin sektöre çok donanımlı çalışanlar yetiştirmesi gerekiyor. Bu açıdan aslında bakıldığında bir ürünü markalaştırmak kolay ama bir kenti, destinasyonu markalaştırmak daha zor ve herkese görev düşüyor. Yani her zaman bir önceki yıla göre hizmetlerimizin daha iyisini yapmalı ve sunmalıyız" dedi.

ÇİN PAZARINA YÖNELMELİYİZ

Prof. Dr. Taşkın, Bursa'nın eğitime ve yeniliklere açık bir kent olduğunu belirterek, iki somut öneri sundu. Taşkın, şunları söyledi:

"Bunlardan birincisi ki bunun üzerinde TÜRSAB da çok duruyor; İznik'in pazarlanması. Hedef kitleleri İznik'e getirmek ve ekonomik anlamda ülkeye katkı sağlamak. Şu anda diğer üniversitedeki hocalarımızla da konuştuğumuzda bazı kentlerin bir pazar üzerinde çok durduğunu görüyoruz. Örneğin Mersin, son 3 aydır sadece bunu düşünüyorlar. Bu pazarın adı da Çin ve Çinli turistler. Peki neden Çin? 2012 yılından bu yana dünyada en fazla para harcayan turistler Çinli turistler. 2017 yılında Dünya Turizm Örgütü raporuna göre Çinli turistler bir senede 250 milyar dolar para harcamışlar. Çok ciddi bir rakam ve pazar payı. Son dönemlerde ekonomik açıdan gelişen

Çin içerisinde zengin bir kitle oluştu. Bu zengin kitle daha da fazla gezmeye başladı. 2017 yılında dünyada gezen Çinli turist sayısı 150 milyondur. Peki bu turistler bize ne kadar bıraktılar? Türkiye'ye 240 bin Çinli turist gelmiş. Bu rakamı 150 milyona oranladığımızda pazardaki payımız binde 1.1. Yani çok küçük bir pay. 2023 turizm hedefleri içinde Çinli turistleri ağırlamak da var. Dolayısıyla Çin pazarının çok iyi araştırılması lazım. Bununla ilgili çok ciddi eksiklikler var. Neler bunlar? Tanıtım açısından bakıldığında Çin'in internetinde yokuz. Çin bizim internetimizi kullanmıyor, onun farklı bir interneti var. Biz oralarda yer alabilmeliyiz. Yine Çince bilen rehber sayımız sadece 300. Öte yandan Çinli turistlerin bir numaralı turistik ziyaret yapma nedeni ören yerlerini yani tarihi ve kültürel değerleri ziyaret etmek. Marka olmuş yerleri tercih ediyorlar. Bursa'nın da çok değerli markaları var. Bunlar zamanla geliştirilebilir. Benim fikrime göre Çinli turisti Bursa, tek başına çalışarak kente getiremeyebilir. 2017 yılında İstanbul'a gelen turistler yüzde 90-95'i bunun yanı sıra üç noktayı daha ziyaret etmişler. Bunlar; Kapadokya, Pamukkale ve Efes. Grup halinde hareket etmiş görünüyorlar. Bu noktada da şöyle bir önerim var; Amerika'da Route 66 diye turistik yol var. sloganları da şu: "Michigan Gölü'nden Pasifik Okyanusuna götüren bir yolculuk." Uzun bir rota ve bütün her şey ona göre planlanmış. Biz de Türkiye olarak sadece İstanbul, Bursa, Mersin değil Türkiye'de baştan sona tur attırarak şekilde bir şey planlayabilirsek hem daha fazla gelir elde ederiz hem de buraların kıymetini çok daha iyi anlamalarını sağlarız, kendimize hayran bırakırız."

başarabilmiş değiliz. Sivillere bu anlamda büyük görev düşüyor. Türkiye'nin her köşesi turizmden faydalanmaya çalışıyor ama Bursa turizme sahip çıkıyor."

BÖLGESEL REHBERLİK OLABİLİR

Rehberlik ile ilgili düşüncelerini de belirten Gürcün; "Türkiye'de iç turizm potansiyeli çok hızlı bir şekilde büyüdü ve bunun önemli bir bölümü kültür turizmi üzerine kurulu. Bununla birlikte Türkiye içerisinde ciddi rehber ihtiyacı var. Ama bugünkü sahip olduğumuz nitelikli ve belli kentlerde odaklanmış yabancı turistlere hizmet veren rehberlerden yeterli şekilde faydalanamıyoruz.

Bizim belirli bölgelerde bölgesel Türkçe bilen rehberlere ihtiyacımız var. Tokat'tan Çanakkale'ye giden bir seyahat acentesi rehber bulamıyor. Ya Ankara'dan ya da İstanbul'dan bir rehberi oraya getirecek. Rehberlik mesleği çok önemli bir meslektir. İyi lisan bileceksiniz, entelektüel olacaksınız, çok iyi bilgi birikiminizin olacak. Bir rehberi bulunduğu şehirden çağırdığınız zaman kendi işini bırakıp geldiği için farklı bir ücret talep ediyor. Üstüne siz acente olarak o rehberin oraya

ulaşımını üstlendiğinizde bir eksiklik yaşıyoruz. Bunun çözümü çok basit. Türkiye'de 30 fakültede rehberlik okunuyor. Bunların bir bölümü 2 yıllık. Bu iki yıllık okullardan mezun olan arkadaşlar bir enformasyon gezisi, bir bilgilendirme gezisi, belki küçük bir sınavdan geçirilmek suretiyle ama kendi okudukları bölge ya da kendi seçecekleri yerde bölgesel Türkçe rehberlik yapma imkânı sağlayabiliriz" dedi.

ULAŞILABİLİRLİK ÖNEMLİ

Bursa Milletvekili Dr. Mustafa Esgin, Bursa'nın başta sağlık olmak üzere birçok turizm alanında önemli potansiyeli olduğuna işaret ederek, Bursa'nın yüzünü geleceğe dönmesi gerektiğini ve ulaşılabilirliğin kentlerin turizm faaliyetlerinde önemli bir unsur olduğunu söyledi.

 Bursa Milletvekili Dr. Mustafa Esgin, Bursa'nın bir marka sorunu olmaması gerektiğinin altını çizerek, "Çünkü Bursa nasıl bir şehir ona bakmamız lazım. Bursa bir kere Bizans, Osmanlı gibi imparatorluklara ev sahipliği yapmış bir şehir. Osmanlı'nın önemli eserler bıraktığı bir şehir. Payitaht olarak tasarlanmış olan bir şehir. Burada 600 yıl öncesine atıfta bulunuyorum. Ama bu son derece önemli bir atıf. Çünkü arkamıza yaslanarak geleceğe umutla bakmamızın unsurlarını oluşturuyor. Bursa'da bir ruh var; o ruh da 6 yüzyıllık bir cihan imparatorluğunu kuran ruhtur. Şimdi bizi şu anda dinleyen genç kardeşlerimiz var. Onlara da buradan seslenmek istiyorum. Ben turizmin içinden gelen birisiyim ve burada siyasi bir kimlikle protokol konuşması yapmak niyetinde değilim. Çünkü turizm alanında son 6-7 yıldır çok önemli çalışmalarını birlikte yaptık. Bu salonlarda 1. ve 2. Bursa Turizm Zirvelerini gerçekleştirdik. Yani bir şehir düşünün o şehirde kış turizminden, doğa turizminden, tarih, sağlık, termal, 3.yaş ve gastronomi turizmden bahsedebiliyorsunuz. Dünyada böyle bir şehir yok. Tüm bunlar aslında bize çok ağır sorumluluklar yüklüyor. Bu yönde de çok kıymetli çabalar var" diye konuştu.

Dr. Mustafa EŞGİN
Bursa Milletvekili

KONSEPT YAKLAŞIMLAR GELİŞTİRİLEBİLİR

Turizmde artık sonuca gitme zamanının geldiğine işaret eden Esgin, şöyle devam etti:

"Ben bu anlamda da Bursa'da şartların artık olgunlaştığını düşünüyorum. Gazzali'nin bir metaforu ile bunu açıklamak istiyorum. Yani şöyle; yaz ayında saat 12 gibi gökyüzüne baktığımızda güneş o kadar etkilidir ki güneşi göremezsiniz. Yani ben de Bursa'yı bu kadar marka değerlerin arasında gizlenmiş bir şehir olarak görüyorum. Yapılacak çok şey var. Türkiye, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçti. Bu sistemin özelliği güçlü, etkin ve hızlı bir yürütme sistemi modeline sahip olması. Ben, Bursa'yı temsil eden bir milletvekili olarak bu süreçte Bursa'nın turizmde hak ettiği yere gelmesi için çok daha etkin hızlı çalışmalar yapmamız noktasında sektörle birlikte çalışma kararlılığındaım. Bursa farklı bir şehir. Bir taraftan bakıyorsunuz bir sanayi şehri ekonomik açıdan önemli diğer taraftan bakıyorsunuz bir tarım ve alternatif turizmlerin çok olduğu bir şehir. Bursa'nın sonuç odaklı çalışmalarla hedefe gitmesi kaçınılmaz. Ben bu olaya sadece ekonomik

veriler olarak bakmıyorum Bursa'nın tarihteki misyonuna dönme felsefesinin turizmden geçtiğini düşünüyorum. Ben Bursa'nın yeşilinin turizm bakış açısıyla kent merkezine bakıldığında kurtarılabilirliğine inanıyorum. Hanlar Bölgesi'nde, UNESCO'nun Tarihi Miras Listesi'nde, 600 yıl önce bir payitahtın ekonomisinin tasarlandığı bir yeri görüyorum ve bunun saklanmasını istiyorum. Öte yandan Muradiye'ye baktığımda, şehir planlarının ifadesiyle tam dört dörtlük organik bir şehir dokusunu görüyorum. Hisar bölgesinde butik otelcilik yaklaşımıyla o bölgeden yürüyerek yola çıkıp, Emir Sultan'a kadar Osmanlı'nın taşlara sinmiş olan o yaşanmışlık öykülerini yaşamak, yaşatmak ve tarihe tanıklık etmenin önemli bir çaba olduğunu düşünüyorum. Bursa'nın hiçbir şehirde olmayan kendine özgü avantajları var ve bu avantajları konsept yaklaşımlarla ortaya çıkartıldığında gerçekten katma değeri yüksek bir turizm hareketi ortaya konulacaktır. Bursa, ülkemizin cari açığının kapatılmasına çok önemli hizmetler yapabilecek çok önemli bir şehirdir."

ULAŞILABİLİRLİK ÖNEMLİ

Milletvekili Esgin, turizmin gelişmesinin çok önemli faktörlerinden birinin 'ulaşılabilir' bir kent olmaktan geçtiğini belirterek, "2016-2017 rakamlarına baktığımızda gecelemelelere yansımada yüzde 30-40'lar oranında turist sayımızın arttığını görüyoruz. Bunun nedeni 2017 yılında hizmete açılan otoyol ve Osmangazi Köprüsü ile İstanbul ile entegrasyon sürecine girmemiz. 15 milyonluk bir pazara hitap eder duruma geldik. Önümüzdeki aylarda İstanbul-İzmir otoyolu ile İzmir ile de entegre hale geleceğiz. Böylece bu iki büyük şehirde 25 milyon kişiye hitap etme şansımız olacak. Turizm açısından bunun hazırlıklarını yapmalıyız. Çinli turistlerin, İstanbul'a geldikten sonra Efes'e giderken onları mutlaka Bursa'da konaklatmanın yollarını bulmalıyız. Katma değeri yüksek bir sektör turizm ve turizmin birçok alt başlığı var. Medikal turizmde hastane yatırımları yapıldı. Hekimlerimiz, sağlık çalışanlarımız çok donanımlı. Niye dünyada Türkiye ve Bursa bu anlamda önemli bir rol üstlenmesin? Biz bu konudaki çalışmalarımıza bir hayal ile başladık. Ve biz o zaman yola çıktığımızda Bursa ulaşılabilir bir kent değildi. 10 yıl önce kongre merkezimiz yapıldı. Ama kongre merkezini kurmakla olmuyor bu iş.

Kongre bürosu kurduk. Ben, Bursa Sağlık Turizmi Derneği'ni (BUSAT) kurduğum günlerde, Bursa Sanayi ve Ticaret Odası'nda (BTSO) kürsüye çıktım. Dünyada böyle bir sektör olduğunu ve Bursa olarak bu sektörde mesafe alacağımızı söylemişim. Bu cümleler o gün için çok fantastik gelmişti. Ancak o konuşmadan 4 yıl sonra Türkiye'de sağlık turizmi ülke politikası haline geldi. Cari açıktan bahsediyorsunuz... Sağlık turizminde normal turist göre sağlık turistin sektörüne katma değeri 8 kat daha fazla. Yine termal turizm alanında 12 ay istihdam ve faaliyet söz konusu. Bunu göz ardı etmemiz mümkün değil. 2023 yılında 20 milyar dolar hedefimiz var bu alanda. Şu an sağlık turizminde 4 milyar dolar civarındayız" dedi.

Sağlık turizminde konsept projeler geliştirmek gerektiğini ve bu anlamda 3. yaş turizminin de son derece önemli olduğunu ifade eden Esgin, şunları kaydetti:

"Bu anlamda İskandinav destinasyonu önemli bir pazar. Balçova'da bir otel başarılı bir vali ve genel müdür ile Norveç'ten her yıl oraya turist getirdi. Niye bir Tümbüldek 3. yaş turizm merkezi olmasın? Bursa'nın bu anlamda çok önemli değerleri var. 7 tane tarihsel kaynağı var. Almanya'da Baden-Baden diye bir yer var. Ben Bursa'nın Sıcaksu Bölgesinin orası gibi olmasını hayal ediyorum. Çek Cumhuriyeti'nde Karlovy Vary diye bir yer. Benim gözümde Oylat'ın oradan fazlası vardır eksikliği yoktur. Yine keza Orhangazi'de Keramet Kaplıcaları... Buralarda sadece konsept yatırımların gerçekleşmesi gerekiyor. Elbette adımlar atılacaktır. Biz bu mücadeleyi vereceğiz. Ben inanıyorum ki turizmde de, sağlık turizminde de Bursa, çok önemli bir dünya merkezi olacaktır. Turizmde ulaşılabilir bir kent olmanın yanında pazarlama da çok önemli. Havaalanı ile ilgili olarak 20 yıl önce yaptığımız tartışmaların 20 yıl sonra da gündem olduğunu görüyoruz. Artık geçmişe değil geleceğe yüzümüzü çevirmemiz gerekiyor. Gelecekte Bursa'nın çok müstesna bir yeri var. Çünkü bunu hak eden bir potansiyeli var. Bu işlerin içinde olan biri olarak ve şu andaki siyasi kimliğimle turizmdeki bu çabalara destek vereceğimi söylemek istiyorum." diye ifade etti.

GÜMTOB OTURUMU

3. Bursa Turizm Zirvesi'nin GÜMTOB Oturumu'nda "Bursa Konaklama Potansiyelinin Değerlendirilmesi" ele alındı. Moderatörlüğünü Vatan

Ercan'ın üstlendiği oturumda konuşmacı olarak TÜRSAB Genel Başkan Yardımcısı Hasan Erdem ile OTELZ Ceo'su Bertan Aner yer aldı.

TURİST MUTLU VE HUZURLU OLMAK İSTİYOR

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) Genel Başkan Yardımcısı Hasan Erdem, kentlerin daha canlı ve hareketli olması gerektiğini belirterek, turistlerin mutlu ve huzurlu olmak istediğini ve özellikle çocukların eğlenebileceği alanların yapılması gerektiğini vurguladı.

➔ Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) Genel Başkan Yardımcısı Hasan Erdem, Bursa'da yapılan turizm zirveleri aracılığı ile bir birlik ve kenetlenme olduğunu belirterek, bu birlik ve beraberliğin sürmesi temennisinde bulundu. Yapılan bu çalışmaların Bursa'nın turizm kimliği kazanmasında ve Bursa'nın turizm sektöründe hak ettiği yere gelmesinde ivme kazandırması dileğinde bulunan Erdem, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Bursa bundan 15-20 yıl önce turizm kimliği unutulmuş bir şehirdi. Daha çok sanayi ve tarım sektöründe Türkiye'nin lokomotifini durumundaydı. Ancak daha sonra TÜRSAB'ın, GÜMTOB'un ve Bursa'daki diğer turizm sektörü dinamiklerinin faaliyetleri neticesinde bu şehrin bir turizm kimliği olduğunu her platformda anlatmaya çalıştık. Şehrin yerel yöneticileri de şehrin özkaynaklarının farkına varmaya başladı. Böylece belediyeler turizm odaklı projeler oluşturdular. Bugün turizm, Bursa'nın en önemli kimliklerinden biri haline geldi. Daha çok kat edilmesi gereken yollar ve yapılacak çalışmalar var. Ben, Körfez Konseyi işbirliği ülkelerinden Bursa'ya, Güney Marmara'ya, Karadeniz'e ve Akdeniz bölgelerine turistleri getiriyorum. 35 yıldır Çekirge meydanında bu segmentte faaliyet gösteriyorum. Bursa için neler yapılmalı?"

Hasan ERDEM
Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
(TÜRSAB) Genel Başkan Yardımcısı

Bursa, Körfez Konseyi işbirliği ülkeleri tarafından çok beğenilen bir şehir. Bu ülkeler; Kuveyt, Bahreyn, Katar, Ürdün, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri. Bu ülkelerdeki insanların gelir durumları yüksek. Dünyanın en zengin ülkeleri bunlar. Bu ülkelere gelen turistlerin arayışları, talepleri var. Onların dağı yok, verimli toprakları yok, bağı bahçesi yok, ılıman iklimi yok... Milyar dolarları var ama çölün ortasında cehennem sıcaklığında yaşamak zorundalar. Gerek Bursa'da gerekse ülkemizde ılıman bir iklim var. Onlar bizden farklı kültüre sahipler ama biz Bursa olarak yabancı kültürlerle yaşamayı öğrendik. Antalya'daki halkımız nasıl Ruslarla birlikte yaşıyorsa ve onların kültürlerine hoşgörüyü gösteriyorsa bizler de Bursa olarak siyah çarşafly turistlerle yaşamaya alışmalıyız. Onlara mutlu ve huzurlu bir tatil ortamı yaratıp, kentimize, ülkemize döviz bırakmaları amacındayız. Yani bikini, mayo ya da dekolte giymiş bir turiste saygı göstermemek ne kadar ayıpsa peçeli, çarşafly bir turisti hor görmek veya taciz etmek o kadar abestir. Evrensel olmak hoşgörüyü gerektirir."

ÖZKAYNAKLARIMIZLA REKABET EDEBİLECEĞİMİZ TEK SEKTÖR

Turizmin, Türkiye açısından çok stratejik bir sektör olduğunu ve ülke ekonomisine yüzde 4 gibi bir katkı sağladığına işaret eden Erdem, "Turizm yüzde 15-20 oranında katkı sağlayacak potansiyele sahip. Sektörü geliştirme imkanımız var. Turizm, özkaynaklarımızla başka ülkelerle rekabet edebileceğimiz tek sektör. İhracat bile bu kadar güçlü değil. Bursa'da bugün hiçbir şey yapılmamasına rağmen Körfez ülkeleri için kentimiz cazibe merkezi. Bunun üzerine bir takım bilimsel çalışmalar ve yenilikler yapılırsa daha çok insan gelecektir. Böylece kaynaklarımızı daha fazla artıracacağız. Bursa, turizm gelirlerinde yüzde 2,5 orana sahip. Bu çok düşük. Bursa, Türkiye'nin 4. büyük şehri ve ihracatta 2. büyük kenti. Sanayimiz güçlü ve ekonomik katma değerimiz çok yüksek. Fakat nasıl oluyor da biz yüzde 2,5 buçuk oranında gelir elde ediyoruz" dedi.

Tüm dünyada turistlerin evrensel beklentilerinin olduğunu kaydeden Erdem, bunların başında da mutlu ve huzurlu olmanın geldiğini dile getirdi.

Erdem, bunun yanı sıra can ve mal güvenliğinin de turistler için önemli olduğuna işaret ederek, "Bu konuda otelcilerimiz, acentelerimiz, esnafımız yani tüm paydaşlar duyarlı olmalı. Öncelikle kentin canlı ve hareketli olması gerekiyor. Akşam saat 7 ya da 8'de şehirde hayatın bitmemesi lazım. Çünkü turistler ancak akşamları kendilerine zaman ayırabiliyorlar. Turistin mutlu olması için bir takım etkinliklerin olması şart. Yine turistler çocuklarının eğlendiklerini gördüklerinde çok mutlu oluyorlar. Buna yönelik bazı heyecan verici parklar, atmosferler yaratmamız lazım" diye konuştu.

YENİŞEHİR VE YUNUSELİ YENİDEN ELE ALINMALI

Yıllarca Bursa olarak ulaşım konusunda sıkıntılar yaşadıklarını anlatan Hasan Erdem, "Osmangazi Köprüsü ve Sabiha Gökçen Havalimanı ile bunları aştık. Ancak şimdi üçüncü havalimanının açılışıyla birlikte Sabiha Gökçen'in üzerine büyük bir yük bindi. Vize uyguladığımız ülke vatandaşlarının çok uzun kuyruklar oluşturduğunu görüyoruz. Bu

yükü hafifletmek için Yenişehir Havalimanı'nın tekrar değerlendirilip, buraya yapılan yatırımın ekonomik bir değer haline getirilip, daha aktif ve etkin kullanılması gerektiğini düşünüyorum. Gelecekte bizim bu havalimanına çok ihtiyacımız olacak. Bursa çok önemli bir konuma geliyor. Yüksek Hızlı Tren projesinin mutlaka sonuçlanması gerekiyor. İstanbul, İzmir ve Ankara arasında merkezde Bursa olacak. Nasıl Osmangazi Köprüsü bizi 15 milyona yaklaştırdı ise hızlı tren de Ankara ve İzmir'e bizi bağlayacak. Yani bir şehirde turizm sektörünün kalkınabilmesi için ulaşılabilir olması gerektiğini iddia ediyoruz. Bunun yanı sıra bizim ikinci bir havalimanımız var. Yıllardır atıl duruyor. Son dönemlerde daha önceki Büyükşehir Belediye Başkanımız bir takım revizyonlar yaptı ama yetersiz. Bakın metropollerin hepsinde şehir havalimanları vardır. Küçük ölçekte uçakların, helikopterlerin, işadamlarının uçaklarının bu şehrin merkezinde olması gerekiyor. Dolayısıyla Yunuseli havalimanının verimli ve aktif kullanılabilmesi için de yeniden gözden geçirilip, revize edilmesi ve kesinlikle havaalanı olarak kalması ve engelleme varsa da ortadan kaldırılması gerekiyor. Öte yandan çocuklarının eğlenmesine ve huzurlu olmasına aileler çok önem veriyorlar. Sadece oda satmakla bu işler olmuyor. Yine kaplıca otellerimizin biraz daha sağlık turizmine yönelik bir şeyler yapması gerekir. Acentelerimiz de artık her yıl insanları aynı yerleri götürmemeli. Saitabat Şelalesi, Suuçtu Şelalesi ya da Oylat, turisti götürdüğümüz yerler sadece bunlar olmamalı. Bursa'nın birçok kanyonu, mağaraları var buralara götürmeliyiz onları. Bunun yanı sıra doğa turizminin olduğu yerlerde de altyapı ve fizibilite çalışmalarının çok iyi yapılması gerekiyor" diye konuştu.

OYUNCULARI WORKSHOP'LARIMIZA DAVET EDELİM

Hasan Erdem, Bursa'yı sempatik bir şehir haline getirmek için dostluklar kurulması gerektiğinin altını çizdi. Önceki aylarda Kuveyt'e gittiklerini ve samimi dostluklar kurduklarını ifade eden Erdem, "Öyle ki bizi evlerine davet edip, özel davetler vermek istediler. Yani bu türde workshoplar çok faydalı oluyor yurtdışında. Bu anlamda da Valilik, belediye başkanları ve sektör paydaşları birlikte

hareket etmeli. Türk dizileri ve başrol oyuncularını yurtdışında çok seviyor. Onlarla fotoğraf çektirmek için bin dolar verebilecek insanlar var. Biz bu oyuncularımızı alıp, bu workshoplara götürelim. Halk günü yapalım ve orada bu oyuncularla fotoğraf çektirsinler” dedi.

ULUDAĞ, 12 AY TURİZME HİZMET ETMELİ

Bursa'ya gelen yabancı turistlerin yüzde 70'inin Kuveyt'ten yüzde 30'unun ise diğer ülkelerden geldiğini belirten Erdem, bu ülkeyi kardeş ülke ilan edip, diplomatik ilişkilerin geliştirilebileceğini söyledi. Erdem, Körfez ülkelerinden gelenlerin yatırım yaptıklarına da işaret ederek, şunları dile getirdi:

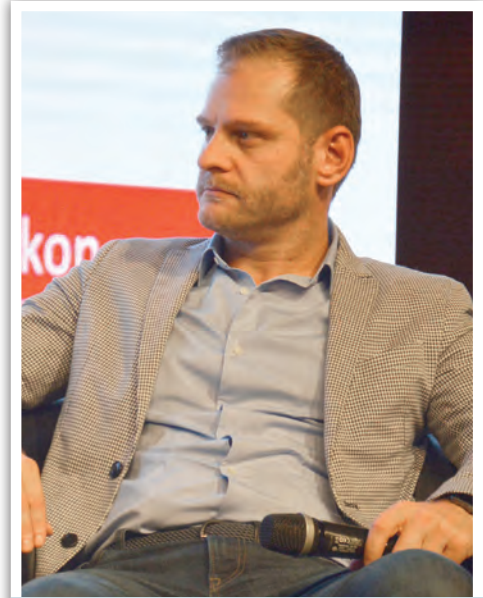
“Sadece Kuveyt'ten 3700 aile Bursa'dan gayrimenkul almış. Bunlar tüketim toplumu. Bursa'ya 3 aylık konaklamak için geliyorlar ama tüm ihtiyaçlarını Bursa'dan karşılıyorlar. Yani hem ziyaret hem ticaret yapıyor bu insanlar. Bursa'nın Körfez turizmi ile ilgili çok güçlü bir potansiyeli var. Körfez ülkelerinden gelenler için Uludağ yazın bir cennet ama biz orayı bir Abant gibi yapamadık. Uludağ'ı maalesef 12 ay turizme açamadık. Sadece 3 ay hizmet ediyor. Uludağ'ın 12 ay turizme kazandırılması noktasında birlik ve beraberlik içinde hareket etmemiz gerekiyor. Uludağ ile ilgili altyapıların tamamlanması gerekiyor. Eğer bunları yaparsak Bursa turizmi şahlanacaktır diye düşünüyorum.”

KALİTELİ MARKALAR BURSA'YA ÇEKİLMELİ!

OTELZ Ceo'su Bertan Aner, yurtdışında 3 veya 4 yıldızlı otelleri pahalıya sattıran tek unsurun çevre faktörü olduğunu vurgulayarak, şehir otellerinde oda fiyatlarını artırmanın yolunun kaliteli gastronomi ve alışveriş markalarını Bursa'ya çekmekten ayrıca altyapı ve çevre düzeninin sağlanmasından geçtiğini söyledi.

➔ OTELZ Ceo'su Bertan Aner, Bursa'nın iş, tatil ve kongre turizmi talebine aynı anda cevap verebilecek 3 şehirden biri olduğuna işaret ederek, şunları söyledi:

"Yaklaşık 240 konaklama tesisi ile Türkiye'nin en büyük 5 otel networküne sahip şehri Bursa. Bursa'da benim bildiğim kadarıyla toplam 2500 yatak var. Tüm bunları çarptığınızda Bursa'da yıllık 4,5 milyonluk geceleme potansiyeli var. Bursa'da ortalama oda fiyatları da şu an 40 dolar yani yaklaşık 270 TL civarlarında. Yani 1 milyar 200 milyon TL civarında Bursa'da konaklamadan elde edilecek bir gelir var. Bursa'nın herşeyi var ve bu potansiyeli de paraya çevirmek lazım ki tüm paydaşlar bundan mutlu olsun. Hem böylece kazançlar yatırım olarak Bursa'ya dönsün. Biz, Bursa'ya Türkiye'den en çok yerli turist gönderen online seyahat acentesiyiz. Bu nedenle bu sene ne yapıldığını çok yakından takip ediyoruz. Kentin potansiyelini de görüyoruz. Şu anda Bursa merkezdeki oteller yüzde 60-70 doluluk oranlarında seyrediyor. Konaklama seviyelerini daha yukarılara nasıl çıkarırız, bu konuda bizler de otellerimiz de çalışıyor. Bunun yanı sıra Bursa'nın Sabiha Gökçen Havalimanı'na 1 saat mesafede bulunması kenti bir cazibe merkezi haline getiriyor."

Bertan ANER
OTELZ Ceo

PAZAR ÇEŞİTLENDİRİLMESİ YAPILMALI

Bursa'ya gelen turistlerin yaklaşık yüzde 80'inin Arap pazarından yüzde 20'sinin Avrupa pazarından geldiğini kaydeden Aner, "Arap pazarı kırılğan bir pazar. Bursalı meslektaşlarıma bu bakımdan pazar çeşitliliklerini artırmalarını öneririm. Arap dünyası hassas bir dünya. Bir şey olduğu zaman Arap turist hemen gelmekten vazgeçiyor. Bu nedenle her pazara eşit seviyede yer ayırmak gerekiyor. Öte yandan baktığınızda Arap dünyasından gelen turistler 3500 dolar harcıyor ama Avrupalı ya da bir Rus turist 800 dolar harcıyor. Bursa'da da yapılacak çok şey var elbette. Bunlardan bir tanesi de oda fiyatlarının 40 dolardan 80 dolara çıkarılması. Bu da sadece otelcilerin elinde değil. Ben dünyanın birçok ülkesini ve şehirlerini geziyorum. Önce 5, sonra 4 ve daha sonra 3 yıldızlı oteller bulunuyor. Bazı 3 yıldızlı otellerin fiyatı 150-200 Euro düzeyinde olabiliyor. Neden insanlar bu parayı veriyorlar? Çünkü otelde mi kalacağız, çevreyi gezeriz diyorlar. Bu anlamda Bursa'da yerel yöneticilere büyük iş düşüyor. Altyapı ve çevre düzeni çok önemli. Taksilerin kalitesi çok önemli. Yani turist bu şehre geldiğinde bu kaliteyi

görmesi gerekiyor. Kaliteli ve marka restoranlar, dükkanlar olmalı. Yani yurtdışında 3 veya 4 yıldızlı otelleri pahalıya sattıran tek unsur çevre faktörü. Şehir otellerinde oda fiyatlarını artırmanın bence tek yolu kaliteli gastronomi ve alışveriş markalarını Bursa'ya çekmek. Bunları kente çekerseniz o zaman insanlar otellere daha fazla para vermeyi

göze alabiliyorlar" diye konuştu.

Aner ayrıca Bursa'nın yatak kapasitesinin yeterli olduğunu, Bursa'nın kongre tarafının biraz zayıf kaldığını bu nedenle Bursa'nın kongre ve toplantı turizmine ağırlık vermesi gerektiğini de sözlerine ekledi.

TÜRSAB OTURUMU - 2

3. Bursa Turizm Zirvesi'nin TÜRSAB Oturumu'nda "Yerel Yönetimler ve Turizm" başlığında ilçelerin kentin turizmine katkıları konuşuldu.

TÜRSAB Güney Marmara Başkanı Murat Saraçoğlu moderatörlüğünde gerçekleşen oturumda

İzmit Belediye Başkanı Osman Sargın, Karacabey Belediye Başkanı Ali Özkan ve Orhaneli Belediye Başkanı İrfan Tatlıoğlu ilçelerinin turizm potansiyelini anlattı.

BAŞKAN, YATIRIMCILARI İZNIK'E DAVET ETTİ

İzник Belediye Başkanı Osman Sargın, ilçenin tarım, tarih ve turizmi ile ilgili potansiyeline dikkat çekerek, ilçede 5 yıldızlı otel yatırımı değil daha çok butik tarzı tesis yatırımlarının yapılması gerektiğini söyleyerek, yatırımcıları ilçeye davet etti.

İzник Belediye Başkanı Osman Sargın, İz-nik'i kolay anlatılacak bir yer değil yaşan-ması gereken bir yer olarak nitelendirerek, İz-nik'i anlayabilmek için tarihin derinliklerine gitmek gerektiğini söyledi. Sargın, "İz-nik, milattan önce Bitinya Krallığı'ndan başlayarak, Roma, Bizans, Anadolu Selçukluları ve son olarak 1331 yılında Orhan Bey'in İz-nik'in fethi ile birlikte ilk payitaht oluyor. Osmanlı'nın ilk eserlerinin ve ilk ün-iversitesinin yapıldığı yerdir ilçemiz. Dolayısıyla İz-nik'te yürürken karşınıza ya Bitinya, ya Bizans, ya Anadolu Selçukluları ya da Osmanlı çıkacaktır. Allah'a şükürler olsun ki bütün eserler de tama-men ayakta. İz-nik, tarihin başkenti. İz-nik'in üç alanda potansiyelini ortaya koymamız gerekir ki İz-nik hak ettiği yeri bulsun. Bunlar da; tarih, tarım ve turizm" dedi.

SURLAR, VATANDAŞIN TAPULU MALI

Tarih ile turizmi iç içe koyduklarını ifade eden Başkan Sargın, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Biz surlar açısından dünyada 3. sıradayız. İz-nik'in 4970 metre uzunluğunda surları var. Bizim surlarımızın diğer surlardan farklılığı, üç bölümden ve büyük bir bölümünün iki bölümden oluşması. İz-nik'i anlatmakla bitiremeyiz. Ama öte yandan biz geçmişte surların tapularını

Osman SARGIN
İz-nik Belediye Başkanı

vermişiz. Surların restorasyonunu yapıyoruz ama vatandaş bize tapusunu getiriyor. Vatandaşın surun üzerinde evi var. Kültür ve Turizm Bakanlığı orayı kamulaştırmak istiyor ancak vatandaş buna yanaşmıyor. Yine biz iki surun arasını temizleyip gelen turistlere o surları gezdirmek, orada Roma ve Bizans dönemini yaşatmak istiyoruz. Yine bu surların üzerinde ceviz ağaçları var. Ceviz ağaçları kurumuş ve bu ağaçlar surları patlatıyorlar, surların yıkılmasına neden oluyorlar. O kurumuş ceviz ağaçlarının kesilmesini istedik, vatandaşın biri o ceviz ağaçları benim diyerek önümüze tapusunu koyuyor. Biz surların restorasyonunu yaparken vatandaşa para ödeyerek, kamulaştırmaya çalışıyoruz. Bu restorasyon çalışmasıyla hedefimiz iki sur arasındaki 5 kilometrelik mesafede yürüyüş ve bisiklet yolu yaparak insanların gezmesini sağlamak."

KAZI ALANLARI ZİYARETE AÇILMALI

Başkan Sargın, ilçenin sadece surlardan ibaret olmadığına işaret ederek, "İz-nik'te Roma Tiyatrosu var. Yaklaşık 45 yıldır orada kazı çalışmaları devam ediyor. Biz burayı bir etkinlik yaparak dünyaya tanıtmak istiyoruz. Eğer kazı çalışmaları

bitmeyecekse de buna şöyle bir çözüm bulabiliriz. Dünyada birçok kazı alanı var ve bu kazı alanları da insanların ziyaretlerine açık. Bu alanları ziyarete açmamız gerekiyor. Turizm Bakanlığı'nın almış olduğu bir prensip kararı var; kazı çalışmaları yapılan alanda ziyaretçi kabul edilmiyor. Oysa önümüzde Göbeklitepe örneği var. Yani kazı alanının üstü kapatılabilir ve gezdirilebilir. Yine çini fırınlarındaki kazılarımız devam ediyor. 1400 yılında yapılmış çini fırınları... İznik'te bu fırınlarda üretilen çiniler, dünyanın dört bir tarafındaki önemli eserleri süslemiştir. Kazı çalışmaları devam ediyor ve öyle kolay kolay da bitmez bu çalışmalar. Çünkü İznik'in altında tamamen başka bir dünya var. Yaptığımız kazı çalışmalarında bir bakıyorsunuz milattan önceki kanalizasyon sistemlerini buluyoruz. Yine geçen yıl yaptığımız çalışmalarda İpek Yolu'nu, Roma Yolu'nu ortaya çıkardık" diye konuştu.

YATIRIMCILARA DAVET

İznik'in her alanının turizm alanı olduğunu belirten Başkan Sargın, şöyle devam etti:

"Şimdi turizm alanı deyince herkesin aklına beş yıldızlı devasa oteller geliyor. Yatırımcılara sesleniyorum. Turizm konusunda yatırım yapmak isteyen yatırımcılara İznik Belediyesi olarak altyapı desteği vereceğiz. Öte yandan ben İznik'in 5 yıldızlı otele ihtiyacı olduğunu düşünmüyorum. İlçenin nüfusu 45 bin. İznik'te alternatif turizm geliştirilmeli. Biz geçen yıl Belediye olarak BEBKA destekli bungalov evler yaptık. 14 tane evim var. Bir ay öncesinden rezervasyon yaptırmanız lazım. Bizim bu yatırımlarımızdan sonra aynı evlerden yatırımcılar da yaptı. İznik'te alternatif turizmi geliştirmek için bungalov tipi evler yapmak lazım. Yine Sağlıklı Yaşam Köyü veya sağlık turizmine yönelik tesislerin yapımı için harekete geçtik. Yatırımcıları davet ediyorum. Projesi bile hazır. İlçemize gelsinler yapsınlar. Onlar gelmezse ben yine İznik Belediyesi olarak bu projeyi hayata geçireceğim. Bugün toplumumuz öyle bir hale geldi ki komşularımızı tanımıyoruz. Dertleşecek kimse kalmadı. Ama biz Avrupalılar gibi değiliz. Bizler sosyal ilişkiler içerisinde yaşayan, birbirini seven, yardım kültürü ile yetişmiş insanlarız. Dolayısıyla biz Sağlıklı Yaşam Köyü'nü kurarak bu ilişkileri yeniden geliştirmek istiyoruz. İstiyorlarsa Avrupalılar da bu tesislerimize gelebilirler. 130

dönümlük bir yerim var. Buraya sağlık turizmine yönelik ya da sağlıklı yaşam köyü adı altında dört mevsim kalınabilecek bir yatırım yapmak istiyoruz. Yine ilçemize değer katan bir gölümüz var. Göl üzerinde bir yüzer otel projemiz var. Onun da hazırlıklarını tamamladık. Yatırımcılarımız gelsinler. Tabii ki tüm bunları İznik Belediyesi olarak biz de yapabiliriz ama devlet memuru mantığı ile yapılan işler biraz yarım kalıyor. O yüzden yatırımcıları davet ediyoruz. Çünkü onların ticari ufukları daha geniş oluyor, yaptıkları eserler de bu nedenle daha verimli oluyor."

5 YILDIZLI OTEL İSTEMİYORUZ

Sargın, belediye başkanlarının iyi bir pazarlamacı olması gerektiğinin altını çizerek, "Başkanlar, temsil ettikleri ilçenin tanıtımını yapmalılar. Ama bunu yaparken de her zaman devletini yanında hissetmeliler. İznik 3000 yıllık bir şehir. Ancak ilçemizde Kültür ve Turizm İlçe Müdürlüğü yok. Bu nedenle mutlaka ve mutlaka turizm ilçe müdürlüğü ilçemizde açılmalı. Şu anda belediyenin zabıta ekipleri rehberlik hizmeti veriyor. 3 tane zabıtama bu konuda eğitim verdirdim. Yine 7 yıldan bu yana İznik Müzesi kapalı. Bu konuda Bakanlıktan destek bekliyoruz. Bizim paha biçilemez lahitlerimiz var. Çadırların içerisinde onları muhafaza ediyoruz. Yer kamulaştırması yaptık. İnşallah önümüzdeki yıl İznik'in bir lahit müzesi olacak. Turizmden teşvik alabilmesi için bazı alanların turizm alanı ilan edilmesi gerekiyor. Öte yandan turizm alanları ile ilgili teşviklerin de artırılması lazım. Ve bu teşvikler de niyeyse 5 yıldızlı otellere veriliyor. Ama biz 5 yıldızlı otel istemiyoruz. Her şehrin bir kimliği vardır. Dolayısıyla şehrin kimliğini uygun yapılar ve turizm çalışmaları yaparsanız başarılı olursunuz.

İznik, Türkiye'yi doyuran verimli tarım arazilerine sahip. 5 yıldızlı otel yapmaya kalktığımızda 25 dönüm araziye heba etmeniz gerekiyor. 5 yıldızlı oteller yerine bungalov evler, kırsal turizm, alternatif turizm ile ilgili çalışmalar yapılabilir. İnsanlar huzur buldukları yerlere gittikleri için huzurlu alanlar yaratmak gerekiyor. İznik olarak 'sakin şehir' çalışmalarına başladık. İznik, bu unvana sahip olacak. Çok göç alan bir ilçe değiliz. İlçemiz çok güvenli. Bunun yanı sıra Bursa'nın da bizim gibi ilçelerin tanıtımına ağırlık vermesi lazım. Bursa Valiliği okulları şehirdişına turlara gönderiyor. Ben

geçen yıl Valimizden rica ettim; şehirdışına tur talep okullara ön koşul olarak önce İznik'i görmeleri yönünde. Yani Çanakkale'ye gidecek öğrenciler İznik'i ya da Karacabey'i görmeden gitmesin. Çocuklar, bizim buraları görüp buraların kültürünü benimserse zaten Çanakkale'nin de diğer şehirlerin de ruhunu özümser. Şimdi, okullar İznik'e de turlar düzenleniyor. İznik'in turizmde hak ettiği

yeri alması için çalışıyoruz. İznik, 2019'un sonunda ya da 2020 yılında UNESCO'nun dünya mirasında yer alacak ve en önemlisi de İznik bir bütün olarak kapsam içerisine alınacak. Böylece hayallerimizin de çoğu gerçekleşmiş olacak. Ayrıca İznik'te şu anda 1000 kişiyi ağırlayacak yatak kapasitesine de sahibiz" diye konuştu.

DEĞERLERİMİZE ÖNCE BİZ İNANDIK

Karacabey Belediye Başkanı Ali Özkan, ilçenin turizm potansiyeline öncelikle ilçe halkının farkına varmasını ve bu değerlere inanmalarını sağladıklarını belirterek, ardından yaptıkları tanıtımlarla ülke çapında ses getirdiklerini söyledi.

➔ Karacabey Belediye Başkanı Ali Özkan, 2014 yılında seçimler öncesinde kendilerine bir yol haritası belirlediklerini ifade ederek, "Büyük Karacabey'i oluşturmak için 3T vizyonuna ihtiyacımız var dedik. Bunları da; tarımsal, teknolojik ve turizm yatırımları olarak belirledik.

Tarım, zaten Karacabey'in olmazsa olmazı. Seçim öncesinde bir anket yaptırıp, sormuştuk:

'Karacabey deyince aklınıza ne geliyor?' diye. Tarım, hayvancılık ve soğan cevaplarını almıştık. Ama biz bunların yanı sıra ilçemizin farklı güzellikleri olduğuna dikkat çektik. İlçe olarak birçok özelliğimiz vardı ancak bunun farkında değildik. Genelde turizm denilince güneş, kum ve deniz akla geliyor. Oysa ki doğa, ekoloji gibi birçok alternatif turizm alanları var" dedi.

Bu yöndeki çalışmalara değinen Başkan Özkan, şöyle konuştu:

"Eskikaraağaç Mahallemiz, leylek köyü olarak anılıyor. Uluslararası leylek ağına üye olan bir köy. Her yıl Avrupa'nın değişik ülkelerinde toplantılar oluyor ve Karacabey'i temsilen oraya arkadaşlarımız gidiyorlar. Bu köyde, her yıl leylek festivali yapıyoruz. Leylek master planı hazırlamıştık. Bu çerçevede de güzel çalışmalarımız oldu. Eskikaraağaç Mahallesi'ne gelen turistlerin yemek yiyebilecekleri bir ortam yoktu. Belediye

Ali ÖZKAN
Karacabey Belediye Başkanı

olarak bunu yaptık. Uluabat Gölü kıyısında 1,5 kilometrelik bir yürüyüş ve bisiklet yolu yaptık ve bu yolu aydınlattık.

Avrupa Birliği fonlarından yararlanarak leylek master planı çerçevesinde leyleklerin geldiklerinde daha rahat konaklamalarına yönelik alanların ıslah edilmesi ve yerli ırk hayvancılığının geliştirilmesine yönelik bir projeyi hayata geçirdik. O mahallede yaşayan bir vatandaşımıza yerli ırlardan oluşan hayvanlarımızı verdik. Bu hayvanlar merada otluyorlar. Eskikaraağaç'tan Karacabey'e doğru gelirken özel bir müteşebbis tarafından hayata geçirilen özel kuş cennetimiz var. Yine İssız Han diye tabir edilen eski bir kervansaray var, metruk bir vaziyetteydi. Binayı bir müteşebbis butik otel olarak hizmete sundu. Uluabat ile ilgili yaklaşık 80 dönümlük bir alanı düzenledik ve bununla ilgili projemiz var. Burada olta balıkçılığı, bisiklet ve karavan kampçılığı, konser alanları gibi yerler olacak. Çocuk Köyü şeklinde güzel bir projemiz. İnşallah kısa zamanda hayata geçirilecek. Yine TİGEM'e bağlı Karacabey Haramız var. Onun bir miktar arazisini Jokey Kulübü kiraladı, orada İngiliz atları yetiştiriyor. TJK At Hastanesi Türkiye'de sadece bu alanda bulunuyor. Karacabey Harası'nda Arap atları yetiştiriliyor. Tohumculuk

üzerine çalışmaların yapıldığı 83000 dönümlük devasa bir alandan söz ediyoruz. Burada kahvaltılık mekanlarımız, çocuklar için oyun gruplarımız ve otistik çocukların tedavisine yönelik hipoterapi merkezimiz var. Yeniköy'e, boğaza doğru, longoz ormanlarına doğru Karacabey'in doğal güzellikleri ortaya çıkıyor. Uluabat Gölü tatlı su, Marmara Denizi'nin tuzlu suyu ile birleşiyor buraya da Dalyan Gölü deniliyor. Longoz Ormanları; diğer adıyla su basar ormanı. Burayı da biz gündeme getirdik. Aslında burayı Karacabey de bilmiyordu. Bursa burayı bilmiyordu ama yurtdışından meraklıları burayı biliyorlardı. Biz longoz ormanlarına gittiğimizde kamp yapan yabancı turistlere rastlıyorduk. Burada TRAKUS (Türkiye'nin anonim kuşları) organizasyonları gerçekleştirdik. Kuş gözlemcileri her yıl gelip, kamp ve gözlem yapıyorlar. Tespit edilen yaklaşık 300 kuş türü var. Endemik bitkiler var. Şahan Gökbakar, Recep İvedik 6 filmi longoz ormanlarında çekti. İhlamur ve defne ormanlarımız var. İhlamur Kokulu Günler Festivali gerçekleştirdik. Vatandaşlarımızın defneden daha fazla gelir elde etmesini istiyoruz. Orman Bölge Müdürlüğü ile müşterek çalışmalar yapılarak onların da tercihleri doğrultusunda Defne Festivali gerçekleştireceğiz ve bunun Türkiye'nin gündemine getirmeye çalışıyoruz. Karacabey Boğazı olarak tabir ettiğimiz alan da Marmara Bölgesi'nin en uzun sahillerine sahip. Yaklaşık 20 kilometrelik bir sahil bandımız var. Buna Uluabat'dan başlayıp Dalyan Gölü'nde son bulan 35 kilometrelik tatlı suyu da dahil ettiğinizde 50 kilometrenin üzerinde bir sahil deniyoruz. Bir tarafta deniz havası bir tarafta orman havası; sağlık açısından da çok önemli bir bölge. Malkara, Kurşunlu insanın gerçekten huzur bulacağı çok güzel ortamlar."

TANITIMLARIMIZ SES GETİRDİ

Başkan Özkan, ilçe olarak en büyük eksiklerinin barınma ile ilgili olduğunu belirterek, "Bu eksikliği giderecek çalışmalarımız devam ediyor. Bir müteşebbis 5 yıldızlı bir otel yapacak. Yine longoz ormanlarının kıyısında Orman Bakanlığına bağlı bir orman kampı vardı. Göreve geldiğimiz andan itibaren buranın belediyeye kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapıyorduk. Sağ olsun Bakan Bey bununla ilgili talebimizi kabul etti. Süresi ile ilgili mutabakata vardık sonra yap-işlet-devret modeli ile oraya butik otel ve bungalow evler kazandırmayı düşünüyoruz. Atıl

vaziyette olan Maliye ve Polis kamplarımız var. Belediye olarak bunlara talip olduk. Özelleştirme İdaresi'ne devredildiğini duyduk. Talebimiz kısa sürede bu satışların gerçekleştirilmesi ve müteşebbisler tarafından bu hizmetlerin ilçemize kazandırılması. Biz buralara belediye olarak da talip olduk. Gördüğünüz gibi Karacabey'de birçok turizm değeri var. Ama bundan hemşehrilerimiz bile haberdar değildi. Onları haberdar ettik ve bu değerlerimize öncelikle kendimiz inandık ve kentimizi inandırdık. Yaptığımız tanıtımların Bursa'da da Türkiye'nin birçok yerinde de ses getirdiğini düşünüyoruz. Gastronomi konusunda da iddialıyız" dedi.

TARIM SAFARİSİ İLÇEMİZ İÇİN ÖNEMLİ

Karacabey harasının çok önemli bir lokasyon olduğunu anlatan Başkan Özkan, "Biz Dubai'ye gittiğimizde çöl safarisini yaptık. Karacabey'de de tarım safarisini yapabiliriz. İnsanların tatil algısı nasıl değişip, doğaya evrilirse beslenme konusunda da , insanlar artık organik ürünlere yöneliyorlar. Karacabey bu açıdan da çok avantajlı. Organik köyler projemiz var. Bu projeyi hayata geçirdiğimiz zaman Bursa, İstanbul, Yalova ve Çanakkale'ye de hizmet verme imkânına kavuşacağız. Yani tarım safarisini gerçekten önemli. Bunu Karacabey gündemine getirmemiz gerekiyor. Eskiden bizim panayır geleneğimiz vardı. Yaklaşık 10 yıldır yapılmıyordu. Bu etkinlikleri yeniden gündeme getirdik. Her yıl mart ayının sonlarında tarım fuarı gerçekleştiriyoruz. Tarım ve hayvancılığın başkenti olarak nitelendirilen bir ilçeyiz. 10 bin metrekaresel bir pazar yerimiz var. Orada yapıyoruz bu fuarı ama bu alan bize yetmiyor. Bununla ilgili farklı bir projemiz var. Yine küçükbaş hayvan ve ekipmanları fuarını gerçekleştirdik. Bu yıl ikincisini yaptık. Türkiye'de bugün bir et sorunu var. Bunun çözümünü de küçükbaş hayvancılığa önem vermekten geçiyor. Bizim bir diğer orijinal projemiz; Tarım AVM. 200 dönümlük bir alanımız var. Bununla ilgili kamu kararı bekliyoruz. Eğer bu karar çıkarsa yap-işlet-devret modeliyle Tarım AVM'yi ilçemize kazandıracamız. Yani bu AVM sadece kentimize değil tüm Türkiye'ye hizmet verecek ve böylece tarımsal turizm diye bir şey gündeme gelecek" dedi.

İLÇELERİ DE İÇİNE ALAN BİR MODEL GELİŞTİRİLMELİ

Orhaneli Belediye Başkanı İrfan Tatlıoğlu, kente gelen turistleri sadece şehir merkezindeki yerleri gezdirmenin yeterli olmadığını, ilçeleri de kapsayacak bir turizm modeli geliştirmek gerektiğini ifade etti.

Orhaneli Belediye Başkanı İrfan Tatlıoğlu, Bursa'nın çok güzel bir kent olduğunu vurgulayarak, diğer şehirlerin tarih, doğa ya da deniz gibi tek bir özelliği ile öne çıkarken, Bursa'da bunların hepsinin bulunduğunu kaydetti.

Bursa'yı tanıtmakta gecikildiğini belirten Başkan Tatlıoğlu, "Bursa'ya şöyle tarif etmek lazım; ovası, denizi, gölü ile 17 ilçesi var. Uludağ'ı sınır taşı olarak tutarsak, 17 ilçenin 13 tanesi dağın kuzeyinde, 4 tanesi de ,yani dörtte biri de, Uludağ'ın güneyinde yer alıyor. Uludağ konusunu da bir türlü halledemedik. Uludağ gibi bir yerin 7/24 ve 12 ay çalışan ve turist çeken bir yer olması lazım. Biraz özelleştireni yapmak istiyorum. İşte Bakanlık, Büyükşehir Belediyemiz, Valilik yani herkes bir şeyler yapmaya çalışıyor. Ama artık bu çalışmalarını bitirmemiz lazım. Eğer bu çalışmalarını bitirebilirsek dağın arka yüzünü göreceğiz. Uludağ'ın arka yüzü dünyanın en güzel yerlerinden biri" dedi.

TURİSTİ ŞEHİRDE TUTMANIN YOLUNU BULMALIYIZ

İlçeye gelen misafirleri "Dünyanın en güzel ilçesine hoş geldiniz" cümlesiyle karşıladığını ifade eden Başkan Tatlıoğlu, şöyle devam etti:

"Evet ben ilçemle ilgili bu kadar iddialıyım. Dünyanın en güzel ülkesi Türkiye. Dört mevsim yaşıyor. Türkiye'nin en güzel yeri de Bursa. Bur-

İrfan TATLIOĞLU
Orhaneli Belediye Başkanı

sa'nın en güzel yeri de Orhaneli. Kırşala, doğa turizmüne ya da sebzesine meyvesine baktığımızda hep dağ yöresi ön plana çıkar. Şimdi konuya biraz farklı bir bakış açısıyla bakmak istiyorum. Bursa'ya gelen turistlerin 1.7 gün kaldığını söylendi. İki gün bile kalmıyor. Turist Bursa'da kalmadığı sürece turizm anlamında neyimiz olursa olsun bir şey ifade etmez. Değerlerimizi yeterince tanıtmıyoruz. Bursa'ya gelen turisti hızlıca Bursa'yı gezdiriyoruz. Peki turisti Bursa'da 4 gün nereye götüreceğiz?

Orhaneli'de bizim köy evlerimiz var. Şimdi gelen turistleri bu evlerde yatarsak ki bizim köy evlerinde odaların kendilerine ait banyoları da vardır. Modern dünya buna ebeveyn banyosu diyor. Kalan turistleri sabahları horozla kaldırsak. Tavuğun altından sıcak yumurtayı alsak. İnekten sağalmış sütle kahvaltı yaptırırsak. Sonra gerek atla gerek eşekle bir yolculuğa çıcarsak ve köydeki yaban hayatı onlara göstersek. Biraz da yürütsek. Yaylada mola versek ve yemek yesek. Akşama doğru diğer köye gitsek. Orada da ahşaptan evlerde konaklatsak. Böyle bir programla turisti bir hafta tutabiliriz kentimizde. Turist böyle bir programdan çok etkilendir ve kentimize daha fazla

gelir. Bu modeli tüm ilçelerimizde uygulayabiliriz. Otellere gelen turistleri sadece merkezdeki tarihi yerleri gezdirerek bırakmamalıyız. Onları ilçelere taşımamız gerekiyor. Yani turisti şehirde tutmanın yollarını bulmalıyız. Bugün insanlar yerel kültürleri görmek için Afrika'nın çeşitli ormanlarını gidiyor. Bursa'da turizm anlamında milyon dolarlık değerler var ama biz bunun farkında değiliz. Değerlerimizi biraz daha günyüzüne çıkarmamız lazım. Dünyanın en değerli madeni yeraltından yer üstüne çıktığı zaman bir kıymet kazanıyor. Toprağın içindeyken hiçbir anlamı yok. Yani biz Bursa'nın turizm değerlerini yeryüzüne çıkardıkça, yatırım yaptıkça, insanları şehirde tuttukça ve bunları tanıttıkça anlam kazanır."

HER ŞEHRİN BİR HİKAYESİ VAR

Başkan Tatlıoğlu, Bursa hatırası olabilecek obje konusunda da ciddi sıkıntılar bulunduğuna dikkat

çekerek, "Eskiden Bursa'nın çakısı, havlusu vs. satılırdı. Bunları biraz unuttuk sanırım. Kentin hatıralarını turistler evlerine götürüyorlar ve bu yolla da ülkemizin, kentimizin tanıtımını yapıyorlar bir nevi. Bu nedenle Bursa'yı temsil eden ürünleri çok iyi değerlendirmemiz ve bu konu üzerinde çalışmamız lazım. Bugün dünyada şehirler bir hikayenin üzerine kurularak satılır hale geldi. Yani bizde de bu anlamda çok hikaye var; Karagöz var, Hacivat var, Osmanlı var... Dünyada bir kültürü temsil eden çok az devlet vardır. Roma gibi, Bizans gibi, Osmanlı gibi... Bursa, Osmanlı'nın ilk başkentti. Biz Osmanlı kültürünü hala yaşıyoruz. Devam eden bir kültür var. Bunu çok iyi anlatmamız ve satabilmemiz lazım" diye konuştu.

BURO OTURUMU

Bursa Turist Rehberleri Odası Başkanı (BURO) Denizhan Sezgin başkanlığında gerçekleşen oturumda Turist rehberlerinin turizme katkısı, bölgeler arası diyalog, gönül köprüleri, turizm rehberliğinin Türkiye'deki yeri ve geleceğe dönük

öneriler gündeme alındı. Üniversitelerde eğitim kalitesinin iyileştirilmesi; yabancı dil, tarih, kültür bilgisine sahip kişiler yetiştirilmesi gerektiği ve birçok medeniyete ev sahipliği yapan Bursa'nın ve ülkenin tüm değerleriyle tanıtılması konuşuldu.

YABANCI DİL AĞIRLIKLI EĞİTİM VERİLMELİ

2015 yılında yapılan istatistiklere bakıldığında dünya ülkelerine göre en fazla turist ziyaret ettiği 6. ülke konumunda olduğumuzu vurgulayan İstanbul Rehberler Odası Başkanı Hakan Eğinlioğlu, çıtanın yükselmesi için yabancı dil ve eğitim ile ilgili sorunların çözülmesi gerektiğinin altını çizdi. Ülkeye gelen turistin ilk önce rehber ile tanıştığını bu noktada iletişim kurmak için yabancı dil kadar, tarih, kültür ve değerlerimizin de iyi bilinmesi gerektiğine dikkat çeken Eğinlioğlu, şunları söyledi:

“50'ye yakın üniversitede turizm ile ilgili eğitim veriliyor. Haftada 2 saat İngilizce gören öğrenci dünyada en fazla turist getiren 6. ülke konumundaki Türkiye için yeterli olamaz. Üniversitelerin turizm ve rehberlik bölümlerinde müfredat değişiyor. Rehberler odasında eğitimde farklılıklar oluyor. Öğrenci üniversiteye, turist rehberliğine yabancı dilden girmesi gerekirken, eşit ağırlık ya da sosyal bilimler puanıyla ve ilk sıralara tercih olarak koymayarak geliyor. Turizmde ilerlemek istiyorsak öğrencilere yabancı dil öğretmemiz gerekiyor.”

YASAL MEVZUATLAR YENİDEN DÜZENLENMELİ

Turizm rehberliğinin basit bir meslek olmadığını, yabancı dil bilen iyi eğitim almış uzman kişiler tarafından gerçekleştirilmesi gerektiğine dikkat çeken Hakan Eğinlioğlu, kaçak turların ve kaçak rehberliğin önüne geçilmesi için yasal mevzuatların düzenlenmesi gerektiğini söyledi. Eğinlioğlu, Kültür Turizm İl Müdürlüklerinin, turizm yapılan bölgelerde özellikle hafta sonu denetimlerinde aktif olarak çalışması gerektiğini

Hakan EĞİNLİOĞLU
İstanbul Rehberler Odası Başkanı

ifade etti. Eğinlioğlu, “Devletin bu konuda önlem almasını ve yoğun olarak denetimleri yapılmasını arzu ediyoruz. Turistler; Türkiye'nin tarihini, kültürünü, geleneklerini, kimliği belirsiz kişilerden öğrenmemeli. Devlet tarafından kaydı olan, devlet tarafından ruhsatnamesi olan kişiler tarafından öğrenmeli. Devletimizin de aynı şekilde buna önem ve özen göstereceğini ve bu sorunlara hızlıca çözüm bulması gerektiğini düşünüyorum. Uzman bir rehber ancak karşısındaki turistin nasıl algılayabileceğini nasıl öğrenebileceğini bilebilir. Rehber kendi ülkesindeki değerler kadar karşısındaki turistin kültürünü ve değerlerini de bilmek zorundadır. Uzman rehberler, turistin her türlü sorunuyla ilgileniyor. Bir tehlike ya da bir kaza olduğunda da rehber her konuda turist ile ilgileniyor. Özellikle belediyeler ve il turizm müdürlükleri uzman, yetişmiş rehberlerle çalışmalıdır” şeklinde konuştu.

TÜRKİYE'Yİ UCUZA PAZARLAMAYALIM

Tarihi ve kültürel hazinelere sahip değerli bir ülke olan Türkiye'yi ucuz pazarlamamız gerektiğini belirten Hakan Eğinlioğlu; acentelerden

otellere, üniversiteden rehberlere kadar her noktada işin uzmanlarıyla emeğinin karşılığını almak isteyen insanlarla çalışılması gerektiğini belirtti. Turizm potansiyeli olan topraklarımızın

özellikle Bursa'nın daha iyi noktalara geleceğine inandığını söyleyen Eğinlioğlu, emek sömürsü yapılmaması gerektiğini ve donanımlı kişilerle çalışılması gerektiğini vurguladı.

BURSA'YI TANITMAK ÇOK ÖNEMLİ

600 yıl dünyaya hükmeden Osmanlı İmparatorluğu'nun kök saldığı ve birçok kültür ile uygarlığa ev sahipliği yapan Bursa'nın tanıtımının çok önemli olduğuna dikkat çeken Şanlıurfa Rehberler Odası Başkanı Müslüm Çoban, dünya kültürüyle Türkiye'nin tarih ve kültürünü tanıştırmamız gerektiğini vurguladı. Çoban, "Hristiyanlığın doğduğu bu topraklar, Hititler, Selçuklular, Doğu Roma, Osmanlı İmparatorluğu, İslam öncesi ve sonrası medeniyetler gibi onlarca kültür ve uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak Hristiyanlığın yayıldığı organize edildiği yerler, Türk kültürü, İslam kültürü ve İslam öncesi kültürel değerlerimiz bizim için çok önemlidir. Herhangi bir dünya ülkesine gittiğinizde bir ya da iki kültür ve uygarlıkla karşılaşırsınız. Ama Türkiye'ye geldiğinizde çok fazla sayıda kültür uygarlık çeşidiyle karşılaşırsınız ve bunların üzerinde çok güzel Türk İslam kültürü de vardır. Bunların hepsi birbiriyle karşılıklı çe-

Müslüm ÇOBAN
Şanlıurfa Rehberler Odası Başkanı

kim alanındadır. Mimar Sinan gibi çok önemli şahsiyetler bu topraklarda yetişmiştir. Bu değerli topraklarımız üzerinde bulunan kentimiz de Bursa'dır. Ülkeye gelen turist mutlaka kentimize de gelmelidir. Tarih, mimari ve kültürel zenginliğimizi dünya kültürüne çekinmeden, hiçbirisini atlamadan tanıtmak ve tanıştırmak çok önemli bir görevimizdir" dedi.

B.T.Ç.H. OTURUMU

Bursa Tarihi Çarşılar ve Hanlar Birliği Yönetim Kutulu Başkanı (B.T.Ç.H.) Muhsin Özyıldırım'ın başkanlığında yapılan Tarihi Çarşıların Turizmdeki Önemi ile ilgili oturumda Bursa'nın Kapalı Çarşı-

sı'nın deneyim turizmindeki yeri, ihtisas hanları, çarşı müzesi, geçmişteki tarihi ve kültürel zenginliklerden esinlenilerek yeni yatırımların yapılması konusu gündeme geldi.

DENEYİM TURİZMİNDE BURSA KAPALI ÇARŞI ÖNEMLİ

➔ Sorumlu turizmi; yerelin kazanmasını isteyen, çevreyi koruyan, kültürel varlıkların korunmasına katkı sağlamayı amaçlayan, turizmi araç olarak gören bir anlayış olarak tanımlayan Yeşil Valiz Sorumlu Turizm Derneği Başkanı Arzu Kutucu Özenen, "Turizm sadece turizm uygulayıcılarıyla değil, turistin sorunlarıyla yani bizim davranışlarımızla da ilgilenir. Tarihi çarşılar ile olan ilişkisine gelindiğinde Bursa Tarihi Çarşısı dünyada deneyim turizminde yaşanabilecek önemli bir merkezdir" dedi.

80 Turizmde insanların istedikleri her şeyi deneyimlemek, hissetmek, hayatın yaşayan kültürün bir parçası olmak istediklerini söyleyen Arzu Kutucu Özenen, tarihi çarşıların bu nedenle önemli olduğunu vurguladı. Bursa'da esnafın ahilik geleneklerini sürdürmesinin, ekonomik hayatın içinde bir çare olarak ön plana çıktığını söyleyen Özenen, Bursa'da kapalı çarşının; turizmin çok içinde olmadığını belirtti. Kapalı çarşıya has kültür turizminin çok yaygın şekilde düzenlenmediği ifade etti. Serbest dolaşan turistlerin esnafa çok katkı sağlayacağına inandığını kaydeden Özenen, serbest dolaşan turistlerin ön plana çıkarıldığı turların yapılması gerektiğine dikkat çekti. Kapalı çarşı içinde turistlerin dolaşabileceği yerin kapalı çarşı içinde olmadığını kaydeden Özenen; "Turizmin; kapalı çarşı ve tarihi çarşılarla olan katkısını düşünmek lazım. Çünkü turizme şöyle bir katkı sağlıyor. Çarşı son derece otantik karakterini, geleneklerini daha çok yaşatmaya, kendi geleneksel ve özel durumlarının daha fazla farkında olmayı sağlamaktadır. Ancak turizmi de dengeli bir şekilde yapmak dengeli bir şekilde çarşığı da içine entegre etmek önemlidir. 2016 yılında turizm zedelendiğinde kapalı çarşıda 600 tane dükkan kapandığını da

Arzu KUTUCU ÖZENEN
Yeşil Valiz Sorumlu Turizm
Derneği Başkanı

unutmamak gerekiyor" şeklinde konuştu.

BURSA KAPALI ÇARŞI'DA YAPILMASI GEREKENLER

- Rehberli turlar sonrası kapalı çarşıda turistlerin serbest bırakılması
- Tarihi çarşıların özgünlüğünü bozmadan, modern yapılara kavuşması
- IT ve mobil uygulamalar ile çarşıda turistlerin rahatça dolaşması sağlanmalı
- Tarihi yapılar kadar çarşının yaşaması da çok önemlidir. İnsan ilişkilerinin ön plana çıkarıldığı, esnafa oturup bir çay içmenin, sünnetliğini verdiği çocuğun damatlığını veren esnafın sohbetlerinin anlatıldığı tanıtımlar yapılmalı

ÇARŞILAR EKONOMİNİN CAN DAMARLARIDIR

Yerli ve yabancı turist fark etmeksizin çarşıların genel olarak ekonomilerin can damarları olduğunu belirten Bursa Turist Rehberleri Odası Başkan Yardımcısı Bilal Çağatay Erentürk, Bursa tarihi çarşısının turizme kazandırılması ve Türkiye'ye gelen turistlerin Bursa'ya çekilmesi gerektiğini söyledi. Erentürk, çarşıların tanıtımının yapılması ve çarşılara turistik geziler düzenlenerek tarihinin anlatılması gerektiğini ifade etti.

İHTİSAS HANLARI, ÇARŞI MÜZESİ KURULMALI

Bursa'ya birçok han kazandırıldığını ancak gelen turistlere program gereği çarşığı ve Kozahan'ı anlatarak bırakmak zorunda kaldıklarını kaydeden Bilal Çağatay Erentürk; Piriñç Han, Tuz Pazarı gibi birçok noktanın iyileştirmeler yapılarak tur programlarına alınabileceğini belirtti. Erentürk, "Hanların üst katları atıl durumda, depo olarak kullanılıyor. Bu alanlar çarşı müzesi haline dönüştürülebilir ya da çarşı meydanında birkaç noktada müze olabilir. Çarşı meydanında turistlerin vakit geçirebileceği, dinlenebileceği, çay, kahve içebileceği ve tekrar çarşıda dolaşabileceği alanlar yapılabilir. Bu da çarşıda vakit geçirme süresini ve harcama oranını artırır. Çarşıların tarihi dokusunu koruyarak modern bir yapıya kavuşturulması gerekir" dedi.

ÇARŞILARDA YÖNLENDİRMELER OLMALI

Kapalı ve tarihi çarşılarında yönlendirme ve levhalama sisteminin olmamasına dikkat çeken Bilal Çağatay Erentürk, "Çarşıya giriyorsunuz, nerede neyi bulacağınızı göremiyorsunuz. Bir

Bilal Çağatay ERENTÜRK
Bursa Turist Rehberleri Odası
Başkan Yardımcısı

yönlendirme, tabela ve levhalama sistemi yok. Bir şema şekil yok. Biz de gelen her misafirle çarşının her sokağına giremiyoruz, tur programlarına alınmadığından dolayı, sadece belirli bir noktada çarşı hakkında kısmi bilgiler vererek onları, serbest vakit için bırakıyoruz. Bu kısıtlı vakitte yönlendirme ve levhalama sistemi olmadığı için turistte nereye gideceğini bilmiyor. Turistlerden bu konuda talepler var. Biz de çarşılarında daha fazla vakit geçirilmesini istiyoruz. Şehrin geleneğini, kültürünü çarşı güzelliklerini daha fazla tanıma imkanı sunmamız gerekiyor. İlgili kurumlarla birlikte yeni tur programlarının yapılmasıyla daha güzel olacağını düşünüyorum" şeklinde konuştu.

Çarşıların ülkemiz için büyük bir tarih ve kültürel değer olduğunu ifade eden Erentürk, çarşılarında ve tur programlarında yapılacak düzenlemeler ile turizmin daha iyi noktalara ulaşacağını altını çizdi.

ÇARŞILAR; TARİHİ DOKUSU KORUNARAK MODERN YAPILARA DÖNÜŞMELİ

Çarşıların en büyük özelliğinin hizmetleri karşılması olduğunu söyleyen İlahiyatçı-Yazar Mehmet Kantarcı, tarihi çarşıların yaşaması, yaşatılması ve onararak insanlığın hizmetine sunulmasının herkesin görevi olduğuna vurgu yaptı. Tarihi çarşılar bakıldığında en çok insan sirkülasyonunun ve alverişin yapıldığı, mistik bir havanın bulunduğu yerler olduğunun altını çizen Mehmet Kantarcı, çarşıların özünde ecdadın alın teri ve eserleri olduğunu söyledi. Kantarcı, "Bizim bugün bile anlayamayarak çözmeye çalıştığımız eserler ve ince hassasiyetler var. Çarşılardaki bu değerlere sahip çıkmalıyız. Sadece eserler değil, altın döviz piyasası nerede dediğimizde Kapalıçarşı aklı gelir. İstanbul'daki kalabalıkları takip ettiğinizde sizi binbir çeşit baharatların olduğu adını bile duymadığımız görmediğimiz enteresan ürünlerle karışılacağına Mısır Çarşısı'na götürecektir. Bursa'ya baktığımızda 30 tane eski çarşı görüyoruz. Bursa'da yaşayan biri olarak bugün bile ismini duymadığım hanların olduğunu görüyorum. Ancak bu hanların sadece bazıları biliniyor. Kraliçe Elizabeth'in kahve içtiği Kozahan akıllara yer etti. Yine gelen turistler, Kozahan'ı gezerek, hafızalarına yazarak buradan ayrılıyorlar. Ancak bizim başka hanlarımız ve değerlerimiz var. Diğer hanları da estetiğini bozmadan tarihi dokusunu koruyarak, bizden sonraki nesillere aktarabileceğimiz modern şekilde düzenlemeliyiz" dedi.

PLAZA VE AVM'LER GEÇMİŞTEKİ ÇARŞILARDAN ESİNLERENEREK OLUŞTURULMALI

Dünyadaki diğer çarşılar incelendiğinde Bursa'daki kapalı çarşı kadar derin tarih ve kültüre

Mehmet KANTARCI
İlahiyatçı Yazar / TÜRSAB
Osmangazi Turizm Sahibi

sahip olmadığının görüldüğünü ifade eden Mehmet Kantarcı, ön plana çıkmak için tarih ve kültürel yapının korunarak modern yapılara kavuşması gerektiğinin altını çizdi. Kantarcı, birçok medeniyet ve kültüre ev sahipliği yapan kapalı çarşıların maziden bugüne ticaretin merkezi noktası olduğunu, bu kıymetin turistlere anlatılması gerektiğini belirterek, Ahi teşkilatı, Osmanlı ve Selçuklu Çarşıları vb. geçmişten ders çıkarılarak, esinlenerek bugünün AVM'lerinin ve plazalarının oluşturulmasına ihtiyaç olduğunun altını çizdi.

Kantarcı dünya çapında gezdiği çarşıları anlattı. "Sadece Türkiye çarşıları değil, Osmanlı coğrafyası, Balkanlar, Suriye, birçok çarşığı gezdim. Üsküp Balkanların en büyük kapalı çarşısına sahiptir. Çıkan yangın sonucu Çarşıyan olarak çatılar yandığı için üstü açık şekilde hizmet vermektedir. Burada kuru fasulye, köfte vb. yemek kültürünü görüyoruz. Meslek erbaplarına bu çarşıda belli sokaklarda yer tahsis edilmiş. Arasta biçiminde, Bakırcılar Çarşısı, Yorgancılar Çarşısı gibi bölümlendirilmiş. Etrafına 7-8 han yapılmış. Alt katlara araçlarını park ediyorlar. Üst katlarda kendileri konaklıyorlarmış. Atlar yemleniyormuş, Osmanlı dönemine baktığımızda hepsinin çok uzak yerler-

den geldiğini görüyoruz. Suriye, Şam'daki Sultan Abdulhamid'in yaptırdığı Hamidiye Çarşısı'na baktığımızda insan kalabalığından yürüyemediğinizi görüyorsunuz. Halep'teki bir çarşının bütün sokaklarını gezeceğim dersiniz 12 saat yetmiyor. Fas'ta bir çarşı var, kaybolabilirsiniz. Fas'taki çarşılar, arabanın imalatından önce yapıldığı için sokakları çok dardır. Bazı yerde iki kişi zor yürür. Trafik genelde tek yönlüdür. Endülüs Çarşısı'nı restore etmişler. Dünyanın neresinden turist gelirse gelsin Japon, Koreli Çinli olsun, hepsi bu çarşılarda günlerini geçiriyor. Hayat çarşılarda akıyor. Sosyal doku çarşılarda canlanıyor. İtalya,

Milano'daki Galleria Vittorio Emanuele Çarşısı belki bizimki kadar tarihi bir özelliği yok ama çarşıya her gidişimizde fotoğraf çektiyoruz. Yerlerin, tavan işlemlerinin ve motiflerinin fotoğraflarını çekiyoruz. Güzelliği ve estetiğiyle bu çarşı dünyanın en zarif çarşısı seçildi. Aynı zamanda dünyanın en pahalı çarşısıdır. Ancak siz sunumunuzu güzel yaparsanız, yine size geri dönüşü olacaktır. Çarşıları korumak, canlı tutmak gereklidir. Bu sadece yerel yönetimlerin değil, esnafın, çalışanın, herkesin görevidir. Özellikle de temizliğe dikkat edilmelidir.”

DIJİTAL OTURUM

Erguvan Tanıtım sahibi Serdar Ömeroğulları'nın başkanlığında gerçekleşen Turizmde Dijital Pazarlama oturumunda; kent markaları, dijital ve sosyal medya stratejileri ile Influence pazarlama

konusu masaya yatırıldı. Şehrin markalaşması için kentin dinamiklerinin bir araya gelmesi ve kentin tanımlarının tek elden yürütülmesi konusu gündeme alındı.

BURSA MARKASI ÖNE ÇIKARILMALI

➔ Marka Mühendisi Ömürden Sezgin, Bursa'nın kendine özgü dünya çapında birçok markası olduğunun altını çizerek, kentteki değerlerin ön plana çıkarılması gerektiğini vurguladı.

KENTİN MARKA STRATEJİSİ OLMALI

Markayı dört şekilde tanımlayan Ömürden Sezgin, "Marka denince akla ilk etapta resim veya işaret geliyor. İkincisinde ise bilet veya para yerine kullanılan meta. Üçüncüsü de herhangi bir nesneyi benzerlerinden ayırmaya yarayan özel ad olan ticari markadır. Son tanımlama ise işaret, tanınmış ürün, tanınmış kişi olarak belirtebiliriz. Biz daha çok son iki tanımı kullanıyoruz. Markaları ticari ve toplumsal markalar olarak ikiye ayırıyoruz. Ticari markalar, işletmelerin ürettiği ürün ya da sattığı malların diğerlerinden farklılaştırılmasıdır. Toplumsal markalar ise; kişiler, topluluklar, kentler, ülkelerdir. Bunların amacı toplumsal fayda sağlamak ve aidiyet yaratmaktır. Örnek vermek gerekirse ülke konumlamasına baktığımızda en kalabalık ülke dediğimizde aklımıza Çin geliyor. İkincileri ve üçüncüleri hatırlamakta zorlanırsınız. Çünkü beyin ilkleri, enleri akılda tutar. Bunun için illaki yeni bir şey yaratmanıza gerek yok. Pazarı farklı şekilde görerek oraya girebilirsiniz. Dijitalde markalar daha kişiselleştirilebilir. Samimi markalar, insanlar var. Heyecan verici, uzman, sert, sofistike markalar var. Bir marka algı çalışması örneğine bakalım. Kent örneklerine baktığımızda kentlerin de bir kimliği ve kişiliği var. Paris denince akla aşk geliyor. Paris'i 32 milyon turist ziyaret ederken, İstanbul'a 10 milyon civarında ziyaretçi geliyor. İstanbul'un tarihi ve turistik yapısı, ürünleri ile Paris'ten daha fazla insan çekebilme potansiyelinin olmasına

Ömürden SEZGİN
Marka Mühendisi, Goodjob
Marka Danışmanlığı – Ortağı

rağmen bunu yapmak kolay bir şey değildir. Markalar zihinlerde oluşur. Bunun için de sadece reklam yapmak yeterli değildir. Doğru strateji ile tanıtım yapılmalıdır. Ne diyeceğiz, ne anlatacağız? Bunların belirlenmesi gerekir" dedi.

5 ADIMDA MARKA STRATEJİSİ

- Pazar araştırması
- Analiz(tüketici ve insan)
- Tespit (inceleme)
- Strateji
- Uygulama

Marka Mühendisi Ömürden Sezgin, kent markaları için doğru stratejiyi oluşturmadan atılan her adımın yanlış noktalara gideceğini belirterek, marka için yukarıdaki beş önemli adımın yapılması gerektiğini vurguladı. Strateji belirlendikten sonraki ilk aşamada oluşturulacak ismin çok önemli olduğunu ifade eden Sezgin, hem dünyada hem Türkiye'de güçlü olabilecek isimlerin seçilmesi gerektiğinin altını çizdi. Ömürden Sezgin, dijital ve sosyal medyada aynı ismin kullanılması gerektiğini ve 11 adımda markalaşmayı anlattı.

MARKALAŞMA İÇİN 11 ADIM

1. İsim, domain, sosyal ve dijital medya hepsi aynı isimle olmalı
2. Sahiplendiği bir renk olmalı
3. Net bir çizgisi olmalı (Logosu elle çizilebilecek kadar basit ve anlaşılır)
4. Beş duyuya hitap etmeli (Tüm duygulara hitap etmeli)
5. Etkili ve tutarlı kıyafetleri olmalı
6. Bir tarzı sahiplenmeli
7. Sosyal olmalı ve dostluklar kurmalı
8. Duyguları olmalı (Kazandığını topluma yatırmalı)
9. Bir hikayesi olmalı
10. Yenilikçi fikirler ile sürekli yaşamalı
11. Ziyaretçi değil, taraftar yaratmalı

MARKA KENTLER İÇİN

1. Odaklanmak gerekli (Bir şeyi seçmek ve ona odaklanmak)
2. Farklılaşmak gerekli (Farklılıklardan zenginlik yaratmak, kent vizyonuna sahip olmak)
3. Gelişmek gerekli (Kentte aidiyet duygusunu arttırmak, sahiplenmesini sağlamak)

BURSA İÇİN ÖNERİLER

1. Kent markası için topyekûn hareket edilmeli
2. Deneyim turizmi (gelen turiste ne hissettireceğimiz önemli)
3. Kent marka ofisleri kurulmalı (Kent marka müdürü, valilik, belediye, TSO, turizm müdürlüğü, dernekler, şehrin sanatçıları, işadamları, yaşayanlardan temsilciler ile şehrin stratejisi belirlenmeli)
4. Araştırma ve analizler yapılmalı.
5. Hedef koyulmalı (Biz şehre turizm mi çekeceğiz, sanayi mi çekeceğiz, kongre mi çekeceğiz belirlenmeli)

6. Rakipler belirlenmeli (Dünyadaki hangi kentle rakibiz, rakip stratejisi ve konumlandırılmamız belirlenmeli)
7. İçerik ve medya stratejisi belirlenmeli
8. Yaşayanların markayı sahiplenmesi (Kentte yaşayanların stratejiye dahil olması)

BURSA MARKASINI FARKLIlaştırACAK DEĞERLER

Türkiye'nin 4. büyük kenti Bursa'nın dijitalde Google aramalarına bakıldığında, 5.sırada yer aldığını söyleyen Ömürden Sezgin, sosyal medya aramalarında kente ait bilgiye ulaşamadığını, reklam filmlerine ve kent ile ilgili paylaşımlara ağırlık verilmesi gerektiğine dikkat çekti. Marka Mühendisi Ömürden Sezgin, Bursa'nın 5 duyuya hitap eden eşsiz değerleriyle bir deneyim kenti olduğunu vurguladı.

1. Tat duyusu (İskender, kestane şekeri, pideli köfte, tahinli pide)
2. Görsel duyusu (Uludağ'ın yeşili, tarihi eserleri)
3. İşitme (Bursa'nın Ufak Tefek Taşları, Burmalı mısın kadifeli gelin, Bursa çiftetellisi, Karagöz Hacivat)
4. Koku (Uludağ'ın esintisi, dağ kokusu)
5. Dokunma (İpek kumaşı, Bursa havluları, kaplıcalar, hamamlar)

TURİSTLERİN YÜZDE 75'İ DİJİTALDEN YARARLANIYOR

➔ Dijital ve mobil veriler ile ilgili bilgi veren Bursa Halkla İlişkiler Derneği (BHİD) Başkanı Mustafa Sönmezay, mobil işletmelerin gelir dağılım yüzdelere bakıldığında data kullanım oranlarının artarak yüzde 43.2'ye ulaştığını söyledi. 2016 yılı verilerine göre sosyal medyanın sık kullanıldığının bir göstergesi olarak, Facebook'taki reklam harcamalarının arttığını ifade eden Sönmezay, dünya seyahat trendleri araştırması 2016'ya göre turistlerin yüzde 70'inin interneti kullandığını söyledi. Sönmezay, turizm verileriyle ilgili şu açıklamalarda bulundu:

"Bu durum uluslararası turizm pastasının dağılımına da etki ediyor. Biz de aynı zamanda Türkiye olarak şehirdışı programlarımızda yerel web siteleri ya da alıştığımız bir marka varsa onun sitesinden yararlanıyoruz. Turizmin en büyük dostu dijitaldir. Hem konaklamayı, hem ulaşımı çok rahat bir şekilde önünüze seriyor. Turizmin en büyük reçetesi dijital iletişimde görünüyor. Seyahat edenlerin yüzde 75'i seyahatlerini planlarken internetten bilgi ediniyorlar. İnternette data kullanımı artıyor. Bu da özetle dijitalden kaçılmayacağı anlamına geliyor. Dijitalde mutlaka var olmalıyız. Bir örnekle açıklamak gerekirse, Home Turkey örneği var. 2016-2017 yıllarında Türkiye'de böyle bir yatırım ve pazarlama iletişimi sağlanmış. Facebook'ta yoğun hedeflemeli reklamlar sayesinde 650 milyondan fazla kişiye ulaşılmış. Home Turkey sayfası 6 milyardan fazla görüntülenme almış, yine Facebook kullanıcıları tarafından 23 milyondan fazla beğeni almıştır. 2,5 milyondan fazla çevreyle paylaşım, 380 binden fazla yorum almıştır. YouTube'da 330 milyondan fazla etkileşim, 98 milyon izlenme, almış. Bunlar çok ciddi rakamlar. Türkiye'nin turizm olarak

Mustafa SÖNMEZAY
Bursa Halkla İlişkiler Dernek Başkanı

tanıtılması anlamında yapılan bu dijital çalışma, önümüzdeki yıllar için marka şehir kavramı altında bir örnek olarak önümüzde durabilir. Çünkü Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü diğer sektör örgütlerde durum çalışması Turkey-home-case-study olmuş bu çalışmaya ciddi de bir fon ayrılmış."

Dünyadaki kentlerden örnek veren BHİD Başkanı Mustafa Sönmezay, 1,8 milyon nüfusuyla İspanya'nın en kalabalık şehirlerinden olan Barcelona'nın Belediye yönetiminde 600'e yakın sosyal medya hesabının 350 tanesinin aktive edilerek kullanılması sonucu, şehrin web sitesi ziyaretçisinin ciddi anlamda arttığını belirtti. Barcelona'nın takipçi sayısını yüzde 300 arttırdığını ve 5 milyon takipçi ile etkileşim içine girdiğini ifade eden Sönmezay, belediyecilik anlamında şehrin markalarının bütün olarak kullanılması ve iletişim sağlanması sonucu ciddi bir başarı sağladığını vurguladı.

BURSA MARKALARININ DİJİTALDEKİ ÖNEMİ

Sosyal medyada kullanılan '#' işaretinin tanıtım ve takipçi kazanmak için önemli olduğunu söyle-

yen Mustafa Sönmezay, Bursa markalarının dijitalde yaptığı çalışma örneklerini anlattı. "Kentin markası olan Kayhan Köftçisi #yemekicinseyahattetirendukkan hashtagini kullanıyor ve 21 bin 700 organik takipçiye ulaşmış durumda. Gastronomi alanında dünyaca ünlü Ömür Akkor'un tanıtımını yaptığı Zennup 1844, 62 bin 500 takipçisi olan bir şehir markasıdır. Bu markalar kendilerinin yaptığı tanımlarla hem Bursa'yı hem yemek kültürünü tanıtıyor. Şehrin tanıtımını destekleyen markalarla işbirliği içinde çalışılarak kentin tanıtımı birlikte yapılabilir. Onlara teşekkür plaketi verilebilir. Bir başka şehirden örnek verecek olursak, Adana lezzet festivali yapılıyor. 3 gün süren bu lezzet festivalinde herkes yedi, içti, eğlendi. Instagram hesaplarında #adanalezzetfestivali ile 6 bin 86 gönderi paylaşılmış. Bu hashtagi kullanmadan paylaşım yapanları saymıyorum. Bunun takipçi sayıları ve etkileşimi ile Google'daki dijital yansımalarını düşünün inanılmaz bir Adana'ya gitme isteği uyandırıyor. Muzlu sütü ile Kazım Büfe gerçeğini insanlar Adana'ya gitmeden öğrenmiş oluyor. Kebap yemeden önce muzlu süt içme isteği uyandırıyor. Bunun gibi Bursa'dan ve ülkemizden birçok örnek sayabiliriz. Bir noktaya dikkat çekmek gerekirse bu sosyal medya hesaplarını işletme sahipleri kendileri yönetiyor. Tamamen doğal günlük iş akışlarını paylaşıyorlar. Yorumlara cevap veriyorlar. Gün sonunda kolbastı oynayıp halay çekenleri var. Aslında bu hesaplar birer kültür elçisi-

dir. Şehre gelen turistler için birer paydaştır. BHİD olarak biz de Serdar Ömeroğulları'nın başkanlığı döneminde başlatılan Halkla İlişkiler Çalışmaları Ödülleri ile kent markasının tanıtılmasına katkı sağlamaya çalışıyoruz."

BURSA İÇİN DİJİTALDE NELER YAPMALI

- Bursa, kent markası adını taşıyan sosyal medya yöneticileri ile işbirliği yapılmalı
- Bursa, kent markası adını taşıyan web siteleri ile işbirliği yapılmalı
- Bursa markası için dijitalde bütünlük sağlanmalı (Kent markasının dijital kimliği tek elden yönetilmeli)
- Bursa markası olarak sosyal medyayı yönetenlere sosyal medya eğitimleri verilmeli. (Şehir markasına nasıl katkı sağlayacağı konuşulabilir. Etkinlikler düzenlenebilir. Bunların hepsi bir araya getirilerek ortak amaca yönelik paylaşımlar yapılması sağlanabilir.)
- Bursa markası mobilde tanıtılmalı, android uygulamalar yapılmalı
- Dijitalde ve sosyal medyada Bursa'ya ait görseller, videolar ve bilgiler olmalı

INFLUENCE MARKETING

➡ Dijital Pazarlama Uzmanı Bahadır Mısır, influence pazarlama stratejisinin, televizyonun ve mecraların geleceği olduğunun önemine vurgu yaptı. Influence pazarlamayı; sosyal medya kanallarında yüksek takipçi sayılarına ulaşan kişilerin içerik yoluyla bir ürün ya da marka hakkındaki deneyimlerini paylaşması olarak tanımlayan Bahadır Mısır, kendi öz değerlerimize sahip çıkarak ve strateji çerçevesinde gerçekleşmesi gerektiğinin altını çizdi.

Bahadır MISIR
Dijital Pazarlama Uzmanı

90

TURİZM SEKTÖRÜNDE GELECEK INFLUENCE PAZARLAMADA

Influence pazarlamayı televizyonun ve mecraların geleceği olarak konumlandırmak gerektiğini söyleyen Bahadır Mısır, 2020 yılında bu alana ayrılan bütçelerin 20 kat artacağını vurguladı. Bahadır Mısır, Latin Amerikalıların Anoto 2018 fuarında gerçekleştirdiği ankette, katılımcıların yüzde 75'inin oteller ve havayolu şirketlerindeki, yüzde 80'inin turizm bölgelerindeki satın almalarını, yüzde 71'inin ise seyahat acentesi seçiminde influence pazarlamanın etkili olduğunu işaretlediklerine dikkat çekti. Bu oranların çok yüksek olduğunu kaydeden Mısır, sektörle ilgili kişilerin 4/3'ünün bütün satın alma ve rezervasyonlarını influence pazarlama kampanyalarını yapan bireysel kişiler üzerinden değerlendirerek tercih ettiklerinin anlaşıldığını ifade etti.

INFLUENCE PAZARLAMADA, ERİŞİM SAYISI TERCİH OLMALI

Takipçi ve erişimler konusunda da dikkatli olunması gerektiğini vurgulayan Bahadır Mısır, şunları söyledi:

"Turizm sektöründe markaların; influence pazarlama yapanları nasıl seçtikleri sorulduğunda yüzde 64'ü takipçi sayılarına, yüzde 36'sı erişim oranına baktıklarını söylüyor. Doğru olan erişim oranıdır. Ancak ne yazık ki Türkiye'de koskocaman markaların, takipçi sayısı düşük diye erişimi yüksek kişileri reddettiklerine şahit oluyoruz. CEO'lar hep rakamlara baktıkları için büyük rakamı tercih ediyorlar. Oysaki burada önemli olan erişim oranıdır. Bakıyorsunuz 3 milyon takipçisi var. Ancak erişimi yüzde birine bile dokunmuyor. Takipçi ve erişim arasındaki bütçelerde de devasa farklar oluyor. Bütçeyi doğru kullanmalıyız. Takipçi sayısı evet önemli ancak erişim sayısı birinci öncelikli olmalı. Turizm sektöründeki şirketlerin beklentileri yüzde 48 oranında satış, yüzde 42 oranında web sitelerini ziyaret, yüzde 71 oranında sosyal ağlarda takipçi sayısını arttırmak olarak görünüyor. Takipçi sayıları yüksek olan hesaplara bir görsel verip onu yayınlasın şeklinde influence pazarlama yapılmamalı. İyi bir içeriğiniz varsa yapabilirsiniz. İyi bir içeriğiniz yoksa verimli sonuç alamazsınız. Turizm sektöründe gelecek influence pazarlamada olacak."

BUSAT OTURUMU

BUSAT Başkanı Dr. Serbülemt Orhaner başkanlığında gerçekleşen oturumda; sağlık turizmi olanakları, sağlık turizminde pazarlama, dünya sağlık turizmi trendleri ve Bursa konusu ele alındı. Geleceğin en önemli dallarından biri olan sağlık

turizminde dünya trendleri ile rekabet edebilmek için, ülkemizde ve Bursa'daki değerlerin öneminin anlaşılması, kamu ve özel sektör işbirliğiyle doğru pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi gerektiği vurgulandı.

SAĞLIK TURİZMİ DÜNYA TRENDLERİNDE BURSA'NIN YERİ

➔ Bursa Sağlık Turizmi Derneği (BUSAT) Başkanvekili Dr. Metin Yurdakoş, dünyada sağlık turizmi trendlerinin; gelişmekte olan ülkelerden, gelişmiş ülkeler ile iletişim ve ulaşım olanaklarının daha iyi olduğu destinasyonlara doğru artarak devam edeceğini vurguladı. Yurdakoş, sağlık turizmindeki akışın; ileri teknoloji, kalifiye insan gücü ile bekleme sürelerinin minimum olduğu ve uygun maliyetlerle yapılamayan ameliyatların yapılabildiği ülkelere doğru gerçekleşeceğini söyledi. Yurdakoş, Avrupa'da kişilerin hastalıklarının teşhis ve tedavisi için 3-4 ay gibi uzun süreler beklediklerine, ülkemizde ve Bursa'da bekleme sürelerinin çok az olmasının büyük bir avantaj olduğuna, bu avantajın çok iyi değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çekti.

Sağlık turizminin, dünyada 500 milyon kişinin sınır ötesi seyahatiyle 200 milyar dolar civarında ciro oluşturan turizm hareketi olduğunu ve bu faaliyetlerin gelecekte artacağını belirten Dr. Metin Yurdakoş, şunları söyledi:

"Gittikçe yaşlanan dünya nüfusunda, 2050 yılına gelindiğinde Amerika'nın, Afrika hariç Asya'nın hemen hemen tümünde, 60 yaş üzeri nüfus yüzde 30 oranını geçecek. İnsanlar yaşlı iken daha çok hastalanır ve kronik hastalıklar birikerek devam eder. Bu da kamu otoritesi için hastaların çok hızlı ve ciddi sayıda artması demektir. Bu noktada ciddi yığılmaları önlemek için, kamunun büyük bütçeler ayırması ya da sağlık hizmetlerini daha ucuza mal etme yoluna gitmesi gerekecektir. İşte tam bu noktada sağlık turizmi devreye giriyor. Çünkü aynı konuda ve kalitedeki sağlık hizmetini farklı destinasyonlarda çok daha uygun fiyata veren destinasyonlar mevcut. Sağlık turizmi içinde;

Metin YURDAKOŞ
BUSAT Başkanvekili

tıbbi teşhis amaçlı olarak yapılan Medikal Turizm, kaplıca ve doğal sular kullanılarak gerçekleştirilen Termal Turizm ile medikal tedavileri kapsayan Yaşlı ve Engelli Turizmi yer alır. Ülkemiz ve Bursa'mız sağlık turizminde avantajlı durumdadır."

TÜRKİYE VE BURSA BEKLEME SÜRELERİNDE DÜNYA'DA AVANTAJLI KONUMDA

Avrupa'da bekleme sürelerinin çok uzun olduğuna vurgu yapan Dr. Metin Yurdakoş, hastaların kanser testlerini yaptırmaları için haftalarca, kanser testi konan kişilerin tedavileri için bazen aylarca beklemesi gerektiğini ifade etti. Yurdakoş, "İsveç, Danimarka gibi ülkelere bakıldığında katarakt ameliyatı için bile 3-4 ay beklenebiliyor. Avusturya gibi bazı yerlerde ise 3 ayı geçen bekleme sürelerini görebiliyoruz. Biz biliyoruz ki Türkiye'de bu hastalıklar ile ilgili ameliyatlara birkaç gün içinde yapılabilir. Özellikle kanser hastalığının teşhisi konulduktan sonra tedavisinde beklenen her süre, Avrupa'da çok ciddi boyutta. Hasta bu bekleme süresinde büyük bir stres yaşamakta. Kalp hastalıklarıyla ilgili ameliyat gerektiren durumlarda, hastaya doktor izah

ederken felç olabilirsiniz, ölebilirsiniz gibi kelimeleri daha süslü cümlelerle ifade ediyor. Ancak tedavileri hemen başlatılmadığından sabahlara kadar uyuyamayan insanlar var. Peki kaç kişi ve hangi siyasi otorite, hastaları bekleme süresine razı edebilir? diye sorduğumuzda ikna etmek çok zordur. Dolayısıyla bu durumda sağlık turizmi devreye girer ve hastaların bekleme sürelerini minimuma indirir" dedi.

DÜNYA SAĞLIK TURİZMİ TRENDİ NEREYE DOĞRU GİDİYOR?

Gelecekte sağlık turizminin; sağlık turisti sayısı ve harcamalarını arttırarak, güvenli ülke ve güvenilir kuruma, ulaşım ve iletişim olanakları yüksek, iyi kalitedeki sağlık hizmetini uygun maliyetle sağlayan destinasyonlara doğru ivme kazanarak devam ettireceğini anlatan Dr. Yurdakoş, önceliğin iyi kalitede sağlık hizmeti veren kurum ve bölgeler olacağını söyledi. Yurdakoş, sağlık turizminin katma değeri yüksek bir sektör olduğunu ve bu sektörün 10 yıl sonra tahmin edilenin çok ötesinde olacağını ifade etti.

Yükselen sosyo-ekonomik düzey ve bilinç sahibi insanların artmasının, yaşlanma süreçlerini daha konforlu ve kaliteli geçirme ihtiyacını doğurduğunu belirten Yurdakoş, insanların, doğal tedavi metotlarıyla uzun bir yaşam sağlama gayreti içinde olduklarını ve dünyada sağlık turizmi trendinin bu noktada devreye girdiğini kaydetti. Sağlık turizmi için harcanan bütçenin, medikal turizmden daha az olduğunu ancak bu verilerin Türkiye'de olduğu gibi dünyada da kayıtlara girilemediğini söyleyen Yurdakoş, astım alerji gibi birçok hastalığa tedavi imkanı sunan termal kaynaklar ve doğal tedavi unsurları bütçesinin istatistiklerde tam olarak yer almadığının altını çizdi.

İLETİŞİM VE ULAŞIM ÖNEMLİ

BUSAT Başkanvekili Metin Yurdakoş, son yıllarda iletişimin önemini arttığını, iletişim maliyetlerinin düştüğünü ve gelecekte sağlık turizmi imkanları konusuna bakıldığında iletişimi güçlü olan ülke ve şehirlerin kazançlı çıkacağını söyledi. Hastalığı olan bir kişinin tanı konulmadığında, hangi ülkede hangi imkanlar var, bunu rahatlıkla bulabileceği iletişim olanaklarının sağlanması gerekliliğini anlattı. Yurdakoş, "Sağlık turizminde

önemli olan bir diğer unsur da ulaşım. Sağlık turizmi dediğimizde, Türkiye, jeopolitik konumu itibarıyla en önemli ve en avantajlı ülkeler arasındadır. Birkaç saatlik mesafede milyarlarca insana hitap edebilecek düzeyde ve yüksek kalitede uygun fiyatta sıra bekletmeden sağlık turizmi hizmeti sunabilecek sağlık tesisleri mevcuttur. Ancak kaplıca tesisleri maalesef yeterli değildir" diyerek ulaşım konusuna da değindi.

TÜRKİYE MALİYETLERDE AVANTAJLI ÜLKE

Amerika Birleşik Devletleri'ne bakıldığında, sağlık sigorta rakamları çok yüksek olduğunu için çoğu insanın sigortasını çok kısıtlı şartlarda yaptırdığını ve bu sigortanın ise birçok tedaviyi kapsamadığını belirten Yurdakoş, resmi rakamlarda yüzde 35, gayri resmi rakamlara bakıldığında ise yüzde 50 oranında hiç sağlık sigortası olmayan insanların bulunduğunu söyledi. Yurdakoş, istatistiklere bakıldığında hastaların uçak dahil Türkiye'deki tedavi maliyetlerinin, Amerika'daki maliyetlerinden daha düşük olduğunu ve Türkiye'nin avantajlı konumda bulunduğunu vurguladı.

BURSA, SAĞLIK TURİZMİNDE GÜVENİLİR DESTİNASYONDA

Sağlık turizminin önemseydiği konulardan birinin de güvenlik olduğunu ifade eden Yurdakoş, şu şekilde devam etti:

"Sağlık turisti, terör olan ülkeye gitmez. Güvenli ülke ve bölgeye gider. Aynı zamanda da güvenilir kuruma gider. Güvenilir kurum dediğimizde de markalaşma ve itibar akla geliyor. Türkiye sağlık turizmi için 13 Temmuz 2017'de Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik yayınladı. Bu yönetmelikle, uluslararası sağlık turizmi faaliyetleri belli bir disiplin altına alınarak merdiven altı ve ülkenin itibarını sarsacak çalışmaların önüne geçilmesi amaçlandı. Bu noktada yurtdışına yetki belgesi ile çıkan kurumlar, daha güvenilir olacaktır. Bursa'da 15 sağlık kurumu ve bir turizm acentesi sağlık elçisi olarak uluslararası sağlık turizmi aracı kurumu yönetmeliğin gerekliliklerini sağlayarak uluslararası sağlık turizmi yetki belgesi almıştır. Güvenilir ülkede, güvenilir destinasyonda Bursa'da diyoruz. Kaplıcalarımız, tarihimiz ve daha birçok özelliğimiz ile Bursa termal bir kenttir. Avrupa Tarihi Kentler Birliği'ne

Türkiye'nin ilk şehri olarak girmiştir. Başka şehirlerin UNESCO'ya girmesine de öncülük etmiştir."

BUSAT Başkanı Dr. Metin Yurdakoş sağlık turizminde dünyada cazibe merkezi olunması için Türkiye'de ve Bursa'da yapılması gerekenleri aşağıdaki şekilde özetledi.

TÜRKİYE'DE YAPILMASI GEREKENLER

Sağlık Turisti Sigorta Poliçesi: Kişiyi Özel Sağlık Turizm Sigortası Poliçesi yapılmalı. Bu poliçe kişiler tarafından değil, kurumlar tarafından temin edilmeli ve bütün dünyaya bunun tanıtımı yapılmalı.

Uluslararası Antlaşmalar: Devletlerarası ikili ve çok taraflı serbest ticaret anlaşmalarında uluslararası sağlık hizmeti sunumunun yer almalı. Bu antlaşmalar, özel sektörü de kapsayacak tarzda olmalı.

Kamu Destekleri: Yurtiçi veya yurtdışı organizasyonların geri dönüşleri mutlaka izlenmeli ve verimsiz harcamalar tekrar edilmemeli. Kurum destekleri formalite ve bürokrasi az, harcaya değil döviz getirisi sağlayana direkt destek şeklinde olmalıdır.

Farklı Destinasyonlar için Bütçe Ayrılmalı: Dünyada cazibe merkezi olmak için sağlık turizmine ayrılan bütçenin, ülkenin belirli şehirleriyle sınırlı kalmayarak yaygınlaştırılması sağlanmalı.

Büyük Entegre Tesisler Kurulmalı: Termal turisti çekebilecek sağlık personeli, terapisti, uzman doktoru, hemşiresi, tıbbi ekipman gibi kriterleri sağlayan büyük entegre tesisler kurulmalı. (Bu bir şehir ismi de olabilir. Örnek: Fransa'da Vichy)

Eğitim Kalifiye İnsan Gücü: Sağlık Turizmi, termal turizmi vb. eğitim almış kaliteli insan gücü olmalı. (Üniversitelerde bu konuda bölüm oluşturulması ya da Milli Eğitim Bakanlığı ile çalışma yapılması.)

BURSA'DA YAPILMASI GEREKENLER

Ulaşım ve İletişim: Bursa, ulaşılabilir şehir ve erişilebilir tesisler konseptini belirleyerek, uygulamalı.

Modern Termal Kür Merkezlerinin Kurulması: Termal kenti olan Bursa'da dünyada uluslararası düzeyde kullanılabilecek ve ciddi anlamda maddi getirisi olan, bilimsel yöntemler kullanılarak içmece kürleri yapılmalı. (Bursa'da içmece merkezleri kentin adıyla yapılabilir. Mıhraplı Bahçe, Kültürpark, Zeyniler ya da kaynakların bulunduğu alanlarda yapılabilir. Her içmecenin özelliği yazılmalı. Mide, bağırsak, karaciğer, böbrek hastalıkları gibi birçok hastalığa faydası vardır. Doktor tavsiyesi ile sağlık personeli kontrolünde, bir reçete ile içmecelerden yararlanılmalı. Psikolojik rahatlama sağlayacak ve sosyal alan olarak kullanılabilecek şekilde yapılmalı. Aktiviteler düzenlenmeli. İçmecelerde İznik çinisini maşrapa vb. şehrin özelliğini yansıtan ürünler olmalı)

Şişelenmiş Şifalı Su: Bursa'yı termal kent olarak tanıtacak ve gelir getirecek şişelenmiş şifalı su yapılmalı.

Uludağ'da ve Şehir Merkezinde Entegre Tesis: Dünyada olmayan güzellikleri barındıran Uludağ'da doğal güzellikler ve termal suyu bir arada sunan entegre tesis kurulmalı. Bursa'da sondajlar ile elde edilen 40 ve 90 °C sıcaklıktaki termal su toplam 14 bin yatak kapasiteli birçok tesisi besleyebilecek miktardadır. Bursa bunlardan daha iyisini yapabilecek kapasitedir.

Mudanya'da Talasso Terapi Merkezi: Havası ve suyuyla Talassoterapi için çok uygun olan Mudanya'da deniz suyunu kaplıca gibi kullanılabilecek merkezler kurulmalı.

Su ve Termal Su Müzesi: Su ve termal odaklı müze yapılmalı.

Eğitim Kurumu: Bursa'da termal turizmi, sağlık turizmi, kaplıca sularının özelliklerini bilen ara eleman ihtiyacını karşılamak için, üniversite ya da milli eğitim ile işbirliği yapılarak, eğitimlere başlanmalı.

Kalifiye Personel: Kurumların yapması gerekenler arasında, sağlık turizmi konusunda eğitimli yabancı dil bilgisi olan kalifiye personel istihdamı sağlanması yer almalı.

Çağrı Merkezi: En az en az üç dilde, mümkünse 5 dilde 24 saat hizmet verebilecek kapasitede çağrı merkezi kurulmalı. (Bursa'da yabancı dil çeşitliliği ile bu Çağrı Merkezinin hizmetini verebilecek bir kurum şu an yok. Çağrı merkezinde hizmet verecek 10-12 kişilik yetişmiş personel sağlanabilir. Bunun

maliyetleri gerekirse rekabet özellikleri dikkat edilerek, kuralları belirlenmiş şekilde ortak kurumlar tarafından karşılanabilir.)

Yeni Ürünler: Yerel kaynaklarımızdan yararlanarak yeni ürünler ortaya çıkarılmalı

DOĞRU PAZARLAMA YÖNTEMLERİYLE BÜYÜME SAĞLANABİLİR

➡ BUSAT Genel Sekreteri Çiğdem Atalmış; dünya nüfusunun yüzde 3-4'ünün tedavileri için seyahat ettiği, 439 milyar dolar cari bir hacmi, 11 milyon medikal turisti ile yılda yüzde 25 büyüyen sağlık turizmi pazarından, ülke ve şehir olarak hak ettiğimiz yeri almak için doğru pazarlama yöntemlerinin yapılması gerektiğinin altını çizdi. Sağlık turizmi konusunun, Türkiye 10. Kalkınma Planı ile birlikte ülke politikası olarak görüldüğünü ve 11. Kalkınma Planına da alındığını söyleyen Atalmış; stratejik planlama, kamu ve özel kurumlar olarak eşgüdüm sağlama, politika oluşturma, markalaşma ve pazarlama teknolojilerini kullanarak eylem planı oluşturduktan sonra, dünya sağlık turizminde hak edilen yere ulaşabileceğini vurguladı.

MARKA DEĞERİ OLACAK ÜRÜNLER GELİŞTİRİLMELİ

Başarılı olabilmek için öncelikle marka değeri olabilecek bir ürüne sahip olmak gerektiğini belirten Çiğdem Atalmış, ürünün konumlandırmasını; ürün stratejisi geliştirme, ürünü tanımlama, ürünü markalaştırma olarak 3 noktada anlattı:

“Ürün konumlandırmada dediğimizde, sağlık turizmi ürün oluşturma stratejileri, pazara lansmanı ve büyüme potansiyeli açısından göz ardı edilmektedir. Örneğin birçok klinik ve özel hastane, medikal turizm ürününün sadece sağlık hizmeti sunumu ve hastane bakımı olduğunu varsayarak, zaten mevcutta hazır olduğu yanığına düşmektedir. Bu nedenle doğru geliştirilemeyen ürünün pazarlama stratejisinde de hatalar kaçınılmazdır.”

Ürün geliştirme stratejisi dendiğinde; hangi sağlık turizmi hizmetini satacağımız? Sağlık

Çiğdem ATALMIŞ
BUSAT Genel Sekreteri

turizmi hastaları hangi hizmetleri satın almak istiyor? sorularına cevap verilmesi gerektiğini ifade eden Atalmış; “Bir sağlık turisti Bursa’ya geldiğinde, ülkesine göre kültürel özellikleri ve ihtiyaçları değişiyor. Refakatçisinin talepleri değişiyor. Bu konuların hepsinin pazara göre çalışılıp düzenlenmesi gerekiyor. Ayrıca sağlık turizmi ürünlerinin kalite ve güvenlik boyutunun da değerlendirilmesi gerekiyor. Ürünü tanımlama dediğimizde ise, sağlık turizmi ürününün özellikleri ve ürün stratejisi nedir? sorusu cevaplanmalıdır. Bu maddenin içinde tasarım, sağlık turizmi ürünü paketi, sağlık turizmindeki hizmetlerin ürün stratejinizdeki önemi gibi konular yer alıyor. Sağlık hizmetinin ürünün stratejisindeki önemine baktığımız zaman müşteri hizmetleri stratejisi, havalimanı, sağlık turizmi paketinin satışı, lojistik, tıbbi kayıt tutma, hemşirelik dili ve kültürel yetkinlik, uzman hekimler, temizlik personeli, hostesler, yöneticiler, yeme içme hizmetleri, kültürel turlar, otel personeli ve daha fazlasını taşıyan çok büyük bir kombinasyondan bahsediyoruz Yani siz sağlık turizmi yaptığımız zaman çok paydaşlı bir iş yapıyorsunuz. Sadece hekim hasta ilişkisi ile bitmiyor. Ürün özelliklerinde otel transferi, kültürel turları ve iletişimi çok önemli bir yer tutuyor” dedi.

Ürünün markalaştırılması konusunun ise sağlık turizmindeki ürünün özellikleri ve ürün stratejisi nedir? sorusunun cevabı olarak belirten Çiğdem Atalmış; konuyu 7 marka konumlama stratejisi olan ürün karakteristiğine ve tüketici faydasına göre konumlandırma, fiyata göre konumlandırma, kullanım veya uygulamaya göre konumlandırma, ürün sınıfına göre konumlandırma, kültürel sembollere göre konumlandırma, rakiplere göre konumlandırma şeklinde özetledi. Ürünün markalaşması konusunu, ürünün markalaşma ve tasarımı için ürünün amaçlandığı satın alma istediklerinin ve hedef pazarın bilinmesi gerektiğini de kaydeden Atalmış; sözlerine şu şekilde devam etti: "Asya pazarına farklı özellikler, Avrupa ve Ortadoğu pazarına farklı özelliklerdeki ürünler ve markalarla çıkılması gerekiyor. Mutlaka bir ürün satışı yapılacaksa bir ürün paketinin olması gerekiyor. Bu ürün paketi materyalleri; fotoğraflar, fiyat teklifleri, ürünü geliştirmeye yönelik ve markanızın içeriğini, güvenilirliğini ve yasal bilgilerini anlatacak şekilde olmalıdır. Eğer bu konuda IT (Information Technology) yani enformasyon teknolojilerini kullanıyorsanız web sayfasında da bunu yansıtabilmelisiniz. Bunu yaparken de net doğru ve kolay anlaşılabilir olması çok önemli."

TÜRKİYE TÜM SEGMENTASYONLARDA YER ALMALI

Dünya sağlık turizmi medikal turizm pazarlamasındaki segmentasyonlara bakıldığında Türkiye'nin bir tek, "Turizm Odaklı Değer Önerisi" segmentinde Tayland'dan sonra 2. sırada yer aldığı ifade eden Çiğdem Atalmış, mükemmellik merkezi, değer sunan (kalite + fiyat karması + düşük maliyet), uygun yer konumlandırması (spesifik tedaviler), Konum merkezli değer sunumu (yakındaki 1-2 ülkeye odaklanarak) gibi tüm segmentasyonlarda ülkemizin yer alması gerektiğini vurguladı.

İKİ YÖNLÜ İLETİŞİM SAĞLANMALI

Türkiye'nin sağlık turizminde dünyada bir numara olacak potansiyeli olduğunu vurgulayan BUSAT Genel Sekreteri Çiğdem Atalmış; ürün özellikleri, pazarlama ve markanın tanıtımını

hayati önem taşıdığını söyledi. İki yönlü iletişimin çok önem taşıdığını ve müşterilerin uzmanlara ve servis sağlayıcılarına kolaylıkla ulaşabilmeleri ve güvenilir bilgi akışı sağlanmasının faydasını anlatan Atalmış; pazarlama olarak yapılması gerekenleri şu şekilde sıraladı:

Sağlık Turizminde Pazarlama nasıl olmalı?

- Uluslararası hasta departmanı oluşturulmalı,
- Ürün paketi hazırlanmalı,
- Ürün konumlandırması ve markalaştırılması yapılmalı

Pazarlama Kriterleri

- Küreselleşme
- Dijital iletişim
- Tele tip
- Sınır ötesi seyahat kolaylıkları

Pazarlama Yöntemleri

- Stant
- Katalog
- Broşür
- Kitapçıklar
- Harici bellek
- Cd vb.
- B2B ikili anlaşmalar için yapılan personel iş görüşmeleri
- Tanıtım materyalleri

Dijital Pazarlama Yöntemleri

- Web tasarımı ve yönetimi (Kolay, anlaşılır, ulaşılabilir, güvenilir olmalı. Hasta sorularına 24 saat içinde yanıt verilebilir olmalıdır.)
- Sosyal medya yönetimi (Fizibilite yapılmalıdır. Hangi pazara çıkılacaksa, o pazarda kullanılan sosyal medya kanalı tercih edilmelidir. Örneğin Azerbaycan pazarında Facebook Instagram'dan daha çok kullanılıyor ve hastalar Facebook üzerinden klinik arayışı yapıyor.)
- Arama motorları (Google, Yandex, Yahoo gibi arama motorlarında öne çıkmak önemli. Ziyaret eden ülkelerin dağılımlarını, hasta profillerini incelemek, pazarlamada güçlü konuma geçilmesini sağlayacaktır.)

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA SAĞLANMALI

KKTC Sağlık Turizmi Konseyi Başkanı ve Dünya Sağlık Turizmi Konseyi Başkan Yardımcısı Ahmet Savaşan, sağlık turizminde sürdürülebilirlik konusuna vurgu yaptı. Savaşan, Birleşmiş Milletler'in 1990'lı yılların başından bugüne sürdürülebilir kalkınma üzerinde durduğunu, bu noktada sağlık turizmi gibi alternatif turizm çeşitlerinin 365 gün yapılabilmesi konusunun ele alınması gerektiğini söyledi.

SAĞLIK TURİSTİ 10 KAT DEĞERLİ

Ahmet Savaşan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Bursa, Antalya gibi Türkiye'nin birçok ilinde bir turist'in haftada ortalama 750-800 dolar bıraktığı sezonluk kitle turizminin yapıldığını bu durumun sürdürülemez yapıda olduğunu ifade etti. Savaşan devletlerin, turizmde nitelikli turist ve ülkesine daha fazla katma değer yaratacak turizm çeşitleri peşinde koştuğunu belirterek şöyle devam etti:

"Hepimizin kaygısı ülkemize nasıl daha fazla gelir getirebileceğimizdir. Daha az insanla, daha fazla katma değer, yani daha az kaynak tüketerek, daha fazla yabancı para girişinin sağlanmasıdır. İşte bu noktada sağlık turizmi gibi çok önemli bir fırsatı yakalamamız gerekiyor. Tatil turisti bir haftada 750-800 dolar gelir getirirken, sağlık turizminde ise dünya ortalamasına bakıldığında 10 bin dolarları oluşturuyor. Yani tatil turizminin 10 katı kadar katma değer yaratan bir sağlık turizmi var. Sağlık turizminin 365 gün yapılabilir bir turizm çeşidi olması hasebiyle, biz de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ve ana kıtamız da bunun peşinde koşuyoruz. Çünkü ülkemizde mevcut turizm çeşitlerimiz yanında alternatif ve sürdürebilen en önemli turizm çeşidi sağlık turizmidir."

Ahmet SAVAŞAN
Kıbrıs Sağlık Turizmi Konseyi Başkanı

DIŞ TİCARET AÇIĞINI SAĞLIK TURİZMİYLE KAPATIYORUZ

1.4 milyar dolar olan dış ticaret açıklarını, toplam 1,5 milyar dolar olan KKTC Turizm (750 milyon dolar) ve eğitim (750 milyon dolar) gelirleriyle kapattıklarını belirten Savaşan, amaçlarının sağlık turizmi gibi sürdürülebilir ve katma değeri yüksek bir turizm türünü ülkeye kazandırarak daha fazla gelir elde etmek olduğunu kaydetti. 10 bin yıldan fazla süredir Kıbrıs Adası'nın jeopolitik, tarihi, dini ve birçok özelliğinden dolayı cazibesini koruduğuna işaret eden Savaşan; adanın daha iyi tanıtılması gerektiğini şu şekilde anlattı:

"Kuzey Kıbrıs başta Türkiye olmak üzere yeterince doğru tanınmıyor. Şöyle ki bugün Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler'i herkes biliyor. Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler'i Walt Disney Kıbrıs'taki San Diego Kalesi'ni gördükten sonra yazmıştır. Aşk ve güzellik tanrıçası Afrodit'in Kıbrıs'ta doğduğu rivayet ediliyor. Kleopatra'ya hediye edilen bir Ada'dan söz ediyoruz. Yılın 365 gününün 300 günü güneş alan bir adadan bahsediyoruz. Türk insanının misafirperverliği, kilometrelerce uzanan el değmemiş sahil şeridi, endemik bitkileri, hayvanları caretta caretta'ları vb. KKTC'de 150

tane ulusal ve birçok uluslararası festival yapılıyor. Son zamanlarda düşünler revaçta. Balonda, sahil kenarlarında evlilik törenleri yapılıyor. Alternatif turizm türlerinden kongre turizmi yapılıyor. Özelliklerimizi daha iyi tanıtımlı ülkemize katma değerli turist kazandırmalıyız”

TEK MİLLET İKİ DEVLET

KKTC Sağlık Turizmi Konseyi Başkanı Ahmet Savaşan, sağlık turizminin; sağlığını kaybedenlerin geri kazanmak için gelişmekte olan ülkelerden gelişmiş ülkelere doğru aktığı büyük bir sektör değil, daha sağlıklı bir yaşam için detokstan, akıl, ruh ve beden sağlığını daha da iyiye götürecektir çok büyük bir sektör olduğuna değindi. KKTC'nin sağlık turizminde Türkiye'nin 10 - 20 adım gerisinde olduğunu söyleyen Savaşan; "Dünya Sağlık Turizmi Konseyi içerisinde bulunarak, Türkiye ile birlikte ne yapabileceğimizi samimi olarak görmeye çalışıyoruz. Kıbrıs'ta sağlık turizmi ile yeni yönetmelik yasa yok biz bu konuları 250-300 bin kişinin yaşadığı KKTC'de süratle ülkemizde adapte edip, Türkiye'mizde aslında tek millet, iki devlet

gibi dünyanın pek çok yerinde hareket ederek Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sağlık turizminden hak ettiği payı almak için uğraşıyoruz" dedi.

Savaşan; KKTC'de bekleme süresinin olmayışı, uluslararası akreditasyonlu kurumların avantajı, erken teşhis, tatilde check-up paketleri sunan programlar, tüp bebek tedavisi, kalple ilgili cerrahi müdahalelerin ve suni kalp yapılabildiğini anlattı. Hemodiyaliz hastalarına tatil imkanı sunmak için devlet eliyle yapılan hemodiyaliz tedavisini otellere yaymayı amaçladıklarını açıklayan Savaşan, dünya nüfusunun yaşlanmasıyla birlikte kronik hastalıkların arttığına dikkat çekti. Savaşan, insanlara aktif yaşlanma ile ilgili bir programlar sunduklarını ve insanların bu yaşam biçimlerini benimsenmesi için Kuzey Kıbrıs'tan aktif yaşlanmak için tercih edilen bir ada olabilmesi için pek çok adım attıklarını vurguladı. Savaşan, "Aktif yaşam için 25 bölgede sertifikalı almiş yürüyüş yolları ve sualtı sporları gibi alternatifler sunuyoruz. Aktif yaşam biçiminin sürdürülebilir şekilde olması için çalışıyoruz" şeklinde konuştu.

GASTRONOMİ OTURUMU

Gastronomi Turizmi Derneği Başkanı (GTD) Gürkan Boztepe başkanlığında gerçekleşen Gastronomi Turizmi oturumunda dünyanın en

zengin mutfağının Türk mutfağı olduğu ve Türk yemeklerinin ve Bursa'ya ait yemeklerin dünyaya tanıtılması gerektiği üzerinde duruldu.

DOĞA VE KÜLTÜR TURİZMİNİ BİRLİKTE YAPMAK İSTİYORUZ

➔ Bursa Turizm Platformu Koordinatörü Hasan Eker; bir yerde turizm olması için; konaklama, ulaşım, altyapı, gezilecek görülecek yerler ve yiyecek içeceği kapsayan 5 ana faktörün olması gerektiğini belirtti. Hasan Eker; gastronomi turizminin yapılabilmesi için diğer paydaşlarla birlikte ve sürdürülebilir yapıda hareket edilmesi gerektiğini kaydetti.

Bursa Kebabı, Kayhan Pideli Köftesi, İnegöl Köftesi, Kemalpaşa tatlısı, sütlü kadayıf gibi diğer kentlerden ayrılan Bursa'nın markalarını sayan Hasan Eker, şehrin gastronomi turizm kenti olması için kent dinamikleriyle bir araya gelerek çalışma yaptıklarını ifade etti. Eker şu şekilde sözlerini sürdürdü:

“Bursa'nın tabii ki çok değerli markaları var. Onlardan bir tanesi de İskender Kebabı'dır. Ama aile İskender Kebabı'nın kendi ismi ile anılmasını istediği için onlar tarafından markalaştırılmış. Diğer paydaşlar bunu Bursa Kebabı olarak kullanılmasını arzu ediyor. Tabii konsept ve içerik aynı. Tüm dünyada meşhur olmuş bir kebab. Kayhan Pideli Köftesi de Kayhan'da ünlü bir yiyecek. Her ikisi de Bursa'nın güzel lezzeti. İnegöl köfte, Kemalpaşa tatlısı, sütlü kadayıf gibi markalarımız da var. Fakat bunlar yeterli değil. Yani bizce bir şehrin turizm gastronomi kenti olması için yeterli değil. Az buluyoruz bunları. Bu anlamda bir çalışma yaptık. GÜMTOB ve Aşçılar Derneği ile bir araya gelerek, otellerde yapılabilecek Bursa yemeklerini belirledik. Muradiye, Osmangazi, Orhangazi gibi isimler verdiğimiz 6 mönü olarak belirlenen yemekler hazırlandı. Valilik, iş dünyası ve kamuoyu ile paylaşıldıktan sonra bu yemekler otellerde yapılmaya başlandı. Kentin marka değerlerinin farkındayız. Bursa, Osmanlı'nın kurucu başken-

Hasan EKER
Bursa Turizm Platformu Koordinatörü

tidir. İlk Osmanlı Padişahları kentten ayrılırken aşçıları da yanında götürmüşlerdir. Bu nedenle Osmanlı yemeklerinin sahibi olmak istiyoruz.”

Öneriler

- Kamu ve özel sektör işbirliği ile hareket edilmeli. (Kaynak ve ekip hem turizmcilerden oluşan özel sektör, hem de kamunun içinde olduğu bir yapı oluşturulmalı)
- Kentin dinamikleriyle ortak ve tek elden tanıtım yapılmalı
- İktisadi teşekkül olmalı (Profesyonel yönetim kadrosu olmalı)
- Sürdürülebilir yapıda olmalı
- Bütçesi olmalı
- Bursa dışındaki diğer illerde de yapılmalı.
- Otellerdeki herşey dahil sistemi fayda sağlıyor mu incelenmeli (Nicelik değil, nitelik olarak zengin mutfak hazırlamalı)
- AVM'lerde Türk yemekleri olmalı

ÖNÜMÜZDEKİ 10 YIL TÜRK GASTRONOMİSİNİN OLACAK

➔ Televizyon çekimleri dolayısıyla oturma stüdyodan canlı bağlantı ile katılan Şef Mehmet Yalçınkaya; Türk gastronomisinin son yıllarda ciddi bir ivme kazandığını, önümüzdeki 10 yılın Türk gastronomisinin olacağını söyledi. İşi gereği hem yurtdışındaki hem de Türkiye'deki gastronomi hareketlerini bildiğini belirten Şef Mehmet Yalçınkaya, şunları söyledi:

"Dünya yenileniyor, gastronomi trendlerine rahat ulaşabiliyor ve ülkemize açılan kapılar var. Türk gastronomisi tüm hızıyla devam ediyor. Şu anda hak ettiği yerde değil, ancak önümüzdeki son 10 yıl Türk gastronomisinin olacak. Çok geniş bir coğrafya ve bir mozaik olduğu topraklarda yaşıyoruz. Dünyanın yenilebilir gıdaların yüzde 70'i Akdeniz'de bulunuyor. Topraklarımızda çıkan ürünleri pazarlamamız için dünya çapında tanıtıma ihtiyacımız var. Dünya çapında tanınmış şef starlara ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Bizim programımız İran, Azerbaycan, Las

Mehmet YALÇINKAYA
MasterChef Türkiye

Vegas'tan, Ortadoğu'dan izleniyor. Biz bir Türk yemeği yaptığımızda milyonlarca kişi izliyor. Türk mutfağında Bursa'nın çok ciddi yeri var. Sadece İskender'den ibaret değil Bursa yemekleri. Biz de programımızda bir Bursa yemeği yaparak tanıtıma destek vereceğiz. Türk gastronomisinin hak ettiği yere gelmesi için çalışan dernekler, federasyonlar var. Sizler de bu alanda çalışıyorsunuz. Herkese teşekkür ederim."

DÜNYA GASTRONOMİ TURİZMİNDE EN İDDİALİ ÜLKE OLACAĞIZ

➔ TÜRSAB Gastronomi Turizmi Komite Başkanı Ömer Kartın; turizmde gastronomi ile gastronomi turizminin karıştırıldığını, gastronomi turizmi için dünyanın en iddialı ülkelerinden biri olacağımızı vurgulayarak tanımlamalar yaptı:

“Çoğu zaman insanların aklına gelen, tatilde iyi yemek yenen turizm olarak düşünülüyor. Bu yanlış değil, gastronomi turizminin olmazsa olmazı gidilen bölgenin en iyi yemeklerini yemek - en iyinin tanımında en pahalı ve en lüksten bahsetmiyorum- olmazsa olmazdır. Ama gastronomi tanımı dünyada farklıdır. Genel anlamda bir gezginin bir seyahatin ana teması yiyecek içecekten oluşuyorsa buna gastronomi turizmi denir. Çok basit bir tanımdır. Özel tanım olarak da şöyle ifade etmek gerek. Bir tur paketinin içinde gidilen yörenin önce tarımı, üretimi, mümkünse hasat dönemi, daha sonra bu tarımdan elde edilen ürünlerin prosesi, bir sonraki aşamada yerel çarşı, pazarı, en sonunda da bunun bir ustayla birlikte yemeğe dönüşmesi olarak düşünülebilir. Bu kişi köydeki Ayşe Teyzemiz de olabilir. Bunun hikayesini dinlemek ve sonra da bunun tadına varmak gerekir. Bütün bu hikayeyi yaşayan turizm, gastronomi turizmi diyoruz. Elbette gastronomi turistleri başka turizm faaliyetlerinden de yararlanıyorlar. Kültür, termal turizminden yararlanıyorlar. Ancak tüm dünyadaki genel tanımı bundan ibaret. Dolayısıyla bazı şehirlerde bazı bölgelerde biz şunu biliyoruz. Birçok güzel yemeklerimiz var. Gastronomi turizmini tam olarak ve turizmin diğer çeşitleri ile birlikte yaparsak başarılı olur. Dünya standardına uysak başarılı olur. Bu tanımda, bu prosesleri yapacak olan arkadaşlarımızı yetiştiriyoruz. Acentelerimiz, rehberlerimiz yeni kurulan derneğimiz çok aktif ve iyi bir gastronomi turizmi ekibi geliyor. 10 sene sonra Türkiye gastronomi turizminde dünyanın en iddialı ülkelerinden biri olacak.”

Ömer KARTIN
TÜRSAB Gastronomi Turizmi
Komite Başkanı

Öneriler

- Etkin iletişim
- Belediyeler ve yerel yönetimler organizasyonel düzenleme ile işi uzmanlarına bırakarak, gastronomi turizm uzmanlarla birlikte destek vermeli.
- Marka kent olmak için turizm acenteleri, gastronomi turizmüne gönül verenler bir araya gelerek, pazarlama konusunu gündeme almalı.
- Restoran açacaklarda eskiye dönüş gibi bir düşünce var. Değerlerimizi koruyalım ancak yaratıcı bir şeyler de üretelim.
- Turizm acenteleri, Bursa'nın gastronomi rotası çıkarılmalı. Yeni gastronomi rotaları hazırlayarak sunulmalı. (Şeftali bahçeleri nerede? Kestaneyi nerede göreceğiz planlaması)
- Gelen turistin ayrıca bir gün geçirebilmesi sağlanmalı. (Katma değeri arttıracak)
- Dünyanın hiçbir yerinde olmayan Bursa'daki değerlere sahip çıkılmalı

SOSYAL MEDYA TANITIM İÇİN ÖNEMLİ

➔ Youtube'da 'Baba-Oğul Keşifte' çalışması yapan Wyndham Grand Satış Müdürü Deniz Dikkaya; otel, işletme ve restoran sahiplerine sosyal medyanın katkısının daha hızlı tanınma fırsatı verdiğini söyledi. Müşterilerin sosyal medya üzerinden yaptığı yorumların dikkate alınması gerektiğini belirtti. Deniz Dikkaya, "Konu aslında markayı korumak ve markayı yönetmekte alakalı. Ama maalesef Bursa'nın İskender'ine bile sahip çıkamadığını görüyorum. Yani o İskender'in Bursa kebabı dediğimiz yemeğin, dünyada tanınması gerekir. Ancak Adıyaman'da etleri üst üste koymuşlar ve ilk döner orada başlamış izlenimi vermişler. Yakında kaptırabilirsiniz döneri Adıyaman'a. Markalara sahip çıkmak gereklidir. Sosyal medyanın da turizm işletmesinin de gastronomi turizmüne katkısı daha hızlı tanınmasıdır. Youtube çekimleri için yemek yediğimiz bir yerde küçük Türk bayrağı yaptırıldığını ve tüm yemeklere konduğunu gördük. Nedeni ise buraya gelen yerli ve yabancı herkesin fotoğraflarında, Türk gastronomi ürünü olarak tanınmasının istenmesiymiş. Bu çok güzel bir uygulama. İspanya'nın olarak milli yemeklerinden biri olan Tapas, bizim için bir çeşit mezedir. Türkiye'de onlarca meze sayabiliriz. Biz yemeklerimizi dünyaya marka olarak sunmalıyız. Çünkü bizim onlarca mezemiz var. Web sitelerinden daha önce açılmaya başlayan sosyal medyayı, dünyaya tanıtım yapmak için kullanmalıyız. Sosyal

Deniz ve Batuhan DİKKAYA
Gastronomi ve Sosyal Medya

medya tanıtım için hem ucuz hem kolay ulaşılabilen bir mecra" dedi.

TÜRK YEMEKLERİ GENÇLERE TANITILMALI

13 yaşında olduğunu ve Baba-Oğul Keşifte çalışmasını severek yaptığını belirten Batuhan Dikkaya, sosyal medyanın kısa zamanda şöhret getirebileceğini, sosyal medyadan gelen yorumların dikkate alınmasını ancak her şeye yanıt vermeye gerek olmadığını ifade etti. Batuhan, "Dünyada bir numara olan Türk mutfağı tanıtıldığında, benim gibi gençler de fast food yerine Türk yemeklerini tercih edeceklerdir. Bir AVM'ye gittiğimizde hamburger var. Türk yemeği yemek için esnaf lokantasına gitmek gerekiyor. Bu konularda düzenleme yapılmalıdır" şeklinde konuştu.

BURSA'DA YOĞURT VE MADEN SUYU KONGRELERİ YAPILMALI

➔ Gastronomi Turizmi Derneği (GTD) Bursa temsilcisi Ramazan Başan, bir şehrin gastronomi şehri olması için şehrin bunu istemesi ve en az 9 yemeğin bir araya gelmesi gerektiğini vurguladı. Ramazan Başan, Bursa'nın gastronomi şehri olması ve sosyal medyadan '#' kullanarak desteklenmesi gerektiğini söyledi. Başan, Osmanlı İmparatorluğu'na başkentlik yapan bu şehrin altyapısının hazır olduğunu ve 19 yemek çeşidinin oluştuğunu belirterek şöyle devam etti:

"Çevre ülkelerden daha fazla etkilenen şehirler, gastronomi alanında daha gelişmiş oluyor. Antep sınırda aşağıda güneyden çok etkilenmiş. Mesela Bursa nüfusu nereden bakarsanız 3 milyon. Bursa'da da göçmenler ağırlıkta. Tabii Bulgaristan ve farklı ülkelerden gelenler o bölgenin yemeğini de getirmişler. Biz ise bazı şeyleri de orada bırakmışız. Yoğurdu bırakmışız, baklavayı bırakmışız. Hala orada bizden daha güzel yoğurt yapıyorlar. Bulgaristan Avrupa'ya yoğurt satıyor. Biz satamıyoruz. Bu konuları düzeltmek için harekete geçmemiz gerekiyor. Bursa'da Yoğurt ve Maden Suyu Kong-

Ramazan BAŞAN
Gastronomi Turizmi Derneği

resi yapmayı planlıyoruz. Maden suyu tüketimi Avrupa'da 10 litre Türkiye'de 3 litre. Daha gidecek çok yolumuz var. Önceki adıyla Keşiş Dağı, Osman Şevki Bey'in ilk tırmanışı ile adını değiştiren Uludağ'ı sadece kayak merkezi olarak değil, termal turizm, tırmanış olarak da değerlendirebiliriz. Burada festivaller yapılabilir. Göç eden yemeklerin tarihi anlatılabilir. Göç Yemekleri Festivali düzenlenebilir. 56. Kültür ve Müzik Festivali ile Bursa Türkiye'nin en uzun soluklu festivalini yapan bir şehir olarak tecrübelidir."

TÜRSAB OTURUMU - 3

Sanat Tarihçisi ve UÜ Fen Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Doğan Yavaş başkanlığında gerçekleşen oturumda, Diriliş Yurdu Söğüt ve

Bilecik, Panorama 1326 ve yeni turizm rotaları gündeme alındı.

DIRİLİŞ YURDU SÖĞÜT VE BİLECİK

➔ Bilecik Kültür ve Turizm Danışmanı Ertuğrul Gündüz, Bursa'yı anlamak için ilk önce, kuruluşun beşiği Ertuğrul Sancağı Şeyh Edebali Diyarı olan Bilecik'i anlamak gerektiğini söyledi. Ertuğrul Gündüz, tarihsel süreçte medeniyetlerin beşiği ve ulaşım ağları üzerinde olan Bilecik'in, Mısır, Hitit, Frig, Lidya, Pers, Bizans gibi birçok medeniyete ev sahipliği yaptığını, Sakarya Nehri'nin kenarında kurulmasıyla, bölgeden çıkarılan tunç kaynakları, mermeri, toprağı, seramiğı ile cazibe merkezi konumunda olduğunu vurguladı. Osmanlı Devleti'nin ilk eseri Kuyulu Mescit ve son eseri Kaymakam Çeşmesi'nin Bilecik'te yer aldığını söyleyen Ertuğrul Gündüz, son dönemde Diriliş gibi yapılan televizyon dizileriyle Bilecik'in daha çok tanınmaya başladığına dikkat çekti.

Ertuğrul Gündüz; Bilecik'in değerlerini tanıttı:

“Son yıllarda çekilen dizilerden kaynaklı Bilecik bölgesinde gerçekten bir turizm akımının olduğunu söyleyebiliriz. Ertuğrul Gazi'nin 1230'lu yıllarda çadırını kurduğu daha sonra 1299'da Bilecik'in fethi ile beraber aslında Bursa'nın fethedilmesinin planlarının yapıldığı hazırlık sürecinin geçtiği bir şehir olarak lanse edebiliriz. Biz Bilecik'i Ertuğrul Gazi 1230'lu yıllarda Söğüt'e geldiğinde, tabii ki onun Emir'i de Peygamber Efendimizin 600 sene önce bahsettiği İstanbul'un fethine mazhar olacak hadisi şerif ve mazhar olacak nesiller yetiştirmekte oğlu Osman Gazi'ye de bir vasiyet bırakıyor. Bu bizim davamız Osmangazi kendi döneminde 14 yıl boyunca Bursa'ya fetihler düzenleyen komutandır. Ancak kendisi hasta yatağında öğreniyor, Bursa'nın fethedildiğini. Naaşı 3 sene boyunca Bilecik'te Söğüt'te kaldıktan sonra vasiyeti üzerine Bursa'ya getiriliyor. Bilecik bu anlamda son yıllarda hem ulaşım ağları üzerinde bulunması,

Ertuğrul GÜNDÜZ
Bilecik Belediye Kültür ve Turizm
Danışmanı

hem de Osmanlı Devleti'nin ilklerinin Bilecik'te bulunması sebebiyle 2014 yılında Bilecik Belediyesi, Bilecik Valiliği ve Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın katkılarıyla gerçekten hem öğrenciler hem de yurtdışında vatandaşlar için bir cazibe merkezi haline gelmeye başladı. Onun dışında kültür turizminde yeni rotalarda Bilecik olarak bahsederek, 1280'li yıllara kadar henüz bir aşiretten bahsediyoruz. 1299 veya 1326 bir devletten bahsetmek mümkündür. Devlet veya aşiret olana kadarki bu süre içinde Ertuğrul Gazi'nin çekmiş olduğu zorlukları biliyoruz. Yatırımcıların veya turizm acentelerinin son yıllarda Bilecik'e düzenlemiş olduğu turlarda daha çok günübirlik turlar olarak gerçekleştiriliyor. Biz 2014 yılında 350 bin yerli turisti Bilecik'te ağırlarken, 2016 yılında bu 750 bin rakamına ulaştı. Bizim 2019 yılındaki hedefimiz 1 milyon olarak hedef koyduk. Şu an 850 bin rakamına ulaşmış durumdayız. Ama maalesef ki turlarımız günübirlik olarak devam ediyor. Ondan sonra turizmi bölgeye çektiğimizde daha çok burada konaklamasına yani ekoturizm anlamında da daha güzel şeyler yapmaya çalışıyoruz” dedi.

KÜLTÜR TURLARININ YENİ DURAĞI PANORAMA 1326

➔ Osmangazi Belediyesi Başkanvekili Cem Kürşat Hasanoğlu, kültür turizminde yeni bir rota oluşturduklarını, Bursa hakkında 360 derece görsel olarak bilgi edinmeyi sağlayacak Panorama 1326'nın son yıllardaki en büyük turizm yatırımı olduğuna dikkat çekti. Cem Kürşat Hasanoğlu, Osmangazi Belediyesi olarak yeni bir vizyon ortaya koyduklarını ve bu doğrultuda Hisar Bölgesi'ni açık hava müzesi şekline dönüştürmeyi planladıklarını söyledi.

DÜNYANIN EN BÜYÜK PANORAMİK MÜZESİ

Cem Kürşat Hasanoğlu, dünyanın en büyük panoramik müzesi olan Fetih Müzesi Panorama 1326'nın kültür turizminde ilk durak olacağını belirtti. Hasanoğlu sözlerine şu şekilde devam etti:

"42 metre çapındaki kubbesi ile dünyanın tam panoramik en büyük müzesi olarak faaliyet gösterecek. Alt katın Kültür Merkezi olarak değerlendiriyoruz. Osmanlı'nın kuruluş döneminde gerçekleşen savaşlar, etkinlikler, anlatılıyor. Kültür Merkezi'nde bir kütüphane var. Konferans ve sinema salonları var. Bu sinema salonunda Osmanlı'ya ait yaptırmış olduğunuz bir film var, o seyredilecek. Son olarak üst kata panoramik müzenin olduğu olan açılacak. Binanın özelliklerinden bahsedecek olursak, panoramik müze yeşil bir bina. Enerjisini kendi üretebilmektedir. Yeşil bina konsepti 360 derece bir dairesel döngü var. Bizim hedefimiz sadece bu müzeye 35 bin ziyaretçiye ulaşmak. İlk önce kendi öğrencilerimiz gelsinler, burayı gezsinler. O dönemi kıyafetlerini görsünler. Turist araçlarının park edeceği alan mevcut. Bursa'nın turizm hedeflerine ulaşması sağlandıktan sonra, otopark sayısı artacaktır. Tabii

Cem Kürşat HASANOĞLU
Osmangazi Belediyesi Başkanvekili

ki geçmişimizi, tarihimizi, misafirlerimizi anlatmak hem bölge vilayetlerden hem de dışarıdan misafirlerimizi ağırlamak istiyoruz. Panoramik müzenin Bursa'nın mihenk taşı olmasını ümit ediyoruz. Her gelen turistin ilk önce Panorama 1326'dan geziye başlamasını hedefliyoruz. Oradan da diğer cazibe merkezleri, çarşı ve hanlar bölgesi ne geçiş sağlanacak."

Ana hedefin Bursa'nın turizm potansiyelini arttırmak olduğunu ve Hisar bölgesini cazibe merkezi haline getireceklerini ifade eden Cem Kürşat Hasanoğlu, "Kurucu şehir Osmanlı'nın payitahtı, İmparatorluğu'nun ilk başkenti olması, ikinci manevi şahsiyetler burada yatması önemli. Üftade Hazretleri, Somuncu Baba, Emir Sultan. Hisar için aynı Avrupa'daki örnekleri gibi canlandırmak istedik ve bir de Bursa'nın UNESCO Dünya Tarih Mirası alınmış külliyesi var. Bursa'mızın kültür ve tarih pozisyonu öne çıkması gerekli. Günübirlik ziyaretçiler Bursa'yı görmeden terk ediyor. Biz bu bağlamda ilk önce Hisar bölgesine yeni bir çalışma başlattık. Oruç Bey Caddesi ile cephe değiştirmeye başladık. Yolları değiştiriyoruz. Kent mobilyalarının tekrar yeniliyor. Turiste cazibe alanı haline getirecek çeşitli kafeteryalar, ticaret alanları, müzeler, atöl-

yeler ve seyir terasları kurmayı planlıyoruz. Hisar Arkeopark Müzesi üzerinde çalışıyoruz. Şu anda 8248 metrekare ciddi bir kamulaştırma yaptık. 7 milyon 410 bin lira ödedik. Müzeler Müdürlüğü

ile beraber çalışmaya başladık. Burayı bir turizm atraksiyonu olarak sürdürmeyi planlıyoruz. Bu çalışma tamamlandığında bölge, Hisar Açık Hava Müzesi haline gelecek" dedi.

BURSA'NIN YENİ TURİZM ROTALARI VE BURSA GEZGİNLERİNE SOSYAL ETKİNLİKLER

➔ Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB) Yönetim Kurulu Üyesi Erol Bodur, turizmin kurtuluş anahtarının kültür turizminden geçtiğini verileri analizlerine bakıldığında yüzde 100 ilerleme kaydedildiğini söyledi.

İnsanların görsel medyanın da desteği ile yeni yerler, yeni delegasyonlar görmek istediğini belirten Erol Bodur, dünyanın dört köprülü çarşısından biri Bursa'daki Irgandı Köprülü çarşısıyla, Osmanlı, deniz, termal, ipek, havlu gibi Bursa'nın tarihi ve kültürel değerlerinin son derece fazla olduğunu ifade etti. Erol Bodur, "Bir kumaş şehriyiz. Bursa kumaşı denmiş, Hint kumaşı gibi. Dünyada ünlü ipek, kozaya bir çarşı yapmışız. Otomobillere ve tramvaylara isim vermişiz. Bu kadar önemli olan şehre bir hikaye yazmamız gerekiyordu. Bu hikayeyi yazalım ki dikkat çekelim dedik. Dirilişten Kuruluşa Yolculuk adını verdiğimiz bu hikayemizde bütün değerlerimiz yerini buluyor. Yöremizde gerek yerli misafirler, gerekse Malezya, Endonezya, Çin, Kuveyt, Tatar gibi konuklarımızın da ilgisini çekecek birçok ürün bulunmaktadır. Oluşturduğumuz yeni rotalarla Bursa'ya gelenlerin yeniden gelme isteğini sağlamayı amaçlıyoruz. Gezinlerimize tarihi bir Bursa Konağı olan Sümbüllü Bahçe, Cumalıkızık gibi doğal ortamlarda ve sağlıklı bir köy kahvaltısı ile karşılamayı planlıyoruz. UNESCO Dünya Mirası Sultan külliyelerimizi gezdiriyoruz ve yöresel yemekleri tanıma imkanı sunuyoruz. Aktopraklık köyünde Bursa'nın 8600 yıl önceki yaşanmışlığın anlatan bir köy var. Çok önemli, Akçalar'da ilk Bursalıların yaşadığı köy bu. Dünya gezginlerinin her fırsatta dile getirdiği evlerimizde güneşin batışını izleme ve fotoğraflama imkanı sunarak, farklı bir deneyim öneriyoruz. Akşamları sosyal etkinlik

Erol BODUR
TÜRSAB Güneymarmara YK Üyesi

eksikliğimizi bir dizi çalışma ile aşıyoruz. Aşıklar söz saz dinletisi, tarihi mekanlarda Mevlevi gösterisi, doğa ile iç içe macera parkları eğlenceleri gibi. Tarihi ya da termal otellerimizde konaklama sağlıyoruz. Oylat gibi bazı oteller mağaraları ve tarihi yerlerin yakınlarındadır. En az bir gece olmak kaydıyla 7 gece kadar kalabilecek şekilde tur programlarımız var. 3 medeniyete başkentlik yapmış İznik, gerek Roma gerek Selçuklu gerekse Osmanlı medeniyetini, İznik Gölü'nün doğal güzelliklerini gösterebiliyoruz misafirlerimize. Deniz, doğa, şelalelerden birinde gezme fırsatı sunuyoruz" dedi.

ÖNERİLER

- Komşumuz olan illerle birlikte birkaç gün konaklamalı, 3 veya 4'lü gezi turları programlanabilir.
- Acentelerimiz kültür tur programlarını hazırlamalı. Kurtuluş Yolculuk Bursa, İznik Cumalıkızık; Dirilişten Kuruluşa Bursa, Bilecik, Eskişehir; Kuruluşta Kurtuluş, Bursa, Bilecik, Çanakkale; Marmara Rüyası Yalova, Bursa, Balıkesir; Bursa'nın saklı köyleri Cumalıkızık, Trilye, Gököz gibi.

3. Bursa Turizm Zirvesi

- Kültür turları mutlaka seyahat acenteleri ve lisanslı rehberler aracılığıyla yapılmalı
- Yurtdışı ve yurtdışıdan gelecek uçaklı kültür turları yapılmalı
- Kentte yaşıyan herkesin değerlerimize sahip çıkması, koruması, coğrafı bilginin yanında pratik bilgiye de sahip olması ve gelecek turistlere hazır olmalıdır.

'DIRİLİŞTEN KURULUŞA YOLCULUK'

➔ Yörelimizin turizminin kurtuluş anahtarı kültür turlarıdır. Kültür turizmi son yıllarda büyük ilgi görmektedir. Geçen yıla oranla yüzde 100'lük bir büyüme gerçekleşmiştir. İnsanımız, görsel medyanın desteği ile merak edilen destinasyonlara ulaşmak istiyor. Bundan dolayı kültür turizminde yeni ürün ve destinasyonlar çok önem arz ediyor.

DEĞERLERİMİZ

Otomotiv, tekstil, makine sanayii, gıda, tarih, dağ, deniz, termal, gastronomi gibi birçok öne çıkan değeri olan Bursa'ya bir hikaye yazmamız gerekiyordu, biz onu yaptık. 'Dirilişten Kuruluşa Yolculuk' adını verdiğimiz bu hikayemizde bütün değerlerimiz yerini buluyor". Yöremizde gerek yerli, gerekse Malezya, Endonezya, Çin, Kore, Kuveyt, Katar gibi ülkelerden gelecek konuklarımızın ilgisini çeken birçok ürün bulunmaktadır.

BURSA'YA YENİ ROTALAR

Oluşturduğumuz yeni rotalarla Bursa'ya önceden gelenlerin yeniden gelme isteğini sağlamayı amaçlıyoruz. Gezinlerimizi tarihi bir Bursa konağında doğal ve sağlıklı bir köy kahvaltısı ile karşılıyoruz. Ardından şehrimizin yeni tarih durağı Panorama 1326 Müzeminde görsel bir sunum yapıp geziye başlıyoruz. UNESCO Dünya Mirası sultan külliyyelerimiz ve hanlarımızda zaman tüneline bir yolculuğa çıkıp, gurmelerin hayranlıkla anlattığı yöresel yemeklerimizi tatma imkanı veriyoruz. Aktopraklık Köyü'nde 8600 yıl önce Bursalıların yaşadığı şehri kısa bir yolculukla görebiliyoruz. Tirilye, Gölyazı gibi dünya gezginlerinin güzelliğini her fırsatta dile getirdiği köylerimizde güneşin batışını izleme ve fotoğrafılamada farklı

Erol BODUR
TÜRSAB Güneymarmara YK Üyesi

bir deneyim öneriyoruz. Akşamları sosyal etkinlik eksikliğini bir dizi çalışma ile aşıyoruz. Aşıklar Kahvesi'nde saz dinletisi, köy konağında 'danışık' isimli yöresel müzikli eğlence, tarihi mekanda mevlevi ayin-i şerifi, doğa ile iç içe macera parkı eğlenceleri gibi yeniliklerle dileyen misafirlerimizi tarihi veya termal şehir otellerimizde, dileyenleri de dağ ve doğa otellerimizde konaklatıyoruz.

İkinci günümüzde, üç medeniyete başkentlik yapmış İznik var. Gerek Roma, gerek Selçuklu gerekse Osmanlı medeniyetinin izlerini takip ederek, İznik Gölü'nün doğal güzelliklerini temaşa ediyoruz. Yöresel lezzetlerimizden biriyle buluşmak üzere orman, deniz, göl veya şelale kenarında olacağız. Misafirlerimize doğa harikası göl, deniz ve şelalelerimizden birinde huzurlu bir dinlenme fırsatı vereceğiz."

Yöremizde en az 1 gece olmak üzere, 2-3-4-5-6-7 gece konaklama yapılabilecek tur programları hazırladık. Tabiki bu sadece bir şehri kapsamıyor. İstatistikler gösteriyor ki; artık gezginler bir şehir yerine o yörenin civarındaki birkaç şehri de görmek istiyor. Geziye zaman ayırmışken bu esnada bölgeyi tamamlamak istiyor. Avrupa turlarında Venedik - Floransa - Roma, Budapeşte-Viyana- Prag

turları gibi. İç turizmde ise Karadeniz, Ege Akdeniz ve Gap Turları buna örnektir. Buradan yola çıkarak, Bursa ve ünlü ilçeleri, Bursa-Bilecik-Eskişehir, Yalova-Bursa-Bilecik, Bilecik-Bursa-Balıkesir-Çanakkale gibi farklı konaklama sayısına göre programlar hazırladık. Biz bunlara Kuruluş Yolculuk (Bursa-İzmit-Cumalıkızık), Dirilişten Kuruluş (Bursa-Bilecik-Eskişehir), Kuruluştan Kurtuluş (Bursa-Bilecik-Çanakkale), Marmara Rüyası (Yalova-Bursa-Balıkesir), Bursa'nın Saklı Köyleri-1 (Tirilye-Misi-Gölyazı-Gelemiş-Gököz), Bursa'nın Saklı Köyleri-2 (Aktopraklık-Gölyazı-Cumalıkızık-Oylat) ve Bursa Güzel Göller Turu (Gököz-Baraklı- Ulubat-Gölyazı) gibi isimler verdik.

“KÜLTÜREL DEĞERLERİMİZİ EL BİRLİĞİ İLE KORUMALIYIZ”

Bursalı gezginlere de Bilecik-Söğüt ve Eskişehir'i kapsayan çok güzel rotalar hazırladık. Bu turlarda tarih ve doğayı birleştiriyoruz. Acentalarımız ve rehberlerimiz, özenle hazırladığımız yeni rotaların tur programlarını Türsab Güney Marmara Yöre Temsil kurumumuzdan temin edebilirler. Kültür turlarımızı mutlaka seyahat acentelerimiz ve lisanslı rehberler aracılığıyla yapıyoruz. Şehirlerimiz kültür turlarıyla gelişecekse acenta dostu, rehber dostu kişilere ve müesseselere sahip olmamız gerekiyor. Zamanı güzelce seçilmiş, özenle

hazırlanmış bir tur programı, eğitilmiş bir rehber, saat gibi işleyen bir deneyim fırsatı verecektir.

Artık Sabiha Gökçen Havalimanını şehrimizin havalimanı gibi görmemiz gerekiyor. Bir saatlik bir yolculuk günümüzde birçok şehrin havalimanının şehir merkezine ulaşımı kadar bir süredir. Hatzeninliği açısından yurtiçi ve yurtdışından gelecek uçaklı kültür turlarında büyük katkısı olacaktır. Yeni tur programları önerilerimizi, özellikle kültür turlarında, öne çıkmış acentelerimize sunmaya başladık. Şu anda Ankara, Antalya ve Gaziantep'te acentelerimiz programlara ilgiyle yaklaştı. Misafirlerimizi ağırlamaya başladık. Türsab ve Tureb başkanlarımızdan zirve esnasında bu konuda destek istedik sağolsunlar desteklerini eksik etmeyeceklerini söylediler. Yurtiçi ve yurtdışından büyük bir talep doğacağını öngörüyoruz.

Ünlü bir gezginimiz yakın zamanda Bursa'ya yaptığı ziyarette : " Bursa turizm noktasında büyük bir potansiyele sahip. Bursa gibi kadim şehir artık dünyada çok az." demişti. Yöre insanımızın gelecek büyük talebe hazır olması, teorik bilgilerin yanında, pratik turizm bilgilerini de çalışması gerekiyor. Herbir vatandaşımız bir turizm elçisi gibi hareket ederek değerlerimize sahip çıkmalı. Değerlerimizi el birliğiyle koruyup, tanıtarak beklediğimiz nitelikli misafirlere bu sayede ulaşmamız mümkün olacaktır."

ÇALIŞMA GURUBU ÇALIŞTAYLARI

1. Gölyazı Çalışma Gurubu Çalıştayı
2. Esnaf ve Turizm Çalışma Gurubu Çalıştayı
3. Eğitim Çalışma Gurubu Çalıştayı
4. Tanıtma Çalışma Gurubu Çalıştayı
5. Uludağ Çalışma Gurubu Çalıştayı
6. İstihdam Çalışma Gurubu Çalıştayı
7. Sağlık Çalışma Gurubu Çalıştayı
8. Tirilye Çalışma Gurubu Çalıştayı
9. İznik Çalışma Gurubu Çalıştayı

3. TURİZM ZİRVESİ GÖLYAZI ÇALIŞTAY RAPORU

KONU : GÖLYAZI ÇALIŞTAYI
TARİH : 19 EKİM 2018, CUMA
BAŞKAN :
YAZMAN :

1. MADDE

SORUN	KAÇAK YAPILAŞMA İLE GÖLYAZI TARİHİ DOKUSU BOZULUYOR			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	ÖZEL İMAR KONUSUNDA ÇALIŞMALAR YAPILIYOR, KAÇAK YAPILARIN TARİHİ DOKUSUNU BOZMADAN YENİDEN DÜZENLENMESİ İSTENİYOR, KIYI KENAR ÇİZGİSİ MUAFİYETİ SORUNU ÇÖZÜLMESİ GEREKİYOR			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	TURİZM BAKANLIĞI	İKİLİ GÖRÜŞMELER (İL KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ ÖNCÜLÜĞÜNDE, BÜYÜKŞEHİR VE NİLÜFER BELEDİYESİ - ORMAN BAKANLIĞI GÖRÜŞMESİ)		
	TBMM			
	BURSA MİLLET VEKİLİ			

2. MADDE

SORUN	NEKROPOL SAHASINDA KAÇAK KAZILAR YAPILIYOR - ARKEOLOJİ SAHASI MERA ALANI OLARAK GEÇİYOR / MERA ALANLARININ ARKEOLOJİ SAHASINA VERDİĞİ TAHRİBATTAN DOLAYI MERA ALANLARININ TAŞINMASI GEREKİYOR			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ				
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI				

3. MADDE

SORUN	BÖLGENİN DİKKAT ÇEKİCİ NOKTALARI ELE ALINMALI FARKINDALIK YARATILMALI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	KADINLARIN İŞGÜCÜNE KATILIMI – PANAYIR TARZI KONSEPT YAPILMALI , DÜNYADA TEK OLAN SUMRU KUŞ TÜRÜ ÖNE ÇIKARILMALI %30 AZALMA VAR,			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	VALİLİK	KÜLTÜR TURİZM BAKANLIĞI TEŞVİĞİ İLE VALİLİK, MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ, DIYANET DEN ÖĞRETİM VE DİN GÖREVLİLERİNİN DONANIMLI VE ÜST DÜZEY EĞİTİMLİ OLANLARDAN SEÇİLMELİ		
	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	PARK BAHÇELER KURULUNDAN PEYSAJ DÜZENLEMESİ KONUSUNDA TALEP, BÖLGENİN ÇİÇEKLENDİRİLMESİ		
	NİLÜFER BELEDİYESİ	BÖLGEYE GELEN YABANCI TURİSTLER İÇİN ALKOLLÜ MEKAN İZİN ALINABİLİR		

4. MADDE

SORUN	ÇEVRE TEMİZLİĞİ SORUNU - ÇEVRE DÜZENLEMESİ DAĞINIKLIĞI ELDEN GEÇMESİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	NİLÜFER BELEDİYESİNE DAİMİ DÜZENLİ PERSONEL TALEBİ – BÖLGE HALKININ EĞİTİMİ			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	NİLÜFER BELEDİYESİ	BELEDİYEDEN DAHA FAZLA ÖNEM VERMESİ İSTENMELİ, PLASTİK KONTEYNERLARIN ARTTIRILMASI		
	ULUDAĞ ÜNİVERSİTE	BÖLGE HALKINA BU KONUDA EĞİTİM VE BİLGİLENDİRME EĞİTİMLERİ		
	FİLLİ BOYA	EVLERİN BOYATILMASI, SALLARIN BOYATILMASI KONUSUNDA SPONSOR FIRMAYA TEKRAR BAŞVURULABİLİR		
	NİLÜFER BELEDİYESİ	BELEDİYEDEN İSKELE VE LİMAN DÜZENLEMESİ KONUSUNDA ÇEVRE DÜZENLEMESİ, OTURMA ALALARI YAPILMASI, BALIK MÜZAYEDE KİSİMİ BOŞ ATIL DURUYOR, ÖZELLİKLE SU YÜKSELDİĞİNDE KAYIKLAR İÇİN İSKELE PROBLEMİNİN ÇÖZÜLMESİ		

5. MADDE

SORUN	EV PANSİYONCULUĞU VE İŞLETMECİLİĞİN ARTMASI KONUSUNDA TEŞVİK VE DESTEK			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	AKÇALAR TARAFINDAKİ 80 DÖNÜMLÜK KISIMDA YENİ YAPILANMAYA İZİN VERİLMELİ DEVAMINDA GÖL KIYISI BOYUNCA TARİHİ BİNALARDA İŞLETME VE PANSİYONLAR YAPILABİLİR			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI				

6. MADDE

SORUN	MİSAFİRLERİN BÖLGEYE ZİYARETLERİNDE ARAÇLARINI YAKIN BİR KONUMA BIRAKACAKLARI OTOYOL VE YÜRÜME YOLU BOYUNCA ÇEVRE VE GÖRSEL DÜZENLEME, KALİTELİ TUVALET			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ				
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI		HÜSEYİN ÖZDİLEK SPONSORLUĞUNDA TUVALET		

7. MADDE

SORUN	GÖLYAZILI TÜM HANELERDEN SORUN TESPİTİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	MUHTAR BU KONUDA ÖZEL BİR ÇALIŞMA YAPACAK			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI				

8. MADDE

SORUN	GÖL TEMİZLİĞİ - SU KALİTESİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	AŞAĞIDAKİ KURUMLARDAN KONTROL VE DENETİM YAPILMASI İSTENMESİ VE ÇIKAN SONUÇA GÖRE EYLEM PLANI HAZIRLANMASI GEREKMEKTE			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	ORMAN SU İŞLERİ BAKANLIĞI			
	ÇEVRE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ			
	GÖL KORUMA BİRLİĞİ			

9. MADDE

SORUN	KIYI KENAR MUAFİYET PLANI YAPILIP, KIYI KENAR ŞERİDİ ORTAYA ÇIKARILMALI DEVAMINDA EK DOLGU ALANLARI OLUŞTURMASI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	KOMİTE KURULMASI VE BAKANLIĞA SUNULMASI			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SAHİL BAŞKANLIĞI			
		BAYRAM VARDAR, ÖNCÜLÜĞÜNDE KOMİTE KURULMASI TALEP EDİLECEK		

3. TURİZM ZİRVESİ SERDAL CAN BAŞKANLIĞINDA GÖLYAZI ÇALIŞTAYI TOPLANTI DEĞERLENDİRMESİ

Bu toplantıda üzerinde durulan konular sırası ile aşağıdadır.

1. 2015 yılında Gölyazıda alıyapı gereksinimlerinin tamamlandığını Muhtar bey ifade etti, bu konuda Belediye, kamu ve emeği geçenlere teşekkür edildi.
 - İçme suyu
 - Elektrik
 - Doğal gaz
 - Altyapı kanalizasyon
2. Kaçak yapılaşmanın önemine değinildi, bu konuda öncelikli ve Gölyazıya özel bir imar planının hazırlanması; bu planın TBMM den geçirilmek üzere takip edilmesi gerektirir. Bu planın hazırlanması Belediye tarafından değil, özel bir kurum tarafından takip edilebilirse diye Vatan Ercan bey katkı koydu, hatta Büyükşehir Belediyeden ayrılma Sayın Bayram Arslan bey ile bir toplantı planlanması ve Bayram beyden profesyonel destek istenmesi gündeme geldi, Bu konuda Bayram bey ile görüşebileceğimizi ve içinde Vatan Ercan, Vuslat Dağlı, Meltem Mısıroğlu, Turizm Müdürü Ahmet Gedik, Skal Başkanı Işık Uğurtoğ, Gölyazı Muhtarı İbrahim Şahin olmak üzere bir toplantı planlayacağımızı ifade ettik. Köy için yapılacak bu görüşmelerde sponsor olması ve ortak akıla ışık tutması için BTSO başkanından da ve yetkililerinden de destek alınabileceği ifade edildi.
3. Gölyazıda köylüye yeni bir mera alanı gösterilmesi ve tarihi dokuya zarar vermemesi için arkeolojik kazı yapılan kısımda hayvan otlatılmaması gündeme getirildi.
4. Eğitimin önemi, köylünün eğitimi üzerinde çok konuşuldu. Bu konuda B. U.Ü. Nazife KÜÇÜKARSLAN hocamız destek vereceğini, bir ekip kurulabileceğini ve derhal eğitimlere başlayabileceklerini ifade ettiler. Bu ekibe T.C. Kültür Turizm Bakanlığında da destek alınabileceği konuşuldu. Burada verilecek

eğitimler, Farkındalık eğitimi, Turiste davranış, Temizlik, Birlikte hareket etmek, Dil öğrenmeye yatkın olmak, ev ve yöresel yemeklerin ön plana çıkarılması tarzında konuları kapsayabilir. Özellikle daha önceleri çalışan evinin önünü temizleyen, evlerinin dışını çiçekle süsleyen köylü kadınlar; sonrasında Belediye çalışanlarının temizlik işini iyi yapmaması ile evin önünde örgü örmeyi yeğleyen Köylü kadınlar olarak gündeme geliyorlar. Bilhassa eğitimde odak noktası Kadınlar olmalıdır.

5. Ev pansiyonculuğunun gelişmesi için Nilüfer Belediyesi ile görüşme yapılabileceği, istekli ev sahipleri ile konuşulup, evin dış kimliğini değiştirmeden, sadece iç kısmının biraz küçültülerek, içinde plan değişikliği yapılarak, ev sahiplerine eğitimde verilerek pansiyonculuğa açılmasının önemi vurgulandı. Köyde 500 hane bulunmakta olup, 87 adet hane tescillidir. Köyde yaklaşık 1200 kişi yaşamaktadır.
6. Gölyazı köyü girişine kadar asfalt olmasının uygun olduğu ancak otoparkdan sonra parke taş olmasının tarihi doku ile daha uyumlu olacağı konuşuldu.
7. Köylünün Turiste ve Turizme hazır olmadığı; ancak tüm bu güzelliklerin ortaya çıkması, duyulması ile hazır olmayan köye turist gelmesi, köylünün ne yapacağını bilememesi ile turisti kucağında bulduğu konuşuldu.
8. Gölde kullanılan tekneler ve tekne gezilerinin, Dünyada başka hiç bir yerde olmayan Sumru kuşlarının yok olmasına ve orada bulunan nilüferlere, sazlara zarar verdiği, bu tekne turlarının daha bilinçli olması gerektiği ifade edildi.
9. Köyde Doğal alanların korunması inşaat yasağı, tadilat yapılamama konuları; köylü ile Nilüfer Belediyesi ve kamuyu karşı karşıya getirmektedir.

10. Gölyazının bu gün geldiği nokta, pisliğinin ve temizlik şartlarının menfi konuşulduğu ve herkesin dikkatini çeken bir hale gelmiştir. Temizlik ana konulardan biridir. Gölyazıya turist geldiğinde pislikten yakınmaktadır. Bu konuda 5-6 Belediye görevlisinin iyi çalışmadığı, bunun derhal takip edilmesi ve konunun Nilüfer Belediye Başkanı Sayın Mustafa Beye aktarılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

11. Göl ün kirlenmiş olduğu söylenmektedir, Gölde had safhada kimyasal kirlilik olduğu rapor edilmişse de, Köy halkı ve Muhtar bu konuda düşünlüğü kadar yüksek düzeyde bir kirlilik olmadığını, hatta; son zamanlarda çaydan gelen suyun temiz, oksijeni bol ve soğuk olduğunu söylemektedirler.

Ancak alınan rapor, gölde tutulan balıkların yenmemesi düzeyindedir. Bu konunun araştırılması, Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesinde Görevli Prof Dr Ertuğlar Aksoy raporunun incelenmesi ve derhal yeni bir tetkik yapılmak üzere gerekli merciler ile irtibata geçilmesi konuşulmuştur.

Bu konuda;

- Orman Su işleri ile
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile
- Devlet su İşlerine bağlı Göl Koruma Birliği ve benzer kamu kurumları ile irtibata geçilmesi gerekliliği hasıl olmuştur.

12. Köy girişinde yaptırılan büyük otopark yeterli gibi görülmese, orada bulunan WC lerin kesinlikle yeterli olmadığı; hem bu bölgeye, hemde köy içinde kaliteli temiz WC ler yapılması gerektiği, hatta bu konuda daha önce söz veren Hüseyin Özdilek beyefendiden destek alınabileceği bir kez daha gündeme getirilmiştir.

13. Köyde yetkililer ve gerekirse kanun koyucu kamudan yetkililer ile yakın çevrede Midili Samos gibi adalara 20 kişilik bir seyahat, inceleme grubu oluşturulabileceği ve bazı konularda örnek almak üzere yapılacak bu gezinin, masraflarının büyük bölümünün Özdilek'in sahibi, Hüseyin Özdilek beyfendi tarafından karşılanacağı bir kez daha gündeme getirilmiştir.

14. Temizlik konusunda Skal olarak bir atılım yapılabileceği ve sonrasında projenin bir bütün halinde Vuslat Dağlı tarafından yürütüleceği, ancak gerek SKAL gerekse TÜRSAB olarak destekleneceği, üyelerimiz ve Bursanın önde gelen iş adamları, Gölyazının özellikle temizlik ve görsel bütünlüğün sağlanması konusunda ciddi çalışmalar yapılacağı, sadece fiili temizlik değil, evlerin dışının ve kayıklar dahil olmak üzere sponsor bir boya firması ile boyanıp yenileceği gündeme getirildi.

Bu temizlik evlerin yeniden boyanması, 1998 yeni yılında yapılmış ve üzerinde çokça zaman geçtiği için en kısa sürede gündeme getirilecektir, diye görüş birliğine varıldı. Temizlik çeşkleştirme konusunda önemli görüşler paylaşıldı, bu konuda TÜRSAB ve Park Bahçeler Müdürlüğünden destek alınabileceği ifade edildi.

15. Konuklardan Yiğit Holding sahibi Serkan Yiğit bey Gölyazı ve adaların drone ile çekimlerini yaptırabileceğini ve havadan çekilen bu görüntülerin izlenmesi neticesinde daha net sonuçlar ve özellikle diğer adalarda ne tür projeler gerçekleştirilebileceği hususunda bizlere yön vereceği konuşuldu.

Konuşulan konuların tüm katılımcılara en kısa sürede bildirileceği bildirildi.

3. TURİZM ZİRVESİ GÖLYAZI BİLGİ NOTU

Tarih: 23.10.2018

Konu: Bursa İli, Nilüfer İlçesi, Gölyazı Mahallesi, Apollonia Antik Kentinde Müze Müdürlüğü Başkanlığında yürütülen faaliyetler.

İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜNE

Bursa İli, Nilüfer İlçesi, Gölyazı Mahallesi'nde bulunan antik Apollonia ad Rhyndacum kentinde yer alan Kız Adası, Nekropol alanı, Demeter Kutsal Alanı, Buski Kanalizasyon ve içme suyu hattı ve Bursagaz doğalgaz boru hattı elektrik dağıtım hattı temizlik ve kazı çalışmaları Bursa KVKBK'nun kararları ve Bakanlığımız Kültür varlıkları ve Müzeler Müdürlüğü'nün kazı ve sondaj izin belgesi doğrultusunda planlanmış ve uygulama çalışmaları devam etmektedir. Geçmiş yıllarda söz konusu alanlarda kültür varlıklarının tahribine yönelik yapılan kaçak kazı çalışmalarının önlenmesi amacıyla Bursa Müze Müdürlüğü başkanlığında, bilimsel arkeolojik kurtarma kazısı çalışmalarına 2016 yılında başlanmış aynı yıl Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Nilüfer Belediyesinin arasında imzalanan iş birliği protokolü gereği ilgili belediyenin desteğinde çalışmalar yürütülmektedir. Çalışmalarda Uludağ Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğrenci ve öğretim görevlileri de bilimsel kazı ekibinde yer almaktadır.

Söz konusu protokolün geçerlik süresi 5 yıl olup, bu süreç içerisinde Gölyazı Mahallesinin sit alanlarındaki alt yapı çalışmalarının tamamlanması, kültür varlıklarının korunmasına yönelik kazı ve koruma projelerinin yapılması yanı sıra kültür turizmüne kazandırılması planlanmaktadır.

Yapılan çalışmaları kısaca özetlersek;

1-KIZ ADASI

İlk olarak 2016 yılında Kız Ada üzerinde ot ve çalı temizliği ile başlanan çalışmalara 02.07.2017 tarihinde başlanan sondaj kazısı ile devam edilmiştir. Adanın çevresini yaklaşık 100 x 88,85 m ölçülerinde temenos duvarı sınırlamaktadır. İç kısmında yer alan geç dönem duvarları, orta alana yayılan mimari yapı elemanları ve güney kenarda giriş basamaklarının bulunduğu düşünülen yarım daire formulu çöküntü hali hazırda görülmektedir. Ada üzerinde bulunan temenosun Tanrı Apollon'a ait olduğu tahmin edilmektedir. Apollon'un doğumuyla ilgili mitolojilerden birisinin özellikle Apollonia ad Rhyndakos'a işaret etmesi açısından önemlidir. Kız Ada üzerinde bulunan olası mimari yapıların yerlerini ve planını çıkartmak, gerçekten kült alanının Tanrı Apollon'a mı ait olduğunu anlamak üzere kazı çalışmaları yapılmıştır.

2-KUTSAL ALAN

Antik Kentin ada bölümüne devam eden yolun kuzey kenarında anakayaya oyulmuş şekilde 3 adet niş bulunmaktadır. Zambak Tepe'nin doğu yamacında, Uluabat Gölü'nü görece şekilde konumlanan alan, kireçtaşından ana kayanın doğu yüzü tıraşlanarak oluşturulmuştur. Bu noktada yaklaşık 3,60 m yüksekliğinde dikey bir yüzey kazanılmıştır. Yüzeyde taşçı ustalarına ait raspa izleri hâlen izlenebilmektedir. Alınlık şeklinde sonlandırılan ana kaya yüzeyinde değişik boyutlarda üç adet niş bulunmaktadır. Sol yanda bulunan büyük nişin çevresi kazıma yöntemiyle tapınak şeklinde sınırlanmıştır; alınlık

bölümünde yan akroterler işlenmiş olup, tepe akroteri eksiktir. Nişlerin bulunduğu kaya bloğundan 20 m güneyde başka bir ana kaya, köşe yapacak şekilde tıraşlanmıştır. Böylece iki kaya kütlesi arasında yaklaşık 25 x 7 m boyutlarında bir alan oluşturulmuştur. Söz konusu alanda 2016 yılında kaçak kazıların artması ve en son olarak nişlerden sağdaki en küçüğünün parçalanarak anakaya zeminine dinamit lokumu yerleştirmek için hilti ile delik açılması üzerine, kurtarma kazıları için harekete geçilmiş ve 2017 kurtarma kazıları programına alınmıştır. Alanda kurtarma kazılarına Mart 2017 tarihinde başlanmıştır.

3-NEKROPOL

Nekropol sahasındaki kurtarma kazıları ise 1 Ağustos 2016 tarihinde başlamıştır. Kurtarma kazılarına alanın doğu terasında bulunan ve kaçak kazılarla büyük ölçüde tahrip edilmiş olan 4 adet khamasorion tipi mezarda başlanmıştır. Daha önce definciler tarafından açılan mezarlar temizlenirken buldukları alanlar genişletilerek mezarların birbirleri ile ilişkileri anlaşılmasına çalışılmıştır. Mezarların çevresinde yapılan kazılarda, mezarların üzerlerinin büyükçe moloz taşlarla ve toprakla örtüldüğü anlaşılmaktadır. Çalışmalar sırasında farklı bir tiplerde mezar tespit edilmiştir.

4-NEKROPOL VE KUTSAL ALAN KORUMA UYGULAMALARI

Nekropol alanında açılan kerpiç mezarların ve Kutsal Alanda açığa çıkartılan kerpiç fırın ve kil havuzunun hava ve çevre şartlarından etkilenmemesi için, çevre düzenlemesi ve korugan projeleri hayata geçirilene dek yerinde korunması ile ilgili geçici koruma çalışmaları yapılmıştır. Geçici koruma için "ahşap kapama yöntemi" tercih edilmiştir. Uygulamada su geçirmez özelliğe sahip pylwood adlı ahşap malzeme, 2.5 x 3 cm ve 2.5 x 4.5 cm ölçülerinde siyah sunta vidası, L ve I mobilya bağlantı elemanı, L köşebent, silikon, köpük, kireç harcı, jeotekstil, epoksi bazlı siyah ahşap boyası, sertleştirici ve tiner kullanılmıştır.

5-İÇME SUYU VE KANALİZASYON HATTI

Gölyazı Mahallesi, 2. Ve 3. Derece kentsel ve arkeolojik sit alanlarında mevcut içme suyu şebekesinin yenilenmesi ve kanalizasyon hattı yapılmasına ilişkin çalışmalar 07.03.2017 tarihinde başlanmış 15.12.2017 tarihinde sonlandırılmıştır.

Çalışmalar kapsamında ada içi ve dışında içme suyu şebekesi yenilenmiş ve yeni kanalizasyon hattı döşenmiş, çalışmalar tamamlanmıştır.

6-DOĞALGAZ BORU HATTI

Bursa KVKBK'nun 09.06.2017 tarih ve 7061 sayılı kararı gereği Bursa İli, Nilüfer İlçesi, Gölyazı, Bayır, Çatalağıl Mahallelerinde koruma amaçlı imar planı bulunmayan kentsel arkeolojik 1, 2, 3. Derece arkeolojik sit alanlarında doğalgaz alt yapı çalışmaları başlamış, Çatalağıl ve Bayır Mahallelerinde ve Gölyazı ada içinde çalışmalar 31.12.2017 tarihinde tamamlanmıştır.

7-ELEKTRİK HATTI

Gölyazı Mahallesi'nde elektrik hatlarının yer altına alınması ve mevcut şebekenin yenilenmesi çalışması kapsamında UEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş. ile protokol imzalanarak müze denetiminde ve kontrolünde olmak üzere çalışmalar 05.06.2018 tarihinde yeniden başlatılmıştır ve devam etmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

A. Sinan ÖZBEY
Müze Müdürü

3.TURİZM ZİRVESİ GÖLYAZI RAPORU

Tarih: 02.01.2018

Konu: Apollonia ad Rhyndacum Antik Kenti 2017 Yılı Sonuç Raporu

MÜZE MÜDÜRLÜĞÜ'NE BURSA

- İlgi: a) Bursa KVKBK'nun 30.09.2016 tarih ve 6124 sayılı kararı
b) Bursa KVKBK'nun 26.03.2015 tarih ve 4204 sayılı kararı
c) Bursa KVKBK'nun 06.03.2015 tarih ve 4164 sayılı kararı
d) Bursa KVKBK'nun 13.10.2016 tarih ve 6191 sayılı kararı
e) Bursa KVKBK'nun 30.09.2016 tarih ve 6131 sayılı kararı
f) Nilüfer Belediye Başkanlığı'nın 14.12.2016 tarih ve E.202694331 sayılı yazısı
g) Bakanlığımız KVMGM'nün 09.02.2017 tarih ve 25864 sayılı kazı ve sondaj izin belgesi

Bursa İli, Nilüfer İlçesi, Gölyazı Mahallesi'nde bulunan antik Apollonia ad Rhyndacum kentinde yer alan Kız Adası, Nekropol alanı, Demeter Kutsal Alanı, Buski Kanalizasyonve içme suyu hattı ve Bursagaz doğalgaz boru hattı temizlik ve kazı çalışmaları Bursa KVKBK'nun ilgi (a), (b), (c), (d) ve (e) sayılı kararları, Nilüfer Belediyesi'nin ilgi (f) yazısına istinaden Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün ilgi (g) Kazı ve Sondaj İzin Belgesi doğrultusunda 3-8 İşçi ve kazı heyet listesinde yer alan heyet üyelerinin katılım ve Bursa Müze Müdürlüğünde uzmanların değişik tarihlerde katılımı ile 07.03.2017 - 31.12.2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Söz konusu kazı ruhsatı gereği yapılan çalışmalar aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

1- KIZ ADASI APOLLON TAPINAĞI

Kız Ada, Uluabat gölü'nde Apollonia a.R kentinin ada bölümünün yaklaşık 1 km kadar ku-

zeybatısında yer alan etrafı nilüfer çiçekleri ile çevrilmiş küçük bir adadır. İlk olarak 2016 yılında Kız Ada üzerinde ot ve çalı temizliği ile başlanan çalışmalara 02.07.2017 tarihinde başlanan sondaj kazısı ile devam edilmiştir. Adanın çevresini yaklaşık 100 x 88,85 m ölçülerinde temenos duvarı sınırlamaktadır. İç kısmında yer alan geç dönem duvarları, orta alana yayılan mimari yapı elemanları ve güney kenarda giriş basamaklarının bulunduğu düşünülen yarım daire formulu çöküntü hali hazırda görülmektedir. Ada üzerinde bulunan temenosun Tanrı Apollon'a ait olduğu tahmin edilmektedir. Apollon'un doğumuyla ilgili mitolojilerden birisinin özellikle Apollonia ad Rhyndakos'a işaret etmesi açısından önemlidir.

Kız Ada üzerinde bulunan olası mimari yapıların yerlerini ve planını çıkartmak, gerçekten kült alanının Tanrı Apollon'a mı ait olduğunu anlamak üzere 2016 yılında Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu'ndan sondaj kazıları için izin istenmiş, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın onay vermesi üye-

rine 2017 yılında Ada üzerinde sondaj kazılarında başlanmıştır. Sondaj kazılarında planlama Koruma Kurulu ve Makam onayına sunulan öneri planına göre belirlenmiştir. Bu planlamaya göre 2017 sezonunda "Öneri Sondaj Alanları Planı"nda 11 numara ile gösterilen S1a, S1b ve S1d sondajları, 13, 14 ve 16 numara ile gösterilen S3a, S3b ve S3c sondajları ve son olarak 6 ve 7 numara ile gösterilen alanlarda S2a ve S4 sondajlarında kazı çalışmaları yapılmıştır.

S1-a Sondajı:

S1-a sondajı, 10.07.2017 tarihinde, S1c sondajının 3 metre batısında 3 x 4 m ölçülerinde belirlenmiştir. Amacımız, Kız Ada'nın batı kenarında temenos duvarına paralel olarak kuzey-güney yönünde uzanan geç döneme ait horasan harçlı duvar yapısı ile temenos arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Öncelikle belirlenen alan ve çevresinde yüzey temizliği yapılmış, ot ve kökler kesilmiştir. İnilen seviye ile birlikte koyu renkte, kesikli ve yumuşak yapıda olması aynı zamanda içerisinde yoğun olarak bitki kökleri ve dal parçalarının olduğu gözlenmiştir.

Açmada seviye inme çalışmaları devam edilerek alt kotlardan devam eden taş döküntüleri kaldırılmasıyla, olasılıkla duvara ait moloz ve harç parçaları ile karşılaşmıştır.

Taş döküntülerinin kaldırılmasının ardından açmanın iki kısa kenarı boyunca uzanan duvarların arasında birikmiş iç dolgu tesviye yapılarak kazılmaya başlanmıştır.

Çalışma esnasında batı duvarın önünden başlayıp hafif bir eğimle yükselip orta alana kadar ulaşan beyaz renkli kireç sıvanmış, altında ise kil olduğu gözlenen taban döküntüsüne rastlanmıştır.

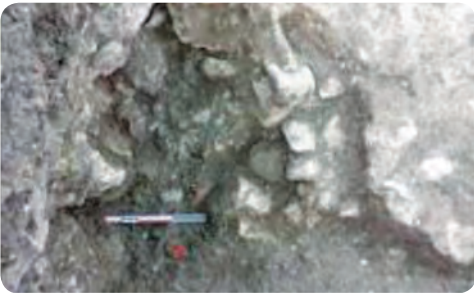
Açılıp temizlenmeye başlanan bu bölgenin yoğun bir tahribat gördüğü ve üzerindeki büyük moloz taşlar tarafından bozulduğu görülmektedir.

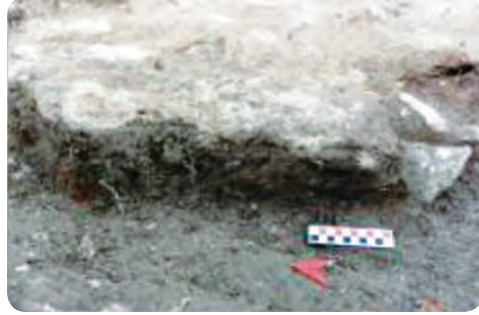
Ardından döküntülerin orta alandaki sınırından doğu duvarına kadar olan kısımda iz takibi ve tesviye çalışmalarına başlanmıştır.

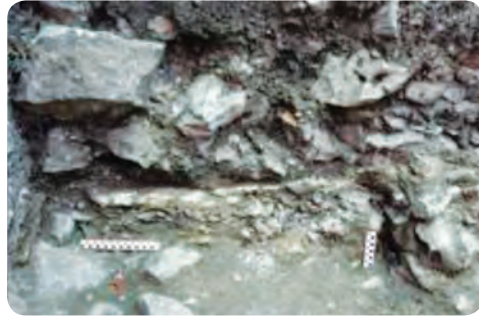
Çalışmalar sonucunda üst dolgu malzemesi ile siva üzerinde bulunan buluntular ayrı olarak toplanmıştır. Batı yarıda görülen ve taban sıvası olarak düşünülen beyaz renkli kalker-kireç harç döküntü halinde yayılmaktadır. Devamında yer yer dağınık halde orta büyüklükte taşlara rastlanmıştır. Toprak yapısının değiştiği ve döküntüden dolayı beyaz-gri tonlarına döndüğü gözlenmiştir. İçerisinde ise yoğun miktarda çakıl taşı bulunmaktadır. Kalker-kireç harç ile sıvalı düzlem bir miktar açılarak temizlenmiştir. Temizlik sonucunda açmanın kuzey ve güney kesitlerinden dışarı çıkacak şekilde devam eden kuzeybatı-güneydoğu yönünde uzanan 0,65 m genişliğinde ve ölçülebilen 2,90 m uzunluğunda bir duvar ortaya çıkmıştır.

Açmanın içerisinde kalan duvar hattı kuzey kesit boyunca devam eden taban, taş döküntüler nedeniyle yer yer tahrip olmuş ve çöküntüye uğramıştır.

Ayrıca taban altından kuzeydoğu-güneybatı doğrultuda uzanan duvar hattı olasılıkla bir alt tabakaya aittir. Beyaz sıvalı tabanın sondaj alanının tamamına yayılması ve duvar hattının üst yüzeyinde sivanmış olması bu durumu desteklemektedir. Tahrip olmuş ve bozulmuş kısımlarından kesecek şekilde sondajın batı kenarından bir miktar kazılmıştır.

Bu sayede sıvalı düzlemin alt dolgusu anlaşılmasına çalışılmıştır. Bu dolgunun içeriği ve katmanları sondajın kuzey kesitinin batı yarısında oldukça net bir şekilde görülmektedir. Bu izlere bakıldığında sırasıyla üstte beyaz renkli kalker veya kireç siva olmak üzere yanık ve kül izlerini de içerdiği düşünülen yeşil, gri, mor ve kırmızı tonlarda killi bir katman, altında küçük parçalar halinde kumlu ve çakıllı katman ile en altta daha büyük taşlar görülmektedir.

Beyaz sıvalı tabanın üzeri tamamen açılmıştır ve bu kısımdaki çalışmalar sonlandırılmıştır.

İnilen seviye ile birlikte kesitteki izlere üst seviyeden alt seviyeye doğru bakıldığında; taş döküntü, yeşil ve kırmızı tonlarda killi bir katman, beyaz renkli kalkerli dolgu, yanık ve kül izlerinin yoğun olarak görüldüğü tabaka, çakıl taşlarından oluşan dolgu ile oluşmaktadır.

Beyaz sıvalı taban ve alt katlardaki katmanların anlaşılması amacıyla, açmanın kuzeydoğu köşesinde 2-3/c-d karelerine giren ve 1,50 m²'lik bir alanı kaplayan bir sondaj açılmaya başlanmıştır.

127

Sondajda gerçekleştirilen seviye inme çalışmalarında suya ulaşılmasıyla sonlandırılmıştır.

Gerçekleştirilen seviye inme çalışmalarında, yoğun miktarda gri, mor, yeşil ve yer yer turuncu tonlarda döküntülerle karşılaşmıştır. Oldukça killi bir toprak yapısına sahiptir. Sondajın güneyinde ve batısında taş döküntülerle kaldırılmıştır. Devam eden çalışmalar neticesinde yeşil ve kırmızı tonlardaki toprak ile yanık ve kül izlerinin devam ettiği tespit edilmiştir. Daha alt katlara doğru inildiğinde, kumlu çakıllı bir toprak yapısıyla birlikte ufak boyutlarda moloz taşlar ile karşılaşmıştır.

Açmada ortaya çıkartılan ve alanın büyük bir bölümüne yayılan beyaz kalkerli tabakanın anlamlandırılması amacıyla 3 x 4 m ölçüsündeki açmanın kuzey kenarı 1 m genişletilmiş ve böylece açmanın ölçüleri 4 x 4 m olmuştur. Alanda yüzey temizliği yapıldıktan sonra kazı çalışmalarına başlanılmıştır.

Seviye inme çalışmasında taban üzeri dolgu toprakta yer yer kil, kerpiç döküntüleri ve az yoğunlukta karbon izlerine rastlanılmıştır. Alanın batı kısmında yoğunluk gösteren karbon izlerinden örnek alınmıştır. Alanın batı kısmında taban seviyesine ulaşılmasıyla genişletilen alanın kuzey kesitinde tesviye çalışması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca alanı doğu ve batı yönlerden sınırlayan duvar hatları açığa çıkartılmıştır.

Alanın batı kısmında açığa çıkartılan taban baz alınarak doğu kısma doğru iz takibi yapılmaya çalışılmış, fakat eğimli bir yapıya sahip olduğu için kuzeydoğu kısımda ancak -0,75 m kadar taban açığa çıkartılabilmektedir. Yoğun moloz taş nedeniyle alanın doğuya doğru da genişletilmesi mümkün olmamıştır. Açığa çıkartılan tabanda kuzeyden güneye doğru eğim gözlenirken, batı kısımda doğudan batıya doğru eğim gözlemlenmektedir. Zemin bu noktada olasılıkla onarılmış olmalıdır.

Açmada yapılan çalışmalar sonucunda; 1 adet sikke (-35 cm), 1 adet demir obje (-29/-48 cm), 1 adet boncuk (-108 cm), 6 poşet cam, 6 poşet karbon, 8 poşet midye kabuğu, 1 poşet cüruf, 4 poşet çatı kiremiti, 3 poşet harç sıva, 18 poşet kemik, 31 adet mih, 26 poşet seramik, 8 poşet işlenmiş taş, 12 adet tessera, 1 poşet toprak örneği ele geçmiştir.

S1-c Sondajı:

S1 Sondajı olarak adlandırılan alanda amaç ilk olarak Ada'nın batı kenarında Temenos duvarına paralel olarak kuzey-güney yönünde uzanan geç döneme ait horasan harçlı duvar yapısı ile Temenos arasındaki ilişkiyi ve bu alandaki yapılaşmayı tespit etmek olmuştur. Öncelikle belirlenen alan ve çevresinde yüzey temizliği yapılmış, ot ve kökler kesilmiştir. 3 x 4 m ölçülere sahip açma yüzeyi tıraşlanarak kazıya hazır hale getirilmiştir.

Toprağın koyu renkte, kesikli ve yumuşak yapıda olması aynı zamanda içerisinde yoğun olarak bitki kökleri ve dal parçalarının olduğu gözlenmiştir.

-130 cm derinliğe ulaşıldığında toprak rengi koyulaşmış ve biriken göl suyu nedeniyle çamurlaşma başlamıştır. Doğu kenardan başlayan kazı sırasında zeminden yoğun miktarda su gelmeye başlamış, aktarımında kullanılan motorun yetersiz kalması sebebiyle buradaki çalışmalara son verilmiştir.

S1-dSondajı:

Temenos duvarına paralel uzanan horasan harçlı moloz taş duvarın iç bölümünde kalmaktadır.

S1-d sondaj alanı ölçüleri 4 x 4 metredir. Sondajın yüzeyinde bulunan yoğun bitki örtüsü ve kökler temizlenerek kazı çalışmaları başlamıştır. Yüzey düzenlemesi bir adet yüzük ve bir adet sikke bulunmuştur.

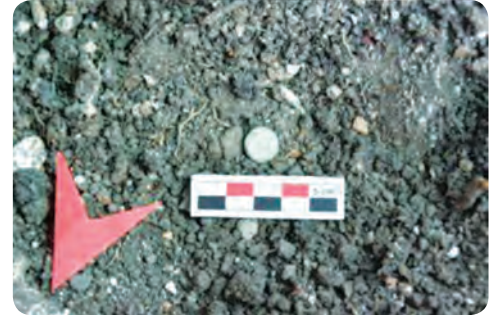
Yüzey toprağının kaldırılması ile sondaj dahilinde kalan ağaç çevresinde 2 x 1 metrelik bir sınıır belirlenerek harici alanda kazı çalışmalarına başlanmış ve ilk seviye çalışmaları sırasında iki adet sütun tamburu tespit edilmiştir. Sütun tamburlarından; doğuda yer alanın ölçüleri, korunan uzunluk 61 cm ve çap 44 cm, batıda yer alanın ise korunan uzunluk 115 cm ve çap 44 cm olarak ölçülmüştür.

Döküntülerin kaldırılmasıyla sütun tamburları ve bloklar haricinde kalan alanlarda seviye inme çalışmalarına devam edilmiştir. Çalışmalar sırasın-

da yan yana bitişik duvara paralel şekilde uzanan üst yapıya ait üç adet sima bloğu açığa çıkmıştır. Bu bloklardan ilki, sondajın kuzey köşesinde ve kuzeydoğu kenarda bulunan duvar hattının bitiştiğinde olmak üzere - 76 santimetrede görülmüştür.

Diğer blok, sondajın doğu köşesinde bulunan ağacı koruma amaçlı bırakılmış karelajın altına doğru yatay bir şekilde devam eden ve önceki seviyelerde - 77 santimetre karşılaşılan blok ile aynı hizada olup, bu bloktan kopma diğer bir parçası ise - 81 santimetrede durmaktadır. Kuzeybatıda -77 santimetrede karşılaşılan bloğun genişliği 143 cm, yüksekliği 33 cm ve derinliği 90 cm olarak ölçülmüştür. Ağaç koruma amaçlı bırakılmış alanın altında görülen blok ise, 127 cm genişliğinde ölçülmüş ve bu durumda bloğun tam genişliği 270 cm olarak hesaplanmıştır. Üçüncü blok ise; sondajın güney köşesinde yer alan sütun tamburunun güneydoğu yönündeki bitiş noktasında olmak üzere sondaj kenarından güneydoğu yönüne doğru devam eder halde -85 santimetre derinliğinde tespit edilmiştir. 3 bloğun yüksekliği ve derinliği aynıdır. Sondajın doğusunda yer alan duvar hattı ve duvar hattının batısındaki bloklar arasında kalan bölümdeki duvar döküntüsünden oluşan moloz dolgu kaldırılması sırasında bir adet bronz sikke ele geçmiştir.

Geniştirilmiş alanda gerçekleştirilen seviye inme çalışmaları ile, sondaj genelinde tesviye tamamlanmasının ardından, sondajın kuzey kenarını hiza alacak şekilde 2 x 1 metre ölçülerinde bir iç sondaj alanı belirlenmiştir. İç sondaj ile - 77 santimetrede karşılaşılan mermer blokların tamamının açığa çıkartılması hedeflenmiştir. Belirlenen iç sondajda toprak rengi farklı olarak koyu kahverengidir.

İç sondajdaki çalışmalar ile kuzey kenara yakın olan bloğun ön yüzünün görülmesi sağlanmıştır. Ön yüzde yumurta dizisi, lotus - palmet bezemelerinin açığa çıkmasıyla bu üç bloğun üst yapıya ait sima blokları olduğu anlaşılmıştır.

İç sondaj çalışmaları - 148 santimetrede göl suyu çıkmasının ardından derinleştirme bırakılarak kuzeybatıya doğru kazılara devam edilerek sondaj genelinde tesviye çalışmalarına başlanmıştır. Sondaj içerisinde bulunan iki adet sütun tamburu gerekli belgelerin ardından sondaj dışına taşınmıştır. Sondajın güney köşesinde tespit edilmiş olan horasan harçlı duvardan başlayarak, kuzeybatı yönünde devam edip güneybatıya doğru hafif kıvrılacak şekilde oval bir hat oluşturan mermer bloklar yer almaktadır.

Kazılar sonucunda alanda oval bir hat oluşturan 5 adet mimari blok ve üst yapıya ait 3 adet sima bloğu aynı seviyede yer almaktadır.

Bloklar, moloz taş ve pişmiş toprak tuğla, ki-remit parçalarından oluşan dolgu üzerinde yer almaktadır. S1-d sondajındaki çalışmalarda; 30 poşet seramik, 4 adet bronz sikke, 1 adet bronz yüzük bulunmuştur.

S2-a Sondajı:

Sondaj 2 alanının ölçüleri kontrol edilip, şeritlerle birbirinden ayrılmış ve çalışmalara başlanılmıştır. Sondaj içerisindeki kazı çalışmalarının ilk aşamalarında (0 / -36 cm), kuzeybatı

- güneydoğu, güneybatı - kuzeydoğu doğrultulu ve aynı aksta birleşen mimari blok dizilerine rastlanılmıştır.

Kuzeybatı - güneydoğu doğrultulu blok dizisi yaklaşık olarak 4 m, güneybatı - kuzeydoğu doğrultulu blok dizileri ise yaklaşık olarak 3 m uzunluğunda ve 80 cm genişliğinde ölçülmüştür.

Çalışmaların devamında kuzeybatı - güneydoğu doğrultulu blok dizisinin kuzeydoğusunda, 50 x 180 cm ölçülerinde mimari bloklara bitişik bir şekilde kerpiç bir hat tespit edilmiştir.

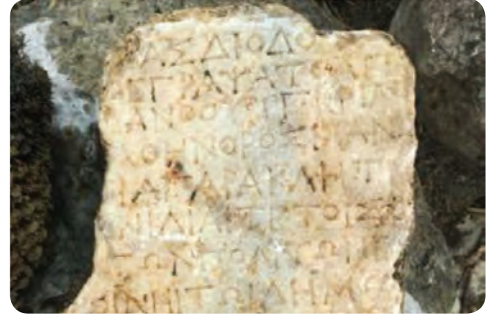

Bloklar arasında kalan alanların üst seviyelerindeki molozlar duvar hatlarını görebilmek amacıyla kaldırılmıştır. Bu çalışmalar sırasında killi alanda da iz takibi yapılmış fakat devamı görülemedince dokümantasyonu yapılarak kaldırılmıştır. Ayrıca, kuzeybatı - güneydoğu doğrultulu blok dizisine paralel olarak doğu tarafında moloz taşlar ile örülmüş bir duvar hattı tespit edilmiştir. Kazı çalışmaları ile - 35 santimetre derinlikte bir adet ok ucu ve bir adet yarısı korunmuş değirmen taşı bulunmuştur. Ayrıca, inilen seviye itibarıyla karşılaşılan yoğun miktarda seramik ve megara kase parçaları ve kiremit parçaları dikkat çekmektedir.

Alanın doğu kısmında yapılan çalışmalar sırasında kuzeybatı - güneydoğu doğrultulu uzanan taş dizisinin çift sıra olduğu tespit edilmiştir.

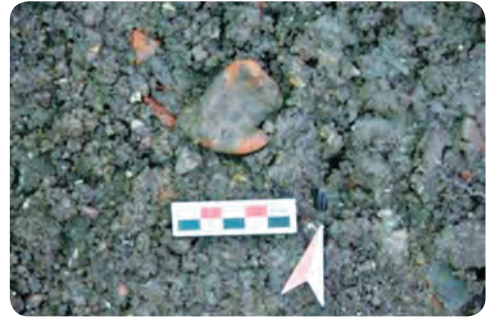
Sondajın, batı yakasında mimari blokların yoğunluğu sebebiyle çalışmalar, alanın güney ve doğu yakasında kazı çalışmaları sürdürülmüştür. Bu çalışmalar esnasında sondajın güney bölümünde kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir blok dizisinin güneydoğu uzantısı ortaya çıkarılmıştır. Bununla birlikte kuzeybatı - güneydoğu doğrultuda uzanan çift sıra mimari blok dizisi olduğu anlaşılmıştır. Taş sırasının arasında kalan güney kısmında, -71 santimetre derinlikte üzerinde Yunanca yazıt bulunan bir adet kitabe parçası ele geçmiştir.

İçerisinde yoğun miktarda seramik ve metal parçaları tespit edilen bu alanda, bir adet bronz sikke bulunmuştur.

Açmada -100 cm derinliğe inildiğinde göl suyu gelmeye başlamıştır. Bu sebeple sondajın kuzey bölümünde, kuzeybatı - güneydoğu doğrultuda uzanan mimari blok dizisi ile buna paralel durumda olan moloz taşlarla örülmüş duvar arasında kalan alanda yaklaşık olarak 1 x 1 m ölçülerinde bir test sondaj alanı belirlenmiştir. Test sondajı ile duvar temelini görmek ve göl suyunu kuyu haline getirilecek bu alanda toplayarak buradan drene etmek amaçlanmıştır. Test sondajında yürütülen çalışmalarda bir adet pişmiş toprak figürin parçası

yoğun miktarda seramik ve çok sayıda metal buluntular ele geçmiştir. Test sondajı kazısı -100

cm seviyesinde başlanmış ve -139 cm derinliğe inildiğinde, kullanılan su motorunun su tahliyesinde yetersiz kalması nedeni ile sonlandırılmıştır

Söz konusu seviyede kuzeybatı - güneydoğu doğrultuda uzanan duvarın 4. sırası da açığa çıkartılmıştır.

S2-a sondajındaki çalışmalar neticesinde; 49 poşet seramik, 10 poşet cam, 29 poşet kemik, 1 poşet karbon örneği, 3 poşet işlenmiş mermer, 8 poşet midye kabuğu ve 2 poşet harç örneği, 1 adet pişmiş toprak ağırşak, 1 adet yüzük taşı, 1 adet çakmaktaşı dilgi parçası, 1 adet değirmen taşı, 6 pişmiş toprak figürin parçası ve 2 adet pişmiş toprak kaide parçası buluntu olarak ele geçmiştir. Ayrıca metal buluntu olarak; 2 adet bronz sikke, 2 adet bronz mih, bronz parçalar, 80 adet mih, 80 adet mızrak ucu, 1 adet spatül, 2 adet halka, 1 adet kın, 1 adet hançer, 2 adet kabza, 2 adet strigilis parçası, 1 adet balçak, 1 adet kanca, 1 adet metal kulp parçası, 2 adet kenet, 2 adet kesici alet, 2 adet işlenmiş mermer, 2 adet pişmiş toprak oyun pulu, 24 adet ok ucu, 103 adet metal obje ve 1 adet bronz obje bulunmuştur.

S3-a Sondajı:

Adanın güneydoğu tarafında anıtsal giriş olduğu düşünülen alanın doğusunda bulunan S3-a açmasının boyutları 4 x 4 m olarak belirlenmiştir. Belirlenen açmada ot temizliği yapılmış olup yüzeydeki taşlar kaldırılmıştır. Sondajın güney kesitinden itibaren yüzey toprağının kaldırılması ve kök temizliğiyle başlanmıştır.

Sonrasında yaklaşık 25 cm seviyelerle kazılmıştır.

Yüzey toprağının kaldırılmasının ardından kuzey kenardan güneye doğru alçalarak yayılan yoğun moloz taş döküntüsüyle karşılaşmıştır.

- 20 - -70 cm aralığında görülen bu döküntülerin kaldırılmasıyla göl suyu sondaj içinde görülmeye başlamıştır. Derinleştikçe su miktarı artmış ve tahliye için kanal açılmıştır, böylece koyu renkli balçık dolgusu yerini beyaz çakıllı kuma bırakmıştır.

Sondaj kazısında - 175 santimetre derinliğe inilmiş olmasına rağmen girişe ait olabilecek ekosedra veya basamaklara rastlanmamıştır. Su tahliyesi hususundaki problemlerin çözülememesi nedeniyle sondaj daha fazla derinleştirilememiştir. Bu

nedenle bu açmadaki çalışmalara daha güçlü su pompaları alınincaya kadar ara verilmiştir.

S3-b Sondajı:

Adaya girişi sağlayan olası eksedranın tam ortasına gelecek şekilde açılan S3-b sondajı 4 x 5 m ölçülerindedir . Açmanın kuzey doğu tarafında zeminden yoğun miktarda çanak çömlek parçası gelmiştir.

Açmanın kuzey çeyreğinde başlanan kazıya kuzey-güney yönünde derinleştirerek devam edilmiştir. Açmanın ortasına gelindiğinde doğu-batı doğrultusunda kesitten kesite uzanarak devam eden Horasan harcı ile moloz taş kullanılarak örülmüş geç dönem duvarı ile karşılaşmıştır.

Duvar kalıntısı, zeminin tamamını kaplayan moloz taşların toplanması ile temizlenip görünür hale getirilmiştir. Bu temizlik sırasında bazı taşların arasından su geldiği gözlemlenmiştir. Doğu-batı yönünde, kesitten kesite uzanan ve kuzey-güney yüzleri tespit edilen taş duvarın genişliği 90 santimetredir. Duvar kalıntısının güneyinde, duvarın her iki tarafında dikine devam eden 20 cm genişliğinde ikinci bir duvar kalıntısı daha vardı.

S3-b sondajının doğu - batı doğrultusunda ortasından geçen taş duvar, düşündüğümüz gibi doğuya doğru devam etmemektedir. Bu nedenle alanda 50 cm genişliğinde ve 57 cm derinliğinde test çukuru açılmıştır. Çalışmalar sonunda duvarın, tahmin ettiğimiz gibi, L şeklinde köşe yaparak güneye doğru döndüğü ortaya çıkmıştır .

S3-c Sondajı:

Girişin güneyde yer alan diğer köşesine denk gelecek şekilde açılan sondajın ölçüleri 3 x 5 metredir. Kuzey tarafta bulunan parapet duvarının güneyde de olup olmadığını anlamak ve genel anlamda eksedra şeklinde anıtsal bir girişin varlığını test etmek amacıyla açılan bir diğer sondajdır. Kazılara, yüzeyde ot ve taş temizliği ile başlanmıştır . Kazılar kuzeyden güneye doğru yapılmıştır. Kuzeydoğu bölümde düzensiz bir şekilde dağılmış yoğun miktarda tuğla ve çanak çömlek parçası bulunmuştur .

İlk önemli buluntu -23 cm derinlikte bulunan etkili korozyona uğramış bronz bir sikkedir. Hafriyat toprağında yoğun şekilde irili ufaklı moloz taş ve kesitte üst üste binmiş şekilde kiremitler dikkat çekmektedir.

Açmada -72 cm derinliğe ulaşıldığı halde herhangi bir basamak kalıntısına rastlanmamıştır. Bu nedenle açmada kazılara ara verilerek, olası tapınak kalıntısını bulmak ümidi ile S4 sondajında başlatılan kazılara ağırlık verilmiştir. Sondaj içerisinde yapılan çalışmalarda ele geçen buluntular; 1 adet sikke, 1 adet kurşun ağırlık, 1 adet mermer plaka, 7 adet işlenmiş mermer, 1 adet diş, 7 poşet seramik.

S4 Sondajı:

05.09.2017 tarihinde kazılarına başlanan S4 sondajı, S2-a açmasının 2 metre kuzeydoğusunda

olup 5 x 5 m ölçülerindedir. "Öneri Sondaj Alanları Planı"nda 6 numara ile gösterilmiştir. Yüzeyle izlenebilen taş duvarlar ve S2-a sondajında açığa çıkarttığımız ve olası tapınağa ait olduğunu düşündüğümüz duvarların devamının olup olmadığını anlamak amacıyla sondaj kazısı yapılmıştır. İlk gün çalışmalarında, yüzeyledeki bitki, kök ve moloz temizliği yapılarak, sondaj alanı kazıya hazır hale getirilmiştir. Açmanın batısında başlatılan kazılarda -47 cm seviyesine inildiğinde S2-a açmasında güneybatı-kuzeydoğu doğrultuda uzanan kesme taş bloklarla inşa edilen duvarın devam ettiği görülmüştür.

Açmanın batısında kazılara başlanmasının asıl nedeni yüzeyledeki eğimi yok ederek açmanın tamamını aynı seviyeye getirmektir. Açmanın güney köşesinde -44 cm seviyede olasılıkla bir küpeye ait olan altın bir obje bulunmuştur. Açma içinde kot farkı giderildiğinde S2-a'dan gelen duvarın S4'de de devam ettiği açık bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Büyük bloklardan oluşan dörtgen kesilmiş kireç taşından oluşan duvar kalıntısını daha iyi anlayabilmek amacıyla açmanın ölçüleri kuzeybatıya doğru 8,5 m, güneybatıya doğru ise 1 m uzatılmıştır. Böylece açmanın yeni boyutları 6 x 13,5 m olmuştur. Genişletilen alanda da önce yüzeyle temizliği yapılmıştır.

Duvarın güneyinde seviye inme çalışmaları devam ederken -162 cm derinlikte yapının hangi tanrıya ait olduğunu gösterebilecek önemli ilk buluntu gün ışığı ile buluşmuştur. Olasılıkla pişmiş toprak bir kap parçasının üzerinde kabartma olarak çıplak ayakta bir erkek betimi yer almaktadır (Resim 44). Bu kompozisyon Praxiteles'in ünlü Apollon Sauroktonos heykelini anımsatması açısından oldukça önemlidir. Bununla birlikte 2 figürin başına ait parça da bu açmanın önemli buluntuları arasında yer almaktadır.

-166 cm derinlikte sondaj içerisinde tabandan yükselen göl suyuyla karşılaşmış ve 8. seviyeye denk düşen -178 cm derinlikte kazı çalışmaları sonlandırılmıştır. Ancak temel duvarının indiği derinliği tespit edebilmek amacıyla duvarın güneybatısında açma uzunluğu 2 metreye düşürülerek test sondajı şeklinde kazılara devam edilmesine karar verilmiştir. Derinleştirilen test sondajında önce irili ufaklı çakıl taşlarından oluşan bir katman ve sonrasında milli balçık şeklinde bir katman gelmiştir. Test sondajı, 10. seviyeye denk düşen -248 santimetreye ulaştığında tapınağa ait olduğunu düşündüğümüz temel duvarının 8 sırası tamamen ortaya çıkartılmıştır.

S2-a açmasından başlayarak S4 açmasının güneyinde devam eden ve köşe yaparak kuzey duva-

ryla birleşen duvarın doğusunda yapılan kazılarda -65 cm derinliğe kadar inilmiştir. Burada da dış sırası köşeli taşlarla, iç bölümü ise moloz taşlarla örülmüş bir duvar daha ortaya çıkartılmıştır (Resim 47). Ara açıklıkları 45 cm olan iki duvardan dıştaki yatay şekilde yerleştirilen tek sıra taşla örülürken, iç kısımda dikey dizilen düzgün kesilmiş çift sıra taş söz konusudur (Resim 48). Böylece S2-a ile S4 açmalarında birkaç farklı teknikte inşa edilmiş duvardan söz etmek mümkün olmaktadır.

S4 açmasında yer alan ve kuzey duvarı olarak adlandırılan duvarın güneyinde yapılan çalışmalarda açığa çıkartılan duvarın tamamen açığa çıkartılması amacıyla açma doğruya doğru 150 cm daha genişletilmiştir. Yoğun bitki kökleri ile kaplı alanda yapılan temizlik çalışmaları esnasında ilk defa bir Osmanlı lülesi bulunmuştur.

Yüzey toprağının kaldırılması ve bitki temizliği tamamlanan açmanın 1. Seviyesi -0,28 m itibarıyla kazılmaya başlanmıştır. Açma genelinde kot farkının eşitlenmeye çalışılmasıyla birlikte tesviye yapılmıştır. İlk seviye çalışmaları -50 cm derinlikte tamamlanmış ve bu katmanda bir figürine ait baş ve bir kurşun obje bulunmuştur.

Kazılarla birlikte S4 açmasında açığa çıkartılan duvarlarda taş arası temizliği de yapılmıştır. Temiz-

lik çalışmaları esnasında duvar aralarında 2 adet bronz sikke ele geçirilmiştir.

Doğu duvar çevresinde genişletilen alanda -50 cm itibarıyla başlayan son seviye çalışmalarında toprak rengi koyu kahverengi ve nemli bir durum almıştır. Ancak buluntu sayısının azlığı dikkat çekmektedir. Ayrıca irili ufaklı taş ve moloz yığınının görülmesi bu alanın doldurulduğu düşündürmektedir. Doğu duvarı olarak adlandırılan blok dizisinin dış yüzünde inilen seviye neticesinde blokların devamı görülemediğinden ve ufak moloz taşların üzerine yerleştirildiğinden, bu alanda daha fazla derine inmek istenmemiştir.

Bu kararın verilmesinde cella duvarına ait olduğunu düşündüğümüz duvarın en alt sırasında yer alan topuk profilinin açığa çıkması da önemli rol oynamıştır (Resim 53). 4,6 x 1,2 m ölçülerine sahip bu profil, tapınağa ait cella duvarının bu seviyede başladığını, özellikle güneyde kazdığımız derinleştirilmiş sondajda açığa çıkartılan 10 sıra taş duvarın aslında tapınağın temel duvarı olduğunu açık bir şekilde ortaya koymuştur.

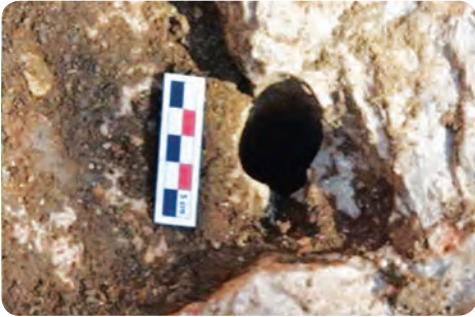
2- KUTSALAN KURTARMA KAZISI

Antik Kentin ada bölümüne devam eden yolun

kuzey kenarında anakaya oyulmuş şekilde 3 adet niş bulunmaktadır. Zambak Tepe'nin doğu yamacında, Uluabat Gölü'nü görecek şekilde konumlanan alan, kireçtaşından ana kayanın doğu yüzü tıraşlanarak oluşturulmuştur. Bu noktada yaklaşık 3,60 m yüksekliğinde dikey bir yüzey kazanılmıştır. Yüzeyde taşçı ustalarına ait raspa izleri hâlen izlenebilmektedir. Alınlık şeklinde sonlandırılan ana kaya yüzeyinde değişik boyutlarda üç adet niş bulunmaktadır.

Sol yanda bulunan büyük nişin çevresi kazıma yöntemiyle tapınak şeklinde sınırlanmıştır; alınlık bölümünde yan akroterler işlenmiş olup, tepe akroteri eksiktir. Nişlerin bulunduğu kaya bloğundan 20 m güneyde başka bir ana kaya, köşe yapacak şekilde tıraşlanmıştır. Böylece iki kaya kütle arasında yaklaşık 25 x 7 m boyutlarında bir alan oluşturulmuştur. Söz konusu alanda 2016 yılında kaçak kazıların artması ve en son olarak nişlerden sağdaki en küçüğünün parçalanarak anakaya zeminine dinamit lokumu yerleştirmek için hilti ile delik açılması üzerine

kurtarma kazıları için harekete geçilmiş ve 2017 kurtarma kazıları programına alınmıştır. Alanda kurtarma kazılarına Mart 2017 tarihinde başlanmıştır.

Nilüfer Belediyesi'nin desteği ile başlanan kurtarma kazısında ilk olarak kalıntıların risk alanı belirlenerek etrafı kafes tel ile çevrilip, çevre aydınlatması sağlanmıştır.

Daha sonra kurtarma kazısı alan incelenip açma sınırları belirlenerek noktalar oluşturulmuştur. Kuzey güney uzantılı 8 x 8 m. ölçülerindeki açma sınırları belirlendikten sonra arkeolojik kazı ile ilgili yapılacak aşamalar planlandı. Kazı alanında açma sınırları belirlenen bölgede bulunan yabani otlar ve kurumuş çalılar Nilüfer Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden gelen ekipler tarafından temizlendi. Gerekli temizlik ve fotoğraflama işleminden sonra kazı çalışmalarına başlanmıştır. Öncelikle kazı alanında belirlenen açma içerisinden çıkan toprağın kazı alanından daha rahat dışarı çıkarılabilmesi için, açmanın güneydoğu mevkiinde bulunan anakaya ile yol zemini arasındaki kaba toprağın alınmasına karar verildi.

A1 Açması:

Kutsal alan olarak adlandırılan bölgeye ismini veren nişli kayanın ön yüzünü içine alacak şekilde güney cephesinde, 8x8 m ölçülerinde belirlenen açma alanı A-1 olarak adlandırılmıştır.

Açma köşeleri kuzeybatı köşeden başlanarak yatayda a-b-c-d, dikeyde 1-2-3-4 şeklinde planla-

narak karelejlanmıştır. Açma içerisinde, nişli kayanın hemen önünde, kaçak kazı yapanlar tarafından çıkarılan hafriyat toprağı, alanın orta bölümünde bir yükselti oluşturmaktadır. Açma zeminine doğru sistemli bir şekilde inebilmek için öncelikle bu hafriyat toprağı kaldırılmıştır.

Alan, 20.03.2017-06.07.2017 tarihleri arasında 0 noktasından başlayarak anakayadan oluşan zeminin en derin kodu olan -299 santimetreye kadar ortalama 25 santimetrelilik seviyelerle sistemli bir şekilde kazılmıştır. A-1 açmasında çalışmalara öncelikle kuzeydoğu kesitteki anakayaya oyulmuş duvar hattının ortaya çıkarılması amacıyla bu kısımdan başlanmıştır.

Aynı zamanda açmanın batı yarısında kazıya başlanarak nişli kaya ile sınırlanan olası mekanın güneybatı sınırlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Kazının kontrollü bir şekilde sürdürülmesi için alan iki eşit parçaya ayrılarak A1-a A1-b adlandırılmış, aralarında ise stratigrafinin takip edilebilmesi için 50 cm genişliğe sahip kesit bırakılmıştır.

A1-a Açması:

Nişli anakaya üzerinde daha önce defincilerin yol açtığı tahribatlar ve doğal koşullar nedeniyle

oluşan derin çatlakların seviye inildikçe tehlikeli hale gelmemesi adına statik ölçüm için incelemeler yapılmıştır. Alanda yapılan kazı çalışmalarında inilen -150 cm seviye sonucunda, alanın kuzey köşesini oluşturan kayaya oyulmuş duvarın uzantıları açığa çıkartılmıştır.

Alanın güneydoğusunda ise kırık kırığa eklenilen ve -209 cm seviyesinde kısmen korunmuş bir kiremit parçası tespit edilmiştir. A-1a açmasının güneydoğu bölümünde anakayanın hemen üzerinde 20 cm çapında bir ahşap direk çukuru bulunmaktadır. Bu çukuru benzerlerine alanın batı kısmında da rastlanması nedeniyle bunun üst yapıyı taşıyan direkler için kullanıldığı düşünülmektedir.

Açmanın güney kısmına gelindiğinde ise in situ duran ve dairesel bir hat gösteren kiremit parçalarının etrafındaki toprak alınmış ve burada karbon kalıntılarıyla birlikte kiremit ve seramik yoğunluğu oldukça artmıştır (-222 cm). Buradan hareketle bu alanın olasılıkla bir bothros ya da kil havuzu olabileceği fikri ortaya çıkmıştır.

Ayrıca alanın güneydoğusunda anakaya zemininde dairesel formda açılmış ve yaklaşık 60 cm genişliğinde kanal benzeri bir hat ortaya çıkartılmıştır. Bu alanın içi kil kullanılarak yoğun

seramik ve tuğla parçalarıyla bilinçli bir şekilde doldurulmuştur.

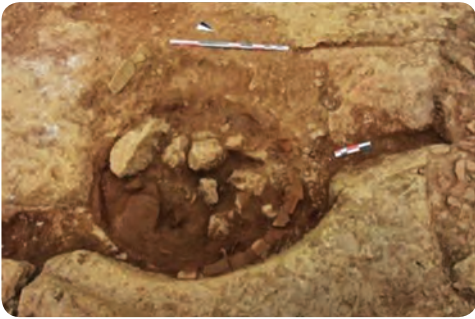

Açmanın doğu cephesindeki duvarın güney bölümündeki ağaç köklerinin bulunduğu toprak tabaka temizlendikten sonra bu kısımdaki duvar uzantısının üst bölümü de tamamen ortaya çıkartılmıştır.

138

Ayrıca bu bölgede yapılan çalışmalar sırasında alınan toprak tabakadan -248 cm'de bir adet metal obje ele geçirilmiştir.

Ayrıca çevresinde anakayanın üzeri temizlenerek sınırları tam olarak tespit edilmiştir. Çalışmada anakayanın dairesel çukurluğunun içerisinde özenle yerleştirilmiş ve yuvarlak hat veren tuğla parçaları ortaya çıkmıştır. Yapılan detaylı çalışma-

da dışarıdan bu tuğla parçalarıyla desteklenen küresel formda yapılmış bothros çukuru na benzeyen kil yapı kalıntısıyla karşılaşılmıştır.

Yüzeyinde görülen büyükçe taşlar kaldırılmış ve ardından yapılan detaylı çalışmayla tamamına yayılan kil parçalar tespit edilmiştir. Bu döküntüler çukuru oluşturan kil kenarlarla aynıdır. İlk bakışta bu parçaların bir kapak görevinde kullanıldığı ve üzerinin taşlarla kapatılıp gizlendiği düşünülmüştür. Kuzeydoğu kenarından anakaya açılan oluk benzeri bir kesik ile alan genelinde görülen ve ortalama 40 cm genişliğinde anakayaya oyularak yapılmış daire ve yarım daire biçimli kanallarla kuzey kenarından bağlantılıdır.

Güneydoğu kenarından uzanan bir kanal ise platformun köşesinden aşağı doğru inmektedir.

A1-b Açması:

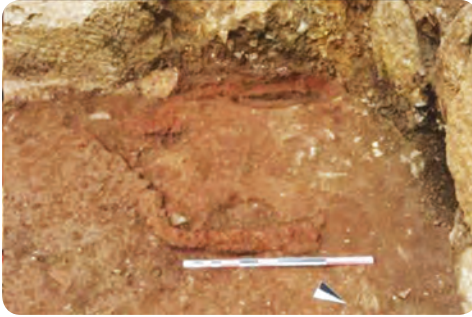
Bu kısımda yürütülen çalışmalara kuzeybatı köşeden başlanmış, güneye doğru yekpare uzanan anakaya bloğu ile karşılaşılmıştır. Doğu yüzü düzgün kesilmiş olan ve alt kotlarda devam eden hattın mekanı bu yönden sınırlayan duvarın anakayadan faydalanarak oluşturulan kısmı olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca inilen bu seviyede (-161 cm) büyük taş bloğunun güneye ve derine doğru uzantıları açığa çıkarılmıştır. Bu kısımda 8x9 cm genişliğinde, 4 cm derinliğinde bir adet direk yeri ve 75 cm uzunluğu, 6 cm genişliğe sahip 3 cm derinlikte açılmış kanal ortaya çıkarılmıştır. Bulduğu konum ve biçimi kapı eşiği görevinde kullanıldığına işaret etmektedir.

A-1b olarak adlandırılan alanın kuzey batı köşesinde yanmış kerpiç döküntülerine rastlanmış (-185 cm), çevresini anlamaya yönelik 5 santimetrelilik bir seviye inilmiştir. Çalışma sonucunda mevcut ölçüleri yaklaşık 160x160 cm olan kerpiç kullanılarak yapılmış fırınına andıran bir yapı tespit edilmiştir.

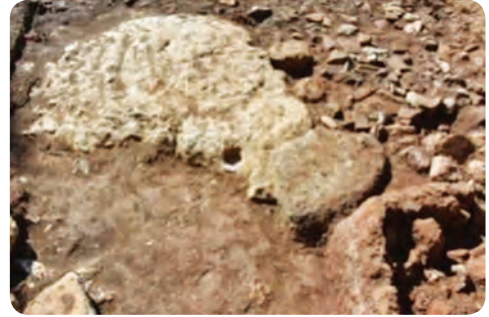
Dörtgen formlu kerpiç yapının doğu cephesinde duvarların köşe yapan kısımlarının keskin değil yuvarlatılmış olduğu görülmektedir. 15 santimi bulan duvar kalınlıkları yer yer 10 santimetreye kadar incelmektedir. Ayrıca döküntü içerisinde yürütülen çalışmada, döküntü halinde yoğun miktar tuğla ve seramik parçalarına rastlanmıştır.

Kerpiç hatların batı ve kuzey kenarının bir bölümünün yapılan kaçak kazılarla tahrip edilmiş olduğu gözlenmiştir. Çukurun sınırında 1 adet bronz yüzük ele geçmiştir.

Bu bölgedeki toprağın oldukça yumuşak bir yapıda olması döküntüleri kesen define çukurunun daha alt seviyelere indiğini göstermektedir. Fırın açığa çıkartıldıkça yerinde koruması ve sağlamlaştırılması amacıyla gün içerisinde üç kez olmak üzere uygun şekilde sulandırılan plectol B500 püskürtme tekniği ile uygulanmıştır.

Yapı dışında ise bu çalışmaya paralel seviyede (-210 cm) yapılan kazıyla birlikte zemini kaplayan seramik parçalı ve küçük taşların oluşturduğu bir düzlem tespit edilmiştir. Yapının güney kenarında toprak yapısının sertleşmesi ve yeşil kil izleri görülmesi seki şeklinde bir platform yapıldığını göstermektedir. Bitişinde ve nişli kaya üzerinde birer direk yeri mevcuttur. Ölçülerine bakıldığında fırının korunması için yapılmış gölgelik ve ya çardak tarzı bir hafif çatı sisteminin taşıyıcı direklerinin oturtulduğunu söylemek mümkündür.

Ayrıca bu alan güneydoğuda yapıyı çevreleyen anakayadan özenle hazırlanan dairesel formlu bir kanal ile sınırlanmıştır. Bu kanal fırının ağız kısmından derinleşerek külhan bölümünün zeminine inmektedir bir kısmı olasılıkla definciler tarafından kırılarak tahrip edilmiştir.

Kanal yüzeyi kaliteli ve kaba hamurlu farklı formlarda seramik parçalarıyla ve tuğla parçalarıyla kaplıdır. Bu bölge dikkatlice kazıldığında içerisinde kil irili ufaklı taşlar, kemik parçaları, seramik ve tuğla parçalarıyla doldurulduğu anlaşılmaktadır. Bir bölümü sergileme için yerinde bırakılmıştır. Kaldırılan dolgunun fırın girişine yakın kısmında derince bir oyuk içerisinde tıp aleti olarak bilinen üzeri bezemeli bronz spatül ele geçmiştir.

Ortada bulunan sütun benzeri direğin fırını oluşturan taşıyıcı elemanlardan biri olduğu düşünülmektedir. Olasılıkla külhanının üzerinde bulunan fırın kısmını taşımaktadır. Yapılan analiz sonucu taş cinsinin mermer olmaması bu savı desteklemektedir. Ayrıca seramik fırınları ile ilgili yapılan literatür taraması sonucu oldukça benzer örnekler saptanmıştır. Özellikle Geç Roma Döneminde yaygın kullanılan bu tip fırınlara "Orta Destekli Üstten Çekişli Roma Fırını" olarak adlandırıldığı bilinmektedir.

Tüm bunlar alanın ikincil kullanım gördüğü Orta-Geç Roma Döneminde küçük çaplı bir yerel atölye olarak kullanıldığına işaret etmektedir. Çalışmalarda belirgin bir tabakalaşmaya rastlanmamıştır. Bu durum ikincil kullanım esnasında mekanın tamamen boşaltılıp atölye olarak uzun bir süre kullanılmasından kaynaklanmaktadır.

Ele geçen buluntulardan alanın İÖ 3. yüzyıldan İS 12. yüzyıla kadar oldukça geniş bir tarih aralığını kapsayan karışık kültür dolgusuna sahip olduğu anlaşılmaktadır.

A2 Açması

Nişli kayanın batısında yüzeye bakıldığında yamaç boyunca yer yer blok taşlarla yapılmış duvar kalıntılarına, anakaya üzerinde raspa izlerine ve yüzeyde bolca seramik parçasına rastlanmaktadır. Ayrıca üzerinde nişler bulunan anakaya bu yöne doğru uzanmakta, batı kesitte ise olası bir kapı açıklığı ve doğal kireçtaşı bloğu üzerinde düzelti izleri bulunmaktadır. Bu sebeplerden dolayı açığa çıkartılan mekanın devamı olup olmadığını anlamak ve yapısal ya da işlevsel bir benzerlik söz konusu olabileceği düşünülerek A1 açmasında yürütülen kazı büyük ölçüde tamamlandıktan sonra söz konusu alanda ikinci bir açma daha açılmıştır.

28.04.2017-10.07.2017 tarihleri arasında ortalama 25 santimetrelilik seviyelerle yüzeyden (-20 cm) başlayarak -455 santimetreye kadar kazılarak anakaya zemin üzerindeki tüm yapı kalıntıları ortaya çıkarılarak gerekli dokümantasyonu yapılmıştır. A2 olarak adlandırılan açma 9,50x9 m ölçülerinde olup kontrollü bir şekilde kazılması için A2-a ve A2-b olarak ikiye ayrılmış, A1 de olduğu gibi ilerleyen seviyelerde aralarında 50 santimetrelilik kesit bırakılmıştır.

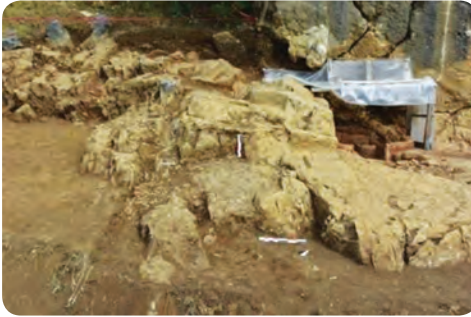

A2-a Açması:

Yüzey toprağının kaldırılmasının ardından doğru kesitte yer alan anakayanın düzelti izleri ve kapı eşiği görülen yüzeyini tamamen açacak şekilde kazıya başlanmıştır. Çalışma sırasında bu bölümde 2 adet terra-cotta figürin parçasına rastlanmıştır.

Ayrıca ortalama 7,80 m uzunluğunda, 25 cm genişliğinde ve 30 cm derinliğinde bir kanal ortaya çıkarılmıştır. Kanalın iç tarafında -150 cm seviyesinde az miktarda karbon ve iki adet mih parçası ele geçmiştir. Kanal içerisinde çok sayıda seramik parçasına rastlanmış, ince temizliği yapıp fotoğflanarak kaldırılmıştır.

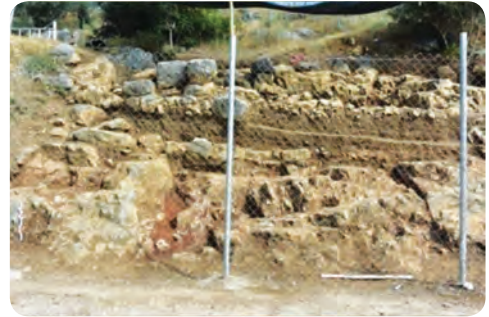

Her iki kısımda yürütülen çalışmalarda A1 açmasındaki nişli anakayanın hizasında doğu-batı doğrultulu ilerleyen bir duvar hattının varlığı tespit edilmiştir (-195 cm). Tıraşlanmış olan anakayadan faydalanarak yapılan duvarın korunmuş kısımlarından bazı bölümlerin kireç harcıyla moloz taşlarla örüldüğü gözlenmiştir.

A-2b açmasına dek takip edilmekte ve sözü edilen A1 açmasındaki yapı kompleksinin bir benzeri olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca alan genelinde yapılan tesviye sonucu mekanı sınırlayan güney duvarının devamı ortaya çıkarılmış sonrasında duvar ile asfalt yol arasındaki yamaç kazılarak anakayaya kadar tamamen açılmıştır. Bunun sonucunda üst kotlarda görülen ve odanın güney kenarı olarak düşünülen duvarın neredeyse tam altından uzanan ve olasılıkla yapının ilk evresine ait çift sıradan oluşan örme taş duvarı ortaya çıkarılmıştır.

Güney duvarın altından yapı içine girdiği görülen derin bir çatlak takip edilerek açılmaya başlanmıştır. Oldukça düzgün kesilmiş gibi görünen ve kanala benzeyen bu hattın tamamını görmek için yüzeyde görülen tuğla parçalarının doğu duvar önündeki yaklaşık 10 m² kısmı numaralandırılarak kaldırılmıştır. Birleşmeyen ve parçası bulunamayan parçalar ise ayrıca toplanmıştır. 15 kasa depoya taşınmış, kalanlar ise arazide belirlenen bu alana taşınmıştır. Yüzeyde görünen tuğla, pithos ve kiremit parçalarının altından da, zemin üzerinde üst üste yoğun miktarda tuğla parçası ile karşılaşmıştır. Doğru duvar önünde tümlenebilir bir tuğlanın altında, tüm halde bir değirmen taşı ele geçmiştir. Hemen bitişiğinde yarım bir değir-

men taşına ve doğu duvara yakın iki parçaya daha rastlanmıştır. Pithos ve tuğla parçaları numaralandırılarak alınmıştır. Alt kotlarda pithosun yarımına yakın korunan ağız kısmı ve diğer kısımlardaki gibi yoğun miktarda tuğla parçalarıyla karşılaşmıştır. Tüm buluntuların dokümantasyonu tamamlanarak aynı şekilde numaralandırılarak kaldırılmıştır. Çalışma tamamlandıktan sonra ince temizlik yapılarak bırakılmıştır.

A-2b Açması:

Kutsal alan olarak adlandırılan bölgede belirlenen A-2b açmasındaki ilk çalışmalar açmanın kot farkı bulunan üst seviyesi olan kuzey cepheden 02.05.2017 tarihinde başlamıştır.

Kuzey cephede sürdürülen çalışmalar neticesinde -36 cm'den itibaren anakayanın düzgün bir biçimde kesilerek şekillendirildiği görülmektedir.

İlk seviyelerde yoğun miktarda mih ve seramik parçası ele geçmiştir. -105 cm itibariyle batı kesitte yapılan taş arası temizliği ve seviye inme çalışmalarında düzlenerek işlenmiş ve kuzey-güney doğrultuda ilerleyen anakaya görülmeye başlanmıştır.

-190 cm seviyesinde açmanın güney cephesinde düzenli kesilmiş taş bloklardan oluşan bir duvar sırası tespit edilmiştir. Taş sırası açma sınırlarını aşip batı yönüne doğru uzanmaktadır. Açmanın kuzey bölümünde ise ana kayanın hemen ön tarafında güney cephesi düzgünce kesilmiş taş bloklarının doğu ve batı yönünde devam ettiği gözlemlenmiştir.

Çalışmada alanı güneyden sınırlayan duvar hatının alt seviyelerdeki devamı ortaya çıkarılmıştır. Ardından duvar üzerinde ve dış yüzünde yamaç boyunca kazı ve temizlik çalışması yapılmıştır. İşlem sırasında duvarın tek sıra değil büyük boyutlarda taşlar kullanılarak çift sıra inşa edildiği tespit edilmiştir. Ancak duvarların bir bölümünde özellikle A-2a açmasına giren kısmında kullanılan malzeme değişmiştir. Büyük bloklar yerine moloz taşlar kullanılarak toprak harç ile örüldüğü ve dış sıranın olasılıkla eğiminde etkisi ile yıkıldığı gözlemlenmiştir. Bu bölümün bir onarım evresi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca alan içerisinde yer alan odanın anakaya ile sınırlandırıldığı anla-

şılan batı kenarı bir miktar genişletilerek tamamen ortaya çıkartılmıştır.

Açmanın kuzey duvarı boyunca uzanan taş döküntüleri kaldırılmış, ardından kuzeydoğuda görülen tuğla ve pişmiş toprak parçalar göz önünde bulundurularak bir seviye inilmiştir. Yapılan çalışma ile zeminin tamamına yayılan tuğla parçaları ortaya çıkarılarak yerinde bırakılmıştır. Kazı çalışmalarında ele geçen buluntular; 3 adet sikke, 1 adet mermi çekirdeği, 1 adet demir anahtar, 19 metal obje, 7 adet kemik obje, 1 adet taş boncuk, 3 adet terra-cotta figürin başı, 2 adet bronz obje, 4 adet demir obje, 1 adet metal yüzük, 1 adet kemer tokası, 1 adet kulp, 5 adet değirmen taşı, 1 adet ezgi taşı, 3 adet taş obje, 1 adet cam bilezik parçası, 10 adet cam obje, 1 adet mermer idol parçası, 2 adet mermer plaka, 2 adet, işlenmiş mermer parçası, 11 adet diş, 1 adet raptiye, 270 adet mih, 5 adet cüruf örneği, 1 poşet harç örneği, 11 poşet karbon örneği, 51 poşet deniz kabuğu, 55 poşet cam parçası, 71 poşet kemik parçası, 80 poşet künk, tuğla ve kiremit parçası, 130 poşet seramik parçası.

3- NEKROPOL ALANI

S5 sondajının yaklaşık 50 metre kuzeydoğusunda yer alan ve mezar olduğu düşünülen bölgede kazı için gerekli ön hazırlıklar tamamlanmıştır. Halihazırda görülen blok sırasından yola çıkarak mezarın olası yeri yönü hesaplanarak açmanın sınırları belirlenmiştir. S6 olarak adlandırılan açma 8x8 m ölçülerindedir.

Önceki yıllarda hayvan damı olarak kullanılan alanda kuzey-güney doğrultuda yan yana 3 blok bulunmaktadır. Onlardan farklı olarak 1 adet kuzeydoğuda, 1 adet güneydoğuda atıl durumda yine bu yapıya ait olabilecek bloklar mevcuttur. Toprak yapısının oldukça yumuşak ve açık kahverengi olduğu gözlenmiştir.

Temizlik çalışmasının ardından yüzey toprağı kaldırılmaya başlanmıştır. Önceki yıllarda hayvan damı olarak kullanılan alanda herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. 0-29 cm

Açmanın güney doğusunda blok sırasının çevresinde 1. seviye çalışmalarına başlanmıştır. Bir bölümü açığa çıkartılan blok dizisinin doğu yüzü traşlanmış ve özenle yerleştirilmişken batı yüzü kabaca işlenmiş ve düzensiz görünmektedir.

Ayrıca olasılıkla sonraki dönemlerde oluşan kırıklar ufak taş parçaları ve kireç harçla doldurulmuştur. Bloğun üst kısmında ise kırık parçaların ana bloğa oturtulmasında onarım yapılmış olabileceğine işaret etmektedir.

M5 numaralı aile mezarında olduğu gibi yoğun taşlı bir dolgu ile karşılaşılmıştır. İnilen seviyede gittikçe yayılan harç döküntülerine rastlanmıştır.

Toprak yapısının oldukça yumuşak ve açık kahverengi olduğu gözlenmiştir. - 29-59 cm. Birkaç seramik, tuğla ve künk parçası, az sayıda işlenmiş mermer parçası, bir adet sütun başlığı ya da kaide parçası ele geçmiştir.

S6 sondajının doğu kenarından başlayan 1.seviye çalışmalarına devam edilmiştir. Bu sayede blok sırası tamamen açılarak bir miktar askıya alınmaya başlanmıştır. Alanın doğu yarısında çalışmanın tamamlanmasının ardından, genel ve detay fotoğraflarının çekilmesi için temizlik çalışmalarına başlanmıştır.

Ayrıca tesviye yapılmış, ve açma kenarları kesilerek düzgün hale getirilmiş, kuzeydoğuda bulunan blok trifor yardımıyla dizili blokların üzerine çıkarılmıştır.

Az sayıda seramik ve kemik malzemeyle mermer parçası ve bir adet mih ele geçmiştir.

4- NEKROPOL VE KUTSAL ALANDA GEÇİCİ KORUMA UYGULAMALARI

Nekropol alanında açılan kerpiç mezarların ve Kutsal Alanda açığa çıkartılan kerpiç fırın ve kil havuzunun hava ve çevre şartlarından etkilenmesi için, çevre düzenlemesi ve korugan projeleri hayata geçirilene dek yerinde korunması ile ilgili geçici koruma çalışmaları yapılmıştır. Geçici koruma için "ahşap kapama yöntemi" tercih edilmiştir. Uygulamada su geçirmez özelliğe sahip plywood adlı ahşap malzeme, 2.5 x 3 cm ve 2.5 x 4.5 cm ölçülerinde siyah sunta vidası, L ve I mobilya bağlantı elemanı, L köşebent, silikon, köpük, kireç harcı, jeotekstil, epoksi bazlı siyah ahşap boyası, sertleştirici ve tiner kullanılmıştır.

İlk olarak S5 olarak adlandırılan açma da yer alan 8 mezar, ardından S5 açmasında bulunan 7 mezar, sonrasında ise Kutsal Alanda bulunan fırın ve kil havuzu sırası ile koruma altına alınmıştır. Arazi eğimi, taşlık zemin, mezar boyutu göz önünde bulundurularak belirlenen kenar ölçülerine ve biçimine göre elektrikli daire testere, dekupaj ve el testeresi yardımıyla ahşap plakalardan uygun parçalara kesilmiştir. Ardından kesilen yüzeylerde de yalıtımı sağlamak için, içerisine 1/5 oranında sertleştirici ve az miktar tiner karıştırılan, epoksi bazlı ahşap boyası 2 numara kestirme fırça yardımıyla uygulanmıştır.

Bir uzun ve bir kısa kenarın yerleştirilmesinin ardından, kar ve yağmur suyunun birikmesine engel olmak için ortalama %5 açıyla hafif eğimli tasarlanan üst kapak ve diğer kenarlar kültür varlığı ile temas etmeyecek şekilde şarjlı matkap yardımıyla vidalanarak yerinde monte edilmiştir. Ayrıca ahşap plaka ölçülerinden (125 x 250 cm) daha geniş olan kısımlarda L ve I demir mobilya bağlantı elemanları kullanılarak eklemeler ve gereken yerlere güçlendirmeler yapılmıştır. Eklemeler yapılan plakaların bağlantı noktalarında ve yan kenarların bazı kısımlarında olağan düzeyde oluşan küçük aralıklar silikon sıkılarak doldurulmuştur. Engembeli zemin nedeniyle yer yer oluşan genişçe açıklıklar köpük kullanılarak kapatılmıştır.

Bu çalışmalar tamamlandıktan sonra zeminden kaynaklanacak su sızmalarına engel olmak için öncelikle jeo-tekstil kesilerek kaplamaların etrafına çepeçevre doldurulmuştur. Son olarak kireç ve ince siva kumundan hazırlanan harçla, su ile ıslatılan jeo-tekstil üzerine kalın bir siva yapılmıştır.

5- BELGELEME ÇALIŞMALARI

Alan çalışmalarının olmadığı yağışlı havalarda ve kazının saha aşamasının sonlandığı 01.11.2017 tarihinden itibaren. Fotoğraf, belgeleme ve envanter çalışmaları yapılmıştır.

6- RESTORASYON ÇALIŞMALARI:

Bakanlığımız Bursa Restorasyon ve Konservasyon Lab. Müd. Uzmanlarının katılımı ile restorasyon çalışmaları yapılmış, restorasyonu tamamlanan 97 eser Müze Müdürlüğüne teslim edilmiştir. Ayrıca Hacettepe Üniversitesi restorasyon Bölümü Başkanlığı kazı heyet üyesi Prof. Dr. Yaşar Selçuk Şener tarafından hazırlanan Demeter kutsal alanı koruma projesi öneri projesi ekte sunulmuştur.

7- JEORADAR ÇALIŞMALARI:

Demeter kutsal alanı koruma projelerinde

kullanılmak üzere hizmet alımı şeklinde jeoradar çalışması yapılmış, raporu ekte sunulmuştur.

8-TESPİT TESCİL ÇALIŞMALARI

Sahada yapılan yeni tespitler ışığında hazırlanan 2863 sayılı yasa kapsamında tespit tescile yönelik sit fişleri hazırlanarak öneriler ekinde sunulmuştur.

9-İÇME SUYU VE KANALİZASYON HATTI

Gölyazı Mahallesi, 2. Ve 3. Derece kentsel ve arkeolojik sit alanlarında mevcut içme suyu şebekesinin yenilenmesi ve kanalizasyon hattı yapılmasına ilişkin ilgi (a) ve (c) kurul kararları doğrultusunda ilgi (g) kazı ruhsatı gereği çalışmalar 07.03.2017 tarihinde başlanmış 15.12.2017 tarihinde sonlandırılmıştır.

Çalışmalar kapsamında ada içi ve dışında içme suyu şebekesi yenilenmiş ve yeni kanalizasyon hattı döşenmiş, çalışmalar tamamlanmıştır.

10-DOĞALGAZ BORU HATTI

Bursa KVKBK'nun 09.06.2017 tarih ve 7061 sayılı kararı gereği Bursa İli, Nilüfer İlçesi, Gölyazı, Bayır, Çatalağıl Mahallelerinde koruma amaçlı imar planı bulunmayan kentsel arkeolojik 1, 2, 3. Derece arkeolojik sit alanlarında doğalgaz alt yapı çalışmaları başlamış, Çatalağıl ve Bayır Mahallelerinde ve Gölyazı ada içinde çalışmalar 31.12.2017 tarihinde tamamlanmıştır.

SONUÇ OLARAK;

Bursa İli, Nilüfer İlçesi, Gölyazı Mahallesi'nde bulunan antik Apollonia ad Rhyndacum kentinde yer alan Kız Adası, Nekropol alanı, Demeter Kutsal Alanı, Buski Kanalizasyonve içme suyu hattı ve Bursagaz doğalgaz boru hattı temizlik ve kazı çalışmaları Bursa KVKBK'nun ilgi (a), (b), (c), (d) ve (e) sayılı kararları, Nilüfer Belediyesi'nin ilgi (f) yazısına istinaden Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün ilgi (g) Kazı ve Sondaj İzin Belgesi doğrultusunda 3-8 işçi ve kazı heyet listesinde yer alan heyet üyelerinin katılım ve

Bursa Müze Müdürlüğünde uzmanların değişik tarihlerde katılımı ile 07.03.2017 - 31.12.2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar sırasında 67 envanterlik eser bulunmuş Bursa Müze Müdürlüğüne teslim edilmiştir. Etütlük olarak ele geçen 10 kasa seramik parçaları güvenlik önlemleri alınarak depo içinde bırakılmıştır. Ayrıca etütlük olarak ayrılan 2 iki mimari parça depo içinde yer almaktadır.

Kazı evi deposunda müze envanterine alınabilecek herhangi bir eser bırakılmayarak kapısı kapatılarak mühürlenmiştir. Yapılan çalışmaların anlatıldığı "2017 Nekropol Kazıları" adıyla bir de kitap yayınlanmıştır.

Kazı evi güvenliği konusunda önlemler alınmış, 24 saat kayıt halinde bulunan kamera sistemi kurulmuştur. Ayrıca gece ve gündüz iki bekçi alanda hazır bulunmaktadır. Bununla birlikte nekropol sahasına aydınlatma direği konularak aydınlatılmıştır. 2018 yılı içinde de önerilen projelerinin uygun bulunması ve kız adada çalışmaların devam etmesi planlanmaktadır. Gerekli izin ve destek sağlanmadığı takdirde depo içinde bulunan etütlük malzemenin tasnifi yapılarak Bursa Müze Müdürlüğü tarafından kazı alanında uygun bir Alana gömülümü yapılarak açılan kazı alanları jeotekstil malzeme ve uygun kum çakıl karışımı ile kapatılacaktır.

Bu çalışmaların yürütülmesinde ve karşılaşılan sorunların çözümünde bize destek veren yol gösteren Bakanlığımız, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Teftiş Kurulu Müfettişliğine; Uludağ Üniversitesi, Arkeoloji Bölümüne, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Su Kanalizasyon Daire Başkanlığına, Gazi Üniversitesi, Restorasyon Bölümü Başkanlığına, Bursa Nilüfer Belediye başkanlığına, Bursagaz Bölge Müdürlüğüne, Bursa Restorasyon Konservasyon Lab. Bölge Müdürlüğüne, Gölyazı Mahalle Muhtarlığına ve Gölyazı halkına teşekkürlerimizi sunarız.

Arz ederiz.

A. Sinan ÖZBEY
Müze Müdürü

Hakan Ramazan BAY
Arkeolog

Uğur AYHAN
Arkeolog

3.TURİZM ZİRVESİ

ESNAF VE TURİZM ÇALIŞTAYI DEĞERLENDİRMESİ

- 1- Esnafa turizm bilinci verilmelidir.
- 2- Yerliye ve misafirlere yönelik ayırım yapılamıyor.
- 3- Turistin tarihi çarşılarda serbest bırakılması
- 4- Tarihi çarşılardaki esnaf deneyim turizmin parçası.
- 5- Bursa'nın tanıtımında esnaf turist ilişkisi.
- 6- Son elli yıldır Bursa tarihi çarşıları turizme yöneliyor.
- 7- Koza Han dışında turizm kültürünü algılayan az.
- 8- Çarşılarda yerel eşya satışı yok.
- 9- Çarşı mimarisi görünemiyor.
- 10- Çarşılarda dinlenme alanları yok .
- 11- Bursa yerel esnafı misafire iyi ve nazik davranıyor.
- 12- Eksik olan restorasyonların tamamlanması ve çarşı tanıtımlarının yapılması.
- 13- Kültür turizminde kültür keşfedilip esnafa eğitim verilmelidir.
- 14- Hanların hikayeleri okunabilir tabelalara konulması .
- 15- Turist ticari bir simge olarak görülmemelidir.
- 16- Turistin niteliğine göre hareket edilmesi konusunda eksiklik var.
- 17- Ürünün hikayesi ile birlikte turiste aktarılması.
- 18- Ahilik kültürü bilincinin daha da yayılıp bilgilendirilmesi .
- 19- Güvenlik hukuk ve sürdürülebilirlik olmazsa ticaret olmaz.
- 20- Markalaşmanın önemi daha fazla kavranmalı
- 21- Markalaşma turizm den geçiyor.
- 22- Bursa'nın markaları kendi aralarında birbirlerini desteklemelidir..
- 23- Bursa markalarının belirli bir noktada toplu sunulması.
- 24- Hizmet sunumunun modernleşmesi .
- 25- Göç Bursa turizmini olumsuz etkiledi.
- 26- Az da olsa turiste hanuççuluk
- 27- Gastronomi turisti artırır.
- 28- Standart bir fiyat etiketi herkesin anlayabileceği
- 29- Ürün alımlarında fiyat standardı olmalı,
- 30- Esnafın bir kısmının dürüst olmaması.
- 31- Tarihi çarşılarda fiyat etiketinin olması ve denetlenmesi gerekiyor.
- 32- Esnafın turistle buluşması konusunda sıkıntılar var
- 33- Turiste esnafa ilgili anket yapılmalı ve beklenti öğrenilmelidir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- 1- Kamuya ait mülklerde kaybolmaya yüz tutmuş mesleklerin icrası
- 2- Kişiyeye özel ürünlerin yapılması

3. TURİZM ZİRVESİ EĞİTİM ÇALIŞTAYI DEĞERLENDİRMESİ

- * Ders programlarının kısıtlanması üzerine daha zenginleştirilmesi gerektiği, daha donanımlı hale gelmesi, ve bölgelere göre planlanması, okul sektör işbirliği (Milli eğitim ve üniversitelerdeki turizm ile ilgili önlisans ve lisans bölümleri)
- * Öğrencilere sadece işveren değil aynı zamanda bir öğretici yerine yaklaşılması ve böylece turizmde katılımın artması
- * İşletmelerden gelen desteğin az olması, işletmelerin yeterince açılışı desteklememesi, - göz ardı edilmesi
- * İşletmelerde bir eğitim departmanının olması en büyük eksiklik
- * Staja giden öğrencilere yeterince katkıda bulunmaması
- * Yabancı dil aynı şekilde en büyük sorun, yabancı dil yeterli düzeye ulaşmıyor
- * Turizmin alt bölümlerini taşıyan 4 yıllık fakültenin Bursa'da olmaması
- * Normal liselerden gelen öğrencilerde aynı programın uygulanması sorunu, herkes kendi alanı ile ilgili bölüm seçmeli, ağırlıklı olarak meslek liseleri mezunu alınmalı
- * Turizm alanlarına girecek olan öğrencilerin mesleki tanıtımları yapılarak yönlendirilmeye başlaması

Meslek yüksek okulundaki sıkıntılar;

- * YÖK ün açtığı sınavla alan ve alan dışı öğrenciler aynı sınıfta eğitim aldıklarından dolayı orta payda sağlanamamakta mutlaka sınavlı ama alan tercihi olmalı
- * Rehberlerin kursa katılmaları ve rutin eğitimin tekrar yapılması (hizmetiçi eğitim)
- * Nitelikli eğitici personel sayısının kısıtlı olması
- * Sertifikası olmayan personel çalıştırılmamalı, mesleki yeterliliğe sahip olmalı
- * Turizm işletmelerinde çalışan personelin rutin olarak hizmetiçi eğitim almaları teşvik edilmeli ve zorunlu hale getirilmeli
- * Üniversite lisans ve önlisans öğrencilerinin işyeri eğitimi ve staj görececek öğrencilerin işletmelerin alma zorunluluğu getirilmesi (3308 sayılı kanunun içerisine alınması)
- * YÖK ile ilgili sınavsız geçişle değil alandan sınavla öğrenci gelmeli
- * Eğitmenlerin eğitimi eksikliği, emek kapasitesinin arttırılması
- * Liselerde Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek sistemine dönülmesi (önemli)**

3.TURİZM ZİRVESİ TANITMA ÇALIŞTAY RAPORU

KONU : TANITMA BÖLÜMÜ
TARİH : 19 EKİM 2018, CUMA
BAŞKAN : ZEYYAT SABUNCUOĞLU
YAZMAN : ALİ RIZA ALAN

1. MADDE

SORUN	TANITIM STRATEJİSİNİN BELİRLENMESİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	BURSA ÜST KİMLİĞİ İLE ÜRÜN VE HEDEF KİTLE BAZLI TANITIM			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	TURİZM PLATFORMU	ÜNİVERSİTE AKADEMİSYENLERİNİN DAVETİ İLE KONUNUN PLATFORM GÜNDEMİNE ALINMASI VE STRATEJİNİN BELİRLENMESİ	KASIM 2018	OCAK 2019

2. MADDE

SORUN	BURSA TANITMA EYLEMLERİNİN TEK ELDEN YÖNETİLMEMESİ VE ETKİN KULLANILAMAMASI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	BURSA TURİZM PLATFORMU ETKİNLİĞİNİN ARTTIRILMASI. TANITIM AMAÇLI İLETİŞİM ARAÇLARININ DAHA ETKİN KULLANILMASI VE GÜNCEL TUTULMASI.			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	BURSA TURİZM PLATFORMU - BEBKA	TANITIM EYLEMLERİ HAKKINDA PROFESYONEL HİZMET ALINMASI	KASIM 2018	-

3. MADDE

SORUN	YEREL HALKIN VE ESNAFIN TURİZM BİLİNCİNDEN UZAK OLMASI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	GELEN MİSAFİRLERE KARŞI POZİTİF DAVRANIŞLARIN GELİŞTİRİLMESİ			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	ÜNİVERSİTE	GEREKLİ EĞİTİM PROGRAMININ HAZIRLANMASI	KASIM 2018	ARALIK 2019
	BAKANLIK- ARAŞTIRMA VE EĞİTİM GM		KASIM 2018	ARALIK 2019

4. MADDE

SORUN	MİSAFİR BEKLENTİLERİNİN BİLİNMEMESİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	KONAKLAYAN YERLİ VEYA YABANCI MİSAFİRLER İLE DAR KAPSAMLI ANKET UYGULAMASI			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	ÜNİVERSİTE GÜMTOB	ANKET İÇERİĞİNİN HAZIRLANMASI UYGULANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ	KASIM 2018	OCAK 2020

5. MADDE

SORUN	MERİNOS AKKM'NİN ETKİN KULLANILAMAMASI VE KONGRE TURİZMİ YETERSİZLİĞİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	MERİNOS AKKM'NİN DAHA ETKİN PAZARLANABİLMESİ VE ŞEHRİN TANITIMI İÇİN PROFESYONEL YÖNETİME DEVREDİLMESİ			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	BURSA TURİZM PLATFORMU		KASIM 2018	OCAK 2020

TANITIM STRATEJİSİ SAPTANIRKEN TANITMA ÇALIŞTAYI GRUBUNUN ÖNERDİĞİ ÇÖZÜMLER DEĞERLENDİRMEDE GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMUŞTUR

- * Tarihi eserlerin korunması ve tabela kirliliği,
- * Çarşı, kale ve hanlar bölgesinin temiz ve turizme uygun olarak kullanılması
- * Plastik sandalye kullanılmaması
- * Rehber sayısının yetersizliği
- * Seyahat acenteleri mevzuatının güncel olmaması,
- * Hedef destinasyonlara siyasi ziyaretler yapılması
- * Hedef pazarlardaki turizm müşavirleri ile iletişime geçilmesi
- * Vatandaşların turizmden kazanç sağlanması konusunda bilinçlendirilmesi
- * Tarihi bölgelerde yenileri gösterilerinin yapılması
- * Esnaf ve taksicilerin turizm konusunda eğitilmesi
- * Turizm aktivitelerinin planlama ve uygulamasından sorumlu bir üst kurul Turizm AŞ oluşturulması
- * Nitelikli turistlerin Bursa'ya gelmesi için çalışma yapılması
- * Sosyal medyaya yönelik pazarlama çalışmalarının yapılması
- * Bursa'nın dünya huzurlu kentler sıralamasındaki yerine yönelik pazarlama çalışması yapılması
- * Uludağ mevzuatının güncellenmesi
- * Erken dönem Osmanlı imajının güçlendirilmesi
- * Turist güvenliği sağlanması ve bu yönde etkin önlemler alınması
- * Turizm Master Planının oluşturulması ve Sonuç Raporuna konulması
- * Uludağ'ın güney tarafına yönelik çalışma yapılması

- * Film ve dizi platosu oluşturulması
- * Karavan park alanı oluşturulması
- * Ürünlerde Bursa ibaresinin kullanılması
- * Ortak tanıtım ve satış noktalarının oluşturulması
- * Turizm bilinçlendirme eğitim ve toplantılarının yapılması
- * Bursa'da çekilen filmlere Bursa görüntülerinin konulmasının zorunlu tutulması
- * Suuçtu Şelalesi'ne tuvalet yapılması
- * Turizm Master Planının oluşturulması ve Sonuç Raporuna konulması
- * Uludağ'ın Güney tarafına yönelik çalışma yapılması
- * Film ve Dizi platosu oluşturulması
- * Karavan park alanı oluşturulması
- * Ürünlerde Bursa ibaresinin kullanılması
- * Ortak tanıtım ve satış noktalarının oluşturulması
- * Turizm bilinçlendirme eğitim ve toplantılarının yapılması
- * Bursa'da çekilen filmlere Bursa görüntülerinin konulmasının zorunlu tutulması
- * Suuçtu Şelalesi'ne tuvalet yapılması

ÇALIŞTAY KATILIMCILARI

	ADI-SOYADI	KURUM
1	ZEYYAT SABUNCUOĞLU	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
2	IŞIN YÜKSEL	BURSA İL KÜLTÜR TUR. MÜD.
3	UĞUR ÇELİKKOL	KARAGÖZ TURİZM
4	RIDVAN ÇİÇEK	BTÇH
5	DOĞAN SAGER	SAGER TURİZM
6	MAKBULE BOSTANCI	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TANITMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
7	NAZİFE KÜÇÜKASLAN	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
8	EMEL ADANUŞ	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
9	BİLGE GÖKIRMAK	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
10	YALIN KORUKÇU	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
11	AHMET EMİN YILMAZ	OLAY MEDYA
12	ÖZGÜR YILDIZ	OYLAT AŞ
13	ERHAN ÖZTÜRK	BEBKA
14	ÖMER FARUK KAMBUROĞLU	OKSİJEN TRAVEL
15	ERCÜMENT YILMAZ	BURSA BŞB
16	ARZU USALP	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
17	ALİ RIZA ALAN	KÜLTÜR VE TURİZM İL MÜDÜRLÜĞÜ

3.TURİZM ZİRVESİ ULUDAĞ ÇALIŞTAY RAPORU

SORUNLAR

1. Uludağ'ın son çıkan yasa ile tahsislerin 49 yıla uzatılması.
2. Uludağ'da ki yetki kargaşasının giderilmesi için gerekli yasal düzenlemelere ilişkin farklı uygulamaların olması
3. Var olan 2 . gelişim bölgesi sınırlarının spor alanları ve kayak alanlarını 1 .gelişim bölgesinde içine alınmamış olması
4. Günü birlikçilerin barına bileceği alanların tahsis edilmemiş olması
5. Kızakçılara ilişkin talepleri karşılamak için kayak alanlarının içinde kızak alanı tahsis edilmiş olması
6. Uludağ'da ki kayak otel ve spor alanlarının doğal sit alanlarından ve milli park alanlarından çıkarılmamış olması
7. Milli parklar tarafından projelendirilip uygulamaya konulması beklenen suni karlama sisteminin henüz yapılamamış olması
8. Teleferik fiyat tarifelerinin sarı alana çıkış ile oteller bölgesine çıkış fiyatı ayrılığının olmaması

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. Uludağ'ın milli park ve sit statülerinin yeniden irdelenmesi.
2. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı , T.C. Tarım Orman ve Su işleri Bakanlığı ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının ortak çalışması ile Uludağ'a tek bir statü belirlenmesi.

3.TURİZM ZİRVESİ İSTİHDAM ÇALIŞTAY RAPORU

SORUNLAR

1. Stajyer öğrencilerin meslekte kalmamaları, tercih etmemeleri.
2. Eğitimli personel ihtiyacı.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. GÜMTOB – Turizm meslek liseleri müdürleri ile ortak toplantı yapılması.
2. Turizm tesislerinde staj yapan öğrencilerin ekip içine dahil edilmeli, iş gücü ve çalışma saatleri istismar edilmemeli.
3. Tesis üst düzey yetkililerinin tamamen meslek liselerinde sınıflarda öğrencilerle söyleşi.
4. Sektör dışından sektöre eleman kazanmak amacıyla iş-kur vb. kurumlarla sertifikasyon eğitimlerinin yapılması.
5. Turizm meslek liselerinde okuyan öğrencilere otellerin gezdirilmesi.

3. TURİZM ZİRVESİ

SAĞLIK TURİZMİ ÇALIŞTAY RAPORU

KONU : SAĞLIK TURİZMİ
TARİH : 20 EKİM 2018, CUMARTESİ
BAŞKAN : Uz. Dr. Metin YURDAKOŞ / BUSAT Başkan V.
YAZMAN :

1. MADDE

SORUN	MODERN İÇMECELERİN OLMAMASI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	ULUSLARARASI TERMAL KÜR MERKEZLERİNDEKİ İÇMECE ÖRNEKLERİ BAZ ALINARAK SAĞLIK PERSONELİ KONTROLÜNDE İÇMECELER KURULMASI			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ, BUSAT	MERKEZİ YER BELİRLENİP STANDARTLARA UYGUN "İÇMECE MERKEZİ" PLANLANMASI.		

2. MADDE

SORUN	GÜVENCESİ OLMAYAN SAĞLIK TURİSTLERİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	"SAĞLIK TURİSTİ SİGORTA POLİÇESİ" ÇIKARILMASI.			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	TİCARET BAKANLIĞI, SİGORTA ŞİRKETLERİ, İLGİLİ STK LAR	BAŞLANGIÇTA KAMU TEŞVİKLİ OLMAK ÜZERE SİGORTA ŞİRKETLERİ TARAFINDAN POLİÇE OLUŞTURULMASI		

3. MADDE

SORUN	İLİMİZİN SAĞLIK TURİZMİ POTANSİYELİNİN TANITIMI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	İNTERNET ORTAMINDA ERIŞEBİLECEK BİR "PORTAL" KURULMASI (ULAŞIM, KONAKLAMA, SAĞLIK KURUMLARI LİSTESİ)			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	BURSA VALİLİĞİ, BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ, BUSAT, BTO			

4. MADDE

SORUN	SAĞLIK TURİZMİNDE NİTELİKLİ ARA ELEMAN SIKINTISI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	Sağlık turizmi ara personel eğitimi için üniversite - BTSO - MEB - BUSAT ortak çalışması			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	MEB	İHTİYAÇ DUYULAN ARA ELEMAN MESLEKLERİNİN TANIMLANIP EĞİTİM MODÜLLERİNİN HAZIRLANMASI.		
	BTSO			
	BURSA ULUDAĞ ÜN.			
	BUSAT			

5. MADDE

SORUN	TERMAL KONAKLAMA TESİSLERİNDE ALAN SIKINTISI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	TERMAL KONAKLAMA TESİSLERİNDE TERMO-MİNARELLİ SU KULLANIM ALANLARININ KAPALI ALANDAN SAYILMAMASI			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ, BUSAT	ANTALYA İLİNİN ÖRNEK ALINMASI		

6. MADDE

SORUN	İLİMİZE GELEN SAĞLIK TURİSTLERİ İLE İLGİLİ İSTATİSTİK ÇALIŞMASI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ TARAFINDAN "SAĞLIK TURİZMİ MEMNUNİYET ANKETİ" DÜZENLEMESİ			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	BURSA ULUDAĞ ÜNİ.			
	BUSAT			

ÇALIŞTAY KATILIMCILARI

	ADI-SOYADI	KURUM
1	Uz. Dr. Metin YURDAKOŞ	BURSA SAĞLIK TURİZMİ DERNEĞİ (BUSAT) BAŞKAN V.
2	Prof. Dr. Sedat DEMİR	BUSAT BAŞKAN V.
3	Bio. Çiğdem ATALMIŞ	BUSAT GENEL SEKRETERİ
4	Bayram VARDAR	UPA ŞEHİR PLANCISI
5	Ramazan ÖZGÜR	GÖNLÜFERAĞ TERMAL OTEL GEN. MÜDÜRÜ
6	Dr. Emel ADAMIŞ	U.Ü. TURİZM BÖLÜMÜ ÖĞRETİM GÖREVLİSİ
7	Havana YİĞİTALP	BUSAT YK Ü
8	Atakan ALTINKAYNAK	ATAKAN TURİZM GEN. MÜD.
9	Nesrin ÇİDAM	İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜD. ŞUBE MÜDÜRÜ
10	Sibel BAĞCI UZUN	BUSAT YKÜ
11	Uz. Dr. Alper TÜRKKAN	ONNO TRAVEL
12	İpek TÜRKKAN	ONNO TRAVEL
13	Doğan SAGER	SAGER TURİZM
14	Mustafa SEZENCAN	GÜMTOB BAŞKAN YARD.
15	Nilay CELEP	BOSCH FABRİKASI MÜHENDİS

3.TURİZM ZİRVESİ TİRİLYE ÇALIŞTAY RAPORU

KONU : TİRİLYE TURİZMİ
TARİH : 20 EKİM 2018, CUMARTESİ

1. MADDE

SORUN	YEREL HALKTA VE ESNAFTA EĞİTİM EKSİKLİĞİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	YEREL HALKA VE ESNAFA TURİZM EĞİTİMİ VERİLMELİ			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	MESO	BÖLGEDEKİ ESNAFA GEREKLİ EĞİTİMİN VERİLMESİ		KISA VADE
	MEB	OKULLARDA ÖĞRENCİLERE TURİZM EĞİTİMİ VERİLMESİ		KISA VADE
	MUDANYA BELEDİYESİ	ESNAFA EĞİTİM VE DENETİM FAALİYETİNDE BULUNULMASI.		KISA VADE
	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	ESNAFA VE YEREL HALKA EĞİTİM VERİLMESİ		KISA VADE

2. MADDE

SORUN	TİRİLYE BELEDİYESİ STATÜSÜNÜN KAYBOLMASI ve KOORDİNASYON NOKSANLIĞI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	MUDANYA BELEDİYESİNİN EK HİZMET BİNASININ İŞLEVLİĞİNİN ARTTIRILMASI.			
	KURUM	EYLEM	BAŞ.TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	MUDANYA BELEDİYESİ	EK HİZMET BİNASININ İŞLEVLİĞİNİN ARTTIRILMASI		KISA VADE
	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ İLE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN KOORDİNASYON BİRLİĞİ SAĞLANMASI		KISA VADE
	MUDANYA KAYMAKAMLIĞI VE BURSA VALİLİĞİ	İLÇE BELEDİYESİ İLE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN KOORDİNASYON BİRLİĞİ SAĞLANMASI		KISA VADE
	TİRİLYE STK	EK HİZMET BİNASININ İŞLEVLİĞİNİN ARTTIRILMASI		KISA VADE

3. MADDE

SORUN	ALT YAPI NOKSANLIKLARI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	OTOPARK , KANALİZASYON , İÇME SUYU , DOĞALGAZ VE ELEKTRİK SORUNLARININ GİDERİLMESİ			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	MUDANYA VE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	OTOPARK , KANALİZASYON VE İÇME SUYU KALİTESİNİN ARTTIRILMASI VE TESİSATLARIN YENİLENMESİ		KISA VADE
	BURSA GAZ	DOĞAL GAZIN GETİRİLMESİ (HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ)		KISA VADE
	ULUDAĞ ELEKTRİK	ELEKTRİK KABLOLARININ YER ALTINA ALINMASI		KISA VADE
	TİRİLYE STK	İLGİLİ KURUMLARLA EYLEMİN TAKİBİ		

4. MADDE

SORUN	TARİHİ DOKUNUN KORUNAMAMASI ve RESTORASYONLAR			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	TARİHİ DOKUNUN KORUNMASI VE RESTORASYONLARIN YAPILMASI (TAŞMEKTEP , KEMERLİ KİLİSE)			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	MUDANYA BELEDİYESİ	TAŞMEKTEP , KEMERLİ KİLİSE ONARIMLARININ YAPILMASI		ORTA VADE
	BURSA İL KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ	TARİHİ DOKUNUN KORUNMASI VE RESTORASYONLARIN YAPILMASI		ORTA VADE
	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ			ORTA VADE
	MUDANYA KAYMAKAMLIĞI VE BURSA VALİLİĞİ			ORTA VADE

5. MADDE

SORUN	ULAŞIM YETERSİZLİĞİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	KARAYOLU , DENİZ ULAŞIMI VE ŞEHİR İÇİ ULAŞIM			
	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	MUDANYA BELEDİYESİ	TİRİLYE - MUDANYA ARASI ULAŞIMIN ARTTIRILMASI	KASIM 2018 İÇERİSİNDE	
	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	BURSA - MUDANYA ARASI ULAŞIMIN ARTTIRILMASI	KASIM 2018 İÇERİSİNDE	
	ULAŞTIRMA BAKANLIĞI	MUDANYA - TİRİLYE ARASI TİRİLYE İZMİR YOLUNUN İYİLEŞTİRİLMESİ, MUDANYA LİMANI KRUVAZİYER LİMANI OLARAK KULLANILMASI		

6. MADDE

TANIM ve PAZARLAMININ YETERSİZ OLMASI							
YERELİN VE KAMUNUN TİRİLYE ÖZELİNDE TANITIMA YER VERİLMESİ BİLLBOARD VE SOSYAL MEDYADA DAHA ÇOK YER ALMASI							
SORUN		KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ		
EYLEM PLANI	ÇÖZÜM ÖNERİSİ	MUDANYA BELEDİYESİ	YERELİN VE KAMUNUN TİRİLYE ÖZELİNDE TANITIMA YER VERİLMESİ BİLLBOARD VE SOSYAL MEDYADA DAHA ÇOK YER ALMASI		KISA VADE		
		BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ			KISA VADE		
		TÜRSAB			KISA VADE		
		İL KÜLTÜR TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ			KISA VADE		
		GÜMTOB			KISA VADE		
		BURSA VALİLİĞİ			KISA VADE		
		KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI			KISA VADE		
		KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TANITMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ			KISA VADE		
		TİRİLYE STK İLGİLİ KURUMLARLA EYLEMİN TAKİBİ					

7. MADDE

YEREL KÜLTÜRÜN TANINMAMASI					
YEREL KÜLTÜRÜN HAYATA GEÇİRİLMESİ , YEREL LEZZETLERİMİZİN VE YEREL ÜRÜNLERİN PAZARLANMASI					
SORUN		KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
EYLEM PLANI	ÇÖZÜM ÖNERİSİ	MUDANYA BELEDİYESİ	YEREL KÜLTÜRÜN HAYATA GEÇİRİLMESİ, YEREL LEZZETLERİMİZİN VE YEREL ÜRÜNLERİN PAZARLANMASI VE İLGİLİ KURUMLARLA EYLEMİN TAKİBİ		KISA VADE
		İL KÜLTÜR TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ			KISA VADE
		BURSA VALİLİĞİ			KISA VADE
		T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI			KISA VADE

3. TURİZM ZİRVESİ İZNİK ÇALIŞTAY RAPORU

KONU : İZNİK TURİZMİ

TARİH : 19 EKİM 2018, CUMA

BAŞKAN : Prof. Dr. Murat TAŞ / UNESCO İZNİK ALAN BAŞKANI

YAZMAN : Fatih KAYABAŞI

1.MADDE

SORUN	ULAŞIM SORUNLARININ ÇÖZÜLMESİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	RAYLI SİSTEM, TOPLU TAŞIMA ALTERNATİFLERİNİN ARTTIRILMASI, KRUVAZER LİMANI (MUDANYA-GEMLİK)			
EYLEM PLANI	KURUM	EYLEM	BAŞ.TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
	DEVLET DEMİR YOLLARI	İSTANBUL-BURSA ÜZERİNDE İZNİK BAĞLANTILI RAYLI SİSTEM ÖNERİSİ		ORTA VADE
	KARAYOLLARI	İZNİK-OSMANELİ KARAYOLU ÇALIŞMASININ TAMAMLANMASI ÖNERİSİ		KISA VADE
	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	SABİHA GÖKÇEN VE YENİŞEHİR HAVAALANI-BURSA BAĞLANTILI OTOBÜS SEFERLERİNİN BAZILARININ İZNİK ÜZERİNDEN GEÇMESİNİN SAĞLANMASI ÖNERİSİ		KISA VADE
	İZNİK BELEDİYESİ	İZNİK KENT İÇİ ULAŞIMIN NİTELİĞİNİN ARTTIRILMASI VE KÜLTÜREL ALANLARIN BİRBİRİNE BAĞLAYACAK YAYA YOLLARININ ÖZELLİĞİNİN TANIMLANMASI		KISA-ORTA VADE
	ULAŞTIRMA BAKANLIĞI	KRUVAZER GEMİ LİMANININ İŞLEVSEL HALE GETİRİLMESİ		KISA VADE

2.MADDE

SORUN	DEVAM EDEN ARKEOLOJİK KAZI ALANLARININ TURİZME AÇILMASI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	TEKNİK YAPISAL VE YÖNETSEL SORUNLARIN ETÜT EDİLEREK PROJELENDİRİLİP ZİYARETE AÇILMASI			
EYLEM PLANI	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	KAZI BAŞKANLIKLARI, MÜZE VE İLGİLİ KURUMLARLA KOORDİNASYON GÖREVİNE DEVAM ETMESİ		KISA VADE
	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	YÜRÜTMekte OLDUKLARI KAZILARLA İLGİLİ PROJELENDİRME ÇALIŞMALARINA HIZ VERİLMESİ		KISA VADE
KAZI BAŞKANLIKLARI	DEVAM EDEN KAZILARIN BİTEN KISIMLARININ PROJELENDİRİLEREK ZİYARETE AÇILMASININ SAĞLANMASI		KISA VADE	

3. MADDE

SORUN	TANITIM PAZARLAMA VE SUNUM ÇALIŞMALARINI EKSİKLİĞİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	TANITIM PAZARLAMA VE SUNUM STRATEJİLERİNİN OLUŞTURULMASI			
EYLEM PLANI	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TANITMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	İZNİK TANITIM STRATEJİLERİNİN BELİRLENMESİ (MARKA KENT), İZNİK TURİZM DİJİTALLEŞMESİNİN SAĞLANMASI		KISA VADE
	BURSA TURİZM PLATFORMU	İZNİK TANITIMININ TEK ELDEN YAPILMASI İÇİN KURUMSAL YAPILANMA		KISA VADE
	BEBKA	"İZNİK'İ KEŞFET" PROJESİNİN TAMAMLANMASI		KISA VADE
	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	AÇIK HAVA MEDYA TANITIM ARAÇLARININ ETKİN OLARAK KULLANILMASI, YÖNLENDİRME TABELALARININ OLUŞTURULMASI		KISA VADE
	KÜLTÜR VE TURİZM İL MÜDÜRLÜĞÜ	TANINMIŞ SOSYAL MEDYA FENOMENLERİNİN DAVET EDİLEREK İNFO TUR DÜZENLENMESİ İZNİK KÜLTÜR VE TURİZM BÜROSUNUN KURULMASI		KISA VADE
	İZNİK BELEDİYESİ	"İZNİK'İ KEŞFET" PROJESİNİN TAMAMLANMASI, AÇIK HAVA MEDYA TANITIM ARAÇLARININ ETKİN OLARAK KULLANILMASI, YÖNLENDİRME TABELALARININ OLUŞTURULMASI		KISA VADE
	BURSA VALİLİĞİ TURİZM TANITMA BİRLİĞİ	TANINMIŞ SOSYAL MEDYA FENOMENLERİNİN DAVET EDİLEREK İNFO TUR DÜZENLENMESİ, YURTDIŞI FUARLARINA AKTİF OLARAK KATILINMASI		KISA VADE
	TÜRSAB, GÜMTOB, SKAL, BURO VB. PLATFORM ÜYELERİ	TÜM ÇALIŞMALARLA KAYNAK SAĞLANMASI VE DESTEK VERİLMESİ İÇİN KÜLTÜR VE TURİZM FONU KURULMASI (VALİLİK BÜNYESİNDE)		KISA VADE

4. MADDE

SORUN	TURİZME DÖNÜK ALTYAPI EKSİKLİĞİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	TUVALET, OTOPARK, KAFETERYA-RESTORANT, MÜZE VE KONAKLAMA TESİSLERİNİN EKSİKLİKLERİNİN TESPİTİ VE PROJE GELİŞTİRİLMESİ VE MEVCUTLARIN İYİLEŞTİRİLMESİ			
EYLEM PLANI	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
	İZNİK BELEDİYESİ	TUVALET VE OTOPARK, İSKELE VE SEYİR ALANI YAPILMASI		KISA VADE
	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	MEVCUT KAFETERYA-RESTORANTLARIN TURİZME YÖNELİK İYİLEŞTİRİLMESİNİN PROJELENDİRİLMESİ İZNİK SAHİL DÜZENLEME UYGULAMASININ TAMAMLANMASI YEŞİL CAMİ ÇEVRESİ DÜZENLEME UYGULAMASININ TAMAMLANMASI		KISA VADE
	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	İZNİK MÜZESİ, KÜLTÜR VE TURİZM KORUMA VE GELİŞİM BÖLGESİ İLAN EDİLMESİ		KISA VADE
	TÜROFED	YENİ OTEL YATIRIMLARI		ORTA VADE

5.MADDE

SORUN	TARİH, KÜLTÜR VE TURİZM BİLİNCİNİN EKSİKLİĞİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	EĞİTİM BİLİNÇLENDİRME ÇALIŞMALARI			
EYLEM PLANI	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI ARAŞTIRMA EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	EV PANSİYONCULUĞU EĞİTİMİ VERİLMESİ, ULUSAL, YEREL VE SOSYAL MEDYADA KAMU SPOTU YAYINLANMASI		KISA VE ORTA VADE
	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ VE TOBB	TURİZM OTELCİLİK MYO VE UYGULAMA OTELİ, YABANCI DİL EĞİTİMİNE AĞIRLIK VERİLMESİ		KISA VE ORTA VADE
	MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	TARİH KÜLTÜR VE TURİZM BİLİNCİNE YÖNELİK DERS MODÜLLERİ OLUŞTURULMASI VE GEZİLER TERTİP EDİLMESİ (BURO-TÜRSAB DESTEĞİ), YABANCI DİL EĞİTİMİNE AĞIRLIK VERİLMESİ		KISA VE ORTA VADE
	YEREL YÖNETİMLER	YEREL HALKA "İZNİK DEĞERİ" NİN ANLATILMASI, SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS DEĞERLERİNE YÖNELİK EĞİTİMLERİN ARTTIRILMASI		KISA VE ORTA VADE
	DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	İLÇE MÜFTÜLÜĞÜ KANALIYLA TARİH, KÜLTÜR VE TURİZM BİLİNCİNE YÖNELİK PERSONEL VE TOPLUMUN BİLGİLENDİRİLMESİ		KISA VE ORTA VADE
	AİLE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI	MADDE BAĞIMLILIĞI, VANDALİZM VB. KONULARA YÖNELİK TARİH, KÜLTÜR VE TURİSTİK YERLERİN KORUNMASI AMACIYLA AİLE İÇİ EĞİTİMLERİN YAPILMASI		KISA VE ORTA VADE
	İZNİK TİCARET ODASI	ÜYELERİNE TARİH, KÜLTÜR VE TURİZM BİLİNCİNE YÖNELİK EĞİTİM VERİLMESİ		KISA VE ORTA VADE
	ESNAF ODALARI	ÜYELERİNE TARİH, KÜLTÜR VE TURİZM BİLİNCİNE YÖNELİK EĞİTİM VERİLMESİ		KISA VE ORTA VADE
	TURİZM PLATFORMU	EĞİTİM ÇALIŞMALARININ EŞGÜDÜM VE KOORDİNE EDİLMESİ		KISA VE ORTA VADE
	JANDARMA VE EMNİYET	PERSONELİN EĞİTİLMESİ VE CAYDIRICI ÖNLEMLERİN ALINMASI		

6. MADDE

SORUN	ALTERNATİF TURİZM EKSİKLİĞİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	TARİH VE KÜLTÜR TURİZMİ DIŞINDA DİĞER TURİZM ALTERNATİFLERİNİN PROJELENDİRİLMESİ			
EYLEM PLANI	KURUM	EYLEM	BAŞ.TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
	KÜLTÜR VE TURİZM İL MÜDÜRLÜĞÜ- BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	KRAL YOLU, İPEK YOLU, ÇİNE YOLU, İNANÇ YOLU, HAC YOLU, EVLIYA ÇELEBİ YOLU, TÜRK-İSLAM OSMANLI YOLU GİBİ GÜZERGAHLARIN BELİRLENMESİ, SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS ENVANTERİNİN OLUŞTURULMASI		ORTA VADE
	TÜRSAB	BU GÜZERGAHLARA YÖNELİK TANITIM VE PAZARLAMA STRATEJİLERİNİN BELİRLENMESİ.		ORTA VADE
	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ- DSİ	SANSARAK KANYONU VE TAÇİR KANYONU ALANLARININ MİLLİ PARK STATÜSÜ KAZANDIRILMASI, SU SPORLARI VE SU OYUNLARI (GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ DESTEĞİYLE) DÜZENLENMESİ		ORTA VADE
İZNİK BELEDİYESİ	ÜZÜM, ÇİNE VE ZEYTİN FESTİVALLERİNİN DÜZENLENMESİ, İZNİK PANAYIRININ ULUSAL VE ULUSLARARASI HALE GETİRİLMESİ, KÖY PAZARININ KURULMASI		KISA VADE	

7. MADDE

SORUN	UNESCO DÜNYA MİRASI KALICI LİSTESİNE GEÇİŞ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	UNESCO DÜNYA MİRASI KALICI LİSTESİNE GEÇİŞ ÇALIŞMALARININ YAPILMASI			
EYLEM PLANI	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	2019 EYLÜL AYINDA İZNİK'İN UNESCO DÜNYA MİRASI LİSTESİNE ADAY GÖSTERİLMESİ	2019 EYLÜL	2020 ŞUBAT
	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	ADAYLIK DOSYASI VE YÖNETİM PLANININ OLUŞTURULMASI		2019 HAZİRAN
İZNİK UNESCO ALAN BAŞKANLIĞI	İLGİLİ KURUM, UZMAN VE PAYDAŞLAR ARASINDA KOORDİNASYON SAĞLANMASI		2019 HAZİRAN	

8. MADDE

SORUN	MADDİ KAYNAK YETERSİZLİĞİ			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	İZNİK İÇİN KÜLTÜR VE TURİZM FONUNUN OLUŞTURULMASI			
EYLEM PLANI	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
	BURSA VALİLİĞİ	VALİLİK BÜNYESİNDE KÜLTÜR VE TURİZM FONUNUN OLUŞTURULMASI		KISA VADE
BURSA TURİZM PLATFORMU	KÜLTÜR VE TURİZM FONUNUN OLUŞTURULMASINA KATKI SAĞLANMASI		KIDA VADE	

9. MADDE

SORUN	TURİZM DANIŞMA BÜROSU PERSONEL İHTİYACI			
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	AYASOFYA'NIN YANINDAKİ MEVCUT TURİZM DANIŞMA BÜROSUNA ENFORMASYON MEMURU ATANMASI			
EYLEM PLANI	KURUM	EYLEM	BAŞ. TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
	KÜLTÜR VE TURİZM İL MÜDÜRLÜĞÜ	BAKANLIĞA VE TÜM İLLERE ENFORMASYON MEMURU İHTİYACINA DAİR YAZI YAZILMASI		KISA VADE

3. TURİZM ZİRVESİ İZNIK ÇALIŞTAYI KATILIMCILARI

S.NO	ADI-SOYADI	KURUM
1	Prof. Dr. Murat TAŞ	UNESCO İZNIK ALAN BAŞKANI BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ
2	Mukaddes KILIÇLAR	KÜLTÜR VE TURİZM İL MÜDÜRLÜĞÜ
3	Mehmet GÜLER	KÜLTÜR VE TURİZM İL MÜDÜRLÜĞÜ
4	Serpil ARIK	BURSA KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU MÜDÜRLÜĞÜ
5	N. Aylin KIRLANGIÇ	BURSA RÖLÖVE VE ANITLAR MÜDÜRLÜĞÜ
6	Orhun ŞEMİN	YİĞİT HOLDİNG
7	Yasemin HATİPOĞLU	BEBKA
8	Samet ŞİMŞEK	İZNIK BELEDİYE BAŞKANLIĞI
9	Remzi BAT	TÜRSAB BURSA
10	Haydar KALSEN	İZNIK MÜZE MÜDÜRLÜĞÜ
11	İhsan KARADAYI	SEYİR BUTİK PANSİYON
12	Orhan YAĞCIOĞLU	NİCEA EVENTS TURİZM SEYAHAT ACENTASI
13	Eser ÇALIKUŞU	UNESCO BURSA ALAN BAŞKANLIĞI
14	Seda BAL	UNESCO BURSA ALAN BAŞKANLIĞI
15	Birben DURMAÇALIŞ	UNESCO BURSA ALAN BAŞKANLIĞI
16	Bayram AKDAĞ	UNESCO BURSA ALAN BAŞKANLIĞI
17	Buğra ARTIÇ	GÜMTOB
18	Fatih KAYABAŞI	KÜLTÜR VE TURİZM İL MÜDÜRLÜĞÜ

BASIN AÇIKLAMASI

HİSAR ARKEOPARK ARKEOLOJİK KAZI ÇALIŞMALARI

İlk kez 2000 tarihinde 3. dereceli sit alanı olarak tescil edilen alan, şuan 1. derece arkeolojik sit alanı olarak tescillenmiş ve önümüzdeki yıllarda kazısı tamamlanarak, Bursa tarihinin arkeolojik kalıntılarını korumak ve açık hava müzesi olarak tasarlanmak üzere kamulaştırılmıştır. Bursa Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü Başkanlığında, Bursa Uludağ Üniversitesi Arkeoloji Bölümünün katkıları ve Bursa Osmangazi Belediyesinin maddi desteği ile 2015 yılı kapsamlı arkeolojik kazıları başlanmıştır. 2016 ve 2017 yılları arasında bölgede tescilli yapıların koruması yapılarak diğer yapılar yıkılmış ve alan arkeolojik kazılar için uygun bir hale getirilmiştir. Bu yıl 15 Ekim itibarı ile hava şartlarının elverdiği ölçüde tekrar arkeolojik kazılara ve alanın röleve çalışmalarına başlanmıştır. Uludağ Üniversitesi ile yapılan işbirliği neticesinde bölüm öğrencileri kazı alanında uygulama yapma şansına sahip olmuş, böylece alan hem eğitime hem arkeoloji bilimine hem de Bursa halkına hitap eden bir yer haline gelmiştir.

Yoğun bir şekilde Osmanlı temiz su künklerinin bulunduğu bölge özellikle Bizans ve Osmanlı su dağıtım şebekelerinin arkeolojik olarak kanıtı niteliği taşımaktadır. Pınarbaşı mevki olarak tanımlanan yer adından da anlaşılacağı gibi Uludağ'dan gelen temiz suyun dağıtım merkezi özelliği taşımaktadır. Aynı bölge de sadece Osmanlı değil, daha erken dönemlerinde su dağıtım şebeke ve taksimat sistemleri net bir biçimde izlenmektedir. Yapılan kazılar neticesinde Geç Roma Dönemi drenaj kanalı, figürlü ve geometrik desenli, geç antik mozaik zemin döşemeleri ve çok sayıda Roma, Bizans ve Osmanlı Dönemine tarihlenen seramik ve sikke buluntusu vardır. Kazı çalışmaları yapılan parselin, uzun yıllar boyunca kesintisiz

iskan edilmesi sonucu tüm tabakalar karışmış, dolayısıyla stratigrafik bir tespit yapılması olanaksızlaşmıştır. Buluntu grubu arasında özellikle dikkat çeken Osmanlı (63 adet) lüleleri 18. 19. Yüzyıla tarihlenmektedir. Tütünün Osmanlı topraklarına girmesiyle kısa sürede imparatorluk içinde popüler olmuş, üç yüzyıllık kullanımlarının ardından yerini sigaraya bırakmıştır. Lüleler genellikle pişmiş topraktan yapılan, tütün veya benzeri maddelerin içlerine doldurularak içildiği araçlardır.

Bu yılki çalışmaların 15 Aralık tarihine kadar sürdürülmesi planlanmakta olup, kazıların imkanlar ölçüsünde 2019 yılında ağırlıklı olarak tamamlanması ardından proje ve uygulama çalışmalarının programa alınması planlanmaktadır. Kazılar sonrası ortaya çıkan bulguların hem korunması hem de kullanılmasına yönelik projelerle 2014 yılında Dünya Kültürel Miras Listesine giren şehrimizin kültür, tarih ve turizm değerlerine katkı sağlaması amacıyla kurumlar arası iş birliği içinde ortaya bir açık hava müzesi çıkacaktır.

Bu çalışmaların yürütülmesinde başta Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Osmangazi Belediye Başkanlığına, Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna, Bursa Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne, Bursa Uludağ Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü öğretim görevlisi ve öğrencileri ile çalışmalarda görev alan Bursa Müze Müdürlüğü uzmanlarına teşekkürü bir borç bilirim.

A.Sinan ÖZBEY
Müze Müdürü

İZNİK UNESCO DÜNYA MİRASI ADAYLIK ÇALIŞMALARI KAPSAMINDA BİLGİLENDİRME TOPLANTILARI DİZİSİ 15 KASIM 2018/İZNİK

İznik medeniyetler arası geçişin kültürel izleri İznik,

Günümüzde aynı adı taşıyan gölün kıyısında, sucul ve karasal habitatlar barındıran verimli topraklarda kurulmuş;

Helenistik dönemden itibaren birçok medeniyetin buluşmasına ve etkileşimine tanıklık eden, izlerin bugün de görülebildiği, bütünlüğü günümüze kadar korunmuş abidevi kapıları olan şehir surları; anıt mezarları, askeri- ticari- dini yollar üzerinde izgara planlı kent yerleşimi;

Helen-Roma dönemleri ile başkentliğini yaptığı bizans, selçuklu dönemleri ile erken osmanlı dönemlerine ait mimari anıtları ve arkeolojik alanları ile tarihe tanıklık etmeye devam eden;

Çok katmanlı bir entelektüel yaşama katkısıyla dünya tarihi bakımından önem taşıyan, roma imparatorluk kültürünün oluşumu, hıristiyanlık dininin teolojik ve politik yapısını şekillendiren ilk ve yedinci ekümenik konsiller, türklerin batıya göçü, osmanlı-islam eğitim geleneğini biçimlendiren medrese anlayışı ve tasavvufi yaşam kültürü ile bugün hala etkisi devam eden birçok tarihi olaya tanıklık eden;

Yapım tekniği ve desenleri ile dünyanın birçok önemli yapısında görülen iznik çini ve seramikleri ile adını duyurmuş;

BİR DÜNYA KENTİDİR

İznik, 15 nisan 2014 yılında kültür ve turizm bakanlığı'nın önerisi ile unesco dünya mirası geçici listesi'ne alınmıştır. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Bursa Büyükşehir Belediyesi arasında yapılan işbirliği protokolü ile iznik alan başkanlığı kurulmuştur. Bu kapsamda, bursa büyükşehir belediye başkanlığı'nın önerisi ile kültür ve turizm bakanlığı tarafından Prof.Dr. Murat Taş İznik alan başkanı olarak atanmıştır. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı koordinatörlüğünde ve bursa büyükşehir belediyesi bünyesinde oluşturulan uzmanlarla

birlikte İznik alan başkanlığı İznik'in Unesco Dünya Mirasına adaylık çalışmalarını yürütmektedir.

Unesco Dünya Mirası adaylık çalışmaları, adaylık dosyası ve alanın yönetim planının hazırlanması olmak üzere iki ana başlık üzerinden yürütülmektedir. Bu başlıklar altında İznik'in üstün evrensel değerinin tanımlanması ve yönetim alanı sınırlarının belirlenmesi çalışmaları öncelikle yürütülmektedir. Bu amaçla, doğrudan İznik hakkında bilimsel çalışmaları bulunan arkeoloji, sanat tarihi, mimar, dinler tarihi, tarih, çini alanlarındaki uzmanlardan oluşan bir uzmanlar grubu ile yaklaşık iki yıldır bilimsel çalışmalar yürütülmektedir. Bu bilimsel çalışmalara katkı sağlamak amacı ile İznik'teki tüm kamu kurum temsilcileri, sivil toplum temsilcileri, meslek odası temsilcileri, farklı üniversitedelerden araştırmacı ve uzmanlar ile İznik'te yaşayan halk ile birlikte önce bilgilendirme toplantıları, sonrasında tüm paydaşların katılacağı koordinasyon toplantıları ve daha sonra da stratejik arama toplantıları yapılması planlanmaktadır. Bugünkü bilgilendirme toplantısı da bu planlanan çalışmaların önemli bir aşamasını oluşturmaktadır. Sürece katkı sağlayacak tüm paydaşların bilgi sahibi olması sağlanıp, görüşleri alınarak yapılmakta olan çalışmalar geliştirilecektir. İznik alan başkanlığı koordinasyonu ile tüm paydaşların katkılarıyla hazırlanacak adaylık dosyası ve yönetim planı, kültür ve turizm bakanlığı'na iletilerek İznik'in unesco dünya mirasına adaylık başvurusu yapılması sağlanacaktır. Bu çalışmaların başlatılmasını sağlayan ve yürütülmesine destek veren kültür ve turizm bakanlığı ile bursa büyükşehir belediye başkanlığına, bize ev sahipliği yapan İznik Kaymakamlığı ve İznik Belediyesine, katkı sağlayan ve destek veren tüm paydaşlarımıza, uzmanlarımıza, alan başkanlığı ekibime ve izniklilere teşekkür ederim.

Saygılarımla.
Prof.Dr. Murat TAŞ
İznik Alan Başkanı

İZNİK ROMA TİYATROSU 2018 KAZI VE RESTORASYON ÇALIŞMALARI SONUÇ RAPORU

1. 2018 YILI KAZI RAPORU

- 1.1. Kazı Çalışmaları
- 1.2. Seramik Değerlendirme Çalışmaları
- 1.3. Mimari Belgeleme Çalışmaları
- 1.4. Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları
- 1.5. Küçük Buluntu Değerlendirme Çalışmaları
- 1.6. Antropoloji Çalışmaları

2. ESERLER LİSTESİ

- 2.1. Envanterlik Eserler Listesi
- 2.2. Etütlük Eserler Listesi

İZNİK ROMA TİYATROSU 2018 KAZI VE RESTORASYON ÇALIŞMALARI

İznik (Nicaea) Tiyatrosu Kazı ve Restorasyon Çalışmaları; Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izni, Dokuz Eylül Üniversitesi ile Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından sağlanan ayni ve maddi destekler sayesinde, Doç. Dr. Aygün Ekin Meriç başkanlığındaki bir ekip tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar 18.06.2018 ile 26.11.2018 tarihleri arasında, farklı uzmanlık alanlarına sahip öğretim üyeleri, arkeolog, sanat tarihçisi, mimar, restoratör ve ilgili bölümlerin öğrencileri tarafından sürdürülmüştür. Kazılara Bakanlık Temsilcisi olarak katıldım. Çalışmalar; Kazı, Seramik Değerlendirme, Mimari Belgeleme, Konservasyon, Küçük Buluntu ve Antropoloji olmak üzere altı farklı alanda gerçekleşmiştir.

Sahne Binası çevresi, Tonozlar ve Tiyatro Güneyi'nde yer alan altı farklı bölümde sürdürülmüştür.

Kazı alanları

1. KAZI ÇALIŞMALARI

2018 yılı İznik Roma Tiyatrosu kazı çalışmaları,

1.1. SAHNE BİNASI BATISI

1.1.1. SBB1 Açması

2016 yılında SBB1 (Sahne Binası Bölüm - 1) ola-

rak adlandırılan ve karolajda H4 ve H5 plankarelerinin içerisinde kalan alanda +89.76 m seviyesine kadar kazı yapılmıştı ve binanın yastık taşlarına ulaşılmasıyla o yılki kazı tamamlanmıştı. 2018 yılında ise bu seviyeden kazmaya devam edilmesine karar verilip, sahne binasının temel seviyesinin altına inmeyi amaçlayarak 02.07.2018 tarihinde çalışmalara başlandı. Öncelikle açma içerisindeki geç dönem duvarına destek olması amacıyla bırakılmış olan toprak ve H5-1 isimli mermer bloğun altındaki toprak temizlenerek açmanın kazısına başlandı. +89.60 m seviyesinde açmanın güney yarısını kapsayan sıkıştırılmış toprak zemine rastlandı. Temele inme çalışmalarına SBB1-Kuzey açması adı altında SBB1'in kuzey yarısında devam edilmiştir. Açmanın güney kısmındaki zemini korumak amacıyla üzerine geotekstil kumaş serildi ve kuzey kesimde çalışmalara başlandı.

+88.47 m seviyesinden itibaren taş kırıkları ve çamur sebebiyle kazı yapmak çok zorlaştı ve açmanın kuzeybatı köşesinde 1x1 metrelik alanda derinleşmeye devam edildi. +88.20 m seviyesinde su çıkmasına karşın temel bloğunun zeminine ulaşamayınca el ile kazılmaya devam edilerek +87.82 m seviyesinde en alt bloğun zeminine ve blokların altındaki agger tabakasına ulaşıldı. Açmada amaçlanan verilere ulaşıldıktan sonra 11.07.2018 tarihinde SBB1-Kuzey açması toprakla dolduruldu ve bu mekândaki çalışmalar tamamlandı.

SBB1 Kuzey açması

1.1.2. H6 Açması

04.09.2018 tarihinde tiyatronunsahne binasının orijinal kullanım seviyesi üstünde kalan toprağın temizlenmesi amacıyla +92.11 m seviyesinde

5x5m ölçülerindeki plankarede çalışmalarına başlandı. Toprakta yoğun miktarda taş ve tuğla parçaları gözlemlendi. Plankarenin güney bölümünde, 3.74 x 2.00m ölçülerinde ve +91.18m kodunda işlenmiş taş artıklarıyla yapılmış zemin dolgusu açığa çıkarıldı. Zemin dolgusu, doğu-batı uzantılı halde ve batı bölüme ilerledikçe eğimli şekilde devam etmektedir. Açma çalışmaları, +90.97m seviyesinde 12.09.2018 tarihinde tamamlanmıştır.

H6 açması

1.1.3. H7 Açması

07.08.2018 tarihi itibari ile proscaenamun batısında kazısı hedeflenen I7 ve H7 plankarelerindeki çalışmalara başlandı. +91,67 m seviyesinden başlayan kazı çalışmaları sırasında +91,60 m seviyesinde yoğun harçlı bir tabakaya rastlandı ve açma içerisinde harç gözlemlenmeyen noktalarda kazıya devam edildi. Açmanın batı kesimine kayan çalışmalar sırasında +90,91 m seviyesinde proscaenauma çıkan merdiven basamaklarının en üst noktasına ulaşıldı. Merdiven basamaklarının üzerini kapatan toprak katmanı kazılarak merdiven basamakları ve üzerindeki geç dönem duvar kalınlığı ortaya çıkarıldı. I7 plankaresinden elde edilen veriler doğrultusunda bu alanda görülen harçlı katmanın, geç dönem duvarları hazırlanırken kullanılan harç birikintisi olduğu düşünülmektedir. H6-17 numaralı mimari blok taşındı ve altındaki toprak temizlendi. Plankare çalışmaları merdiven basamağının seviyesi baz alınarak 17.08.2018 günü +90,91 m seviyesinde tamamlandı.

1.1.4. I7 Açması

10.08.2018 günü +92,06 m ile +90,70 m seviyeleri arasında batıdan doğuya doğru eğimli olan açma, I7 plankaresinde referans alınan merdiven basamağının seviyesi olan +90,91 m seviyesinde kadar kazılmıştır. Ancak +91,24 m seviyesinde horasan harcı ile yapılmış bir zemin tespit edilmiştir. Öncelikle I7 plankaresinde bulunan üç adet mimari blok numaralandırılarak açma dışına taşındı. Harçlı zemin, bulunduğu seviye itibarıyla ve tiyatronun orijinal hali göz önüne alındığında, muhtemelen geç dönemde kullanıldığı anlaşılmıştır. Bu çalışmanın yanı sıra iki adet mimari blok numaralandırılarak kaldırıldı ve plankarede yapılan çalışmalar, H7 açmasındaki merdiven basamağını referans alınarak +90,91 m seviyesinde tamamlandı.

Batı Parodos'a çıkan merdivenler

1.2. TONOZLAR

Tiyatronun cavea bölümünü taşımak üzere inşa edilmiş olan tonozların mimari yapılarını ortaya çıkarmak ve tonozlar arasındaki bağlantıları ortaya çıkarmak adına 2018 kazı yamuk tonozlu yapılar da kazı çalışmalarına başlanmıştır. Bumekânlar Galerî 1 İçi, TT2 ve İT3'tür.

1.2.1. Galerî 1 İçi (TT1)

Caveanın taşınması amacıyla bindirme tekniği ile inşa edilmiş olan trapezoidal tonozlardan (TT) doğudan ilkinde Galerî 1 adı verildi ve içerisinde yapılacak olan zemin açma çalışmaları kapsamında bulunan buluntular Galerî 1 İçi adı altında toplandı. Önceki kazı dönemlerinde çalışma yapılmış olan alanda zemin üzerinde ortalama 40 cm toprak

kalmış ve bu toprağın kazılıp zemin seviyesine kadar temizlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda yapılacak çalışmalarda hedef, bu galeriyi ve girişini açarak restorasyon projesi kapsamında sergi salonu olarak kullanılmasıdır.

Galerî 1 olarak adlandırılan trapezoidal tonozun doğu duvarı 9,00 m, batı duvarı 5,00 m, kuzey ve güney duvarları ise 11,40 metredir. 12.07.2018 tarihinde kazılmaya başlanan ve +90,19 ile +89,79 m aralığında iki seviyeye ayrılarak kazılması planlanmıştır. Açmanın doğu ve batı duvar kenarlarında yaklaşık 1,5 m, kuzey ve güney kenarları yanında yaklaşık 20 cm ve açmanın batı duvarından açma ortasına kadar 30 cm eninde taş kırığı serilmiş ve açma ortasında bir metrekairelik kısmında daire denebilecek bir alanda taş kırığı yığılmış olarak tespit edilmiştir.

Trapezoidal tonozda yapılan çalışmalar esnasında, açmanın genelinde humuslu, karbonlu toprak ve duvar köşelerinde yoğun taş yongası içeren toprak gözlenmiştir. Daha önceki yıllarda yapılan çalışmalarda, açmanın batı ve kuzey duvarları kenarlarına istiflenmiş mimari yapı blokları açma içerisine devrilerak altlarında kalmış olan topraklar temizlendi ve çıkan buluntular Galerî 1 İçi Taş Altı Temizliği olarak kasalandı. Taşlar eski yerlerine alınarak açmadaki çalışmalar 30.07.2018 tarihinde sonlandırıldı.

Galerî 1 (TT1) tonozu içi

1.2.2. TT2 Açması

Doğudan başlanarak numaralandırılan taşıyıcı tonozlardan ikincisi olan mekana 2016 yılında yapılan çalışmalarda Galerî 2 adı verilerek kazı çalışmaları yapılmıştı. Bu yıl devam edilen çalış-

malarda aynı mekâna Trapezodial Tonoz 2 (TT2) adı verildi. 01.08.2018 tarihinde +92,38ve+92,11 m seviyeleri arasında başlanan kazı çalışmalarına +91,94 m seviyesine kadar devam edildi.

Çalışmalar sırasında 2016 sezonunda üst bölümü görülmüş olan pişmiş toprak kalıntının, sır ve kimyasal eritmek için kullanılan bir çeşit fırın olduğu anlaşıldı ve çevresinde yarım daire şeklinde kil serilmiş bir alan tespit edildi. Bu mekândaki kazı çalışmalarına proscaenamun batısındaki alanda taş kaldırma işlemi gerçekleşip kazıya elverişli hale gelmesi sebebiyle o alana öncelik tanınarak 03.08.2018 tarihinde ara verildi.

+92,11 ile +91,94 m seviyeleri arasındaki kazı çalışmaları sırasında, açma içerisindeki eğimden dolayı batı kesiminde kalan molozlu ve modern atıklı tabaka kazılmaya devam edildi. Açma içerisinde bulunan Osmanlı Dönemi sır eritme fırını etrafında yaklaşık 30-40 cm toprak bırakılarak kalan alanlarda çalışma yapıldı. Çalışmalar sırasında +91,52 m seviyesinde açma geneline yayılan geniş bir kül tabakası görüldü. Açma içerisindeki fırınla ilişkilendirilmesi muhtemel bu kül katmanı, yakındaki başka bir seramik fırınının atığı olma ihtimalini de taşımaktadır. Yine aynı seviye çalışması sırasında kül tabakası içerisinde olduğu için kuru toprak kısımlarına nazaran daha fark edilebilir olan kanalların köstebekler tarafından kazıldığı anlaşıldı ve bu kanalların açma içerisinde geniş bir alana uzandığı tespit edildi.

TT2'den TT1'e geçişi sağlayan koridorun kapı bölümünün en üst kısmına o alandaki toprağın çökmesi sonucu +91,38 m seviyesinde rastlandı. Bir sonraki seviye çalışmasında TT2 açması, çalışmalar sırasındaki derinleşme göz önüne alındığında ve çalışma kolaylığı açısından TT2 Batı ve TT 2 Doğu adı altında tam ortadan ikiye bölünerek kazıldı.

1.2.3. TT2 Batı Açması

+91,48 m seviyesinden başlanan TT2 Batı çalışmaları dâhilinde açmanın batı ucundaki moloz atığı kazıldı. +91,21 m seviyesinde en az iki en fazla üç bireye ait olduğu düşünülen muhtelif insan kemikleri yanmış ve dağınık halde bulundu. Belgeleme çalışmaları yapıldıktan sonra söz konusu kemikler toplanarak üzerinde çalışılması adına kazı deposuna nakledildi.

12.09.2018 gününden itibaren devam edilen çalışmalarda +91,00 m ile +90,74 m seviyeleri arasında yapılan kazı çalışmalarında yoğun şekilde taş kırıklarına rastlanmıştır. Bu taş kırıklarının tiyatroya genelinde geç dönem duvarları diye adlandırığımız Bizans Dönemi eklentileri inşa edilirken ortaya çıkan taş işleme artıkları olduğu ve buraya getirilerek doldurulduğu düşünülmektedir.

Açmanın güney doğu kesiminde bir önceki seviyede bulunmuş dağınık ve yanık haldeki insan kalıntılarının devamı niteliğinde insan kemikleri ele geçmiş ve kayıt altına alınmıştır. 17.09.2018 günü +90,74 ve +90,47 m seviyeleri arasındaki çalışmalar tamamlandı ve TT2 açması içerisinde bulunan 6 adet mimari blok açmadan çıkartıldı.

+90,47 - +90,19 m seviye çalışmaları yapıldığı sırada, açmada bulunan taş işleme artıklarının bu seviye aralığında olan kısmı üzerinde tonoz blokları arasından damlayan su ile yıllar sürecektir bir süreçte oluşması muhtemel yaklaşık 10 cm boyunda kalker dikitler görülmüştür. Bu durum alana iki ayrı zamanda taş işleme artığı doldurulduğunu düşündürür niteliktedir.

20.09.2018 tarihinde TT2 Doğu açmasında çalışmalara başlandı. Açmaların derinleşmesi sebebiyle teraslama yapılarak devam ettirilen çalışmada 12.10.2018 günü TT2 Doğu açması +90,19 metre seviyesine getirilip batı bölümü ile seviye eşitleme çalışması yapılmıştır. +89.99 ile +89.79 m seviyeleri arasında yürütülen çalışmalarda daha önceki seviyelerde yoğun miktarda görülen taş kırıklarının açmanın orta kesiminde bir metrelik alanda yoğunlaşmış olduğu görüldü ve 26.10.2018 günü kazılar tamamlandı.

1.2.4 TT2 Doğu Açması

20.09.2018 günü başlanan çalışmalarda TT2 Doğu açmasında öncelikle kaldırma işlemi gerçekleştirilmiş olan mimari bloklar ve sır eritme fırını altında kalan topraklar temizlenip açma eşit seviyeye getirildi. +91,48 m seviyesinden kazı çalışmalarına başlanan açmada TT 2 Batı'da olduğu gibi yoğun kül tabakası ile açmanın her noktasında karşılaşıldı. Açmanın kuzeydoğu köşesinde bir fırınla ilişkilendirilebilecek kil ile yapılmış bir duvar +91,32 m seviyesinde gözlemlenmeye başla-

miştir. Bu duvar, açma dışında kalan İç Tonoz 2 de toprak altında bir fırın olabileceğini açmadaki kül miktarının fazla oluşunu açıklayabilme fırsatı vermiştir. +91,05 m seviyesinde galerinin doğu duvarına ait in-situ bloklara rastlanmıştır. Açma genelinde yoğun taş işleme artışı gözlemlenen tabaka devamlılık göstermiştir. Açmada inilmesi hedeflenen +90,19 m seviyesine yaklaşıldıkça taş işleme artıklarının yoğunluğu azalmıştır.

TT2 ile İT3 arasında bulunan kapının eşik bloğu +90,19 m seviyesinde ortaya çıkmıştır. Bu eşik bloğunun açma içerisinde kalan kısmı kuzey-güney yönünde 1,40 m doğu-batı yönünde 0,47 m olarak ölçülmüştür. Daha önce kazısı yapılmış olan tonozlarda kapı eşiğinin korunmamış olmasından dolayı bu alanda bulunan blok önem arz etmektedir ve tonozların orijinal zemin seviyesi hakkında bilgi vermektedir.

+90,19 m seviyesinde TT2 Batı açmasıyla eş seviyeye gelinmiştir. 10.10.2018 günü TT1 açmasındaki kazı seviyeleri referans alınarak +90,19 ve +89,99 m seviyeleri arasındaki kazı çalışmalarına başlanmıştır. 12.10.2018 günü seviye çalışması bitmiş olup TT2 Batı açmasında da aynı seviyede çalışma yapılmıştır. TT 2 içerisindeki doğu ve batı yarıda sırasıyla birer seviye inerek yapılan çalışmalarda TT2 Batı açması +89,99 m seviyesine getirilmiştir.

17.10.2018 günü itibari ile daha önceki yıllar kazılmış olan, TT2 ve TT3'ü birbirine bağlayan koridor referans alınarak kazı çalışmasına TT2 Doğu açmasında koridor önünden başlanmıştır. TT1 de inilen son seviye olan +89,79 m seviyesi bu açma ve koridorda da tutarlılık göstermiştir. Akabinde açma içerisinde bulunan R12-4 numaralı mimari blok taşınma imkânı olmadığı için açmanın köşesine çekildi. Taş altında bulunan toprak +92.09 m ile +89.79 m seviyeleri arasında kazıldı ve bulunmaları R12-4 Taş Altı Temizliği adı altında toplandı. Aynı gün içerisinde TT2 Doğu bölümündeki tüm kazı çalışmaları tamamlandı.

Galeri 2 (TT2) tonozu

2.2.1. İT3 Batı Açması

TT2 açmasının doğu bölümünde kalan mekânda yapılan çalışmalara, kazı çalışmalarının rahat bir şekilde yürütülebilmesi adına teraslama yöntemiyle kazılması için, 12.09.2018 tarihinde +92.53 m seviyesinde başlandı. İç Tonoz 3 (İT3) mekânı doğu ve batı olarak ikiye ayrıldı ve tonozun batısı İT3 Batı olarak kodlandı. 5x5m ölçülerindeki alanda yapılan çalışmalar TT2 açmasının kazısı için yeterli olan +91.55m seviyesinde 18.09.2018 tarihinde durduruldu.

İT3 tonoz kazısı

2.2.2. Koridor 1

TT2 ve TT1 mekânlarını birbirine bağlayan geçiş Koridor 1 adı verildi ve 20.10.2018 günü bu geçişin açılması adına geçişi kapatmış olan +90.99 m ve +89.79 m seviyeleri arasındaki toprağın kazısına başlandı. Mekânın darlığından ve çalışma güçlüğünden dolayı kazı çalışmaları tek seviye kasası açılarak yapıldı. Batı duvarı 4.50 m, doğu duvarı 4.70 metre uzunluğunda ve 1.00 m eninde

olan kavisli koridorda kazı çalışmaları 21.10.2018 günü koridorun tamamı açılarak, tonozlar arası bağlantı sağlanmış oldu.

Tonozlar arası Koridor 1

2.3. TİYATRO KUZEYBATISI

Tiyatronun kuzeybatı bölümünde kalan ve kazısı tamamlanmamış bu alanda yapılan çalışmalar esas olarak Batı Sütunlu Galeri diye adlandırılan mekanın batı bölümünün kazılması amacıyla 02.07.2018 günü D4 plankaresinden başlayarak yapılmıştır. Bu çalışmalar kapsamında B5, C4, C5, C6-7/D6-7, D4, D5 açmalarında kazı çalışmaları yapılmıştır.

2.3.1. D-4 Açması

02.07.2018 tarihinde +91.07 m seviyesinde kazılmaya başlanan açmada, önemli sayılabilecek buluntu olarak Batı Sütunlu Galeri'nin ikinci katına ait olan tek satır yazıya sahip bir parapet parçası ele geçmiştir. Açma çalışmaları 10.07.2018 günü +89.78 m seviyesinde tamamlanmıştır.

2.3.2. D-5 Açması

Açmadaki kazı çalışmalarına 11.07.2018 tarihinde +91.37 m seviyesinde başlandı. Kazı çalışmaları sırasında +90.95m seviyesinde 2.90x1.67m ölçülerinde harçlı bir zemin tabakası görülmüştür. Bu zeminin D6 plankaresindeki seramik fırınının kullanıldığı dönemle ilişkili olması muhtemeldir ve C5 plankaresinde devam etmektedir. Tahrip olmuş bu zemin tabakasının rölövesi alındıktan sonra açmanın bir kısmının seramik fırını altında kaldığı için ve diğer açmalarda devamlılığı görülebilmesi adına korunmuştur. 20.07.2018 tarihinde +89.83 m seviyesinde tamamlanan çalışmalar sırasında Batı Sütunlu Galeri'ye ait olan ve binanın çatısı hakkında ilk kez fikir sahibi

olmamızı sağlayan üçgen alınlık parçalarının yanı sıra birçok mimari bloğa da rastlanmıştır.

2.3.3. C6-7/D6-7 Açması

Önceki yıllarda farkedilmiş olan seramik fırınından dolayı plankare gözetmeden yapılan kazılar sebebiyle dörtplankarenin kesişim noktasında kalmış olan toprak tabakası belli bir seviyeye kadar kazılmıştır. 23.07.2018 tarihinde +92.17 m seviyesinde başlanan çalışmada elenen toprak, açmanın doğusunda bulunan sahne binasına kadar vinç girebilmesi için rampa yapımında kullanılmış ve çalışma 31.07.2018 tarihinde +90.89 m seviyesinde durdurulmuştur.

2.3.4. C-4 Açması

31.07.2018 tarihinde +91.04 m seviyesinde çalışmalara başlanan açma, tiyatronun kazı alanı sınırındadır. Açmanın kuzeyinden güneyine uzanan, Batı Sütunlu Galeri'nin duvarlarıyla paralel ve aynı biçimde mermer bloklarla yapılmış bir duvara +90.10 m seviyesinde rastlandı. Genişliği 1.20 m olan duvarın üzerinde sütunlu galeride olduğu gibi postamentlerin oturduğu izler ve kenet delikleri görülmektedir. +89.80 m seviyesinde kazı çalışmaları tamamlanmıştır.

2.3.5. C-5 Açması

06.08.2018 tarihinde +91.06 m seviyesinde kazı çalışmalarına başlandı. Birçok mimari yapı ögesi ve C4 açmasında karşılaşılan duvarın devamı açığa çıkarıldı. 13.08.2018 günü +89.78 m seviyesinde açma çalışmaları tamamlandı.

2.3.6. B-5 Açması

14.08.2018 tarihinde +91.11 m seviyesinde başlanan çalışmalarda, tiyatro kazı alanının sınırında olan açmada, +91,08 m seviyesinde bir fırına ait olan taş örgüden destek duvarı ile karşılaşılmıştır. Sit alanını çevreleyen tel çit dışına ve B6 plankaresine uzanan fırının korunabilmesi adına toprak altında kalması uygun görülmüş olup aynı gün çalışmalar durdurulmuştur. Bu

açmadaki çalışmanın tamamlanmasıyla birlikte tiyatro kuzeybatısındaki çalışmalar 2018 sezonu için sonlandırılmıştır.

Tiyatro Kuzeybatısı genel görünüm

2.4. TİYATRO GÜNEYİ P18 AÇMASI

Tiyatronun güney cephesinde bulunan ve orijinalinde üst caveaya çıkmak için kullanılan merdiven kovalarından 3. sıradakine Merdiven 3 adı verilmiştir. Bu merdivenin giriş kısmında daha önce yapılan kazılarda büyük bir mimari blok olmasından dolayı çalışma yapılamamıştı. Ancak bu alandaki P18-3 numaralı blok vinç ile kaldırıldıktan sonra bu alanda taş altı temizliği yapıldı ve girişin görünürlüğü sağlanmış oldu. Bunun sonrasında merdivenin ilk basamakları ve ön cephesinin ortaya çıkarılması adına bu alanda kalmış olan ve birden fazla açma sınırı içerisindeki toprak P18 açmasında daha fazla hacme sahip olduğu için bu şekilde isimlendirilerek kazılması amaçlandı.

29.08.2018 tarihinde +90.73 m seviyesinde başlatılan çalışmalar 04.09.2018 tarihinde +89.40 m seviyesinde tamamlandı. Yapılan çalışmalar sırasında açmanın doğu bölümünde uzunluğu 1,80 m ve genişliği 0,60 m olan tuğla örgülü geç dönem duvarı ortaya çıkarıldı. Bu sırada Merdiven 3'e ait ilk basamaklar da gün yüzüne çıkarılmış oldu.

Merdiven 3

2.5. TİYATRO KUZEVİ U2 AÇMASI

Sahne binasının kuzeydoğusunda bulunan konteynerin kaldırılmasıyla, 19.09.2018 tarihinde +92.04m seviyesinden kazılmaya başlanmış ve hemen 2017 kazı sezonunda U3 ve V3 plankarelerindekarşımıza çıkan geç döneme ait duvarların devamı ortaya çıkmıştır. Açma içerisine 2017 kazı sezonunda çalışmaları yapılmış ancak üzerindeki konteyner sebebiyle kazılamamış olan V2, V3 ve U3 açmalarından da bir kısım alan dâhil edilmiştir. Böylelikle U2 açmasının ölçüleri; kuzeyi 7,00 m, güneyi 7.20m, doğusu 3.30 m ve batısı 3.34m olacak şekilde belirlenmiştir.

+91.30 m seviyesinde aktif olmayan modern bir su borusu açığa çıkarılmıştır. Seviye çalışmalarının rahat yürütülebilmesi adına su borusu fotoğraflanıp kaldırılmıştır. +90,88 m seviyesinde takibi yapılan duvarların üstlerine ulaşılmasıyla açma bölümlere ayrılarak kazılmaya devam edilmiştir. 29.09.2018 tarihinde +90,88 m seviyesinden itibaren üst kısımları görülmeye başlayan ve 2017 kazı sezonunda gözlemlenmiş olan geç dönem duvarlarını takiben kazı yapılmıştır. U2 açması içerisinde kalan duvarlar +90,88 m seviyesinden +89,85 m seviyesine kadar kazılmıştır. U2B4 olarak adlandırılan mekanda +90,66 m seviyesinde ortaya çıkan harçlı zemin tabakasına rastlanmıştır. Bu zemin tabakası üzerinde, apsisi bir mekân izlenimi verenmermer zemin ve kaplama kalıntılarına rastlanmıştır. Bu duvarların ve zemin yapısının tiyatro alanının dışında kalan kuzey kesitteki bahçeye ve açma sınırı dışında bulunan tuvaletlerin altına uzandığı için devamı takip edilememektedir. Bu sebeple yapının ne olduğu tam olarak ortaya çıkarılamamış ve yoruma açık kalmıştır.

U2 Plankaresiapsislimekan

2.6. TAŞ ALTI TEMİZLİKLERİ

Kazı sezonu boyunca alan içerisinde kazı yapımını kolaylaştırmak ve yol açmak adına belgelenmesi yapılmış birçok taş kaldırılmış veya taşınmıştır. 02.08.2018, 18.09.2018 ve 14.10.2018 tarihlerinde vinç yardımıyla sahne binasının batısında, tiyatronun güneydoğusunda ve tiyatronun kuzeybatısında birçok mimari blok vinç yardımıyla kaldırılarak, taş sergisine taşınmıştır. Bunun yanında insan gücü ile kaldırılıp taşınan ya da açma içerisinde devrilen blokların da altından çıkan topraklar taş altı temizliği olarak kazılmış ve çıkan eserler bu şekilde kayda alınmıştır.

Taş kaldırma çalışmaları

2. SERAMİK DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

18.06.2018 tarihinde başlayan ve 26.10.2018 tarihinde sona eren dört aylık kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan seramik ve küçük buluntular ile ilgili değerlendirmeler Doç. Dr. Aygün Ekin Meriç başkanlığında, Arkeolog Ferhat Somuncu,

arkeoloji öğrencileri Pelşin Fidan, Melisa Kömürcü ve Ulaş Çelik tarafından yapılmıştır. Galeri 1 İçi, İT3 Batı, TT2, TT2 Batı ve TT2 Doğu sektörlerinde ortaya çıkarılan seramikler hakkındaki ilk inceleme sonuçları bu raporda değerlendirilmiştir.

2018 kazı sezonunda ortaya çıkarılan seramik buluntuların çoğunluğunu amorf parçalar oluşturmaktadır. Bu sezonda elen geçen seramik sayısı toplam 88.362 adettir. Analizi yapıp alınan seramik sayısı 17.488 adet iken atılan seramik sayısı da 70.874'tür. Daha iyi durumdaki 4.750 adet seramik numaralanarak fotoğraflanmış ve çizilmeye başlanmıştır.

Günlük kullanım kaplarının yoğunlukta olduğu seramiklerin büyük çoğunluğu, Geç Helenistik/ Erken Roma Dönemi'ne (% 44) aittir. Daha sonra sırasıyla Geç Roma Dönemi (% 21), Roma Dönemi (% 16), Geç Roma ve Erken Bizans Dönemi (% 11), Geç Helenistik Dönem (% 4), Erken Helenistik Dönem (%2) ve Bizans Dönemi (%2) seramikleri gelmektedir.

2.1 Tonozlar

Tonozlar olarak adlandırılan buluntu yerleri, Galeri 1 İçi, İT3 Batı, TT2, TT2 Batı ve TT2 Doğu'dur. Bu alanlardan ortaya çıkan seramik yoğunluğu MÖ 1. ve MS 1. yüzyıllarda artmış gibi görünse de (%59), MS 4-6. yüzyıl seramikleri (%23) de azımsanmayacak miktardadır. Bunların içinde özellikle Geç Helenistik döneme ait Pergamon işi günlük kullanım kapları, basit firnisli tabaklar, Gri-Siyah seramik grubu, kapak (IRT'18-15), kalp yapraklı kandiller (IRT'18-9), kalıp yapımı kâseler, Gaudy amphoraları, ağırşaklar (IRT'18-12/13) ve pişirme kapları vardır. Ek olarak Geç Roma / Erken Bizans dönemi yerel kandil (IRT'18-11) ve bardak (IRT'18-17) formları da vardır. Erken Roma Dönemi'ne buluntuları ESA, ESB ve Pergamon Sigillatısı olarak devam etmektedir.

Amphoriskos ve Pergamon applike seramiği

ESA Sigillata

2.2. Tiyatro'nun Kuzey Batısı

Tiyatro'nun kuzeybatısında analizi yapılan kalsar C4, C5, D4, D5, C6-7/D6-7 ve B5 plankarelerinde bulunmuş olan seramiklerdir. Seramiklerin yoğunluğu, MS 4.-6. yüzyıl artmış gibi görünse de (%67), MS 2.-3. yüzyıl seramikleri de belli bir yoğunlukta (%20) ele geçmiştir. Bu karelerden gelen seramikler birbirlerinin paraleli ve devamlıdır. Özellikle Geç Roma Dönemi'ne ait kandilleri (IRT'18-10), günlük kullanım tabaklar, Minyatür kap (IRT'18-14), Filistin Amphoraları, Afrika Sigillatası, pişirme kapları ve testiler vardır.

2.3. Sahne Binası Batısı

Sahne Binası'nın batısında yapılan kazı çalışmalarında H7 ve H6 plankarelerinde ele geçen seramikler genel olarak Roma dönemidir. Özellikle yoğunluk MS 2. ve 3. yüzyıllarda fazladır (%53), fakat MÖ Geç 1. ve MS 1. yüzyıllara ait seramikler de azımsanmayacak miktardadır (%28). Özellikle bu mekândaki H6 karesinde yapılan kazı sonucunda yerel üretim grubu olarak adlandırdığımız dalgalı firnis bezemeli seramikler çok yoğun ele geçmiştir. Pontus Pompeiopolis'deki benzer örnekleri Kırım'da İskit Kral Sarayı'ndaki MS Geç 2. yüzyıl- Erken 3. yüzyıla tarihlenen yangın tabakasında tespit edilmiştir¹. Marble Ware olarak tanımlanmış bu seramik grubu Nicaea'lılar tarafından çok sevilmiş ve MS 4. yüzyıllara kadar üretimi sürdürülmüştür. Bu alanda ayrıca Roma dönemine ait günlük kullanım kapları, pişirme kapları, Porlimpopoli amforaları

¹ Raevskij 1970: 101-102, pl. 2.3. (D. S. Raevskij, *Kompleks krasnolakovoj keramiki iz Neapolja, Ežegodnik Gosudarstvennogolstoričeskogo Muzeja za 1965-1966, 1970, 91-105*)

ve testiler de bulunmuştur. Geç Helenistik / Erken Roma döneminde ise Pergamon günlük kullanım kapları ve ESB Sigillataları vardır.

Günlük kullanım kabı

2.4. Sahne Binası'ndaki SBB1 Nolu Oda

Bu mekânın kazısı SBB1 ve SBB1 Kuzey olarak adlandırılan bölümde, odanın temel seviyelerine kadar derinleşilmiştir. Seramik yoğunluğu MÖ 1. ve MS 1. yüzyıllara aittir (%44), Her iki bölümden gelen seramikler birbirleriyle aynı dönem ve tiplerdedir. Bu seramikler, MS 2. yüzyılda inşa edilmiş olan Tiyatro'nun temel seviyelerinde dolgu malzemesi olarak kullanılmış olmalıdır. Bunların içinde Geç Helenistik Dönem'e ait kalıp yapımı kâseler, basit firnisli tabaklar, gri-siyah seramikler, Rhodos ve Gaudy amphoraları, günlük kullanım ve pişirme kapları vardır. MS 1. yüzyıla tarihlenen seramikler arasında ESB ve ESC sigillataları yanında günlük kullanım kapları, testive pişirme kapları da bulunmaktadır.

2.5. P18 Açması

Tiyatronun güneyindeki bu plankarede yapılan kazı çalışması sonucunda ele geçen seramik yoğunluğu, MS 4.-6. yüzyıl Geç Roma dönemine (%73) tarihlenmektedir. Ayrıca %27 oranında MS 2.-3. yüzyıl Roma Dönemi seramikleri de bulunmuştur. Geç Roma dönemine tarihlenen seramikler arasında, Afrika Sigillataları, yerel kandiller, günlük kullanım kapları (IRT'18-16) ve pişirme kapları vardır.

2.6. U2 Açması

Tiyatronun kuzeydoğusundaki U2 plankaresinde yapılan kazılar, U2B1(Duvar Üstü Temizliği), U2B2(Duvar Arası Temizliği), U2B3 ve U2B4(Zemin Üstü Temizliği) olarak bölümlere ayrılmıştır. Ele geçen seramik yoğunluğu MS 3.-4. yüzyıl dönemi(%91) gibi görünse de MS 4.-6. yüzyıl Geç Roma dönemi (%9) seramikleri de gelmektedir. Genel olarak ele geçen seramik yoğunluğu Roma dönemidir. Seramikler içinde dalgalı firnisli MarbleWare seramikler, günlük kullanım tabakları, ESB Sigillatası, pişirme kapları ve testiler vardır. Ayrıca Geç Roma dönemi Afrika Sigillataları ve yerel üretim kandiller ve testiler de bulunmaktadır.

2.7. Taş Altı Temizliği

Tiyatro kazısı sırasında kaldırılan farklı seviyelere düşmüş taşların altlarında ele geçen seramik yoğunluğu karışık karakterlidir. Bu taşların +91.90 m ile +89,42 m arasında değişen farklı seviyeleri vardır. Genel olarak kazısı yapılan bütün karelerde bulunmuş olan bu dökülmüş taşlar altından çıkan seramikler ayrıca değerlendirildiğinde, doğal olarak MS 2. yüzyıldan MS 6. yüzyıla kadar geniş bir tarihlere çıkmaktadır. Bu seramiklerin içinde günlük kullanım kapları, yerel üretim MS 4.-6. yüzyıl kandilleri (Bruneau 4729), pişirme kapları, dalgalı firnisli seramikler (MarbleWare), testiler, ESB ve ESC sigillata örnekleri vardır.

3. MİMARİ BELGELEME ÇALIŞMALARI

Çalışmalar mimari rölöve, buluntu çizimi ve küçük mimari parçaların incelenmesi şeklinde sürdürülmüştür.

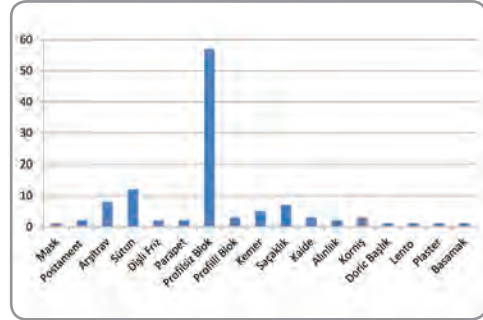
3.1. Mimari Blokların Envanteri

Arazide buluntu numarası verilen bloklar, öncelikle bulunduğu plankare numarasıyla adlandırılmıştır. Numaralandırma hava koşullarından etkilenerek kaybolmaması adına kırmızı yağlı boya ile fırça yardımıyla, kırık ya da görülebilirliği az olan yüzeyler üzerine yapılmıştır. Buluntu numarası verilen ve fotoğrafları çekilen bloklar dijital ortamda

klasörlenerek kayıt altına alınmıştır. Klasörlenme işlemlerinde tiyatro üzerine giydirilen grid planda yer alan bütün alfabe sisteme eklenerek ayrı ayrı dosyalanmış ve çalışma yapılan alanlarda buluntu numaraları verilen bloklar buldukları plankare klasörü içerisine yerleştirilmiştir. Her buluntu klasörü içerisine fotoğraflar ve çizimler dosyası eklenerek, çizimi yapılan blokların taramaları da yapılarak hem fotoğrafları hem de çizimleri ile birlikte kayıt altına alınmıştır. 2018 yılında yapılan çalışmalarda 111 adet mimari bloğa buluntu numarası verilmiştir.

Buluntu numarası verilen mimari bloğun fotoğraflanması

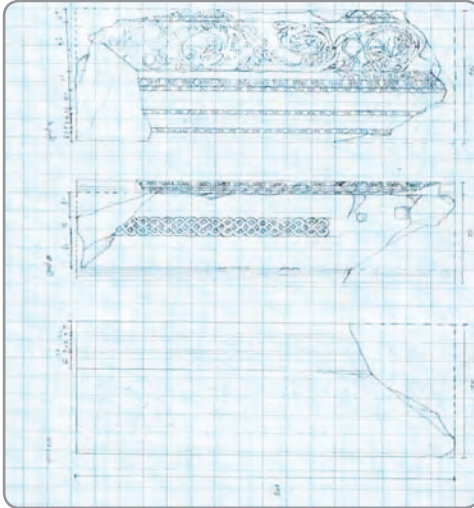

Mimarî blokların tasnifi

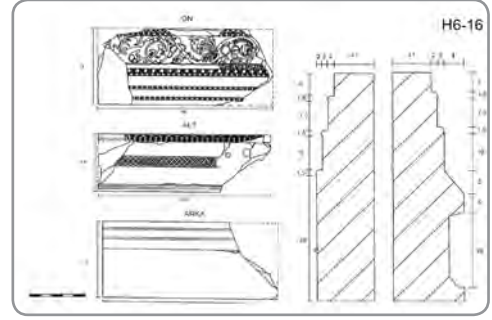
Buluntu numarası verilen bloklar arasında yoğunluk profilsiz bloklardan oluşmaktadır. MS 4. yüzyılda tiyatro olarak kullanım evresinin bitmesi ve farklı bir işlevle kullanılmaya başlaması ile birlikte tiyatroya ait birçok blok tiyatro içerisine eklenen geç dönem yapılarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. MS 7. yüzyıl ve sonrasında başlayan Arap akınları ile acil savunma ihtiyacının doğması ile birlikte tiyatro, surların

yapımında taş ocağı olarak kullanılmıştır. İkincil kullanım evresinde çok sayıda blok tıraşlanmış ve kesme taş blok haline getirildikten sonra surlara taşınmıştır. Bu yüzden buluntu numarası verilen bloklar genellikle profilsiz, yani işlevi tanımlanamayan parçalardan oluşmaktadır.

Buluntu numarası verilerek fotoğraflanan bazı mimari blokların arazide analitik çizimleri yapılmıştır. Çizimlerde amorf parçalar dışında işlevi bilinen parçaların profil ve kesit çizimleri yapılmıştır. Profiller bloğun arazideki durumuna göre sağ, sol, alt ve üst yanlardan çizilmiştir. Kırık olan ya da toprak altında görülmeyen profillerin çizimlerine yer verilememiştir. Profil çizimleri dışında tarihlendirme için önemli olan kesit çizimleri detayı daha iyi alabilmek adına 1/2 ölçekte çizilmiştir. Arazide yapılan bütün bu çizimler Autocad programı ile dijital ortama aktarılmıştır. 2017 yılında buluntu numarası verilen ancak çizimleri yetişmeyen mimari blokların çizimine 2018 yılında da devam edilmiştir. 2018 yılında buluntu numarası verilen blokların çizimleri de dâhil olmak üzere 2018 kazı sezonunda toplam 40 adet bloğun yerinde çizimleri yapılmıştır.

Rölöve çizimi yapılan Arşitrav parçası

Autocadile dijital ortama çizimi aktarılan mimari blok

Kazı çalışmaları sırasında mimari bloklardan kopmuş ya da kırılmış olan parçalar kazı sezonu boyunca seramik kasalarına uygulanan aynı sistemle kasalarda toplanmıştır. Kasalarda toplanan bu eserlerin yıkama işlemleri yapılarak sayımları yapılmış ve bu eserlerden bazıları hem restorasyon çalışmaları hem de akademik çalışmalarda kullanılmak üzere ayrılmıştır. 2018 yılına ait toplam 66 kasada, 2295 küçük mimari parça incelemeye tabi tutulmuştur. Bu mimari parçalar içerisinde 36 adet parça restorasyon ve bilimsel çalışmalarda kullanılmak üzere etütlük olarak ayrılmıştır. Bu parçalar tek tek numaralandırılarak buldukları plankareye göre kasalanmış ve Excel programında bilgileri girilerek fotoğrafları çekilmiştir.

Korinth başlığına ait bir Abakus çiçeği

3.2. Plan Rölöve

Mimari blokların çalışma yapılan alanlarda yıkılma yönlerini ve in-situ durumlarını anlamak adına plan rölöveleri yapılmıştır. 1/50 ölçekte analitik olarak yapılan çizimler taranarak Autocad

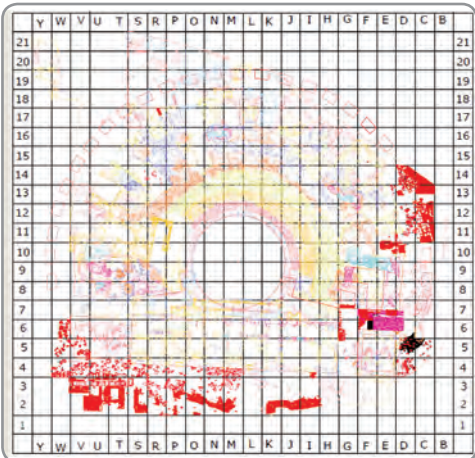
programı ile ana plan üzerine aktarılmıştır. 2018 yılı kazı sezonunda toplamda 6 adet plankarenin (D5,4 - C6,5,4 - H6 - R14) çizimi yapılmıştır.

Plan Rölövesi yapılan plankarelerin Autocad programında ana plana aktarılması

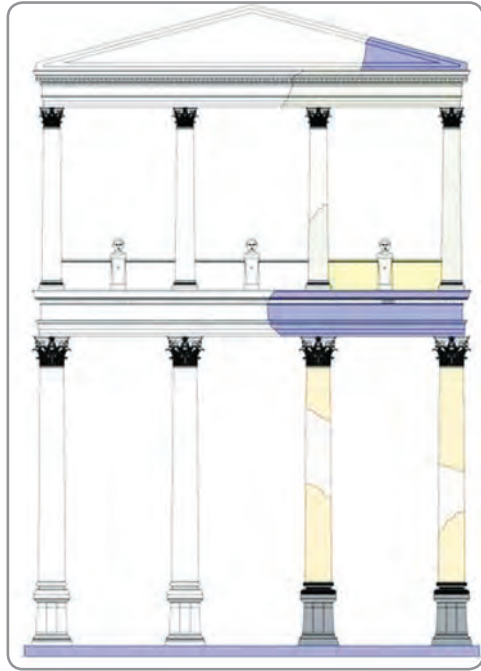
Plan Rölöve çizimi yapılan U2 plankaresinin fotoğrafı

Tiyatro Genel planrölövesi (Autocad Çizimi)

3.3. Restitüsyon Önerileri

2017 yılında envanterlik çizim aşamasında restitüsyon çizimleri yapılabilecek olan parçalar belirlenerek bunların çizimleri yapılmış ve olası yapı kompleksi ortaya çıkarılmıştır. Doğu sütunlu galeride yapılan çalışmalarda envanter numarası verilerek, çizimleri yapılan bloklar birleştirilerek iki katlı olduğu düşünülen yapının cephe çizimleri yapılmıştır. 2018 yılında yeni çıkarılan alınlık parçalarıyla yapının çatısı tamamlanmıştır.

Doğu Sütunlu galeri Kuzey cephesi

4. RESTORASYON VE KONSERVASYON ÇALIŞMALARI

2018 yılı İznik Roma Tiyatrosu Restorasyon ve Konservasyon çalışmaları, sikkeler ve metal eserlerde görülen korozyonları yüzeyden uzaklaştırıp stabil hale getirmek, pişmiş toprak eserlerin temizliklerinin yapıp tamamlanabilecek olanları tamamlamak, ele geçen kemik objelerin temizliğinin yapılarak koruma altına almak, duvar resimleri ve boyalarının korunması için gerekli çalışmaların yapılması şeklinde devam etmiştir. 25.06.2018

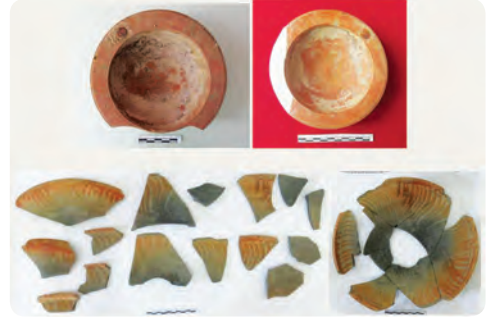
tarihinde başlatılmış ve 30.10.2018 tarihinde tamamlanmıştır.

Bu amaçlar doğrultusunda öncelikle 2017 yılında çıkan sikkelerin ve metal eserlerin mekanik ve kimyasal temizlikleri yapılmıştır. Mekanik temizlik için çeşitli bisturi uçları, bambu çubuk, çeşitli fırçalar, dişçi motoru kullanılmıştır. Mekanik temizliği biten ve gerekli görülen metal eserlerin durumuna göre uygun şekilde kimyasal temizlik yapılmıştır. Kimyasal temizlik için ise; saf su, alkol, %5 oranında E.D.T.A (Ethylene dimine tetraacetic acid) + saf su ve %3 oranında BTA (Benzotriazol) + etanol kimyasalı uygulanmıştır. Mekanik ve kimyasal temizliği biten, Korozyon ve hastalıklarından kurtulan eseri stabil hale getirmek için %3 oranında Paraloid B 72 kullanılmıştır. 2018 kazı sezonu ve daha önceki yıllardaki kazılarda çıkarılan 152 bronz sikke ve 12 metal eser konservasyon ve restorasyon işleminden geçmiştir.

Sikke konservasyonu öncesi ve sonrası

2018 yılında ele geçen pişmiş toprak eserlerin mekanik temizlikleri yapılmıştır. Pişmiş toprak eserlerde bulunan toprak ve kalker tabakası saf su, bambu çubuk ve pamuk yardımı ile temizlenmiştir. Bütünleme için uygun görülen Pişmiş toprak kâsenin balmumu ile eksik olan kısmı olan ağız kısmının kalıbı çıkarıldıktan sonra alçı ile tülleme işlemi yapılmıştır.

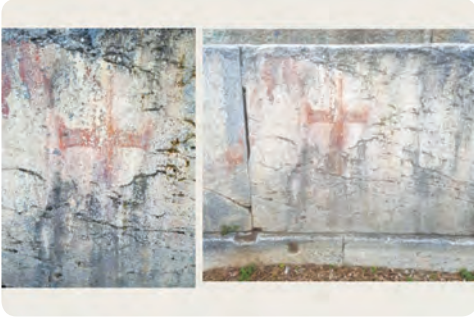
Seramik eserlerin öncesi ve sonrası

2018 yılında ele geçen kemik eserlerin mekanik temizlikleri bambu çubuk, pamuk ve safsu ile yapılmıştır. Kemik eserlerde koruma ve sağlamlaştırma amaçlı %5 -%3 oranında Paraloid B72 püskürtme yöntemi ile uygulanmıştır. Beş adet kemik obje konservasyonu yapılmıştır.

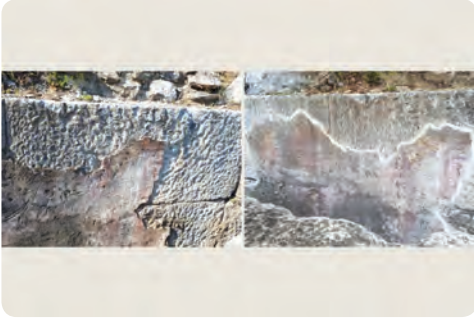
Kemik eserlerin öncesi ve sonrası

Roma Tiyatrosu orkestra duvarında bulunan kırmızı pigment ile boyanmış haç motifinin üzerindeki kireç tabakası mekanik temizlik ile temizlenmiştir. Mekanik temizlikte çeşitli bisturi uçları ve bambu çubuk kullanılmıştır. Mekanik temizlik işlemi bitikten sonra koruma amaçlı %5 oranında Paraloid B72 püskürtme yöntemi ile uygulanmıştır.

Duvar resmi konservasyonu öncesi ve sonrası

Roma Tiyatrosunda bulunan drenaj kanalında kireç siva duvar resminin kenarlarına bordür harcı (mermer tozu, mıcır tozu, elenmiş kum, kireç suyu ve karışımın %5 i oranında Primal AC) hazırlanıp bordür çekilmiştir. Bordür çekilmesindeki amaç duvar resminin yağmur sularından ve olumsuz hava şartlarından korunması sağlayıp duvar resminin içinde meydana gelebilecek tahribatı en az seviyeye indirmektir.

Duvar resmi bordür öncesi ve sonrası

2018 yılında Roma Tiyatrosu'nda yapılan kazı çalışmalarında TT2 açmasında kazı sırasında açığa çıkan Geç Dönem seramik sır fırınının koruma altına alınarak kaldırılmasına karar verilmiştir. Fırın ve bacası birlikte olacak şekilde kaldırma işlemi gerçekleştirilmiştir. Bacası parçalı halde, fırın ise tüm olarak koruma altına alınmış ve güvenli bir şekilde kazı evine taşınmıştır. Fırının terrakotta kısımlarının sağlamlaştırılmasında %15 oranında Paraloid B72, etrafı sargı bez ile üç kat sarılarak uygulanmıştır. Fırın kontrollü bir şekilde taşınıp depoya teslim edildikten sonra, depo çalışmalarında üzerindeki sargı bezi aseton yardımı ile

kontrollü bir şekilde çıkarılmıştır. Fırının birleşme yerlerinde boşluk kalan kısımları Paraloid B72 %5 ve %7 oranında enjeksiyon yöntemi uygulanarak güçlendirilmiştir. Fırının bacasının kırık kısımları birleştirilmiştir. Fırını sağlamlaştırma işlemleri bittikten sonra %5 oranında Paraloid B72 ile koruma altına alınmıştır.

Seramik sır fırını konservasyonu

5. KÜÇÜK BULUNTU DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Yapılan Çalışmalar; arazide yapılan kazı çalışmalarda ele geçen küçük buluntuların kaydının yapılması ve depoda düzenlenmesi, temizlenen sikkelerin tasnif edilmesi ve dijital ortamda tanım defterlerinin hazırlanması, seramik kasalarından ayrılan amorf seramik parçalarının fotoğraf çekimi ve seramik kasalarının toplu fotoğraflarının çekilmesi şeklinde sürdürülmüştür.

5.1. Sikkeler

2018 yılı kazı çalışmalarda toplam 383 adet sikke ele geçmiştir. Temizlenebilen sikke sayısı ise toplamda 152 adettir. Bu sikkelerin 68 adedi 2018 yılına, 84 adedi 2017 yılına aittir. Geçen yıl yapılan çalışmalarda ele geçen sikkelerin temizliğine de devam edilmiş ve bu sikkeler 2018 yılı çalışmalarında tasnif edilmeye devam edilmiştir.

2017 yılına ait açmalarda; N2 açmasından 32 adet, F4 açmasından 2 adet, M2 açmasından 6 adet, V6 açmasından 1 adet, V5 açmasından 7 adet, V4 açmasından 1 adet, M3 açmasından 1 adet, M3-4 açmasından 2 adet, D6 açmasından 1 adet, C12 açmasından 5 adet, C11 açmasından 7

adet, D14 açmasından 4 adet, O2 açmasından 2 adet, D10/11 açmasından 12 adet sikke tasnif edilmiştir. Bu sikkelerin 22 adedi Roma, 14 adedi Geç Roma, 7 adedi Bizans, 1 adedi Beylikler dönemine tarihlenebilmiş fakat yoğun korozyondan dolayı kesin bir tarih verilememiştir. 32 adet sikke net olarak tarihlendirilebilirken, 8 adet sikke kötü kondisyonlarından dolayı hiçbir şekilde tarihlendirilememiş, hatta dönem dahi verilememiştir. Kesin olarak tarihlendirilebilen sikkelerin 2 adedi MS 2. yüzyıla, 4 adedi 3. yüzyıla, 25 adedi 4. yüzyıla, 1 adedi ise 5. yüzyıl başlarına aittir. Bu sikkelerden 2 adedi envanterlik olarak belirlenmiş ve müzeye teslim edilmek üzere listeye alınmıştır.

2018 yılına ait sikkeler ise; D5 açmasından 10 adet, D4 açmasında, 4 adet, C5 açmasından 4 adet, C4 açmasından 3 adet, C6-7/D6/7 açmasından 2 adet, P18 açmasından 1 adet, H7 açmasından 1 adet, H6 açmasından 39 adet, I7 açmasından 1 adet, SBB1 Açmasından 1 adet, Galeri 1 içinden 2 adet sikke temizlenmiş ve tasnif edilmiştir. Bu sikkelerin 5 adedi Roma, 28 adedi Geç Roma, 2 adedi Bizans dönemine tarihlenmiş ancak yoğun korozyondan dolayı kesin tarih verilememiştir. Kesin olarak tarihlenebilen sikkelerin 1 adedi 2. yüzyıla, 5 adedi 3. yüzyıla, 25 adedinin ise 4. yüzyıla ait olduğu belirlenmiştir. 2 adet sikke ise kondisyonlarının çok kötü olması sebebiyle tarihlenememiştir. 2018 yılına ait olan ve tasnifi yapılan bu sikkelerden 4 adedi envanterlik eser olarak seçilmiş ve müzeye teslim edilmek üzere listeye alınmıştır.

D5 açması Licinius (MS 321-324) sikkesi

2018 yılında sikkeler ile ilgili yapılan çalışmalar sonucunda yoğunluklu olarak 3. ve 4. yüzyıl

sikkeleri ele geçmiştir. Daha önceki sezonlarda (2016-2017) yapılan çalışmalar ile benzer sonuçlar elde edilmiştir. İznik Roma Tiyatrosu'nun bu dönemlerde de yoğun olarak bir kullanım gördüğünü ispatlar nitelikte sonuçlarla karşılaşılmıştır. Ele geçen diğer veriler ile bir bütünlük göstermektedir. Sikkelerde ki yoğun korozyon ve kondisyonlarının oldukça kötü olması çalışmaları zorlaştırmaktadır.

5.2.. Diğer Küçük Buluntular

Kemik Objeler

Toplamda 20 adet işlenmiş kemik ele geçmiş ve hepsine buluntu numarası verilerek Kemik Objeler başlığı adı altında Excel listesi oluşturulmuş, aynı zamanda fotoğraflandırılarak dosyalanmıştır. Bunların 6 adedi iğne veya saç iğnesi olarak belirlenmiş, 4 adedi muhtemel bir kaşığa ait olabilecek nitelikte kırık sap ve kaşık parçaları, 4 adedi işlenmiş kemik artığı, 3 adedi tam olmadığından dolayı belirlenememiş kemik obje, 1 adet düğme, 1 adet aplike parça, 1 adet de tarak ele geçmiştir. Bunlarda tam ve tama yakın olan 5 parça envanterlik eser olarak seçilmiş, müzeye teslim edilmek üzere listeye alınmıştır. 15 adet kemik obje ise etütlük olarak ayrılmıştır.

Cam Objeler

Toplamda 47 adet cam parça ele geçmiş ve hepsine buluntu numarası verilerek Cam Objeler başlığı adı altında Excel listesi oluşturulmuş, aynı zamanda fotoğraflandırılarak dosyalanmıştır. Çoğunluğu amorf nitelikteki buluntu oluşturmaktadır. Bunlar yoğunluklu olarak kaide parçaları, dip parçaları, ağız parçalarıdır. Bunun yanı sıra kulplar, bilezik parçaları ve boncuk gibi buluntular da bulunmaktadır. Bunlarda tüm olan ve nitelikli olan 2 parça envanterlik eser olarak seçilmiş, müzeye teslim edilmek üzere listeye alınmıştır.

Bronz Objeler

Toplamda 103 adet bronz obje ele geçmiş ve hepsine buluntu numarası verilerek Bronz Objeler başlığı adı altında Excel listesi oluşturulmuş, aynı zamanda fotoğraflandırılarak dosyalanmıştır. Ele geçen bronz parçalar yoğun korozyonlu ve birçoğu

eksik, kırık parçalardan oluştuğu için amorf niteliktedir. 7 adet bronz temizlenmiş ve etütlük listesine alınmıştır. Bunlar; 1 adet yüzük, 2 adet iğne, 1 adet kasecik, 2 adet figürin parçası ve 1 adet pişmiş toprak kalıbına yapışmış bir mühürden ibarettir.

Taş Objeler

Sadece 2 adet taş buluntu ele geçmiş ve buluntu numarası verilerek Taş Objeler başlığı altında Excel listesi oluşturulmuş, aynı zamanda fotoğraflandırılarak dosyalanmıştır. Bir tanesi muhtemel olarak bir yüzük parçasına ait lapislazulisüs taşı, bir diğeri ise muhtemel olarak ezme taşı amacıyla kullanılmıştır. Bu iki eserde etütlük olarak listeye eklenmiştir.

Mermer Objeler

Toplam 12 adet mermer obje ele geçmiş ve hepsine buluntu numarası verilerek Mermer Objeler başlığı adı atıldı Excel listesi oluşturulmuş, aynı zamanda fotoğraflandırılarak dosyalanmıştır. Bu buluntuların büyük çoğunluğunu rölyef parçalar oluşturmaktadır. Bütünden tıraşlanmış ya da kopmuş olan bu parçalar arasında, Eroslar, kol, bacak ve parmak gibi uzuvlar ile hayvanlara ait gövde parçaları bulunmaktadır. 2018 yılı kazı çalışmalarında ele geçen mermer buluntuların büyük çoğunluğu ScaeneaFrons'a yakın yerlerde ortaya çıkmıştır ve parçalar yapıda kullanılan arşitravlar ve kare plaster sütunlar üzerindeki ranke bezemelerinden kopmuş yada tıraşlanmış rozet bezemeleridir.

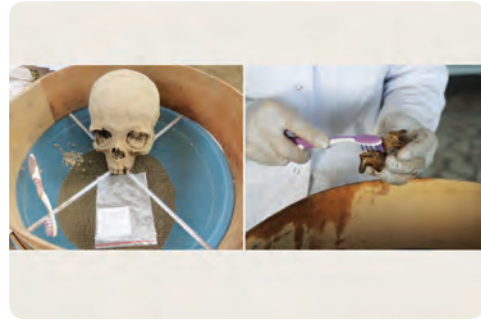
Bu buluntuların dışında niteliksiz durumda ele geçen çok az sayıda duvar sıvası ve tessera parçaları da bu yılki küçük buluntular arasında yer almaktadır. Seramik kasalarından ayrılarak numara verilmeye değer görülen amorf nitelikli parçaların çalışmalarına yaz ve kış sezonunda aralıksız olarak devam edilmiş ve toplamda 4750 esere numara verilerek tek tek fotoğrafları çekilmiş ve dijital ortama aktarılmıştır.

Kazı çalışmaları ile birlikte arazide çekilen fotoğraflar ve günlük olarak yazılan açma kayıt tutanakları dijital ortamda plankare isimleri bulunan dosyalar içine kronolojik olarak açılan klasörlerin içerisine konularak tüm sezon boyunca kayıt altına alınması sağlanmıştır. Aynı zamanda bu

açmalardan gelen seramik kasalarının analizleri yapıldıktan sonra analiz formları taranarak, ilgili dosyaların içerisine eklenmiştir.

6. ANTROPOLOJİ ÇALIŞMALARI

2018 yılı İznik Roma Tiyatrosu Kazısı Antropoloji çalışmalarında, 2012-2015 yılları arasında kazı çalışmaları sırasında ele geçirilen iskelet ve kemik kalıntıları, öncelikle insan ve hayvan kemiği ayırt edilmiştir. Bambu çubuğu, sünger, diş fırçası ve suyla temizlik ve yıkama işlemleri yapılarak topraklarından arındırılmıştır.

Kemik temizleme çalışmaları

İskeletler; yaş, cinsiyet, hastalık, travmatik, patolojik ve beslenme örüntüleri bakımından incelenmiştir. 2012-2015 yıllarına ait 7 kasa kemik ve toplamda 85 birey ele alınmıştır. Bu incelemede; altı aylık bebekten 49 yaşındaki yetişkinlere kadar değişik yaş gruplarına ait bireyler tespit edilmiştir.

Cinsiyet	Sayı	Yaş
Kadın	14	20-45
Erkek	12	20-48
Cinsiyeti Belirsiz	21	18-49
Cinsiyet ve Yaşı Belirsiz Olanlar	20	-
Fetüs, Bebek, Çocuk	18	22-24 (Haftalık), 4-12

Cinsiyet dağılımı ve yaş aralığı

Bireylerin yaş ve cinsiyet dağılımları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Bireyler sağlık ve patolojik olarak incelendiğinde dişlerde genellikle çürük ve aşınma görülmektedir.

HASTALIK	YÜZDE
Diş Çürüğü	%21
Aşınma ve Lsamad	%20
Diş Taşı	%14
Enfeksiyon	%8
Hipoplazi	%22
Antemortem	%25
Genetik Varyasyon	%7

Dişlerde görülen hastalık ve özellikler

Diş inceleme çalışmaları

Kemikler incelendiğinde, travma ve çalışmaya bağlı patolojik etkenlerin yoğunluğu göze çarpmaktadır.

HASTALIK	YÜZDE
Travma	%20
Kas Tutunma, İşlerden Aşınma İzleri	%20
Patolojik	%21
Genetik Varyasyon	%4

Kemiklerde görülen hastalık ve özellikler

Kemik inceleme çalışmaları

Sonuç olarak; kemik ve dişler incelendiğinde, genetik varyasyon özellikleri belli bireylerde görülmüştür. Bu özelliklerin biyolojik yakınlık ve uzaklık açısından önemi büyüktür. Ayrıca 2018 yılına ait TT2 açmasından çıkan dağınık mezar kemikleri (tahmini 7 birey) incelendiğinde, üstündeki kül tabakası ve toprak nedeniyle bozulmaya uğradığı ve bireylerin mandibulasına (alt çene) bakıldığında genetik varyasyon olarak farklı oldukları gözlemlenmiştir. Fakat kemiklerin toplanış biçimi ve dağınık olmasından dolayı, kemiklerin hangi bireye ait olduğu zorlaşmış ve antropolojik olarak detaylı incelenmek üzere bir sonraki kazı sezonuna bırakılmıştır. Beslenme örüntüleri ise tarımsal ürünler, proteinli besinlerin yanı sıra su ürünleriyle de beslenildiği düşünülmektedir. Kazı alanından çıkan midye ve hayvan kalıntıları ile desteklenmektedir.

Kazı ei ve Kazı alanı, 24 saat güvenlik kamerası ile izlenmektedir. Bunun dışında güvenlik görevlisi bulunmamaktadır. Bu alanın daha güvenli hale getirebilmek için güvenlik görevlisine ihtiyaç duyulmaktadır. Kazı alanında kazı çalışmasından sonra, envanterlik eser, etütlük eser, raporlama, fotoğraflama gibi çalışmalar devam etmiş 16.11.2018 tarihinde sona ermiştir. Envanterlik ve etütlük eserler müzeye teslim edilmiştir. Eser deposu mühürlenerek anahtarlar müzeye teslim edilmiştir.

Kenan GÖRENDAĞLI
Arkeolog

İZNİK ÇİNİ FIRINLARI KAZISI BULUNTULARI

İznik Çini Fırınları kazısı buluntularından Şam işi olarak tanınan teknikten sürahi

İznik Çini Fırınları kazısı buluntularından Şam işi olarak tanınan teknikten hokka

İznik Çini Fırınları kazısı buluntularından Rodos işi olarak tanınan teknikten kapak

İznik Çini Fırınları kazısı buluntularından Rodos işi olarak tanınan teknikten maşrapa

İZNİK TURİZMİ RAPORU

- İznik, Makedonya Kralı Büyük İskender'in kumandanlarından Antigonius Monophtalmos tarafından M.Ö. 316'da kurulmuştur. Günümüze kadar birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan İznik İlçesi bir kültür beşiği ve eserleri ile bir açık hava müzesi özelliğini taşımaktadır.
- Hristiyanlar için en önemli 10 kutsal merkezinden biridir. Hristiyanların en önemli hac merkezlerinden olan, İsa'nın Tanrı'nın oğlu olarak kabul edildiği İlk Ekümenlik Konsil toplantısı İznik'te yapılmıştır. M.S. 325 yılında 218 Din adamının katılımı ile yapılan bu Konsilde "İznik Yasaları" başlığıyla alınan 20 maddelik kararlar, Hristiyanlık tarihinin Kiliseler arası Evrensel ilk toplantısı ve kararlarıdır. Resim ve heykel sanatının önünü açan 7. Ekümenlik Konsil toplantısı 787 tarihinde İznik Ayasofya'da gerçekleştirilmiştir İznik'in Hristiyanlar açısından önemli bir dini cazibe merkezi olmasının en önemli sebebi bu iki Konsildir.
- İznik Gölü, tarihi kapıları (İstanbul, Yenişehir, Lefke, Göl), Ayasofya ve Nilüfer Hatun Müzesi, Antik Roma Tiyatrosu, Süleymanpaşa Medresesi, Çini Fırınları ve Çini Çarşıları, Yeşil Cami ve birçok kültür ve tabiat varlıkları ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca 2009 yılında "Açık Hava Müzesi" ilan edilmiştir.
- İznik / Böcek Ayazması Vaftiz törenlerinin yapıldığı Böcek Ayazması 6. yüzyıldan günümüze ulaşmış sağlam eserlerdendir. İznik / Hypoje (Mezar) Yeraltı mezarlarının 4. ve 5. yüzyıla ait olduğu bilinmektedir.
- İznik sahip olduğu Kültür Varlıkları ile İznik 2016 yılında UNESCO Dünya Miras Geçici Listesine girmiştir.
- Osmanlı'nın ilk medresesine ev sahipliği yapan, ulemalar diyarı diye anılan, çinileri ile dünyanın en önemli mimari eserlerine sahip bir şehirdir.
- İznik Gölü'nün doğal güzelliği ve su sporları potansiyeli ilçenin turizm çeşitliliğine yön verecek kadar önemli bir potansiyele sahiptir.
- Tarihi surların için Izgara şeklinde tasarlanmış 4 kapısıyla bir antik kent İznik, kapasitesinin çok altında turist ziyaretine ev sahipliği yapmaktadır.
- İznik, Trilye, Gölyazı güzergahı özellikle Avrupalı dindar ve tarihe meraklı Hristiyanlar için çok önemli bir turizm güzergahıdır.

TURİST AKIŞININ AZ OLMASININ NEDENLERİ

- Tarihi surların içinde Izgara şeklinde tasarlanmış 4 kapısıyla bir antik kent olan İznik, kapasitesinin çok altında turiste ev sahipliği yapmaktadır. İznik'i ziyaret eden Avrupalı turist sayısı 10 bini geçmemektedir.
- Turistlerin konaklayabileceği ve yeme içme hizmetini alabileceği nitelik ve nicelik bakımından yeterli tesisin olmayışı sebebiyle ancak günübirlik turların gerçekleşiyor olması,
- İznik odaklı bir turizm stratejisinin henüz planlanmamış olması,
- İnanç ve kültür turizmi odaklı uluslararası bir tanıtım planlamasının bulunmaması,
- İlçede bulunan müzelerin tadilatlarının yetersiz kaynak sebebiyle hızlı bir biçimde tamamlanamaması
- Antik Roma Tiyatrosu kazı çalışmalarının yetersiz kaynak sebebiyle tamamlanmıyor olması
- İznik Çinisi gibi yüzlerce yıllık kültürel bir değer tanıtım üretim ve pazarlamada bölgesel kalıyor olması
- Ulaşım ve altyapı çalışmaları ile tarihi eserlerin restorasyon çalışmalarının uzun sürmesi.

- Tur otobüslerine yönelik yeterli bekleme alanlarının bulunmaması,
- İznik ilçesinde, turistlere hizmet edecek kalitede yeme içme tesisinin yetersizliği.
- Bursa'ya turist getiren tur operatörlerinin, Bursa için yaptıkları tur programlarına İznik'i ekleme konusunda isteksiz davranmaları.
- İznik halkında, turizmin sağladığı fayda, turizmin önemi ve turizm geliri konusunda henüz bir turizm bilincinin oluşmamış olması.
- İznik geleneksel kültürünü yansıtan İznik Kent Merkezinde ve göl kenarında İznik El Sanatları, nitelikli el sanatlarının satıldığı mekanlar ile İznik Mutfağının sunumunun yapılmaması.
- İznik'in turizm potansiyelinin artırılması için turizm profesyonelleri tarafından oluşturulmuş tanıtım pazarlama stratejisi olmaması.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- UNESCO Dünya Miras Listesine aday olan İznik İlçesi bir bütün halinde ele alınmalıdır. Kıyı ve sokak düzenlemeleri, konaklama ve restoranların zenginleştirilmesi, tarihi dokunun restore edilerek kültür turizmine açılması İznik İlçesinin değerini artıracaktır.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca "Açık Hava Müzesi" olarak ilan edilen İznik'in "Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" ilan edilmesi.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın birlikte hareket ederek, İznik'i kültür, turizm ve şehirleşme alanında 2023 yılını hedef alarak planlaması, bu kapsamda; koruma ve kullanma dengesi ile gerçek anlamda bir kültür turizm kenti yapılması
- İznik surlarının restorasyon işinin tamamlanması
- Altyapı sorunlarının (ulaşım-konaklama-park vb.) giderilmesi adına bir faaliyet süreç planı hazırlanması Ayasofya Türkiye'de mevcut Hristiyanlar için 8 Hac merkezinden biri; tapu

sahibi Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce yeniden projelendirilip aslına uygun ve Orhan Gazi'nin İznik'i fethinden sonra Ayasofyanın özelliği ve mimarisini bozmadan kible tespiti yaptırarak, mihrap eklettiği uygulaması dikkate alınarak Büyük Restorasyonunun gerçekleştirildikten sonra durumunun yeniden değerlendirilmesi

- İznik, Suriçi tarihi, arkeolojik ve kentsel sit alanı içerisindeki taşınır ve taşınmaz tarihi eserlerin varlıklarının fazlalığından dolayı konut alanı ihtiyacının Sur dışındaki alanlardan karşılanması ve bu kapsamda bir imar planı yapılması
- Mevcut kafeterya-restoranların turizme yönelik iyileştirilmesinin projelendirilmesi
- Konaklama kapasitesinin, ihtiyaca cevap verebilecek duruma getirilmesi
- Uzun vadeli bir proje olarak İznik Gölünün Karsak Deresi vasıtası ile Marmara denizine bağlanarak deniz ulaşımına başlanması,
- İznik sahil düzenleme uygulamasının tamamlanması
- Yeşil cami çevresi düzenleme uygulamasının tamamlanması
- İznik Sur içindeki yeni yapıların tamamen sur dışına taşınıp ilçenin açık hava müzesi haline getirilmesi.
- Tuvalet ve otopark, iskele ve seyir alanı yapılması
- Ulaşım ve otopark sorunun çözülmesi
- Kentleşmenin düzenli hale gelmesi.
- İznik kent içi ulaşımın niteliğinin artırılması ve kültürel alanların birbirine bağlayacak yaya yollarının özelliğinin tanımlanması
- Kral yolu, ipek yolu, çini yolu, inanç yolu, hac yolu, evliya çelebi yolu, Türk-İslam Osmanlı yolu gibi güzergahların belirlenmesi,
- Su sporlarının yapıldığı tesislerin çoğaltılması, uluslararası su sporları şampiyonalarının İznik Gölünde yapılmasının sağlanması.
- İznik kültür ve turizm bürosunun kurulması
- İznik Gölü çevresinde Turizm Amaçlı Sportif

faaliyet noktaları belirlenmesi, bölge acenta ve girişimcilerinin belirlenen parkurlarda yatırımlarda bulunmaları adına teşvik edilmeleri

- Sansarak Kanyonu'nda devam eden doğa sporları faaliyetlerinin tanıtımının güçlendirilmesi
- Sansarak kanyonu ve tacir kanyonu alanlarının milli park statüsü kazandırılması,
- Su sporları ve su oyunları (gençlik ve spor il müdürlüğü desteğiyle) düzenlenmesi
- İnanç Turizmi odaklı geliştirilecek stratejinin uygulamaya geçirilmesi ve tanıtım amaçlı oluşturulan içeriklerin basımı ile Bakanlığımızca her yıl katılım sağlanan uluslararası fuarlarda İznik temasının da işlenmeye başlanması
- Yüzlerce yıllık kültürel bir değer olan İznik Çinişi'nin kültür Turizmi çerçevesinde İlçemize gelen turistlere tanıtılması ve ihtiyaca cevap verir düzeyde çeşitlendirilip üretilmesi.
- İznik Gölünden İstanbul'a Deniz Uçak seferlerinin düzenlenmesi,
- Patrikhanenin desteği de alınarak bir Konsilin İznik'te toplanması,
- İznik'in unesco dünya miras geçici listesinden asil listeye alınması için yapılan çalışmaların hızlanması.
- Senato sarayının tespiti için 2010 yılında gerçekleştirilen "Uluslararası Lokalizasyon Çalıştayı" sonucunun güncel bilgilerin ışığında yeniden değerlendirilip I.Konsilin yapıldığı senato sarayı yerinin tespit edilmesi, kesin olarak tespit edilemese de tahmini yerinde karar kılınarak temsili bir yapı ile canlandırılması
- Somut olmayan kültürel miras envanterinin oluşturulması
- İznik kültür ve turizm bürosunun

TANITIM PAZARLAMA

- İznik tanıtım stratejilerinin belirlenmesi (marka kent),

- İznik'in Uluslararası alanda profesyonelce tanıtımının gerçekleştirilmesi, yurtdışı ve yurtdışı tüm tanıtım fuarlarında yer alması bunun için Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü'nün, Dışişleri Bakanlığı Kültür ve Tanıtma Genel Müdürlüğü'nün, Bursa Valiliği, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın tüm imkânlarından yararlanılarak önemli bir Destinasyon Merkezi yapılması
- İlçede tanıtımla ilgili bilimsel toplantılar canlı tutulmalı, medyadan olumlu olarak yararlanılmalıdır.
- İlçeye Ankara, İstanbul ve diğer Büyükşehirlerimizdeki yabancı Büyükelçiler, Konsololar, değişik vesilelerle davet edilmeli İznik ile ilgili en son gelişmeler en güzel şekilde anlatılmalıdır.
- İznik'in Arap turizminden de pay alabilmesi için Göl ile birlikte diğer doğa turizm alanlarının ön plana çıkarılması, doğa ve kültür turizmini birleştirecek tanıtım faaliyetinin yapılması.
- İznik'te tarihi mekânlar, geniş bir alana yayıldığı için, Ayasofya merkez alınarak yönlendirme levhalarının yapılması.
- İznik Gölünün RAMSAR alanı ilan edilmesinin sağlanması
- İznik'in Kırgız halkı ile tarihsel bağı olduğundan Kırgız Tanıtım Günlerinin İznik'te yapılması.
- Turizm otelcilik myo ve uygulama oteli,
- Yabancı dil eğitimine ağırlık verilmesi
- "İznik'i Keşfet" projesinin tamamlanması,
- Açık hava medya tanıtım araçlarının etkin olarak kullanılması,
- Yönlendirme tabelalarının oluşturulması
- Hristiyan toplumlar için manevi değeri çok yüksek olan İlçemizin özellikle yurtdışı fuarlarda tanıtımı adına İnanç Turizmi odaklı bir strateji planı geliştirilerek çeşitli tanıtım materyallerinin (kitapçık-broşür-tanıtım filmi vb.) içeriklerinin oluşturulması
- İznik tarihi adıyla Nicea, Hristiyan alemi için

adeta bir Kudüs kadar önemlidir. Bunu değerlendirmeye adanmış, yapılacak olan çalışmalar ve tanıtımla İznik'e hak ettiği turistin gelmesi sağlanacaktır.

- İznik turizm dijitalleşmesinin sağlanması
- Tanınmış sosyal medya fenomenlerinin davet edilerek info tur düzenlenmesi kurulması
- Tanınmış sosyal medya fenomenlerinin davet edilerek info tur düzenlenmesi

AYASOFYA

350 piskopos ve çok sayıda keşişin katıldığı

7. Konsil bütün Hıristiyanlarca kabul gören son

konsildir ve bu inancın şekillenmesinde çok önemli rolü olmuştur. 7. Konsil toplantısı da İznik ilçesinin tam orta aksında yer alan Ayasofya Kilisesinde yapılmıştır. Bu nedenle Hıristiyan aleminde İznik kenti özel bir öneme sahiptir ve her yıl bir çeşit Hac ziyareti yapan yüzlerce turisti kendine çekmektedir. Restorasyon ilkelerine uygun, ilke kararları doğrultusunda, restorasyon teknikleri tüm dünyada bilimsel olarak kabul gören yöntemlerle yapının tekrar projelendirilmesi ve restore edilmesi gerekmektedir. Tarihi, Kültür Varlığı, inanç turizmi önem ve özellikleri dikkate alınarak yapının gereken değerini tekrar kazanacağı ve gelecek kuşaklara aktararak ilçemiz için turizm potansiyeline katkıda bulunacağı aşikardır.

BİRİNCİ EKÜMENİK KONSİL NEREDE TOPLANDI ?

Bilindiği gibi, birinci İznik Konsili, M.S. 325 yılında İmparator Konstantin tarafından Roma İmparatorluğu'nda resmî din olacak Hıristiyanlığın içerisinde tartışılan bazı konuları netleştirmek amacı ile toplanmıştır. İznik'te toplanan kilise önderlerinin büyük çoğunluğu İsa'nın gerçek Tanrı olduğu fikrini pekiştirdiler. Konsilde onaylanan "İznik İnanç Bildirisi" bugüne kadar Katolik, Ortodoks ve Protestan Kiliselerinin ortak olarak kabul ettiği metinlerdendir. Dolayısı ile Hıristiyanlık dininin en büyük mezhepleri tarafından, diğer bir ifade ile Doğu ve Batı tarafından ortaklaşa tanınan çok önemli bir toplantıdır. Toplantının yapıldığı yer tartışılan bir konu olsa da, genel inaniş, I. Konstantin'in bazilikanın da yer aldığı sarayı olduğu yönündedir.

Daha önce söz konusu sarayın yerini bulmak üzere Bursa Valiliği'nin öncülüğünde 22-23 Mayıs 2010 tarihleri arasında İznik'te uluslararası bir çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştay, Uludağ Üniversitesi öğretim üyeleri Prof. Dr. Mustafa Şahin ve Prof. Dr. İ. Hakan Mert öncülüğünde yapılmış ve sunulan bildiriler Bursa Valiliği tarafından 2011 yılında "Uluslararası İznik I. Konsil Senato Sarayı'nın Lokalizasyonu Çalıştayı" adı altında yayınlanmıştır. Alanlarında uzman bilim insanları tarafından sunulan 14 bildiriye konu masaya yatırılmış ve sonuçta tartışmayı sonuçlandırabilecek bir neticeye ulaşılamamıştır.

İznik Gölü'nde 2014 yılında Uludağ Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Mustafa Şahin tarafından keşfedilen ve Amerika Birleşik Devleti Arkeoloji Enstitüsü tarafından yayınlanmakta olan "Archaeology" isimli dergi tarafından 2014 yılının en önemli 10 büyük keşfi arasında gösterilen bazilika kalıntısında, Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin desteğinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izni ile İznik Müzesi Müdürlüğü'nün başkanlığında ve Uludağ Üniversitesi adına Prof. Dr. Mustafa Şahin'in bilimsel danışmanlığında 2015 yılında sualtı arkeolojik kazılarına başlanmış ve günümüze kadar aralıksız devam etmiştir

Kaynaklarda bahsedilmesine rağmen yeri tam olarak bilinmeyen İznik'in en önemli yapılarından birisi, I. Ekümenik Konsil'in toplandığı binadır. Bu binanın aynı zamanda I. Konstantin'in Bazilikası'nın da yer aldığı Saray olduğunu iddia edenler de bulunmaktadır. Bu sarayın lokasyonu konusunda farklı görüşler vardır. Örneğin A. Bryer, Konstantin Sarayı ve Bazilikasının yerini göl kıyısı ile sur duvarları arasında görmek ister. Bu durumda sualtındaki kalıntılar Bryer'in işaret ettiği Saray'ın Bazilikası'na ait olabilir mi?

Vatikan Müzesi'nin bölümlerinden birisi olan Sistina Şapeli'nde (Cappella Sistina) yer alan fresklerden birisinde İznik'te M.S. 325 yılında toplanan 1. Konsil resmedilmiştir.

Birinci Konsil Toplantısının Resmedildiği Fresk

1590 yılına tarihlenen söz konusu fresk üzerinde konsil toplantısı, toplantının yapıldığı yapı ile birlikte resmedilmiştir. Resim alanının sol köşesinde betimlenen dış mekan görüntüsü konumuz açısından oldukça önem arz etmektedir.

Birinci Konsil Toplantısının Resmedildiği Freskten Detay

Pencereden gösterilen manzarada göl ve şehir surları görülmektedir. Gölün kenarından şehre doğru ilerleyen bir yol ve üzerinde o dönemin nakliye araçları bile seçilebilmektedir. Fresko üzerinde toplantının yapıldığı yapının yeri olarak sur duvarlarının dışı ve gölün kenarının gösterilmesi önemlidir. Muhtemelen ressam okuduğu bir kaynaktan hareket ederek özellikle yapının konumunu vurgulamak istemiştir. Bu nedenle toplantının yapıldığı yapı sur duvarlarının dışında ve İznik Gölü'nün kıyısında gösterilmiş olmalıdır. Bu tanım İznik Gölü'nde kazısına başladığımız yapıyı

akla getirmektedir. Acaba, 1. Konsil'in toplandığı Senato Sarayı'nın Bazilikası burası mıydı?

Hıristiyanlık dininde büyük mezheplerin tanıdığı 1. Konsil'in toplandığı yapının yeri ile ilgili olarak bazilika kalıntısı da alternatiflere eklenmiş olmaktadır. Kazıları devam etmekte olan bazilika kalıntısının Konstantin Sarayı'nın bir bölümü olabilir. Eğer devam etmekte olan sualtı kazıları bu hipotezi belgeleyebilirse, Hıristiyanlık dininde büyük mezheplerin tamamının tanıdığı çok önemli bir yapı inanç turizmine kazandırılmış olacaktır.

İznik'te inanç turizmi açısından bir diğer önemli yapısı Ayasofya Kilisesi'dir. 1. Konsil'in toplandığı yer hala kesin olarak keşfedilememiş olsa da, 7. Konsil'in Ayasofya Kilisesi olarak bilinen yapıda toplandığı kesindir. Bu yapı İznik'in Türklerin eline geçmesinden sonra camiye dönüştürülerek bir süre cami olarak hizmet görmüştür. Bir süre öncesine kadar müze olan yapı bir süre Orhan Cami adıyla tekrar ibadete açılmıştır. Hıristiyanlar için çok önemli olan ve her fırsatta ziyaret edilen böylesine önemli bir yapının orijinaline uygun olmayan bir cam kapı ile tekrar camiye dönüştürülmesi, İznik turizmi açısından büyük bir kayıp olmuştur.

Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN
Bursa Uludağ Üniversitesi,
Arkeoloji - Sanat Tarihi"

YEMEK ÇALIŞTAYI

OSMANGAZİ GALA MENÜSÜ
ORHANGAZİ GALA MENÜSÜ
YILDIRIM BEYAZIT GALA MENÜSÜ

MURADIYE MENÜSÜ
ULUDAĞ MENÜSÜ
NİLÜFER MENÜSÜ

OSMANGAZİ GALA MENÜSÜ

YEMEK ADI	MALZEMELER	YAPILIŞI
ENGİNAR DOLMASI	<p>5 iri boy enginar (temizlenmiş) 1 orta boy soğan 1 orta boy havuç 1 orta boy patates 100 gr. Bezelye 1/2 demet dereotu 3/4 çay bardağı zeytinyağı 1 tatlı kaşığı un (tepeleme) 1/2 limon suyu 1/2 limon suyu (yemeğin içine) 1/2 çorba kaşığı şeker Tuz</p>	<p>Temizlenmiş enginarları 1/2 limon suyu ilave edilmiş suda bekletelim. Tencereye zeytinyağını alalım. Küp doğranmış soğanı ekleyerek pembeleşene dek kavuralım. Tavla zarı iriliğinde doğranmış havucu ekleyip 1 dk. daha kavuralım. Aynı irilikte doğranmış patatesi ekleyerek yarım dk. daha kavurmaya devam edelim.</p> <p>Tencereye enginarları, limon suyunu, 2,5 su bardağı sıcak suyu, bezelyeleri ve şekeri de ekleyerek ağır ateşte sebzeleri yumuşayana dek pişirelim. Tencereyi ateşten almadan 10 dk. önce tuzunu ayarlayalım. Unu 1/2 kahve fincanı su ile ezerek ekleyelim. 5 dk. sonra tencereyi ateşten alalım. Enginarları delikli keçe ile tencereden alıp servis tabağına yerleştirelim.</p> <p>Sebzeleri de delikli keçe ile alıp içine kıyılmış dereotu serpererek karıştıralım. Enginarların göbeklerine sebzeleri doldurup tencerede kalan solu 1 enginarların üzerine gezdirelim. Limon dilimleriyle birlikte soğuk servis yapalım.</p>
DAMAT PAÇASI	<p>5 yufka 1 adet bütün tavuk (haşlanmış - didiklenmiş) Sosu için; 3 su bardağı tavuksuyu 3 yemek kaşığı un 3 yemek kaşığı yoğurt 2 adet yumurta 2 diş sarımsak 1 kahve fincanı kadar sirke Islatmak için; 3-4 su bardağı tavuksuyu Üzeri için; 2 yemek kaşığı tereyağı Toz kırmızıbiber</p>	<p>Yufkaları sıkıca rulo şeklinde saralım ve 2 parmak genişliğinde kesip tepsiye dizelim.</p> <p>Önceden ısıtılmış 180° fırında kızartalım ve soğumaya bırakalım. Soğuyan yufkaların üzerine 3-4 su bardağı tavuk suyu ile haşlayalım. Sosu için; tencereye malzemeleri koyalım ve karıştırarak pişirelim. Haşlanan yufkaların üzerine gezdirelim sosu dökelim. Sosun üzerine tavuk etini yayalım.</p> <p>Tavuk etinin üzerine tereyağı toz biberli karışımdan gezdirip servis yapalım.</p>
KUZU ETLİ AYVA KALYE	<p>3 adet irice ayva 300 gr. kuzu kuşbaşı 2 yemek kaşığı domates püresi 20-25 adet arpacık soğan 4-5 yemek kaşığı sıvı yağ (bunun yerine az miktarda tereyağı da kullanılabilir) Tuz, karabiber, tarçın, 1/2 limon suyu</p>	<p>Kuzu etini kendi yağıyla iyice soteliyoruz. Üzerleri iyice kahverengi olduğunda bir bardak sıcak su ve azıcık tuz/karabiber ve domates sosumuzu ekleyerek etler yumuşayana kadar pişiriyoruz.</p> <p>Ayvaları yıkayıp, aykılıyoruz. Çekirdeklerini çıkarttıktan sonra elma dilimler gibi dilimliyoruz. Dilimler ne çok ince ne çok kalın olmalı. Kesilen ayvaları limonlu suda beklemeye bırakıyoruz.</p> <p>Arpacık soğanlarını aykılıyoruz ve 2 yemek kaşığı sıvı yağ ile soteliyoruz ve pişmiş etimizin içine koyuyoruz. Ayvaları sudan alıp soğanları sotelediğimiz tavada 3-4 yemek kaşığı sıvı yağ ile alt üst dikkatlice çevirerek iyice pembeleştiriyoruz. (Bu aşamada arzu edenler ayvaları bol yağda patates kızartır gibi kızartabilirler, ama ben bunu pek tercih etmiyorum.)</p> <p>En sonunda bir fırın kabı alıp, önce ayvaları, üzerine soğanları ve en üste de kuşbaşı etlerimizi yerleştiriyoruz. Bir miktar tuz, karabiber, tarçın ve etin suyunu da ekledikten önceden 180-200 dereceye ısıttığımız fırında 10-15 dakika kadar üzeri yağlı kağıtla örtülü olarak pişiriyor, bütün tatların birbirine karışmasını sağlıyoruz, sonra üzerine açıp fırının ısısını biraz düşürüp, 10 dakika kadar da üzerini kızartıyoruz.</p>
KAYMAKLI ARMUT TATLISI	<p>6 adet armut 2 adet çubuk tarçın 3-4 karanfil tanesi 1,5 su bardağı toz şeker 4 su bardağı su Renklendirmek için gıda boyası</p>	<p>Armutları saplarına zarar vermeden soyun ve çekirdeklerini oyacak yardımıyla çıkartın. Hazırladığınız armutları altını bıçak yardımıyla düzleştirin.</p> <p>Tencereye 4 su bardağı suyu koyun, üzerine şekeri, tarçını ve karanfil ekleyin ve çay kaşığının arkasıyla biraz gıda boyası koyarak ocağa alın. Karıştırarak şeker ve gıda boyasının erimesini sağlayın.</p> <p>Armutları tencereye alın ve 25 dakika kısık ateşte pişirin.</p> <p>Rengi tamamen kırmızıya dönen armutları tencereden alın ve soğumaya bırakın.</p> <p>Kaymak, kremsanti ya da dondurma ile servis yapın.</p>

ORHANGAZI GALA MENÜSÜ

YEMEK ADI	MALZEMELER	YAPILIŞI
KAYGANA	4 adet yumurta 1 su bardağı un 1 su bardağı süt Maydanoz Dereotu Taze soğan 1 tatlı kaşığı tuz Pişirmek için; Ayçiçeği yağı	Kaygana bol yumurtalı, krebe benzeyen bir tariftir. Öncelikle unu, sütü ve tuzu karıştırın. Sonra yumurtaları ekleyin. En son yeşillikleri ekleyip çırpın. Yanmaz tavaya 2 yemek kaşığı sıvı yağ alıp kızdırın. Ardından hamuru döküp arkalı önü kızartın. Hamur bitene kadar aynı işlemi yapın. Hamuru ister ince isterseniz kalın döküp pişirebilirsiniz
KURU ERİKLİ KUZU ETİ	1 kg kuşbaşı kuzu eti 1 adet soğan 400 g kuru erik 2 yemek kaşığı tereyağı 1 demet maydanoz 3,5 - 4 bardak su Tuz Karabiber	Erikleri bir saat kadar sıcak suda bekleterek yumuşamasını sağlayın. Suyunu süzüp çekirdeklerini çıkartın. Tereyağını eritip yemeklik doğradığınız soğanları pembeleşinceye kadar kavurun. Üzerine etleri ekleyin. Eter suyunu çekene kadar kavurmaya devam edin. Pişen etlere erikleri ve bir miktar su ekleyip bir taşım kaynattıktan sonra altını kısıp yaklaşık 10 dakika daha pişirin. Tuz ve karabiberle tatlandırıp sıcak servis yapın.
KESTANELİ PİLAV	2 yemek kaşığı sıvı yağ 1 yemek kaşığı tereyağı 1 yemek kaşığı çam fıstığı 1 büyük havuç 1,5 bardak pirinç 1 yemek kaşığı kuş üzümü 1 kase pişmiş soyulmuş kestane Tuz Karabiber Yenibahar	Sıvı yağ ve tereyağı tencereye koyulur, çam fıstıkları biraz kavrulur. Jülyen doğranmış havuç ilave edilir kavurmaya devam edilir. Yıkamış pirinçte eklenerek biraz daha kavrulur. Kuş üzümü ve kestane eklenir, baharatlar atılır. 3 bardak sıcak su dökülür suyunu çekene kadar pişirilir.
DONDURMALI ŞEFTALİ TATLISI	6 - 8 adet şeftali 12 - 16 tatlı kaşığı esmer şeker ya da toz şeker Servisi için; Dondurma	Şeftalilerini ortadan ikiye kesin, çekirdeklerini çıkarın ve tepsiyeye dizin. Her şeftalیه 1 tatlı kaşığı toz şeker yada esmer şeker gelecek şekilde üzerlerine şeker serpin. 200 derece fırında 40 dakika kadar pişirin. Her fırın aynı değildir. 180 derece de pişirebilirsiniz. Baktınız suyunu salmadan kızarmaya başlıyor, fırının derecesini düşürün. Suyunu verip, hafif sölunca ve hafif kızarmca tamam demektir. Dilerseniz sıcakken yada soğukken dondurma, kaymak yada krem şantiyle servis yapabilirsiniz.
SÜT HELVASI	100 g tereyağı 1 su bardağı un 1 litre süt 1 yumurta sarısı 1 su bardağı şeker 1 paket vanilya	Sütün yarısını uygun bir tencereye alarak şekerini ekliyoruz ve şeker eriyene kadar ocakta karıştırıyoruz. Kaynamasına gerek yok sadece şekerleri eriyoruz ve ocaktan alıyoruz. Kalan sütü ve yumurta sarısını da üzerine ekleyerek güzelce çırpıp soğumaya bırakıyoruz. Tereyağını tavaya alıp eridikten sonra unumuzu ekliyoruz. Hafif pembeleşinceye kadar kavuruyoruz. Daha sonra kavurduğumuz unu yavaş yavaş sütümüze ekliyoruz. Karıştırarak koyulaşıp kıvam alana kadar pişiyoruz. Kıvama geldikten sonra vanilyayı ekleyip çok pişirmeden ocaktan alıyoruz. Küçük borcama helvamızı döküyoruz. Dilerseniz toprak kaselelden de kullanabilirsiniz. Fırının ısısını sadece üst kısma veriyoruz. 200 derecede 20 dakika (üstü kızarana kadar) pişiriyoruz. Eğer fırınınız sıcaksa 15-20 dakika yeterli olacaktır ama sıcak değilse 30-35 dakika sürecektir.

YILDIRIM BEYAZIT GALA MENÜSÜ

YEMEK ADI	MALZEMELER	YAPILIŞI
KURU CACIK	3 adet badem (minik salatalık) 6 yemek kaşığı süzme yoğurt 2 tutam dereotu 2 tutam taze nane 1 diş sarımsak 2 yemek kaşığı sızma zeytinyağı Tuz	3 adet badem salatılığı iyice yıkayıp, kurulaşın. Daha sonra salataları rendenin ince kısmı ile rendeleyin ve suyunu sıkın. Ardından 2 tutum nane ve dereotunu ince ince kıyın. Bir kaba 6 yemek kaşığı yoğurt alın. Çatal ile iyice ezin. Üzerine rendelenmiş salatılığı, 1 diş sarımsağı, doğranmış nane ve dereotunu ekleyin. İyice karıştırın. Hazırladığımız kuru cacığı servis kabına alın. Buzdolabında 30 - 35 dakika kadar bekletin. Daha sonra kuru cacığın üzerine 2 yemek kaşığı zeytinyağı gezdirin ve servis edin.
KESTANELİ BÖREK	Yarım kilo kestane Bir kilo yufka Bir su bardağı süt İki adet yumurta 1 tatlı kaşığı tuz 1 tatlı kaşığı hamur kabartma tozu 4 yemek kaşığı sıvıyağ Susam 2 adet kuru soğan	Bir tencerenin içerisine sıvıyağı ekleyiniz. Üzerine kuru soğanları yıkayarak doğrayınız. Güzelce soğanları kavurunuz. Kestaneleri ortalarından yarıyınız. Bir su dolu tencerenin içinde haşlayınız. Haşlanmış kestanelerin kabuklarını çıkarınız. Ocakta kavurulmakta olan soğanlara ilave ediniz. Tuzunu da ekleyiniz. Bir kaseye sütü dökünüz. İçerisinde bir adet yumurta kırınız ve iyice çırpınız. Yufkaları üçe bölünüz ve her yufkaya sütlü sostan sürünüz. İçerisine kestaneleri ekleyerek gül şeklinde sarınız ve hepsini fırın tepsinde koyunuz. Üzerine kalan diğer yumurta sarısından sürünüz. İsteğe bağlı susam dökülebilirsiniz. 200 derecelik fırında 35 dakika pişiriniz.
KİRDE KEBABI	500 gr kuzu et 1 adet kuru soğan 3 adet domates 2 adet yeşil biber 1 adet kırmızı biber 3 yemek kaşığı zeytinyağı 2 yemek kaşığı tereyağ Tuz - karabiber - kekik Kırde Kebab Tarifi İçin Krep Malzemesi 2 su bardağı süt 2 adet yumurta 1 su bardağı un Yarım yeşil biber Yarım kırmızı biber 3 dal maydanoz Tuz - karabiber - pulbiber Kırde Kebabı Üzerinin Malzemeleri 4-5 çorba kaşığı yoğurt (isteğe göre sarımsaklı) 2 çorba kaşığı tereyağ 1 çay kaşığı pul biber	Et ister kuşbaşı istenirse jülyen şekilde doğrayarak yağın ısıttığımız tencerede kavuralım. Etler suyunu çekince, doğradığımız soğanı, biberleri ve domatesi sırası ile ilave edelim ve pişirelim. Üzerine bir bardak kadar su ilave ederek etler iyice yumuşayana kadar kısık ateşte pişirelim. Baharatlarını da ilave ederek ocaktan alalım. Krep malzememizi hazırlayalım. Karıştırma kabımızın içerisine ince ince doğradığımız biberler ve maydanozu ilave edelim. Yumurta, süt ve baharatlarını da ilave ederek en son un katıp çırpalım. Krep tavamızı sıvı yağ ile hafif yağlayarak iyice ısıtalım ve çok kalın olmayan kreplerimizi arkalı önlü pişirelim. Hazırladığımız krepleri üst üste yerleştirelim ve bıçak ile dikdörtgen şekilde keselim. Uygun bir kabin içerisine önce krep sonra et, yine krep ve et yerleştirelim. En üste yine krep yerleştirelim. Kırde kebab tarifi için, Kabımızı servis tabağına ters çevirerek alalım ve üzerine bir kaşık yoğurt yerleştirelim. Tereyağını da kızdırarak pulbiberi katıp yoğurdu üzerine gezdirelim.

<p>DANA ETLİ KUL AŞI</p>	<p>800 gr dana kuşbaşı 4 adet soğan 1 adet kırmızı biber 80 g tereyağı 1 çay kaşığı kırmızı pul biber 1 çorba kaşığı sirke 4 - 5 diş sarımsak 2 adet defne yaprağı 4 adet olgun domates 1 su bardağı et suyu 1 tutam mercanköşk 1 tutam kimyon Tuz</p>	<p>Etler suyunu çekene kadar pişirelim. Üzerine tereyağını ve ince ince doğradığımız soğanı ilave edip orta ateşte pembeleşene kadar kavuralım. Sonra ince doğradığımız kırmızı biberi ve kabuklarını soyup küp şeklinde doğradığımız domateslerin yarısını ilave edip kavuralım. Daha sonra pul biberi, defne yapraklarını, mercanköşkü ve kimyonu ilave edip karıştıralım. Sarımsakların kabuklarını soyup bütün olarak ilave edip karıştıralım. Sirkeyi, et suyunu ve tuzu ilave edip karıştıralım ve rengi değişene kadar kavuralım. Son olarak ince ince doğradığımız domateslerin kalanını ilave edip ağı kapalı olarak kısık ateşte 1,5-2 saat pişirelim. Etin dibine yapışmaması için ara sıra tahta kaşıkla karıştıralım. Et suyunu çektiğe kaynar et suyu ilavesi yapabilirsiniz. Osmanlı Kul Aşımız piştikten sonra sarımsakları içinden çıkarıp sıcak sıcak servis yapalım. NOT: Mümkünse Osmanlı Kul Aşını bakır bir kapta hazırlayalım.</p>
<p>SÜTLÜ KADAYIF</p>	<p>500 gr tel kadayif 1 çay bardağı ince çekilmiş ceviz içi 100 gr tereyağı 1 çay bardağı sıvı yağ 3 su bardağı şeker 2 su bardağı süt 2 su bardağı su</p>	<p>Dikdörtgen veya kare olan orta büyüklükte ısıya dayanıklı bir fırın kabını tereyağı ile yağlayın. Tel kadayıfları tel şeklinde ayırın ve eliniz ile havalandırın. Yarısını fırına vereceğiniz kabin tabanına serin. Üzerine çekilmiş ceviz serpiştirin. Kalan tel kadayıflarını da cevizlerin üzerine serpin. Bir tavada tereyağını, çok fazla kızdırmadan eritin ve sıvı yağı da üzerine ekleyin. Kadayıfın üzerine dökün ve yağı çekmesi için bir müddet dinlendirin. Önceden ısıtılmış 180 derecelik fırında pişirin. Üst kısımını hafif kızınca fırından alın. Kadayıf fırındayken bir tencereye şekeri, sütü ve suyu alıp, bir taşım kaynatın. Bu sırada karıştırmayı unutmayın. Ardından ocaktan alıp ılımaya bırakın. Fırından çıkardığınız kadayıfın üzerine ılık olan şerbeti dökün, ilk sıcaklığı gittikten sonra buzdolabında 2-3 saat kadar dinlendirin. Servis ederken şekil verip üzerine fıstık serpiştirerek afiyetle tüketin.</p>
<p>KARA İNCİR TATLISI</p>	<p>6 adet taze siyah incir Yarım su bardağı toz şeker Yarım çay kaşığı tarçın 2 - 3 tane karanfil Üzeri için; iri çekilmiş ceviz</p>	<p>Taze incir tatlısı yapmak için öncelikle incirler yıkanır ve bıçak yardımı ile boyuna ortadan ikiye kesilir. Kesilen incirler fırın kabi içerisine yerleştirilir ve üzerilerine yarım su bardağı toz şeker, yarım çay kaşığı tarçın ve 2-3 tane karanfil serpiştirilir. Fırın kabının üzeri alüminyum folyo ile kapatılır ve önceden ısıtılmış 180° fırında 25- 30 dakika pişirilir. Süre sonunda pişirilen taze incir tatlısı fırından alınır ve üzerindeki folyo çıkartılarak oda ısısında ılınmaya bırakılır. İlinan tatlılar servis tabağına koyulur ve fırın kabında kalan şerbet tatlıların üzerine dökülür. on olarak üzerilerine iri çekilmiş ceviz içi serpiştirilir. Hazırlanan taze incir tatlısı arzuya göre kaymak eşliğinde servis edilir.</p>

MURADİYE MENÜSÜ

YEMEK ADI	MALZEMELER	YAPILIŞI
MURADİYE ÇORBA	<p>1 parça tavuk göğsü 1 adet kabak 1 adet havuç 2 yemek kaşığı arpa şehriye 3 yemek kaşığı sıvıyağ 5 su bardağı su tuz Karabiber 1 adet et bulyon (isteğe göre)</p> <p>Terbiyesi için; 1 su bardağı yoğurt 2 yemek kaşığı un Yarım çay bardağı su</p> <p>Üzeri için; 1 yemek kaşığı tereyağı 1 tatlı kaşığı nane</p>	<p>Önce tavuk etini, kabak ve havuç küçük küçük küp şeklinde doğrayın. Tencereye sıvı yağı koyup önce etleri iyice pişirin sonra kabak ve havuçları ekleyip 5 dakika kavurun. Üzerine 5 su bardağı sıcak su ekleyip kabak ve havuçları az pişene kadar kaynatın üzerine arpa şehriyeyi ilave edip şehriyeler pişene kadar kaynatın. Yoğurt ve unu karıştırıp yarım çay bardağı su ile açın kaynayan çorba suyundan 1 keçe alıp yoğurda karıştırın bunu yapmamızın sebebi yoğurdu ilave edince kesilmemesi içindir. Yoğurdu çorbaya ilave edip karıştırın ve 1-2 dakika daha kaynatıp tuz ve karabiberini ekleyin. İsteğe göre et bulyonunu da ekleyin. Eğer bulyon koymasanız tuzunu az ilave edin. Kaynadıktan sonra ocağın altını kapatın. Üzerine 1 yemek kaşığı tereyağı naneyi yakıp çorbamın üzerine dökün.</p>
ENGİNAR KEBABI	<p>500 gr dana bonfile 4 – 5 adet enginar 10 – 12 adet arpacık soğan 350 ml pancar suyu 200 gr tereyağı 3 diş sarımsak Tane karabiber Kekik 1 çorba kaşığı zeytinyağı 1 tutam adaçayı</p>	<p>Bonfileyi iri küpler halinde doğrayın. Marine etmek için taze kekiği, ince kıyılmış sarımsakları ve zeytinyağı ile birlikte karıştırın. Kapağını kapatıp buzdolabına aktarın. 3-4 saat marine edin. Kabuklarını soyduğunuz arpacık soğanlarını pancar suyunda 15 dakika haşlayın. Süzün. Temizlenmiş enginarları kaynar suda 10 dakika haşlayın. Etləri ızgarada pişirin. Geniş bir tavaya enginarları ve tereyağı ile birlikte aktarın. Sote etmeye başlayın. En son arpacık soğanları ilave edin. Birkaç dakika daha kavurduktan sonra ocaktan alın. Sıcak servis yapın.</p>
PİLİÇ SARMASI	<p>250 gram tavuk göğsü (inceltilmiş dört parça) 100 gram galeta unu 1 adet yumurta 10 adet mantar 1 diş sarımsak 1 adet közlenmiş kırmızıbiber 1 yemek kaşığı zeytinyağı 1 tatlı kaşığı tereyağı 4 dilim kaşar peyniri ¼ yemek kaşığı ayçiçeği yağı ¼ çay kaşığı tuz ¼ çay kaşığı karabiber</p> <p>Sos için; 2 yemek kaşığı domates salçası 75 ml krema</p>	<p>Kemiksiz fileto tavuk göğsünü dört eşit parçaya böldükten sonra her bir parçayı et dövencesi yardımıyla inceltin. Yumurtayı geniş bir kasede çırpin. Galeta ununu düz bir tabağa alın. Öncelikle çırpılmış yumurtaya sonrasında galeta ununa batırdığınız tavuk parçalarını bir kenarda bekletin. Üzerlerini nemli bir bezle sildiğiniz mantarları dört eşit parçaya bölün. Sarımsağı küçük parçalar halinde doğrayın. Közlenmiş kırmızı biberi, küçük küpler halinde kesin. Zeytinyağını geniş tabanlı bir tencerede kızdırın. Tavaya aldığınız mantarları, yüksek ateşte soteleyin. Lezzet vermesi adına doğranmış sarımsakları ekleyin ve zeytinyağında mantarları soteleme işlemini sürdürün. Son olarak; tuz, karabiber ve minik küpler halinde doğranmış közlenmiş kırmızı biberi ekleyin. Galeta ununa bulduğunuz fileto tavuklarını içine mantarları harcı ekleyin. Bir dilim kaşar peyniri yerleştirdiğiniz tavukları rulo şeklinde sarın. Üzerlerine birer adet kurdan batırıp rulo şeklinde kalmalarını sağlayın. Çok az miktarda ayçiçek yağını ayrı bir tavada kızdırın. Hazırladığınız tavuk sarmaları yüksek ateşte, aralarda ters yüz ederek kızartın. Sos tenceresine domates salçası ve kremayı alın. 3-4 dakika pişirip, kıvamlı bir sos elde ettiğinizde ocaktan alın. Hazırladığınız sosu tabağa alın. Kızarttığınız tavukların kurdanlarını çıkarıp iki eşit parçaya bölün. Sosun üzerine yerleştirdikten sonra sıcak olarak servis edin.</p>

<p>KESTANELİ PILAV</p>	<p>2 yemek kaşığı sıvı yağ 1 yemek kaşığı tereyağı 1 yemek kaşığı çam fıstığı 1 büyük havuç 1,5 bardak pirinç 1 yemek kaşığı kuş üzümü 1 kase pişmiş soyulmuş kestane Tuz Karabiber Yenibahar</p>	<p>Sıvı yağ ve tereyağ tencereye koyulur, çam fıstıkları biraz kavrulur. Jülyen doğranmış havuç ilave edilir kavurmaya devam edilir. Yıkamış pirinçte eklenerek biraz daha kavrulur. Kuş üzümü ve kestane eklenir, baharatlar atılır. 3 bardak sıcak su dökülür suyunu çekene kadar pişirilir.</p>
<p>ENGİNAR DOLMASI</p>	<p>5 iri boy enginar (temizlenmiş) 1 orta boy soğan 1 orta boy havuç 1 orta boy patates 100 gr. Bezelye 1/2 demet dereotu 3/4 çay bardağı zeytinyağı 1 tatlı kaşığı un (tepeleme) 1/2 limon suyu 1/2 limon suyu (yemeğin içine) 1/2 çorba kaşığı şeker Tuz</p>	<p>Temizlenmiş enginarları 1/2 limon suyu ilave edilmiş suda bekletelim. Tencereye zeytinyağını alalım. Küp doğranmış soğanı ekleyerek pembeleşene dek kavuralım. Tavla zarı iriliğinde doğranmış havucu ekleyip 1 dk. daha kavuralım. Aynı irilikte doğranmış patatesi ekleyerek yarım dk. daha kavurmaya devam edelim. Tencereye enginarları, limon suyunu, 2,5 su bardağı sıcak suyu, bezelyeleri ve şekeri de ekleyerek ağır ateşte sebzeler yumuşayana dek pişirelim. Tencereyi ateşten almadan 10 dk. önce tuzunu ayarlayalım. Unu 1/2 kahve fincanı su ile ezerek ekleyelim. 5 dk. sonra tencereyi ateşten alalım. Enginarları delikli keçe ile tencereden alıp servis tabağına yerleştirelim. Sebzeleri de delikli keçe ile alıp içine kıyılmış dereotu serpererek karıştıralım. Enginarların göbeklerine sebzeleri doldurup tencerede kalan solu 1 enginarların üzerine gezdirelim. Limon dilimleriyle birlikte soğuk servis yapalım.</p>

ULUDAĞ MENÜSÜ

YEMEK ADI	MALZEMELER	YAPILIŞI
KESTANELİ TARHANA ÇORBASI	250 gr kestane 1 su bardağı tarhana 2 yemek kaşığı tereyağı 1 yemek kaşığı domates salçası 1 çay kaşığı tuz 1 çay kaşığı nane 1 çay kaşığı karabiber 5 su bardağı su	Kestaneler bıçakla çizilerek bir tencerede 25 dakika kaynatılır. Daha sonra soyulup ayıklanır ve ufak parçalar bölünür. Diğer tarafta tencerede, haşlanmış kestaneler, domates salçası ve nane 1 yemek kaşığı tereyağı ile kavrulur. Üzerine 5 su bardağı su ilave edilerek kaynayana kadar ağır ağır karıştırılarak tarhanası eklenir. Tuz ve karabiber ilave edildikten sonra 10 dakika daha kaynatılır. Üzerine kızdırılmış bir yemek kaşığı tereyağı gezdirilerek servis edilir.
KUZU KULAĞI SALATASI	1 demet kuzu kulağı 2 adet domates 1 küçük kuru soğan Dereotu Maydanoz 1 çorba kaşığı sirke Zeytinyağı Tuz	Yeşillikler, soğan ve domates doğranır. Zeytinyağı, sirke, tuz ve isteğe bağlı limon eklenip karıştırılarak servis edilir.
BURSA KEBABI	750 g kuzu külbastı 1 yemek kaşığı zeytinyağı 1 yemek kaşığı limon suyu 5 diş sarımsak Yarım çay bardağı sıcak su 1 tatlı kaşığı kekik Tuz Karabiber Sos için; 30 gr tereyağı 1 su bardağı sıcak su 4 yemek kaşığı domates salçası 2 yemek kaşığı biber salçası 500 gr yoğurt Pide Hamuru için; 1 yumurta 40 gr yaş maya 1 su bardağı ılık su 3 su bardağı un 1 çay kaşığı toz şeker 1 yemek kaşığı zeytinyağı 1 tutam tuz Üzeri için; 2 sivri biber Domates	Pide için, yumurta sansını akından ayırın. Mayayı ılık suda eritin ve kabarana kadar bekletin. Unu hamur yoğurma kabına eleyip ortasını havuz gibi açın. Mayalı su, yumurta akı, şeker, zeytinyağı ve tuzu ekleyip yoğurun. Üzerini nemli bezle örtüp kabarana kadar bekletin. Hamuru 4 eşit parçaya ayırın. Parçaları unlanmış zemine alıp oklava ile açarak pide şekli verin. Hamurları yağlanmış fırın tepsinize yerleştirip üzerlerine fırça ile yumurta sarısı sürün. Önceden ısıtılmış 180 derece fırında kızarana kadar pişirin. Etleri ince şerit şeklinde kesip zeytinyağında kızartın. Limon suyu ve ezilmiş sarımsağı ekleyin ve et süsünü çekene kadar soteleyin. Sıcak su ve karabiberi ekleyip tavanın kapağını kapatın. Etler iyice yumuşayana kadar pişirin. Kekik ve tuzu ekleyip ocaktan alın. Sos için tereyağını tavada eritin. Sıcak su, domates salçası ve biber salçasını lave edip kısık ateşte 5 dakika pişirin. Yoğurdu ayrı bir kaptan çırpın. Pidelere kare parçalara kesip servis tabaklarına alın. Üzerlerine sosu gezdirin. Eti paylaşırıp üzerine yoğurdu gezdirin. Fırında hafif kızardığınız sivri biber ve domates ile süsleyip servis yapın.

NİLÜFER MENÜSÜ

YEMEK ADI	MALZEMELER	YAPILIŞI
ÜZÜM DEDE ÇORBASI	150 g kıyma 3 su bardağı et suyu Yarım su bardağı erişte 1 adet kuru soğan Yarım su bardağı haşlanmış nohut Yarım su bardağı haşlanmış yeşil mercimek 3 yemek kaşığı tereyağı 1 çay kaşığı tuz 1 çay kaşığı karabiber 1 çay kaşığı kırmızı pul biber 1 çay kaşığı nane 3 su bardağı su	Kuru soğan rendelenir ve bir yemek kaşığı tereyağı ile tencerede kavrulur. Üzerine 3 su bardağı et suyu ve 3 su bardağı su ilave edilip kaynatılır. Kaynayan suya haşlanmış nohut, erişte ve haşlanmış yeşil mercimek ilave edilir. Diğer tarafta kıyma, tuz ve karabiberle yoğrulur, misket büyüklüğünde köfteler yapılır. Hazırlanan köfteler 2 yemek kaşığı tereyağında kavrulup üzerine nane ve kırmızı pul biber ilave edilerek çorbaya eklenir. Çorba bir taşım daha kaynatıldıktan sonra servis edilir.
KEMALPAŞA ÇORBASI	350-400 g kıyma 3 yemek kaşığı un 4 yemek kaşığı yoğurt 1 yumurta sarısı Pul biber 2-3 yemek kaşığı tereyağı Limon suyu	Öncelikle kıyma yağda kavrulur. Diğer taraftan çorbanın terbiyesini hazırlayalım. Bunun için yoğurt ve unu güzelce çırpalım, yumurta sarısını ve az limon suyu ilave ederek iyice karıştıralım. Hazırladığımız yoğurtlu karışımı suyumuzun içine yavaş yavaş ve karıştırarak ilave edelim. Kavrulmuş kıymayı ekleyerek kısık ateşte çorbamızı birkaç dakika daha kaynatalım. Son olarak çorbanın tuzunu da ilave ederek üzerine tereyağı ve pul biber ile hazırlamış olduğumuz sosu gezdirip servis yapalım. Dilerseniz çorbayı içerken sirke de ilave edebilirsiniz.
MAYDANOZLU KÖFTE	500 gr kıyma 1 su bardağı haşlanmış pirinç 1 adet yumurta 1 adet kuru soğan 1 su bardağı kıyılmış maydanoz 1 çay kaşığı karabiber 1 adet limon 1 çay kaşığı tuz 2 su bardağı su	Kıymanın içine, yumurta, haşlanmış pirinç, karabiber, tuz, kıyılmış maydanoz ve rendelenmiş kuru soğan koyulup iyice yoğrulur. 2 su bardağı su ve 1 adet limonun suyu kaynatılır. Hazırlanan köfteler kaynayan suya atılarak haşlanır. 20 dakika pişirildikten sonra servis edilir.
PİDELİ KÖFTE	500 gr. Kıyma 1 Çay Kaşığı Kimyon 1Çay Kaşığı Karabiber Tuz Domates Salçası 250 gr. Tereyağı 250 gr. Yoğurt 3 Adet Kebablık Küçük Pide	Kıyma ekmek ile makinede çekilerek buzdolabında bir gün bekletilir. Ertesi gün kimyon ve karabiber ile yoğrulularak köfte hamuru hazırlanır. Hamurdan ceviz büyüklüğünde parçalar kopanılarak yassı köfteler yapılır. Izgarada veya kömür ateşinde köfteler kızartılır. Aynı ızgarada ya da mangalda pideler de kızartılarak küp şeklinde doğranır ve servis tabağına yerleştirilir. Pidelere üzerine kızarmış köfteler, tabağın kenarına yoğurt konur, köftelerin üzerine salçalık sos ve kızgın tereyağı ilave edildikten sonra servis yapılır.

3. BURSA TURİZM ZİRVEİ BASINA YANSİYANLAR

GAZETE 17.10.2018
SAYFA: 3

TURİZMİN 'ZİRVE'YE YAPACAĞI

3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

Network Fuarı'na katılacaklar arasında Bursa Valiliği bünyesinde, Bursa Valiliği bünyesinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi başkanlığı ve turizm STK'ları ile birlikte düzenlenecek olan 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı'nın Bursa'da gerçekleştirileceği öğrenildi. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek.

SÖZLEŞİM VE ÇÖZÜMLER
18-21 Ekim tarih-

BURSA HAKİMİYET 17.10.2018
SAYFA: 7

Turizmin kabli Bursa'da atacak

3. BURSA Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

Network Fuarı'na katılacaklar arasında Bursa Valiliği bünyesinde, Bursa Valiliği bünyesinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi başkanlığı ve turizm STK'ları ile birlikte düzenlenecek olan 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı'nın Bursa'da gerçekleştirileceği öğrenildi. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek.

ÖNEMLİ İSİMLER YER ALIYOR

Eker ayrıca zirve kapsamında ilke turizmde söz sahibi olan kişilerden oluşan oturumlarda konuşmalar yapacakları belirttik. "TURSAB Genel Başkanı Firuz Bağlıkaya, TÜROFED Genel Başkanı Osman Ayık, TAFED Genel Başkanı Zeki Açıkoç, TÜREB Genel Başkanı Zeki Apak, TYD Yürütme Kurulu Üyesi Emrah Akcağaya gibi isimler ilke ve Bursa turizmde dair görüşlerini paylaşacaklar" ifadelerini kullandı.

VeniDönem 17.10.2018
SAYFA: 6

TURİZMİN ZİRVESİ BURSA'DA TOPLANACAK

3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

Network Fuarı'na katılacaklar arasında Bursa Valiliği bünyesinde, Bursa Valiliği bünyesinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi başkanlığı ve turizm STK'ları ile birlikte düzenlenecek olan 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı'nın Bursa'da gerçekleştirileceği öğrenildi. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek.

BURSA 17.10.2018
SAYFA: 7

Turizmin duayenleri Bursa'da buluşuyor

3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde kapılarını ziyaretçilere açacak.

Network Fuarı'na katılacaklar arasında Bursa Valiliği bünyesinde, Bursa Valiliği bünyesinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi başkanlığı ve turizm STK'ları ile birlikte düzenlenecek olan 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı'nın Bursa'da gerçekleştirileceği öğrenildi. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek.

ÖNEMLİ İSİMLER BURSA'DA

3. Turizm Zirvesi ülkemizin önde gelen turizmciilerinin ve turizm gücülerinin görüşlerini bildirmesi için olarak sağlayacakları diyen Eker, "Turizm Zirvesi'nde ilke turizmde söz sahibi olan kişiler çeşitli oturumlarda konuşurlar bir araya gelecek. TURSAB Genel Başkanı Firuz Bağlıkaya, TÜROFED Genel Başkanı Osman Ayık, TAFED Genel Başkanı Zeki Açıkoç, TÜREB Genel Başkanı Zeki Apak, TYD Yürütme Kurulu Üyesi Emrah Akcağaya gibi isimler ilke ve Bursa turizmde dair görüşlerini paylaşacaklar. Ayrıca zirve ile eş zamanlı düzenlenecek fuar ilke sektör ile ilgili firmaların temsilcileri tarafından gerçekleştirilecek. Ziyaretçiler ise ihtiyaç duydukları turizm hizmetlerini çeşitliliğini görmek fırsatı yakalayacaklar" dedi. (BÜLTEN)

BURSA'DA Meydan 17.10.2018
SAYFA: 4

Turizmin duayenleri Bursa'da buluşuyor

3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

Network Fuarı'na katılacaklar arasında Bursa Valiliği bünyesinde, Bursa Valiliği bünyesinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi başkanlığı ve turizm STK'ları ile birlikte düzenlenecek olan 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı'nın Bursa'da gerçekleştirileceği öğrenildi. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek. Zirve, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek.

ÖNEMLİ İSİMLER BURSA'DA

3. Turizm Zirvesi ülkemizin önde gelen turizmciilerinin ve turizm gücülerinin görüşlerini bildirmesi için olarak sağlayacakları diyen Eker, sözlerini şöyle noktalandı: "3. Bursa Turizm Zirvesi'nde ilke turizmde söz sahibi olan kişiler çeşitli oturumlarda konuşurlar bir araya gelecek. TURSAB Genel Başkanı Firuz Bağlıkaya, TÜROFED Genel Başkanı Osman Ayık, TAFED Genel Başkanı Zeki Açıkoç, TÜREB Genel Başkanı Zeki Apak, TYD Yürütme Kurulu Üyesi Emrah Akcağaya gibi isimler ilke ve Bursa turizmde dair görüşlerini paylaşacaklar. Ayrıca zirve ile eş zamanlı düzenlenecek fuar ilke sektör ile ilgili firmaların temsilcileri tarafından gerçekleştirilecek. Ziyaretçiler ise ihtiyaç duydukları turizm hizmetlerini çeşitliliğini görmek fırsatı yakalayacaklar" dedi.

KENT 17.10.2018 SAYFA: 5

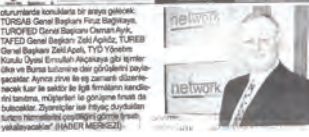
TURİZMİN DUAYELERİ BURSA'DA BİLÜŞÜYOR

Türizm sektörünün kalbinin atacağı Bursa'da 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezinde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

Network Fuarcılık tarafından Bursa Valiliği sponsorluğunda, Bursa Büyükşehir Belediyesi katılımlarıyla ve Türkiye'nin en büyük düzenlenmiş olan, 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, hazırlanmış temin edilmiş. Bunun yanı sıra potansiyelin artırılması, Bursa'da sektörün gelişmesi için gerekli olan yerel ve ulusal kurum ve kuruluşları özdeyiş ve birliktir imza atarak Bursa'da yerli ve yabancı yatırımcıların Bursa'ya ilgi ve yatırım göstermelerini sağlamak için bir organizasyonu da Bursa'da buluşuyor.

İş Birlikleri ZEDENİ HAZIRLAYACAK
Bursa ve civarından gelen 60 firmadan oluşan bir ekip olan Network Fuarcılık, Bursa Valiliği, Fuar ve Zirve Koordinatörü ve Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, hazırlanmış temin edilmiş. Bunun yanı sıra potansiyelin artırılması, Bursa'da sektörün gelişmesi için gerekli olan yerel ve ulusal kurum ve kuruluşları özdeyiş ve birliktir imza atarak Bursa'da yerli ve yabancı yatırımcıların Bursa'ya ilgi ve yatırım göstermelerini sağlamak için bir organizasyonu da Bursa'da buluşuyor.

ÖNEMLİ İHRAÇ OKULUĞU
Üniversite öğrencileri katılmaları ve uzman görüşlerini paylaşmaları için davet edilmiş olan Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezinde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

BURSA Hürriyet 17.10.2018 SAYFA: 3

TURİZMİN KALBI BURSA'DA ATACAK

Kent potansiyelini en iyi şekilde kullanmak için Bursa Valiliği tarafından düzenlenen Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezinde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

ACENTALAR GELECEK
Bursa'da düzenlenen Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezinde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

GASTRONOMİ TURİZMİ
Bursa'da düzenlenen Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezinde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

YENİ ROTA BELİRLİYORUZ
Bursa'da düzenlenen Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezinde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

MARKA SEHRİ OLMA YOLUNDA
Bursa'da düzenlenen Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, eş zamanlı olarak 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezinde kapılarını ziyaretçilere açıyor.

MARMARA 17.10.2018 SAYFA: 7

Bursa, turizmde öne çıkmaya hazırlanıyor

Eş zamanlı olarak gerçekleştirilecek olan 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı, 18-21 Ekim tarihlerinde Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek. Network Fuarcılık tarafından Bursa Valiliği himayelerinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi katılımlarıyla ve turizm STK'ları ile birliktir düzenlenecek olan, 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı'nda, hazırlıklar tamamlanmış.

60 FIRMA STANT AÇACAK
18-21 Ekim tarihlerinde eş zamanlı olarak düzenlenecek 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı'nda Bursa ve diğer illerden gelen 60 firmanın stant açacağı söyleniyor. Network Fuarcılık Genel Müdürü, Fuar ve Zirve Koordinatörü Hasan Eker, "THY sponsorluğunda ve Bursa Turizm Tanıtma Birliği'nde, yurt dışından gelen 100 kişilik temsilatı açılacak şekilde, Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı'nda, hazırlıklar tamamlanmış."

ÖNEMLİ KONUKLAR
3. Turizm Zirvesi'ni düzenleyecek olan Bursa Valiliği himayelerinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi katılımlarıyla ve turizm STK'ları ile birliktir düzenlenecek olan, 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı'nda, hazırlıklar tamamlanmış.

GAZETE TARİH: 19 EKİM 2018 SAYFA: 4

ÖNCE NİTELİK

Bursa'nın turizm potansiyeline vurgu yapan Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Uktay, öncelikli niteliği verilmesi gerektiğine vurgu yaparak, "Bursa'nın gelişen fiziki turizm olmalı. Bunun için birlik beraberlik içerisinde hareket etmeliyiz" dedi.

ÖNCE NİTELİK
Bursa'nın turizm potansiyeline vurgu yapan Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Uktay, öncelikli niteliği verilmesi gerektiğine vurgu yaparak, "Bursa'nın gelişen fiziki turizm olmalı. Bunun için birlik beraberlik içerisinde hareket etmeliyiz" dedi.

EN SAĞLAM TURİZM

Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, geleceğe sağlam adımlarla yürüyen şehrin gelişen yüzünü turizme dönmesi gerektiğini söyledi.

DONEMİZ DE VAR TECRÜBEMİZ DE

"1. Bursa Turizm Fuarı Merinos Atalılık Kongre Kültür Merkezi'nde başladı. Açılışa konan Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, "Bursa'da Allah vergisi değerler var. Turizm adına da çok done ve ciddi tecrübe var ve artık kaliteyi artırmamız zamanı. Bununla birlikte Bursa'nın gelişen yüzünün turizm olması gerekiyor" vurgusunu yaptı.

MÜTEVAZİ KALACAK HALİMİZ YOK

"Bursa olarak mütevazı olacağız bir halimiz yok. Üst düzey fuarlarda tanıtma adına hamlelerimiz olacak. İnanıyorum ki bu gayretler Bursa'yı turizmde hak ettiği seviyeye getirecektir" diyen Aktaş, "İnanıyorum ki yapılacak da gerekli desteği verecektir"

Turizmin kalbi Bursa'da

Bursa Valiliği himayelerinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi katkılarıyla ve turizm STK'ları ile birlikte Network Fuarçılık ve Merinos AKKM tarafından düzenlenen 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı açıldı.

» 4TE

OLAY 19.10.2018 SAYFA: 6

ULUDAĞ İÇİN GEREKLİ ADIMLAR ATACAĞIZ

Uludağ'da tüm öğretmenler Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda olmasınaydı... çalışmaları yürütüleceğini açıklayan Başbakan Erdoğan, "Kısa turizm merkezinin çok daha etkin olmasını için adımları atacağız" dedi.

Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Bekir Bozdemir, Bursa Turizm Zirvesi'nde konuşurken, Bursa'nın turizm potansiyelini değerlendirerek, "Uludağ'da tüm öğretmenler Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda olmasınaydı..." çalışmaları yürütüleceğini açıklayan Başbakan Erdoğan, "Kısa turizm merkezinin çok daha etkin olmasını için adımları atacağız" dedi.

Uludağ'da tüm öğretmenler Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda olmasınaydı... çalışmaları yürütüleceğini açıklayan Başbakan Erdoğan, "Kısa turizm merkezinin çok daha etkin olmasını için adımları atacağız" dedi.

TURİZM DOPİNGİ

Bursa'da 3. Turizm Fuarı'nın starnı Merinos Atatürk ve Kongre Merkezi'nde yoğun katılımla gerçekleşti. Zirveye 18 ülkeden 106 yurt dışı seyahat acentası katılırken, Bursa da dahil olmak üzere bir çok şehirden 60 firma ise fuar-da stand açtı.

Bursa Valisi Zeynep Kaya, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alimur Ağlas, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi...

Şehir 19.10.2018 SAYFA: 4

Turizmin nabızı Bursa'da atıyor

Turizmin kalbi 4 gün boyunca Merinos Atatürk kongre ve Kültür Merkezi'nde atılacak. 1. Bursa Turizm Fuarı ve 3. Turizm Zirvesi düzenlenirken fuar ile başladı.

Türkiye konuların Büyükşehir Belediye Başkanı Alimur Ağlas, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi...

Bursa Valisi Zeynep Kaya, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alimur Ağlas, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi...

YeniDönem TARİH: 19 EKİM 2018 SAYFA: 6

TURİZMİN KALBI BURSA'DA ATILDI

Bursa Valiliği himayelerinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi katkılı ve turizm STKları ile birlikte Network Fuarcılık ve Merinos AKM tarafından düzenlenen 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı açıldı.

Bursa Valisi Zeynep Kaya, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alimur Ağlas, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi...

Bursa Valisi Zeynep Kaya, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alimur Ağlas, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi...

Bursa Valisi Zeynep Kaya, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alimur Ağlas, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi...

Bursa Valisi Zeynep Kaya, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alimur Ağlas, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi, Bursa Turizm Dairesi Başkanı Mustafa Çelebi...

BURSA HAKİMİYET

19.10.2018

SAYFA: 7

Bursa'da GÜNDEM TURİZM

Bursa Büyükşehir Belediyesi desteği ve turizm STK'ları ile birlikte Network Fuarı ve Merinos AKKM tarafından düzenlenen 3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı açıldı.

21 EKİM kadar açık olacak fuar ile 3. Bursa Turizm Zirvesi'nin açılış, Kültür ve Turizm Bakanı Yardımcısı Nadir Ağaçbaşı, Bursa Valisi İzzettin Küçük, Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanı Akınur Aktaş ile birlikte turizm sektörü paydaşlarının katılımıyla gerçekleştirildi.

3. Bursa Turizm Zirvesi ve 1. Bursa Turizm Fuarı'nın girişimciği olduğu bir toplantı olan Cumhurbaşkanlığı Recep Tayyip Erdoğan Mesajında, Bursa, sahip olduğu kültürel ve doğal zenginlikleri ile ülkemin önemli turizm merkezlerinden biridir. Dönemsel etkinlikleri, turizmci ve yatırımcıların da katılımıyla toplanmasında turizm komisyonu kurulduğundan artırmaması, halkın turizm hareketlerine katılımını sağlamanınca katkıda bulunacağına inanıyoruz" dedi.

3. TURİZM Zirvesi ve 1. Turizm Fuarı'nın açılışında konuşan Bursa Turizm Platformu Başkanı Hasan Eker, "Daha önce düzenlediğimiz ilk iki turizm etkinliği harika birer başarıya imza attı. 3. Turizm Zirvesiyle birlikte ilk turizm fuarına da potansiyelinin bulunduğu, şehrimizi her açıdan turizm destinasyonları açısından en iyi 3 sırada yer alabileceği hedeflere sahibiz" dedi.

"Bursa turizm için 'İklimeleri kullanan Ezer' "Bursa bize diğer göre belediye, sivil, STK ve inşaatçı beraber çalışarak çalışmalıdır. Zirve faaliyetleri Bursa turizmle ilgili faaliyetlere bir kesimden devam edecektir" diye konuştu.

"Bu yıl verilmiş çözümler"

Bursa için turizm komisyonu oluşturuldu. Bursa Valisi İzzettin Küçük, "Bu yıl turizm açısından önemli verilmiş çözümler oldu. Zirve kapsamında oluşturulmuş olan bu komisyonun ilk toplantısı 21 Ekim'de gerçekleşti. Komisyonun ilk toplantısında Bursa Büyükşehir Belediyesi ile ilgili turizmle ilgili çalışmaların hızlandırılması için kararlar alındı. Bursa Büyükşehir Belediyesi ile birlikte yapılacak olan çalışmaların hızlandırılması için kararlar alındı. Bursa Büyükşehir Belediyesi ile birlikte yapılacak olan çalışmaların hızlandırılması için kararlar alındı.

Vitelik artırılmalı

Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanı Akınur Aktaş, "Bursa turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız. Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız. Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız.

Baia da fuarda yerini aldı

Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanı Akınur Aktaş ve AK Parti Bursa İl Başkanı Ayhan Saitoğlu, "Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız. Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız.

Sorunların aşılması için çalışıyoruz

Açılış konuşması yapan Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanı Akınur Aktaş, "Bursa turizm açısından önemli verilmiş çözümler oldu. Zirve kapsamında oluşturulmuş olan bu komisyonun ilk toplantısı 21 Ekim'de gerçekleşti. Komisyonun ilk toplantısında Bursa Büyükşehir Belediyesi ile ilgili turizmle ilgili çalışmaların hızlandırılması için kararlar alındı. Bursa Büyükşehir Belediyesi ile birlikte yapılacak olan çalışmaların hızlandırılması için kararlar alındı.

TARİH: 20 EKİM 2018

SAYFA: 5

Bursa marka kent olma yolda

Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız. Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız.

3. BURSA TURİZM ZİRVESİ

Esgin: Bursa'nın kendine özel bir ruhu var

Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız. Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız.

Boyc: Sürdürülebilirlik önemli

Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız. Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız.

Taşkın: Amacımız deneyim satmak olmalı

Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız. Bursa'nın turizm potansiyelini en yüksek seviyede tutturmak için Bursa'nın gelişen turizm sektörüne destek olmak zorundayız.

YeniDönem 21.10.2018 SAYFA: 6

MARKA ŞEHİR OLMAK İÇİN NE YAPILMALI?

3. Bursa Turizm Zirvesi'nin ikinci gününde düzenlenen 'Marka Kent Olma Yolunda Bursa' konulu başlığında panelde Bursa'nın turizm potansiyeli ve marka bir şehir olması adına yapılabilecek masaya yatırıldı.

ÖZEL DİR BİRİM VAR

"Bursa'nın turizm potansiyeli değerlendirilmeli, marka kent olmak için AK Parti Bursa İl Müdürlüğü ile birlikte çalışılmalı. Bursa'nın turizm potansiyeli değerlendirilmeli, marka kent olmak için AK Parti Bursa İl Müdürlüğü ile birlikte çalışılmalı. Bursa'nın turizm potansiyeli değerlendirilmeli, marka kent olmak için AK Parti Bursa İl Müdürlüğü ile birlikte çalışılmalı."

AMAK DENEYİM SATMAK

Deneyim satmak, turizm potansiyeli değerlendirilmeli, marka kent olmak için AK Parti Bursa İl Müdürlüğü ile birlikte çalışılmalı. Bursa'nın turizm potansiyeli değerlendirilmeli, marka kent olmak için AK Parti Bursa İl Müdürlüğü ile birlikte çalışılmalı."

BURSA HAKİMİYET 22.10.2018 SAYFA: 4

Başkan Tatlıoğlu'ndan kültür turizmi vurgusu

Orhaneli Belediye Başkanı İrfan Tatlıoğlu, Bursa Valiliği'nin himayesinde düzenlenen 3. Bursa Turizm Zirvesi'nin ikinci gününde mahalli idareler ve turizm konusunda konuştu.

Turizm sektörünü Merinos AKKM'de bir araya getiren 3. Bursa Turizm Zirvesi'nde konuşan Tatlıoğlu, kültür turizminin önemine işaret ederek, belediye olarak yaptıkları çalışmalar anlattı.

Tatlıoğlu, Bursa'nın turizm açısından ülkenin ve dünyanın en şanslı şehirlerinden biri olduğunu vurguladı. Deniz, dağ, tarih, kültür, doğa ve sağlık turizmi alanlarında Bursa'nın yeterli payı olması için şehrin bütün dinamikleri ile birlikte sürdürülebilir bir planlama yapılması gerektiğini söyleyen Tatlıoğlu, özellikle kültür turizmine ağırlık verilmesi gerektiğini ifade etti. Tatlıoğlu, "Günümüzde insanların tatil anlayışları değişiyor. Tatil denince akla artık sadece deniz, kum ve güneş gelmiyor. Alternatif turizme de ilgi her geçen gün artıyor. Orhaneli tabiatı, mutfağı ve 700 yıldan bu yana yaşatılan Yörük kültürüyle, Bursa'nın alternatif turizminin en önemli merkezlerinden biri. Yerel yönetimler olarak bizlerin, turizmcilerin, tur operatörlerinin, şehrimize gelen yerli ve yabancı misafirlere bu özelliklerimizi tanıtmak için birlikte hareket etmemiz gerektiğini inanıyorum" diye konuştu.

215

MARMARA 21.10.2018 SAYFA: 16

Başkan Tatlıoğlu'ndan kültür turizmi vurgusu

Orhaneli Belediye Başkanı İrfan Tatlıoğlu, Bursa Valiliği himayelerinde düzenlenen 3. Bursa Turizm Zirvesi'nin ikinci gününde Yerel Yönetimler ve Turizm başlığı altında gerçekleşen oturuma konuşmacı olarak katıldı. Başkan Tatlıoğlu kültür turizminin önemine değinerek, belediye olarak yaptıkları çalışmalar anlattı.

Turizm sektörünü Merinos Akkım'de bir araya getiren 3. Bursa Turizm Zirvesi'nde, Yerel Yönetimler ve Turizm alanında gerçekleşen oturuma konuşmacı olarak katılan Orhaneli Belediye Başkanı İrfan Tatlıoğlu, Bursa'nın turizm açısından ülkenin ve dünyanın en şanslı kentlerinden biri olduğunu vurguladı. İrfan Tatlıoğlu, Bursa'nın turizm açısından ülkenin ve dünyanın en şanslı kentlerinden biri olduğunu vurguladı. İrfan Tatlıoğlu, Bursa'nın turizm açısından ülkenin ve dünyanın en şanslı kentlerinden biri olduğunu vurguladı.

Tatlıoğlu, Bursa'nın turizm açısından ülkenin ve dünyanın en şanslı kentlerinden biri olduğunu vurguladı. İrfan Tatlıoğlu, Bursa'nın turizm açısından ülkenin ve dünyanın en şanslı kentlerinden biri olduğunu vurguladı.

BURSA
22 EKİM 2018 PERŞEMBE
TURİZMDEN DİJİTAL ATAK
1. Bursa Turizm Fuarı ve 3. Bursa Turizm Zirvesi'nin üçüncü günü de "Turizmde Dijital Pazarlama", "Sağlık Turizmi", "Gastronomi Turizmi", "Turizmde Yeni Rotalar" konularında paneller düzenlendi.

3. BURSA TURİZM ZİRVESİ
22 EKİM 2018
BURSA VALİLİĞİ TURİZM SEKTÖRÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2023 TÜRKİYE TURİZM POLİTİKASI

YILDIRIMCI BAŞKANLIĞINDA
Mehmet Yıldırım Başkanlığı'nda düzenlenen panelde Bursa Valisi Mustafa Arslan, Bursa Turizm Fuarı ve 3. Bursa Turizm Zirvesi'nin üçüncü günü de "Turizmde Dijital Pazarlama", "Sağlık Turizmi", "Gastronomi Turizmi", "Turizmde Yeni Rotalar" konularında paneller düzenlendi. Bursa Valisi Mustafa Arslan, Bursa Turizm Fuarı ve 3. Bursa Turizm Zirvesi'nin üçüncü günü de "Turizmde Dijital Pazarlama", "Sağlık Turizmi", "Gastronomi Turizmi", "Turizmde Yeni Rotalar" konularında paneller düzenlendi.

BURSA'da Meydan 22.10.2018 SAYFA: 5

Markalar insanlar gibidir

Bursa Valiliği himayelerinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi katkılarıyla ve turizm STK'ları ile birlikte Network Pasarelli ve Merinos AKKM tarafından organize edilen 1. Bursa Turizm Fuarı ve 3. Bursa Turizm Zirvesi'nin üçüncü günü de "Önemli panellerle" sona erdi. Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi Orhanzade Salon'da gerçekleştirilen panellerde, "Turizmde Dijital Pazarlama", "Sağlık Turizmi", "Gastronomi Turizmi", "Turizmde Yeni Rotalar" konularında paneller düzenlendi.

Bursa Halıkla İşlikler Derneği Öncüki Dönem Başkanı Serdar Ömeroğlu'nun moderatörlüğünde yapılan "Turizmde Dijital Pazarlama" panelinde, Bursa Halıkla İşlikler Derneği (BHİD) Başkanı Mustafa Sözen, Merinos Akkım Genel Müdürü Ömürden Sezgin ve Dijital Pazarlama Uzmanı Bahadır Mıstır konuşmalarını gerçekleştirdi.

Markaların insanlar gibi olduğunu vurgu yapan Ömürden Sezgin, "Dijitalde markalar çok önemli. Kendileri de markalar gibi bu dünyada yaşamaya başladılar. İnsanlar markaları kullanıyorlar. Sert marka, uzman marka, sempatik marka, softlife marka vardır. Sert, uzman, softlife, softlife insanlar olduğu gibi. Bu kimlikleri markalara uygun karakterleri olan isimleri tutunuyorlar. Markaların insanlar gibi olduğunu vurgu yapıyorlar."

BURSA 22.10.2018 SAYFA: 1

Turizmde dijital atak

Bursa Valiliğinin üstlendiği ve Büyükşehir'in katkı yaptığı 1. Bursa Turizm Fuarı ve 3. Bursa Turizm Zirvesi, 3 gün boyunca sektörde yeniliklere ev sahipliği yaptı.

Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi Orhanzade Salon'da fuar boyunca gerçekleştirilen panellerde, "Turizmde Dijital Pazarlama", "Sağlık Turizmi", "Gastronomi Turizmi", "Turizmde Yeni Rotalar" konularında paneller düzenlendi. Bursa Halıkla İşlikler Derneği Öncüki Dönem Başkanı Serdar Ömeroğlu'nun moderatörlüğünde düzenlenen "Turizmde Dijital Pazarlama" panelinde, Bursa Valisi Mustafa Arslan, Bursa Turizm Fuarı ve 3. Bursa Turizm Zirvesi'nin üçüncü günü de "Turizmde Dijital Pazarlama", "Sağlık Turizmi", "Gastronomi Turizmi", "Turizmde Yeni Rotalar" konularında paneller düzenlendi.

YeniDönem 22.10.2018 SAYFA: 8

Bursa'nın turizmi "ZİRVE"vi gördü

Bursa'nın turizmi "ZİRVE"vi gördü. Bursa'nın turizmi "ZİRVE"vi gördü. Bursa'nın turizmi "ZİRVE"vi gördü. Bursa'nın turizmi "ZİRVE"vi gördü.

SERDAR ÖMEROĞULLARI
Öncüki Dönem Başkanı Serdar Ömeroğlu'nun moderatörlüğünde düzenlenen panelde, Bursa Valisi Mustafa Arslan, Bursa Turizm Fuarı ve 3. Bursa Turizm Zirvesi'nin üçüncü günü de "Turizmde Dijital Pazarlama", "Sağlık Turizmi", "Gastronomi Turizmi", "Turizmde Yeni Rotalar" konularında paneller düzenlendi.

HAYAT 22.10.2018 SAYFA: 4

İrfan Talhoğlu'ndan turizm çağrısı

Yağ var, un var, şeker de var ama hala turizmde patlayış yapıyoruz. İstediğin rakama, orana bir türlü ulaşamıyoruz. Ne hikmettir, ne şerit veya ne gizemli bir mevzuysa bu turizm meselesi, Bursa bir türlü istemilen seviyeye gelmiyor. Üç yıl öncece kadar Yenigöbe Havallimanı'nın uluslararası uçuşlara açılacağı, bu şehirde sözün dinlenen herkesen dinledi. Ancak değişen bir şey olmadı.

Bu saygımda ki isimler bir emek, diğeri ise dire dekil. * * *

Geçtiğimiz hafta "Ereğli'de yapılan Bursa Turizm Zirvesi"nde Öncüki Dönem Başkanı Serdar Ömeroğlu'nun konuşmalarını okudum. STK'lar kadar aktif bir şekilde turizmde rol almaları, Bursa'nın turizmde gelişimine katkıları gerçekten takdir edilmeli.

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı İrfan Talhoğlu, insanların tatil için Bursa'ya gelmelerini istiyor. Bursa'nın turizmde gelişimine katkıları gerçekten takdir edilmeli.

KENT 23.10.2018 SAYFA: 7

Turizm Zirvesi'nde Osmangazi Rüzgarı

Bursa'da düzenlenen 3. Turizm Zirvesi kapsamında gerçekleştirilen panellerde Osmangazi Belediyesi'nin tanıtım ve kültürel turizmin gelişmesine yönelik çalışmalar büyük ilgi gördü.

Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi Orhanzade Salon'da düzenlenen panelde, Bursa Valisi Mustafa Arslan, Bursa Turizm Fuarı ve 3. Bursa Turizm Zirvesi'nin üçüncü günü de "Turizmde Dijital Pazarlama", "Sağlık Turizmi", "Gastronomi Turizmi", "Turizmde Yeni Rotalar" konularında paneller düzenlendi.

"YENİ BİR ROTAYI İNŞA ETTİK"
Bursa'nın turizmi "ZİRVE"vi gördü. Bursa'nın turizmi "ZİRVE"vi gördü. Bursa'nın turizmi "ZİRVE"vi gördü. Bursa'nın turizmi "ZİRVE"vi gördü.

Bilal KAYAALTI

Bu saygımda ki isimler bir emek, diğeri ise dire dekil. * * *

Geçtiğimiz hafta "Ereğli'de yapılan Bursa Turizm Zirvesi"nde Öncüki Dönem Başkanı Serdar Ömeroğlu'nun konuşmalarını okudum. STK'lar kadar aktif bir şekilde turizmde rol almaları, Bursa'nın turizmde gelişimine katkıları gerçekten takdir edilmeli.

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı İrfan Talhoğlu, insanların tatil için Bursa'ya gelmelerini istiyor. Bursa'nın turizmde gelişimine katkıları gerçekten takdir edilmeli.

BURSA

23.10.2018 SAYFA: 8

TÜRİZM ZİRVESİ'NE OSMANGAZİ DAMGASI

Bu yıl 3'üncüsü düzenlenen Turizm Zirvesi kapsamında gerçekleştirilen panelde Osmangazi Belediyesi'nin tarihi ve kültürel turizmin gelişmesine yönelik çalışmaları büyük ilgi gördü.

Merinos Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlenen 3. Bursa Turizm Zirvesi'nde "Kültür Turizminde Yeni Rotalar: Dini-Tarihi Kültür Turizmi" konulu bir panel düzenlendi. Uşak Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Doğan Tavay'ın yönettiği panelde Osmangazi Belediye Başkan Yardımcısı Cem Kırmaz Hasanoğlu, tarihi mirasın korunmasını ve geleceğe taşınmasını konusunda belediye olarak yaptıkları çalışmalarını anlattı. Doğan, tarihi miras ve köklü geçmişiyle Osmangazi'nin en büyük zenginliği olduğunu ifade ederken Hasanoğlu, "Osmangazi'nin turizm potansiyeli ve köklü tarihiniyle Türkiye'nin en güzel yerlerinden biriyiz. Osmangazi Belediyesi olarak tüm hizmetlerimizle bu bölgeyi en somut şekilde ulaştırıyor, şehrimizin tarihini yaşatıp geleceğe taşıyoruz. Her yıl milyonlarca ziyaretçi bu parkurda da projelerimizi modernleşen araçlarıyla ziyaret etmeye sevk ediliyor."

sonuç belediyeyle kadar insan odaklı belediyeyle anlayışı ile çarpıcıdır" dedi.

567 TARİHİ ESER

Belediye olarak 50 yıldır aynı tarihi eseri yeniden canlandırılmalarını belirten Hasanoğlu, "Türkiye'deki en büyük ilçe olan Osmangazi'nin her bölge olan Hisar İçi ve dışında başlatığımız projemiz, şehrimizin varlığını değerler en önemimizdir. Bunun yanında Panoramaya 1946 Bursa Fethi Müzesi ile kültür turizminde yeni bir rotayı inşa ettik. Şehrimizin yeni marka değeri haline gelen fethi müzesine, eğitimden kültüre, turizmden ticari hareketliliğe kadar birçok alanda şehrimize ve ilimize katkı sağlıyoruz" diye konuştu. Hasanoğlu, panelde Panoramaya 1946 Bursa Fethi Müzesi'nin yeni ara Osmangazi Belediyesi'nin vizyonu çerçevesinde yapılarak Nispetiye Tarihi Hisar İçi ve Hisar Arkeolojik Projesi ile ilgili bir

BURSA
MİLLETİN DAVASI
KURUMSAL DAVASI

22.10.2018
SAYFA: 4

Mustafa KARAMAN

mkaraman43@hotmail.com

Türizm zirvesi

Bursa'da düzenlenen 3. Turizm Zirvesinin açılışına katılmadık, açılışın muhteşem olduğunu Zirve ve Fuar Koordinatörü Hasan EKER'den dinledik, güzel bir organizasyon gerçekleştirmişler, tebrik ediyoruz.

Zirvenin ikinci günü stantları gezdik ve Moderatörlüğünü Olay Gazetesi Köşe Yazarı Ahmet Emin YILMAZ'ın yapmış olduğu "Marka Kent Olma Yolunda Bursa" oturumuna katıldık.

İstanbul Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı Genel Müdürü Handan BOYCE, Prof. Dr. Çağatay TAŞKIN ve AK Parti Bursa Milletvekili Mustafa EŞGİN'i dinledik.

Öncelikle Ahmet Emin YILMAZ'a teşekkür etmek istiyoruz. Kaliteden bahsettiği için ve "KALİTE ŞEHİRİ BURSA" markasına vurgu yaptığı için...

Konuşmacılar, Bursa'nın marka kent olma yolunda düşüncelerini paylaştılar. Bilgili olduk, faydalandı.

Bursa Milletvekili Mustafa EŞGİN'in, Bursa ile ilgili tespit ve önerilerini dinledik. Bursa adına umutlandık ve gördük ki; Bursa'ya dert edinmiş ve Bursa için tüm alanlarda gayret sarf ediyor.

Azı ederdik ki; bu oturumu Bursa'da görev yapan tüm bürokratlar dinlesin, ama maalesef, sahlonda yönetici pozisyonundan kimisi seyi görmedi!

İstediğimiz ki; Turizm canlanmasın için ihtiyacımız olan temel unsurlardan birinin de kalite olduğu ifade edilsin!

Bu tür organizasyonlarda, kalitenin mimum olan TSE'nin bulunması ve tüm işletmelerin TSE'den belgeli olması gereğine vurgu yapılmıştı bekledik!

Artık şunu herkesin bilmesi gerekiyor; Kalite yoksa (İnsanda, hizmette, tesiste, üründe vb.) farkındalık oluşması, marka oluması mümkün değildir.

"Kalite Şehir Bursa" markasının artık gündeme gelmesi, Bursa'nın markasının "Kalite" olduğu herkes tarafından bilinmesi ve tüm çalışmaların bu doğrultuda yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Bursa'ya marka arayanlara;
İŞTE MARKA;
"KALİTE ŞEHİRİ BURSA"

GAZETE

TARİH: 24 EKİM 2018

SAYFA: 2

BURSA GÜCÜNÜ GÖSTERDİ

1. Bursa Turizm Fuarı ile eş zamanlı yapılan Merinos AKM'den düzenlenen 3. Bursa Turizm Zirvesi sona erdi. Köşge turizmi ve fuarcılık sektöründe Bursa'nın hak ettiği payı almış olması amacıyla Network Fuarcılık tarafından büyük paylaşımla birlikte düzenlenen, 2018'in altınca fuarı da başarıyla sonuçlandı.

2018'in altınca fuarı olarak düzenlenen Bursa Turizm Zirvesi, Bursa İl Kültür Varlıklarını Koruma Bölgesi'nde düzenlenen Bursa Turizm Zirvesi'nde "Kültür Turizminde Yeni Rotalar: Dini-Tarihi Kültür Turizmi" konulu bir panel düzenlendi. Uşak Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Doğan Tavay'ın yönettiği panelde Osmangazi Belediye Başkan Yardımcısı Cem Kırmaz Hasanoğlu, tarihi mirasın korunmasını ve geleceğe taşınmasını konusunda belediye olarak yaptıkları çalışmalarını anlattı. Doğan, tarihi miras ve köklü geçmişiyle Osmangazi'nin en büyük zenginliği olduğunu ifade ederken Hasanoğlu, "Osmangazi'nin turizm potansiyeli ve köklü tarihiniyle Türkiye'nin en güzel yerlerinden biriyiz. Osmangazi Belediyesi olarak tüm hizmetlerimizle bu bölgeyi en somut şekilde ulaştırıyor, şehrimizin tarihini yaşatıp geleceğe taşıyoruz. Her yıl milyonlarca ziyaretçi bu parkurda da projelerimizi modernleşen araçlarıyla ziyaret etmeye sevk ediliyor."

sonuç belediyeyle kadar insan odaklı belediyeyle anlayışı ile çarpıcıdır" dedi.

Belediye olarak 50 yıldır aynı tarihi eseri yeniden canlandırılmalarını belirten Hasanoğlu, "Türkiye'deki en büyük ilçe olan Osmangazi'nin her bölge olan Hisar İçi ve dışında başlatığımız projemiz, şehrimizin varlığını değerler en önemimizdir. Bunun yanında Panoramaya 1946 Bursa Fethi Müzesi ile kültür turizminde yeni bir rotayı inşa ettik. Şehrimizin yeni marka değeri haline gelen fethi müzesine, eğitimden kültüre, turizmden ticari hareketliliğe kadar birçok alanda şehrimize ve ilimize katkı sağlıyoruz" diye konuştu. Hasanoğlu, panelde Panoramaya 1946 Bursa Fethi Müzesi'nin yeni ara Osmangazi Belediyesi'nin vizyonu çerçevesinde yapılarak Nispetiye Tarihi Hisar İçi ve Hisar Arkeolojik Projesi ile ilgili bir

sonuç belediyeyle kadar insan odaklı belediyeyle anlayışı ile çarpıcıdır" dedi.

18 ÜLKEDEN 109 SEYAHAT ACENTESİ

18 ÜLKEDEN 109 SEYAHAT ACENTESİ

BURSA'DA Meydan

23.10.2018 SAYFA: 4

Turizm Zirvesi'nde Osmangazi rüzgarı

Bursa'da düzenlenen 3. Turizm Zirvesi kapsamında gerçekleştirilen panelde Osmangazi Belediyesi'nin tarihi ve kültürel turizmin gelişmesine yönelik çalışmalarını büyük ilgi gördü.

Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi'nde düzenlenen 3. Bursa Turizm Zirvesi'nde "Kültür Turizmde Yeni Rotalar; Dirilişten Kuruluşa" konulu bir panel düzenlendi. Uludağ Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Doğan Yavaş'ın yönettiği panelde Osmangazi Belediye Başkan Yardımcısı Cem Kürşad Hasanoglu, tarihi mirasın korunması ve geleceğe taşınması konusunda belediye olarak yaptıkları çalışmalar anlattı. Doğası, tarihi mirası ve köklü geçmişiyle Osmangazi'ye hizmet etmenin büyük bir onur olduğunu ifade eden Hasanoglu, "Osmanlı'nın kurucu şehri ve köklü tarihimize Türkiye'nin en gözde şehirlerinden biriyiz. Osmangazi Belediyesi olarak tüm hizmetlerimizi bu bilinç ve sorumlulukla üretiyor, şehrimizin tarihini yaşatıp geleceğe taşımak adına bir misyon üstlenirken bir yandan da projelerimizi modern yaşamın gerekliliklerine göre şekillendiriyoruz. Şehirçilik projelerinden eğitime, sağlığa, sosyal belediyeçiliğe kadar insan odaklı belediyeçilik anlayışı ile çalışıyoruz" dedi.

Belediye olarak; 10 yılda 567 tarihi eseri yeniden canlandırdıklarını belirten Hasanoglu, "Bursa denildiğinde ilk akla gelen bölge olan Hisar İçi ve burada başlattığımız projemiz, şehrimize verdiğimiz değer in somut örneği. Bunun yanında Panorama 1326 Bursa Fethi Müzesi ile kültür turizmde yeni bir rotayı inşa ettik. Şehrimizin yeni marka değeri haline gelen fethi müzemiz, eğitimden kültüre, turizmden ticari hareketliliğe kadar birçok alanda şehrimize ve ülkemize katkı sağlayacak" diye konuştu.

BURSA'DA Meydan

TARİH: 24 EKİM 2018
SAYFA: 4

TURİZMİN KALBI BURSA'DA ATTI

Büyükşehir Belediyesi ve Network fuarcılık iş birliği ile gerçekleştirilen 1. Bursa Turizm Fuarı ile eş zamanlı yapılan ve Bursa Valiliği himayelerinde, turizm STK'ları ile birlikte Network Fuarçılık ve Merinos AKKM tarafından düzenlenen 3. Bursa Turizm Zirvesi sona erdi.

Kongre turizmi ve fuarcılık sektöründe Bursa'nın hak ettiği payı abanılması amacıyla Network Fuarçılık tarafından birçok paydaşla birlikte düzenlenen, 2018'in altıncı fuarı da başarılı bir şekilde gerçekleştirildi. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan, Bursa Valisi İsmet'in Küçük, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Altınur Aktay ve ilçe belediye başkanları ile birlikte turizm sektörü paydaşlarının katılımıyla gerçekleştirilen açılış, ayrıca Cumhurbaşkanlığı İnceleme Komisyonu Başkanı Doğan'ın da telgraf göndererek tebrik etti.

Fuar, 4 gün boyunca 5.000 kişiyi ağırlayan sektör profesyonelleri tarafından ziyaret edilirken, geçmiş dönem Başkanbakan Yardımcısı, TİMAM İnsan Hakları İzleme Komisyonu Başkanı Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu, geçmiş dönem İçişleri Bakanı, AK Parti MKYK Üyesi Ayhan Salmın, AK Parti Bursa Milletvekili Refik Özen ve Mustafa Başın gibi isimler de fuar katılımcılarıyla bir araya geldi.

BİRCOK SORUN ÇÖZÜLECEK
Fuar ve zirve ile ilgili değerlendirilmede bulunan Network Fuarçılık Genel Müdürü ve Turizm Platformu Genel Koordinatörü Hasan Eker, "Bakan Yardımcımız Sayın Nadir Alpaslan'da bu kez bizi gününün tarafımıza ayrılarak Bursa'ya vermiş olduğu önemi gösterdi. Kendilerine Uludağ, İznik, Yenişehir Havallmaları, Termal Turizm konularında bilgiler verildi. Bursa turizminin tüm beklentilerini içeren, birlik ve federasyon başkanlarımız da

BUAN HAYATIMIZI

ilhiyaç olduğunu belirttiler. Bakan Yardımcımız da tekelileri yerine buldu ve birçok anlamı kısa sürede çözümleneceğini ve ilerideki halinde olmayı devam edilmesini gerektirdiğini söyledi. Bakan Yardımcımız ayrıca Bursa Turizm Zirvesi'nin birleştirici yönünü, ortak akla hareket edilmesini ve içgörünün örnek ve başarılı olduğunu vurgu yaptı.

Yeni sıra TÜRSAB Başkanı Firuz Bağcıoğlu, TÜROFED Genel Başkanı Osman Ayık, TÜRSB Genel Başkanı Zeki

Apalı, TAFED Genel Başkanı Zeki Açıköz ile TYD Yürütme Kurulu Üyesi Emrullah Akçakaya gibi Türkiye turizmüne yön veren başkanlarımızın Bursa'da ağırlanmak ve aynı zamanda bir araya getirmek Bursa turizminin gücü ve önemini de göstermiş oldu" dedi.

THY 18 AYRI ÜLKEDE
Eker sözlerini şöyle tamamladı: "Türk Hava Yolları'nın yılın en başarılı performansı ile Bursa'ya 18 ayrı ülkeden 109 seyahat acentesi getirildi. Bu 109 seyahat acentesi yetkililerinin, Bur-

sa turizmciyle ilgili iş görüşmeleri yapması, kendilerine Bursa'nın geliştirilmesi ve onları turist göndermelerine dair olumlu geri dönüş almaları gibi sevindirici olaylar da yaşandı.

Tüm bu gelişmeler fuarın başarılı geçişinin kanıtı oldu. Turizm Zirvesi, Bursa Turizm Platformu üyelerinin yoğun katılımıyla ve her bölgede gerçekleştirilmiştir. Özel sektörün çok önemli destek verdiği zirvede katılımcıların tüm sektöre beklentileri...

YERLİ TURİST OLMAZSA YABANCI TURİST DE OLMAZ

Türkiye'nin her yerinden Bursa'ya turist gelebileceğini söyleyen Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TURSAB) Yönetim Kurulu Başkanı Firuz Bağcıyaya, "İç turizmin olmadığı yerde yurt dışından da turistin gelmesi mümkün olmuyor. Neden? derseni, butünü o sizin sürekliliğinizi de sağlayan, ürünü kaliteli tutan iç turizmdir" dedi.

Bursa'da 10 turizm firması ve Bursa Turizm Zirvesi'ne katılan TURSAB Yönetim Kurulu Başkanı Firuz Bağcıyaya, kendi fikrini açıkladı. Firuz Bağcıyaya, Bursa'nın turizm potansiyelini artırmanın en iyi yolu yerli turistlerin artmasıdır. Yerli turistlerin artmasıyla birlikte yabancı turistlerin de gelmesi mümkün olacaktır.

Yerli turistlerin artması için Firuz Bağcıyaya, Bursa'nın turizm potansiyelini artırmanın en iyi yolu yerli turistlerin artmasıdır. Yerli turistlerin artmasıyla birlikte yabancı turistlerin de gelmesi mümkün olacaktır.

Yerli turistlerin artması için Firuz Bağcıyaya, Bursa'nın turizm potansiyelini artırmanın en iyi yolu yerli turistlerin artmasıdır. Yerli turistlerin artmasıyla birlikte yabancı turistlerin de gelmesi mümkün olacaktır.

ULASIM KENT İÇİN ARTI DEĞER

Bursa'nın ulaşım potansiyelini artırmanın en iyi yolu yerli turistlerin artmasıdır. Yerli turistlerin artmasıyla birlikte yabancı turistlerin de gelmesi mümkün olacaktır.

HAVA ULASIMINDA SORUN YOK

Bursa'nın ulaşım potansiyelini artırmanın en iyi yolu yerli turistlerin artmasıdır. Yerli turistlerin artmasıyla birlikte yabancı turistlerin de gelmesi mümkün olacaktır.

'YETİRİ KADAR TANITIMYORUZ'

Bursa'nın ulaşım potansiyelini artırmanın en iyi yolu yerli turistlerin artmasıdır. Yerli turistlerin artmasıyla birlikte yabancı turistlerin de gelmesi mümkün olacaktır.

MARMARA

23.10.2018 SAYFA: 5

Turizmde Osmangazi rüzgârı

Merinos AKKM'de tertiplenen 3. Bursa Turizm Zirvesi'nde "Kültür Turizmde Yeni Rotalar; Dirilişten Kuruluşa" konulu bir panel düzenlendi. Osmangazi Belediye Başkan Yardımcısı Cem Kırşad Hasanoğlu, "Osmanlı'nın kurucu şehri ve köklü tarihimize, Türkiye'nin en gözde şehirlerinden biriyiz. Osmangazi Belediyesi olarak tüm hizmetlerimizi bu bilinç ve sorumlulukla üretiyor, şehrimizin tarihini ya-

şatıp geleceğe taşımak adına bir misyon üstlenirken bir yandan da projelerimizi modern yaşamın gerekliliklerine göre şekillendiriyoruz. Şehirçilik projelerinden eğitime, sağlığa, sosyal belediyeciliğe kadar insan odaklı belediyecilik anlayışı ile çalışıyoruz" dedi. Belediye olarak 10 yılda 567 tarihi eseri yeniden canlandırdıklarını belirten Hasanoğlu, "Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesi ile kültür turizmde yeni bir rotayı inşa ettik. Şehrimizin yeni marka değeri haline gelen fetih müzemiz, eğitimden kültüre, turizmden ticari hareketliliğe kadar birçok alanda şehrimize ve ülkemize katkı sağlayacak" diye konuştu. (İHA)

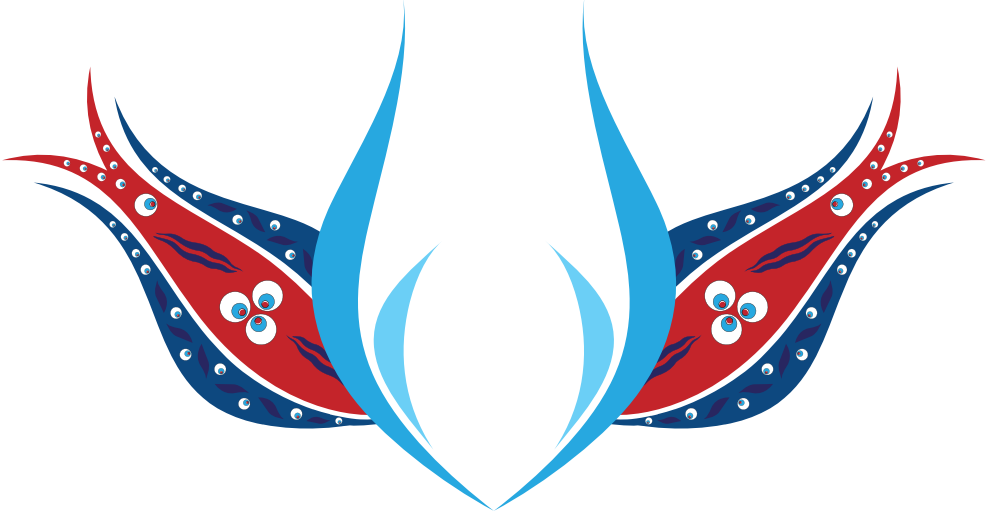
KENT

TARİH: 24 EKİM 2018
SAYFA: 1

Turizmin kalbi Bursa'da attı

Büyükşehir Belediyesi ve Network fuarcılık iş birliği ile gerçekleştirilen 1. Bursa Turizm Fuarı ile eş zamanlı yapılan ve Bursa Valiliği himayelerinde, BBB katkısıyla ve turizm STK'ları ile birlikte Network Fuarıcılık ve Merinos AKKM tarafından düzenlenen 3. Bursa Turizm Zirvesi sona erdi. 5'TE

3. BURSA TURİZM ZİRVESİNDEN KARELER

233

241

245

**SEKTÖRE HİZMET
VERİP ARAMIZDAN
AYRILANLAR**

Bursa Turizmine hizmeti geçen, katbettiğimiz değerlerimizi saygı ve rahmetle anıyoruz...

Ahmet Yaşar

18.11.1944 yılında Afyonkarahisar İli Sandıklı İlçesi'nin Kızık Köyü'nde dünyaya geldi. İlk ve Orta öğrenimini Sandıklı, Lise tahsilini Afyonkarahisar, Yüksek öğrenimini 1969 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'nde tamamladı. Eğitim hayatından sonra 1969 yılında ailesi ile birlikte göç ederek ticaret hayatına atıldı. Ankara Sitelerde Mobilya mağazaları ile birlikte 1974 yılında tekstil sektörüne başladı. 1994 yılında Bursa Demirtaş Organize Sanayi Bölgesinde Prestij Markası adı altında Dokuma fabrikası kurdu. Bu sektörde yaptığı yatırımlarla firmasını entegre bir tesis haline getirdi.

1988 yılında turizm sektörüne adım atarak ilk turizm tesisini 1990 yılında Manavgat Titreyengöl Mevkiinde açtı. Sırayla 1996 yılında Evrensekide, 2002 yılında Kızılotta ve 2004 yılında Kızılağaç Mevkiinde yaptığı tesisleri ülke turizmine kazandırdı. Hayırseverliğiyle tanınan Ahmet YAŞAR, Afyonkarahisar İli Sandıklı İlçesinde Yaşarlar Zekiye Ana İlköğretim Okulunu, Kızık Köyünde Mehmet YAŞAR İlköğretim Okulu ve Sağlık Ocağını yaptırdı. Bu hizmetlerinden dolayı dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL tarafından ödüllendirildi. Son olarak Kızılota Beldesinde Ahmet YAŞAR İlköğretim Okulunu ülke eğitimine kazandıran Ahmet YAŞAR evli, üç çocuk ve beş torun sahibidir.

Bursa Turizmine hizmeti geçen, kattığımız değerlerimizi saygı ve rahmetle anıyoruz...

Suphi Dilmen

1947 yılında Adapazarı'nda dünyaya gelen Dilmen, Dilmen Otel'in ortaklarından, Güney Marmara Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği Derneği (GÜMTOB) 2007-2009 dönemi, Bursa Rotary Kulübü'nde Başkanlık, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nda (BTSO) da Yönetim Kurulu Üyeliği yapmıştı. Dilmen, evli ve iki çocuk sahibi idi. Rahmet ile anıyoruz.

Bursa Turizmüne hizmeti geçen, katbettiğimiz değerlerimizi saygı ve rahmetle anıyoruz...

Ümit Çirmene

Kervansaray Otelleri grubu ile adı özdeşleşen, uzun yıllar Türkiye Turizmüne hizmet veren, Türkiye Turizm camiasının duayen isimleri arasında yer alan güler yüzlülüğü ve babacan tavrı ile gönüllerde taht kuran sayın Ümit Çirmene'yi rahmet ile anıyoruz

Bursa Turizmine hizmeti geçen, katbettiğimiz değerlerimizi saygı ve rahmetle anıyoruz...

İzzet Üge

İzzet Turizm olarak Bursa'da, TÜRSAB'a bağlı olarak uzun yıllar hizmet vermiştir. Bursa ve ülke turizmine katkılarından dolayı kendisini minnet ile anıyoruz.

Bursa Turizmine hizmeti geçen, katbettiğimiz değerlerimizi saygı ve rahmetle anıyoruz...

Abdurrahman Yavuz

Anatolia, Holiday Inn gibi Bursa otellerinde birçok görevde bulunmuş olup, genel müdürlük seviyesine kadar yükselmiş ve Bursa turizmine çok emeği geçmiştir. Aramızdan zamansız ayrılması tüm turizmcileri üzmüştür. Allaha rahmet dileriz.

TURKISH
AIRLINES

FLY MORE

WITH THE AIRLINE THAT FLIES TO
MORE COUNTRIES THAN ANY OTHER

TURKISHAIRLINES.COM

A STAR ALLIANCE MEMBER